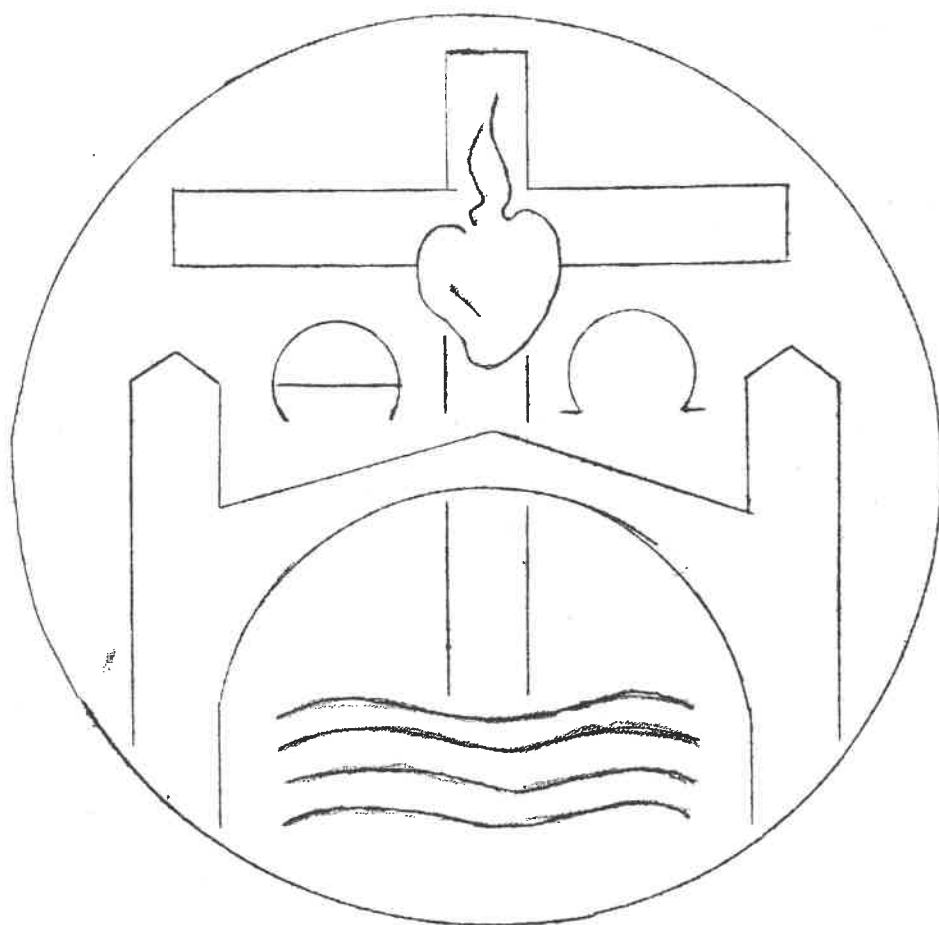

SLUŽBENI VJESNIK

MOSTARSKO - DUVANJSKE I TREBINJSKO - MRKANJSKE BISKUPIJE

M O S T A R

Br. 1

MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE

1 9 7 5

Broj: I

S a d r Ź a j:	Str.
I. POSLANICA SV. OCA PAVLA VI ZA KORIZMU	3
DOKUMENTI SVETE STOLICE:	
1. Apostolska Poruka Pape Pavla VI... O promicanju pomirenja u Crkvi kroz Svetu godinu.....	4
2. Poruka Sv. Oca Pavla VI. prigodom Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja	4
3. Deklaracija Svete Kongregacije za nauk vjere o pobačaju	6
OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR:	
1. Blagoslov i posveta ulja na Sv. Četvrtak	17
2. Anticipacija Uskrsne vigiliije	18
3. XII. Svjetski molitveni dan za zvanja.....	18
4. Plan ovogodišnje kan. vizitacije i krizme.....	20
5. Proljetni koronski sastanak.....	20
6. Upozorenje svećenicima gledom na odjeću kod liturgijskih čina	22
OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA	23
USKRSNA ČESTITKA - PORUKA NAŠIH BISKUPA	26
DODATAK: Obavijest o svetogodišnjem hodočašću u Rim...	29

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE.

Izdaje povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru za isključivu
upotrebu svećenstva navedenih biskupija (Čl. 15. Zakona o štampi).

Odgovorni urednik Dr PETAR ČULE, biskup, Mostar, Šetalište JNA 18

Umnoženo vlastitim strojevima.

- 2 -

P O S L A N I C A S V. O C A P A V L A V I.
Z A K O R I Z M U 1 9 7 5.

Dragi sinovi i kćeri!

"Siromahe ćete uvijek imati sa sobom" (Iv 12, 8).

Te Kristove riječi imaju dubok smisao. Mogle bi se protumačiti kao da su napori i nastojanja oko vršenja kršćanske ljubavi i ljudske pravde uvijek osudjeni na neuspjeh. Ne čini li se da opći pogled na naše vrijeme to potvrđuje? Iako izgleda da su nam na raspolaganju sva sredstva za borbu protiv siromaštva, ipak smo neprestano svjedoci rata, gladi i raznih ljudskih nevolja. No činjenica da se takve situacije ponavljaju, ne znači za kršćanina da se one ne mogu i izbjeći. Kršćanin shvaća spomenute riječi u tom smislu da nitko od učenika Isusa Krista ne može zaboraviti da se on poistovjetio sa siromasima. Do kraja vremena siromasi će biti "s Isusom". Oni su njegovi saveznici, njegovi drugovi i njegova braća. Kršćanin mora biti uz nevoljne i zapostavljene (uz "marginalizirane") upravo zato što je kršćanin. On mora uzimati od svoga da im pomogne u njihovim neposrednim potrebama. Mora biti zauzet u njihovu pomaganju na najrazličitije načine, zauzet za izgradnju boljeg i pravednijeg svijeta.

Korizma je pogodno vrijeme za takvu požrtvornost i odricanje od samoga sebe jer doziva kršćanima u pamet ono što oni jesu. Upozorava ih na opasnosti što proizlaze iz samozadovoljnoga života u udobnosti i preobilju. U ovoj Svetoj godini, posvećenoj pomirenju, svaki je pojedinac čovjek pozvan na ono što se razumijeva pod pomirenjem, tj. da u krilu ljudske obitelji daje i dijeli. Ako svatko dopusti svojoj braći i sestrama da udju u njegov život, ako s njima podijeli i više od onoga što je za njega nepotrebno i suvišno, tada će prebroditi mnoge zapreke koje stoje na putu pomirenju i, zahvaljujući pravoj samozataji, postići obnovu.

Ova Sveta godina traži od nas svjedočanstvo potpune solidarnosti s onima s kojima se Isus poistovjetio na poseban način. To će biti jedan od najznačajnijih dokaza što ih možemo dati svojoj braći i sestrama kako bi im pokazali da je ta godina "sveta" za sve ljude.

Evo, to od vas želim danas, na početku Korizme: pravu i konkretnu solidarnost s Kristovim siromasima. Za to vas molimo u ime Isusovo. S velikom ljubavlju prema svima vama, braćo i sestre iz čitavoga svijeta, mi vas blagoslivamo sve u ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga. Amen.

P.P. PAVAO VI.

I. D O K U M E N T I S V E T E S T O L I C E

1.- APOSTOLSKA PORUKA PAPE PAVLA VI.

BISKUPIMA, SVEĆENSTVU I KATOLIČKIM VJERNICIMA SVEGA SVIJETA:
O PROMICANJU POMIRENJA U CRKVI KROZ SVETU GODINU!

Ovu Apostolsku egzhortaciju, koju je Sveti Otac Pavao VI. upravio svemu katoličkom svijetu 8. prosinca 1974. uoči početka proslave Svete godine, u cijelosti objavio "Vjesnik Djakovačke biskupije" u hrvatskom prijevodu, br. 2. str. 23 - 28.

Budući da svi župski uredi u našim biskupijama redovito dobivaju "Vjesnik djakovačke biskupije", držimo da nije potrebno da i Ordinarijat objavljuje tu Apostolsku egzhortaciju u svojem Sl. Vjesniku, nego samo upozoravamo župnike i svećenike na tu Apostolsku poruku Pape Pavla VI. i molimo župnike i svećenike da o njoj razmišljaju, te da je u svojim propovijedima u ovo korizmeno i uskršno doba iskoriste i vjernici na prikladan način saopće.

2.- PORUKA SV. OCA PAVLA VI. PRIGODOM SVJETSKOG MOLITVENOG
DANA ZA DUHOVNA ZVANJA - 20. TRAVNJA 1975. -

Dragi sinovi i kćeri!

"Žetva je velika, ali je poslenika malo" (Mt 9,37).

Tko od vas ne osjeća goruću aktualnost tih riječi našega Gospodina?

Svima vama dobro je poznata činjenica goleme potrebe svećenika, redovnika i Bogu posvećenih duša. Iako čujemo vijesti o porastu zvanja u nekim krajevima, što nas ispunja nadom, u mnogim krajevima saznavamo za njihovo uznemirujuće opadanje, što nas ispunja tjeskobom kad gledamo u budućnost.

Sigurno je da to opadanje zvanja znade katkada uroditi spasonosnim budjenjem kršćanskih zajednica. Katehisti, članovi Katoličke akcije i mnogi drugi laici uzorne vjere i svjedočenja preuzimaju odgovornosti i osiguravaju "ministerijalno" djelovanje kojim se promiče kršćanski život njihove braće i utjelovljuje kršćanska poruka u srcu svagdašnje stvarnosti. Njihova je uloga neophodno potrebna i nenadomjestiva. Oživljuje ih Duh Sveti. Prvi se mi radujemo takvom unapredjenju uloge laikata i potičemo ga.

No, je li uopće potrebno spominjati da sve to ne može zamijeniti neophodno nužnu službu svećenika i specifično svjedočanstvo koje daju Bogu posvećene duše? Bez te službe i toga svjedočanstva postoji opasnost za kršćansku vitalnost da ostane bez izvora na kojima se napaja, opasnost za kršćansku zajednicu da se raspadne i za Crkvu da se sekularizira. Ako bi zanemarila problem zvanja, Crkva bi upala u veliku opasnost.

To bi značilo udaljiti se od izričite želje Gospodina, koji je rekao svojim apostolima: "Hajdete za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi!" (Mk 1, 17), i zaista oni ostaviše svoje mreže da bi ga slijedili. Isto je tako rekao nekima od svojih učenika: "Hajde, prodaj sve što imaš, podaj siromasima, i imat ćeš blago na nebu!" (Mk 10, 21).

Taj poziv Gospodina neprocjenjiva je milost. Gospodin, budimo u to uvjereni, upućuje i dalje taj poziv srcima brojnih mladića i odraslih ljudi. Posredstvom Crkve Krist se javlja, danas kao i jučer, kao onaj koji naviješta neizmjernu ljubav Boga, svojega Oca; kao onaj koji donosi oproštenje, ozdravljenje srca i puninu Života; kao onaj koji nas poziva da s njime, na istini i ljubavi, gradimo novi svijet, svijet Božje djece i braće. To je Radosna vijest, koja je upućena vjeri svakoga kršćanina.

No, kada Gospodin nekoga na poseban način zove unutarnjim svjetlom ili glasom Crkve, da mu služi kao svećenik, redovnik ili član sekularnoga instituta, on u njemu budi i od njega traži apsolutno prvenstvo i ljubav za svoju osobu i za djelo svojeg Evandjelja: "Hajde za mnom!". Ta je ljubav neobično privlačiva i može zaista ispuniti srce čovjeka. Ona pretpostavlja vrlo čvrstu vjeru. U tom je, dragi sinovi, osnovni problem zvanja. U naše vrijeme, kada je pomućena vedrina vjernika, odluka o potpunom i konačnom ulasku u Kristovu službu izgleda još teža. Da bi se čovjek odazvao i prepustio Kristovu pozivu, potrebno je puno povjerenje. Ta ljubav pretpostavlja, naravno, i odluku prekida s grijehom: s lažju, s nečistoćom, s sebičnošću, s mržnjom, ali prekida i s nekim ljudskim vrijednostima koje su samo sredstva, kao što su npr. zadovoljstva ljudske ljubavi, bogatstvo, profesionalni uspjeh, užitak, osobna afirmacija, moć i vlast. Za duboku, ispravnu i plemenitu dušu mogu biti važnije vrijednosti Božjega Kraljevstva: čista i jednostavna radost, žedj za Bogom kojega smo susreli u molitvi, službi drugima, briga za njihove duhovne potrebe. Uz to je potrebno osloboditi se materijalističkog mentaliteta okoline, da bi čovjek mogao doći do takva suda i donijeti takvu odluku. Treba, dakle, obnoviti čitavu jednu klimu kako bi zvanja mogla nicati i ostvarivati se. To je zadatak onih koji su pozvani i, zajedno s njima, čitave kršćanske zajednice. Zaista je Sveta godina za to pogodno vrijeme. "Obratite se i vjerujte u Radosnu vijest!" (Mk 1, 15).

Dakle, pod znakom Svete godine, godine obraćenja i obnove u vjeri, Mi, nasljednik apostola Petra, zaduženi kao i on da u vjeri utvrdjujemo braću, upućujemo vam ovu poruku za Svjetski dan zvanja, poruku punu ozbiljnosti i nade.

Upućujemo je vama, draga braćo biskupi, s kojima dijelimo zabrinutost zbog tako obilne žetve i zbog tako malog broja poslenika.

Upućujemo je i vama, svećenici, da biste, oživivši u sebi ponos što služite Kristu u mukama i radostima apostola, poticali na poštovanje prema svećeničkoj službi i budili želju za svećeništvom. Neka vaša vjernost, vaše pouzdanje i međusobno jedinstvo svjedoče da se tu radi o neusporedivoj milosti.

Obraćamo se i vama, redovnici i redovnice, kako bi sloboda i nezainteresiranost vašega isključivog posvećenja Kristu zajedno s plemenitom svima otvorenom požrtvovnošću, koju to posvećenje omogućuje, probudili želju za Kraljevstvom Božjim koja Evandjelje čini aktualnim, vjerodostojnim i privlačivim.

Upućujemo svoju poruku i vama, odgojitelji, a naročito vama, očevi i majke obitelji, kako bi čvrstoća vaše vjere, dubina vaše plemenitosti i vaša ljubav prema Crkvi omogućile da se odgoje jaki duhovi koji će moći čuti poziv Gospodnji.

Upućujemo je posebno vama, mladići i djevojke, koje poruka Kristova privlači i duhovne potrebe braće uzbuđuju. Čovjek ne živi samo o kruhu. Ispitajte se pred očima Kristovim.

Konačno je upućujemo i vama, djeco. Krist vas ljubi posebnom ljubavlju. Vi ste već u stanju dati prvenstvo Bogu, koji čitav vaš život može staviti u službu Isusu. Tražite Isusa svim svojim srcem, u žarkoj molitvi, prikazujući mu svoj život i vršeći apostolska djela u skladu s vašim mogućnostima.

Neka svi mole Gospodara žetve: "Gospodine, priteci u pomoć svojoj Crkvi!". Potrebe su goleme, a mogućnosti za velikodušnost mnogostruke. Poziv i milost Gospodina neće nikada zakazati. Dao Bog da ni mi nikada ne zakažemo u svojem stavu prema Gospodinu! A Mi vas blagoslivamo u ime Gospodnje.

Vatikan, 2. veljače 1975.

PAVAO P.P. VI.

3.- DEKLARACIJA SVETE KONGREGACIJE ZA NAUK VJERE O POBAČAJU

UVOD

1.- Pitanje o vršenju pobačaja i o zakonu koji možda dopušta pobačaj, postalo je skoro posvuda predmetom o kojem se žestoko raspravlja. Vjerojatno bi te rasprave imale manji značaj, kad se tu ne bi radilo o stvari ljudskoga života, koji se kao osnovno dobro mora čuvati i promicati. To je svakome jasno, premda mnogi kušaju tražiti razloge, kako bi suprotno jasnoj i objektivnoj istini takodjer i pobačaj mogao poslužiti toj stvari. Zaista, čudno mora izgledati, dok gledamo s jedne strane otvoreno protivljenje smrtnoj kazni i svakoj vrsti rata, s druge pak strane vidimo kako se sve više i više zagovara sloboda pobačaja, bilo apsolutna bilo ograničena izvjesnim ogradama koje pak sve to tanje bivaju. Crkva pak, budući je potpuno svijesna da na njezinu službu spada braniti čovjeka od svega što ga može uništiti ili obeščastiti, ne može preći šutke preko ovoga pitanja: otkako je Sin Božji postao čovjekom, nema više nikoga, tko ne bi bio njegov brat, tko ne bi bio pozvan, da postane kršćanin, kako bi od njega dobio spasenje.

2.- Vlade mnogih naroda, koje se protive zakonom dopustiti pobačaj, izložene su jakom pritisku da bi to dozvolile: tvrdi se da to ne vrijedja ničiju savjest, budući da se svakome pušta na volju da radi prema svojem uvjerenju i prijeći, da netko svoje mišljenje drugima nameće. Zagovara se "etički pluralizam", kao da ovaj po svojoj prirodi slijedi iz "ideološkog pluralizma". Ali se radi o stvarima koje se međusobno vrlo razlikuju, jer čini više nego prosta mišljenja zadiru u tuđa vlastita prava, i jer nikome nije slobodno pozivati se na slobodu mišljenja, da bi smio kršiti tuđa prava, naročito pak pravo na život.

3.- Mnogi kršćani svjetovnjaci, u prvom redu liječnici, također i društva roditelja, te političari i ljudi na vrlo odgovornim položajima, hrabro su se oduprli namjerno izazvanom pokretu ovakvoga mišljenja. Naročito su pak razne Biskupske konferencije, pa i Biskupi u svoje ime, smatrali za potrebno da upozore bez ikakva uvijanja vjernike na tradicionalnu nauku Crkve /1/. Ovi dokumenti, koji se međusobno divno podudaraju, prekrasno osvjetljuju poštovanje koje po ljudskoj prirodi i kršćanskoj nauci dugujemo ljudskom životu. Ipak se zna dogoditi, da se ta svjedočanstva ovdje ondje s izvjesnom rezervom prihvaćaju ili pak potpuno odbacuju.

4.- Po sebi povjerenoj službi da unapredjuje i štiti vjeru i čudoredje u općoj Crkvi / 2 /, Sveta Kongregacija za nauk vjere odlučila je u pamet dozvati svim kršćanima temeljna poglavlja ove nauke. Tim će načinom ona, dok osvjetljuje jedinstvo Crkve, ugledom Apostolske Stolice potvrditi, što su sretno Biskupi već započeli. I ona se pouzdano nada, da će svi vjernici, ne izuzimajući ni onih koji su smućeni ovim prepirkama i novim mišljenjima, potpuno shvatiti, da se ovdje ne radi o suprotavljanju jednoga mišljenja drugim mišljenjima, nego o tome da se njima preda postojana nauka vrhovnog Učiteljstva, koje izlaže čudoredno pravilo osvijetleno svjetlom vjere / 3 /. Jasno je, dakle, da se ovom Deklaracijom teško opterećuju savjesti vjernika / 4 /. Dao Bog, da ova Deklaracija prosvjetli i sve ljude koji se trude, da siskrenim srcem "vrše istinu" (cfr. Iv 3, 21).

II. IZLAŽE SE NAUK VJERE

5.- "Bog nije stvorio smrt, niti se raduje propasti živih" (Mudr. 1, 13). Doduše, istina je da je Bog stvorio živa bića, koja žive izvjesno vrijeme, i da tjelesna živa bića ne mogu izbjeći smrt. Ali život je ono, što je s početka bilo planirano; sve je u ovom vidljivom svijetu stvoreno radi čovjeka koji je slika Božja i vrhunac stvorenih stvari /Post. 1, 26-28). U poretku ljudskih stvari "djavolovom je zavišću došla smrt u svijet" (Mudr 2, 24). Smrt je grijehom uvedena, i dalje je povezana s grijehom, čiji je ona znak i ujedno posljedica; ali ona nipošto neće moći nadvladati. Jer Krist Gospodin, potvrđujući istinitost uskrsnuća, proglašuje u Evandjelju, da Bog nije Bog mrtvih, nego živih (Mt 22, 32); i da će smrt, kao i grijeh, Kristovim uskrsnućem biti nadvladana (cfr. 1 Kor 15, 20-27). Otale se također razabire da je život ljudski, pa i ovdje na zemlji, dragocjen. Ovaj život Stvoritelj je udahnuo i on ga sam opet natrag uzima (cfr. Post 2, 7; Mudr 15, 11). Ljudski život ostaje trajno pod Božjom zaštitom: krv ljudska k njemu više (cfr. Post 4, 10), i on traži da se o njoj položi račun: "jer na sliku Božju stvoren je čovjek" (cfr. Post 9, 5-6). "Ne ubij" (Iz 20, 13): ovo je Božja zapovijed. Istina, život se daje kao dar, ali s njim su skopčane i dužnosti: jer se ne prima samo kao "talenat" (cfr. Mat 25, 14-30), nego je nužno otale dobitak izvući. Da bi se ti plodovi ostvarili, čovjeku se na ovom svijetu nude mnoge zadaće, kojima on ne može izbjeći; kršćanin to temeljitije shvaća, jer on dobro zna da mu vječni život zavisi o tome, što je on podpomognut Božjom milošću u ovom zemaljskom životu uradio.

6.- Crkvena je Predaja uvijek naučavala da se ima štititi ljudski život, i da mu se ima poklanjati pažnja kako na početku tako i u raznim vremenima njegova razvoja / 5 /. Crkva od svoga početka, odbacujući kako grčku tako i rimsku praksu, uporno je tvrdila da se kršćanska moralna nauka u ovoj stvari bitno od njih udaljuje. U djelu, čiji je naslov Didache / 6 /, to se jasno naglašava: "Ne ubij začeti plod pobačajem niti usmrti rodjeno dijete". Atenagora /7 / brižno bilježi da se smatraju ubojicama one žene, koje se služe lijekovima da začeti plod izbace. On osudjuje one koje djecu ubijaju, premda su još živa u majčinu krilu, gdje se smatraju da se nalaze "na brizi Božjoj".

Možda Tertulijan / 8 / ne piše uvijek jednako o ovoj stvari, ali postavlja jasno kao bitno načelo: "Žurba koja ometa slobodno radjanje, jest ubojstvo čovjeka, pa je svejedno da li tko oduzima rodjeni život ili razara onaj, što se radja. Čovjek je i onaj koji ima istom biti, jer svaki je plod u sjemenu".

7.- Istu tu nauku tijekom stoljeća naučavali su sveti crkveni Oci te Pastiri i Naučitelji Crkve, pa razna mišljenja o vremenskom času ulijevanja spiritualne duše u tijelo nikad nisu u sumnju dovodili nedopuštenost pobačaja. Istina je doduše, da se je u Srednjem vijeku, kad se je općenito smatralo, da se spiritualna duša nalazi u začetom plodu istom nakon prvih sedmica, taj grijeh i kazne za nj različito procjenjivao; naime i priznati auktori za ovo ranije razdoblje života pri rješavanju kazusa zastupali su neka blaža mišljenja, koja su ipak zabacivali, kad se radilo o kasnijim razdobljima graviditeta. Ipak ni oni nikad nijesu nijekali, da je pobačaj i u prvim danima objektivno težak grijeh. I svi su se stvarno slagali u takvoj sudi. Neka bude dosta spomenuti samo neke dokumente izmedju tolikih koji postoje. Prvi sabor u Majncu, održan godine 847, prihvaća kazne izrečene od prijašnjih sabora protiv pobačaja, pa određuje da se ima nametnuti najstroža pokora ženama, koje "ubijaju djecu svoju u porodjaju ili koje vrše sa sobom pokrete da bi izbacile u utrobi začeti plod" / 9 /. Gracijanov Dekret navodi ove riječi Pape Stjepana V.: "Tko u utrobi začeti plod pobačajem uništi, taj je ubojica" / 10 /. Sv. Toma, opći crkveni Naučitelj, uči da je pobačaj teški grijeh, protivan naravnom zakonu / 11 /. U vrijeme Renesanse Siksto V. najstrože osudjuje pobačaj / 12 /. Jedno stoljeće kasnije Inocent XI. odbacuje izjave nekih kanonista koji su pogodovali laksizmu i koji su kušali ispričati od grijeha pobačaj izvršen prije onog vremena, kad se prema mišljenju nekih, duša udahnjivala u novo ljudsko biće. U naše vrijeme posljednji rimski Pape istu su nauku s najvećom pomnjom proglasili: Pijo XI izričito je odgovorio na neke teže prigovore. / 14 /. Pijo XII jasno je odbacio i osudio izravni pobačaj, to jest onaj koji je cilj ili sredstvo za cilj / 15 /. Ivan XXIII. poziva se na nauku sv. Otaca, kad naglašava sveti značaj ljudskoga života, jer taj "od samoga svoga početka traži čin Boga Stvoritelja" / 16 /. Nedavni II. Opći Vatikanski Sabor, kojemu je predsjedao Pavao VI, najstrože je osudio pobačaj: "Život ... već od samoga začeca treba najpomnije zaštićivati; pobačaj i ubijanje djece grozni su zločini" / 17 /. I sam Pavao VI., koji je često govorio o ovom predmetu, nije se ustručavao ustvrditi da se ovaj nauk Crkve "nije nikada mijenjao i da se nikad neće moći mijenjati" / 18 /.

III. NADOVEZUJU SE DOKAZI IZ RAZUMA

8.- Dužno poštivanje ljudskoga života nije zapovijed samo za kršćane; jer to traži sam sa sobom i razum, kad ispituje, što je osoba ljudska i što treba da bude. Budući da posjeduje razumnu narav, čovjek je osobni subjekt, sposoban upoznati sam sebe i odlučivati o svojim činima i stoga o vlastitoj sudbini: on je slobodan. Stoga je on svoj gospodar, ili bolje, budući se usavršuje u vremenu, njemu stoje na raspolaganju sredstva da može takav postati; u tome je njegova vlastita zadaća; njegova duša, neposredno od Boga stvorena, spiritualna je i prema tome neumrla. On je dakle otvoren prema Bogu, i samo će u njemu naći puno svoje savršenstvo. On pak provodi svoj život u zajednici sa sebi sličnima, pa se kao iznutra hrani putem medjusobnoga osobnoga općenja s njima u nada sve nužnom društvenom životu. Obzirom na društvo i na druge ljude čovječja osoba ima pravo da sama sebe posjeduje, da takodjer posjeduje vlastiti život i razna vlastita dobra; i to se po strogoj pravednosti prema njima svima nameće.

9.- Ipak u vremenitom životu, koji se na ovom svijetu provodi, nije sve sadržano, što spada na osobu, jer njoj pripada savršeniji stepen života koji se ne može svršetkom ograničiti.

Tjelesni život ima se smatrati kao neko osnovno dobro, koje je ovdje na zemlji kao uvjet za sve ostalo. Ali postoje i vrednija dobra, za koja je slobodno, čak može biti i nužno, žrtvovati taj život. U zajednici osobnih bića, opće je dobro svrha, kojoj moraju pojedine osobe služiti i kojoj će podvrgnuti svoju privatnu korist. Ipak to dobro nije zadnji cilj ljudske osobe; u tom pogledu društvo mora služiti osobi, budući da ona sebi odredjeni konačni cilj samo u Bogu može postići. Ona je jedino Bogu konačno podvrgnuta, stoga nikad neće biti dopušteno držati čovjeka samo kao sredstvo, kojim bi se netko mogao slobodno poslužiti za postignuće višega cilja.

10.- Gleda uzajamnih prava i dužnosti osobe i društva, na moral-ku spada prosvijetliti savjesti, a na pravo da odredi i propiše dužnosti koje treba izvršiti. Medjutim postoje mnoga prava, koja ljudska zajed-nica po sebi ne može dati, jer ona njoj prethode, koja ipak ona mora štiti i djelotvornim učiniti: a to su najvećim dijelom ona prava, koja se danas nazivaju "ljudska prava", i ovo se naše doba diči, da ih je ono potpuno proglasilo.

11.- Prvo pravo ljudske osobe jest pravo na život. Njoj pripadaju i druga dobra, neka još i vrednija, ali pravo na život je temelj i uvjet za ostala, pa prema tome ima se više štiti od ostalih. Na društvo ili javnu vlast - kakavgod bio njezin oblik - pod nikakvim načinom ne spada to pravo nekima zadržati, a nekima oduzeti: svaka diskriminacija takve vrste izvršena bilo u ime roda ili seksa, bilo u ime boje kože ili religije, uvijek je nepravedna. Jer ovo pravo ne proistječe iz tudje milosti, nego svakoj milosti prethodi, pa stoga traži da se prizna; ako se uskrati, povredjuje se stroga pravednost.

12.- Ako se razlog razlikovanja zasniva na raznim dobima čovjekova života, jednako mu nedostaje isprika kao i svim drugim razlozima. Pravo na život u cijelosti pripada starcu pa i potpuno nemoćnom. To pravo ne gubi ni neizlječivi bolesnik. Ništa manje nije ono zakonito nedavno rođenom djetetu kao i čovjeku u zreloj dobi. Doista svaki ljudski život zaslužuje poštivanje već od samoga časa, kad počinje proces radjanja. Čim je jaje oplodjeno, već je život započeo, i to nije više život ni očevo ni majčino, nego život novoga živoga ljudskoga bića, koji raste zbog samoga sebe. On neće nikad postati ljudski, ako već tada nije bio takav.

13.- Genetična znanost novijeg doba jasno potvrđuje ove stvari, koje su uvijek bile očite i bjelodane i koje ostavljaju netaknute rasprave o momentu, kada sigurno duša oživljava začeti plod / 19 /. Ta znanost očividno je dokazala da već od prvoga momenta postoji nepromjenljiva struktura ili genetični program ovoga živoga bića, čovjeka naime i to ovoga individualnoga čovjeka, opremljena već svim svojim vlastitim i unaprijed utvrđenim vlastitostima. Od časa same oplodnje započeo je čudesan tok jednog ljudskog života, čije pojedine moćne snage trebaju vremena, da bi se pravilno sredile i za djelovanje pripremile. Barem to se da reći, da ni najsavršenija znanost našega vremena ne pruža pobornicima pobačaja nikakvu efikasnu potporu. Uostalom ne spada na biološke znanosti, da donesu odlučujući odgovor na čisto filozofska i moralna pitanja, kao što je pitanje o momentu, kada nastaje ljudske osoba, ili o dopuštenosti pobačaja. S moralnog pak stanovišta ovo je sigurno: sve kad bi se možda i sumnjalo, da li je - začeti plod već ljudska osoba, objektivno je težak grijeh izložiti se opasnosti ubojstva čovjeka. "Čovjek je i onaj koji će to biti" / 20 /.

IV. ODGOVOR NA NEKE PRIGOVORE.

14.- Božji zakon, pa i sam prirodni razum isključuju svako pravo ubiti nevinoga čovjeka. Ipak kad bi razlozi, kojima se brani pobačaj, bili očito nevaljani ili prazni, ne bi se o ovom pitanju tako žestoko raspravljalo. Nasuprot ova rasprava postaje otale vrlo teška, što u nekim, možda čak i u mnogim slučajevima, zabacivanje pobačaja dovodi u pogibao druga vrlo važna dobra, koja ljudi običavaju braniti, i koja mogu izgledati da su važnija od drugih dobara. Ne možemo ne priznati ove vrlo velike poteškoće: na primjer, zdravlje majčino može biti ugroženo pa i sam život može biti doveden u pogibao; može to predstavljati veliki teret, što ga obitelji donosi drugo dijete, posebno kad se iz opravdanih razloga misli, da će ono biti abnormalno ili ostati zbog nekog manjka invalid; mogu takodjer predstavljati izvjesnu teškoću u nekim zemljama pitanje časti i sramote, ili gubitak staleških prava i dostojanstva, i tako dalje. Ali odlučno i odrešito treba izjaviti, da nijedan od ovih razloga ne može nikada objektivno dati pravo odlučivanja o životu drugoga čovjeka, pa ni u njegovom početku; a što se tiče buduće nesreće djeteta, nitko, pa ni njegov otac ili majka, ne mogu preuzeti njegovo mjesto, čak ako se nalazi i u prvom embrionalnom stadiju, da u njegovo ime smrt postave životu. Samo dijete, kad dodje u zrelu dob, nikad neće imati pravo da sebi zada smrt; dok dakle nije svoj gospodar ne može ni ono, a još manje roditelji izabrati za nj smrt. Život je naime i odviše osnovno pravo, da bi se moglo izjednačiti ili isporediti sa i najvećim nevoljama / 21 /.

15.- Ukoliko pokret za emancipaciju žena prvenstveno za tim ide, da ih oslobodi od svake nepravedne diskriminacije, utoliko se on potpuno odobrava. U toj stvari doista još mnogo toga ostaje da se učini na raznim područjima ljudskoga života. Ali narav se ne može mijenjati, pa se ni žena, kao ni sam muž, ne može izmaknuti dužnostima, koje narav od njih traži. Uostalom, svaka javno priznata sloboda uvijek se ograničava sigurnim pravima drugih. / 22 /.

16.- To isto treba reći obzirom na prisvajanje seksualne slobode. Ako se pod ovim podrazumijeva pomalo stečeno gospodstvo razuma i prave ljubavi nad težnjama naravi, a da se sama naslada ne prezire nego zadržava na svom prikladnom mjestu - i u ovom gospodstvu je jedina prava sloboda, - tu se ništa ne može prigovoriti; takva naime sloboda uvijek će se čuvati da ne povrijedi pravednost. Ali, ako netko nasuprot misli, da su muž i žena "slobodni" u tom smislu kao da im je dopušteno potpuno, sve do zadovoljenja, uživati seksualnu nasladu bez ikakva obzira bilo na zakon bilo na nužnu usmjerenost seksualnoga života prema plodnosti, tada takav način mišljenja nema u sebi ništa kršćanskoga, čak je nedostojan samoga čovjeka. Bilo kako bilo, otale se ne daje nikakvo pravo odlučivati o životu drugoga, makar taj život bio embrionalan, ili ga uništavati, navodeći kao razlog kakvu poteškoću. / 23 /.

17.- Napredne znanosti daju tehničkim stručnjacima moć, a davat će im još veću, stručnih zahvata, kojih posljedice mogu biti vrlo važne na dobru ili zlu stranu. To su po sebi čudesna iznahašća ljudskoga uma. Ali tehnička umjetnost ne može izbjeći sud moralne nauke, jer je po svojoj prirodi određena da služi čovjeku, pa stoga se mora podvrgavati ciljevima, za koje je čovjek određen. Kao što nikome nije dopušteno upotrijebiti atomske sile u bilo koju bez razlike svrhu, tako nitko ne može zakonito ljudski život skretati na bilo koju stranu ili zlorabiti; svaka uporaba tehničke vještine smije biti samo na službu čovjeku, da bi se naime bolje razvile njegove naravne sile, da bi se bolesti spriječile ili savladavale, da bi se ljudski napredak potpunije podupro.

Premda je utvrđeno da savršenija tehnička vještina sve to lakšim čini pobačaj u prvim časovima graviditeta, ipak zbog toga se ne mijenja moralni sud o njemu.

18.- Dobro nam je poznato, kako neke obitelji pa i narodi imaju teško pitanje, kako ograničiti broj porodjaja: zbog ovoga razloga najnoviji Ekumenski Sabor, a zatim Apostolsko Pismo HUMANA E VITAE, izdano 25. srpnja 1968. govorili su o "odgovornom očinstvu" / 24 /. Kao što su, dakle, naučavali saborska Konstitucija GAUDIUM ET SPES, pa Enciklika POPULORUM PROGRESSIO i drugi papinski dokumenti, odlučili smo sad opet čvrsto izjaviti da se nikada i zbog nijednog razloga ne smije ni od strane obitelji, ni od strane javne vlasti pribjegavati pobačaju kao zakonitom sredstvu da se broj porodjaja ograniči / 25 /. Naime, nepravda i povreda koja se nanosi moralnim načelima, uvijek više šteti općem dobru, nego bilo kakva nevolja ekonomske ili demografske naravi.

V. MORALNI ŽIVOT I DRŽAVNI ZAKON

19.- Rasprava o moralnosti pobačaja skoro je svagdje povezana sa razglabanjima, koja spadaju u pravno područje. Doista nema naroda, gdje se ubojstvo čovjeka ne zabranjuje i kažnjava. Kod mnogih naroda osim toga ista ta zabrana i kazna primjenjuje se i na posebni slučaj izvršenog pobačaja. U naše pak dane širok pokret javnoga mišljenja traži da se ta zabrana ublaži. Već se zapaža među ljudima vrlo raširena sklonost, koja ide za tim, da se svi prisilni zakoni što više ograniče, posebno kad izgleda da zadiru u privatni život. Prihvaća se takodjer argumenat iz pluralizma: ako mnogi građani, na poseban način sinovi Katoličke Crkve, osudjuju pobačaj, tome nasuprot mnogi ga odobravaju, barem kao manje zlo; zašto bi se ove moralo siliti da slijede mišljenje, koje ne prihvaćaju, i posebno u narodu, gdje sačinjavaju većinu? S druge pak strane, gdje su još na snazi zakoni koji zabranjuju pobačaj, oni se teško primjenjuju: jer zločin se prečesto vrši, da bi se uvijek kažnjavao, pa stoga javne vlasti smatraju, da je razboritije zažmiriti jednim okom na ta ružna djela. Ali ako se zakon ne primjenjuje, a on ipak postoji, ne može biti da to nekada ne nanese štetu snazi drugih zakona. Napokon, treba i to nadodati, da potajni pobačaj same žene, koje njemu pribjegavaju, izlaže većim pogibeljima, ne samo obzirom na njihovu buduću plodnost, nego često obzirom i na sam život. Premda zakonodavci i dalje smatraju pobačaj zlom, zar ne bi oni mogli odlučiti, da se njegove štete umanje?

20.- Ovi razlozi, pa takodjer i drugi, koji se ovdje ondje iznose, ne vrijede da bi se zakonom odredila sloboda pobačaja. Ne može se doduše zaniijekati, da civilni zakon ne može obuhvatiti sve moralno područje niti kazniti sva zlodjela; nitko to od njega ne traži. Često mora tolerirati nešto što je manje zlo, da bi se izbjeglo veće. Ipak treba spriječiti ono, što bi se moglo dogoditi, ako se zakoni promijene: mnogi naime shvaćaju te kao da je slobodno ono činiti, što možda nije drugo nego samo odustajanje od kažnjavanja. U ovom pak slučaju pobačaja samo odustajanje od kažnjavanja moglo bi u najmanju ruku izgledati kao da zakonodavac više ne smatra pobačaj nekim zločinom protiv ljudskoga života, kad i dalje ubojstvo čovjeka teško kažnjava. Istina je, da ni sam zakon ne mora među raznim mišljenjima rasudjivati niti jedno mišljenje prihvaćati više nego drugo. Ipak do života djeteta treba više držati nego do bilo kojeg mišljenja; i nije slobodno pozivati se na slobodu mišljenja da se djetetu oduzme život.

21.- Zadaća zakona nije da samo pokaže i označi ono, što se već radi, nego da pomogne, da se to bolje uradi. Kakogod stvar stajala, dužnost je države čuvati svačije pravo i štititi slabe. Zbog toga trebat će da ona mnoge pogreške ispravi. Nije potrebno da zakon sve kažnjava, ali se ne smije protiviti onom najvišem i najsvetijem od svih ljudskih zakona, naime naravnom zakonu, koji je upisan u samoga čovjeka od njegova Stvoritelja kao norma, koju razum otkriva i nastoji dobro izraziti, i koju je potrebno uvijek bolje shvatiti, no kojoj je uvijek zlo protusloviti. Ljudski zakon može nekada odustati od kažnjavanja, ali ne može učiniti moralnim i poštenim ono što krši naravno pravo, jer samo to protuslovlje po sebi dostaje, da neki zakon prestane biti zakonom.

22.- Štogod u ovoj stvari civilni zakoni odrede, posve izvjesno mora biti, da se čovjek ne smije nikad pokoravati zakonu u sebi nemoralnom; a to biva, ako se donese zakon, koji prihvaća načelo dopuštenosti pobačaja. Nadalje, on ne smije učestvovati u nikakvom pokretu javnoga mišljenja, koji takvom zakonu pogoduje niti ga smije svojim glasom poduprijeti. Pa neće smjeti ni sudjelovati u primjeni takvoga zakona. Na primjer, ne može se trpjeti, da liječnici i bolničari budu prisiljeni na bližu suradnju pri vršenju pobačaja, pa stoga ni da budu stavljeni pred izbor da biraju koju će od dviju strana, Božji naime zakon ili svoje životno zvanje.

23.- Nasuprot, zadaća je ljudskoga zakona, da promiče obnovu društva i da zavede u svim građanskim slojevima takve uvjete života - u prvom redu među onima siromašnijima - da uvijek i posvuda svako dijete, koje se na ovaj svijet rodi, bude prihvaćeno na čovjeka dostojan način. Potpore obiteljima i neudatim majkama, pomoć određena za djecu, zakoni za naravnu djecu, te mudro uređjena ustanova za posvojenje djece: sve ove solidne i plodne uredbe treba promicati, da mjesto pobačaja postoji uvijek mogućnost drugoga izbora, koji će se moći istinski ostvariti i ujedno biti častan.

VI. ZAKLJUČAK

24.- Nije uvijek lako u opsluživanju Božjega zakona slijediti savjest, jer ona nameće neugodnosti i bremena, kojih težinu nipošto ne treba podcjenjivati, pa katkada traži i herojsku krepost, da bi se ovakvim moralnim zahtjevima udovoljilo. Ipak, nužno je otvoreno izjaviti, da je ovakva stalna vjernost istinitoj i ispravnoj savjesti put do istinskog napretka ljudske osobe, a usto sve one, kojih se ta stvar tiče, poticati da olakšaju terete tolikim ljudima i ženama, da priskoče u pomoć tolikim obiteljima i djeci, koja se nalaze u vrlo teškim i skoro očajnim prilikama života.

25.- Ne može se jamačno kod kršćanskih ljudi prosudjivanje bilo koje stvari ovoga života vezati uz zemaljska mjerila, jer oni dobro znadu da kroz ovaj sadašnji život oni sebi pripravljaју drugi, koji je tako važan, da se prema njegovu mjerilu moraju prosudjivati sve stvari. /26/ Prema ovom mjerilu nema u ovom zemaljskom životu nijedne nesreće, koja bi se mogla smatrati apsolutnom, pa niti najstrašnija nevolja, koja nastaje, kad treba hraniti dijete duševnom ili tjelesnom manom opterećenom. Ovdje se radi o onoj promjeni vrednovanja stvari, koju je Krist Gospodin najavio: "Blago onima, koji tuguju, jer će se utješiti" (Mt 5,5). Udaljuje se, dakle, od Evandjelja, tko hoće da mjeri sreću na ovom svijetu po odsutnosti patnja i nevolja.

26.- Ovo ipak ne znači, da se ne treba brinuti za te patnje i nevolje. Nasuprot, svaki razuman čovjek, svakako pak svaki kršćanin spreman mora biti, da prema silama primijeni lijekove protiv ovih zala. To naime traži zapovijed ljubavi, čija prva briga mora biti uspostavljanje pravednosti. Doista, pobačaj se nikada ne može odobriti, ali najprije treba ukloniti njegove uzroke. Sve ovo, kako se kaže, zahtijeva neku političku akciju, te će ovo biti posebno područje, koje će se odnositi na zakone. Ali uporedo treba promicati moralnost te djelotvorno nastojati, da se na svaki način pomogne majkama i djeci. Velik je doista napredak na korist ljudskoga života postigla liječnička znanost; možemo očekivati još i veći, i prema vlastitoj službi liječnika, koji imaju zadaću život podržavati i što je više moguće potpomagati, a nipošto ga uništavati. Jednako je poželjno, da se preko pogodnih ustanova ili, ako njih nema, putem žara kršćanske velikodušnosti i ljubavi promiču sve više iz dana u dan svi oblici pripomoći.

27.- Moral se ne može efikasno zaštititi, ako se ne uznastoji i na području nauke. Ne smije se naime dopustiti, da se širi i ne pobija onaj način mišljenja ili još bolje ono duševno raspoloženje, da se plodnost smatra zlom. Istina je, da svi oblici građanskoga života jednako ne pogoduju obiteljima sa mnogobrojnom djecom, i da ove nailaze na veće tjeskobe tamo, gdje prevladava industrijski ili građanski način života. To je doprinijelo, da je Crkva u ovo najnovije doba ponovno govorila o "odgovornom očinstvu" kao o vršenju prave, ljudske i kršćanske razboritosti. Ta pak razboritost ne može biti istinska, ako ne uključuje i velikodušnost; a povrh toga stalno mora biti povezana sa sviješću o nevelike zadaće sudjelovanja sa Stvoriteljem kod prenašanja života, čime i obogaćuje novim članovima ljudsko društvo i pribavlja Crkvi nove sinove. Osobita je briga i skrb Crkve Kristove, da se život zaštiti i da mu se pogoduje. Bez sumnje to se najprije odnosi na onaj život, što ga je Krist donio na zemlju: "Ja sam došao da imaju život i da ga imaju u izobilju" (Iv 10, 10). Sve pak vrste života dolaze od Boga, a što se ljudi tiče, tjelesni život ima se smatrati nužnim početkom. U ovom zemaljskom životu grijeh je doveo, umnožio i sve težom učinio patnju i smrt; ali je Krist uzimajući na sebe ove terete njih izmijenio; onima koji u njega vjeruju patnje i sama smrt postaju sredstvo uskrsnuća. Stoga je s pravom mogao sv. Pavao ustvrditi: "Stvarno, držim, da patnje sadašnjega vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom, koja će se objaviti u nama" (Rim 8, 18). I onima, koji bi htjeli napraviti usporedbu, možemo s njime dodati: "Naša nam sadašnja, ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu" (2 Kor 4, 17).

Ovu Deklaraciju o izvršenom pobačaju Sv. Otac božanskom Providnošću Papa Pavao VI u audijenciji datoj dolje potpisanom Tajniku Svete Kongregacije za nauk vjere, dne 28. lipnja 1974. odobrio je, potvrdio i naredio da se objavi.

Dano u Rimu, u palači Sv. Kongregacije za nauk vjere, dne 18 mjeseca studenoga, na blagdan posvete Bazilike Sv. Apostola Petra i Pavla, godine 1974.

FRANJO Kard. ŠEPER, Pročelnik,

+ JERONIM HAMER, Archiep. tit. Lorensis,
Tajnik

B i l j e š k e:

1/ Više o biskupskim dokumentima o ovoj stvari može se naći u:
G. Caprile, Non uccidere. Il Magistero della Chiesa sull'aborto, Pars
II, pp. 47-300. Romae 1973.

2/ Regimini Ecclesiae universae, III, 1, 29. Cfr. ibid., 31:
"Ad eam spectant quaestiones omnes, quae fidei morumque doctrinam attin-
gunt, vel cum ipsa fide connectuntur": A.A.S. (1967), p. 897.

3/ Const. dogm. de Ecclesia LUMEN GENTIUM, n. 12: A.A.S. (1965),
pp. 16-17.

Haec Declaratio non de cunctis agit quaestionibus, ad abortum pertinen-
tibus; theologorum est eas sedulo expendere de iisque disputare. Nonnu-
la enim tantum memorat fundamentalia principia, quibus theologi tamquam
lumine et regula uti debent, et quorum ope omnes christiani certitudinem
suam confirmant de praecipuis doctrinae catholicae capitibus.

4/ Const. dogm. de Ecclesia LUMEN GENTIUM, n. 25: A.A.S. (1965),
pp. 29-31.

5/ Sacri auctores haud instituunt disputationes philosophicas
de fetus animatione, sed ad vitae periodum se referunt, nativitati prae-
viam, cui Deus prospicit: Deus creat et format hominem; eum veluti manu
sua effingens. De huiusmodi argumento primum sermo fieri videtur in
Ier. 1, 5, de eoque mentio in plurimis aliis invenitur Scripturarum locis.
Cfr. Is. 49, 13; 46, 3; Iob. 10, 8-12; Ps. 22, 10; 71, 6; 139, 13.
In Evangelio S. Lucae (1, 44) legimus: "ut facta est vox salutationis
 tuae in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo".

6/ Didachè Apostolorum, V, 2 ed. Funk, Patres Apostolici, 1, 17;
Epistola Barnabae, XIX, 5, eadem exprimit (Funk, op. mem. I, 91-93).

7/ Athenagoras, Legatio pro christianis, 35 (PG 6, 970: SC 3,
pp. 166-167). Cfr. etiam Ep. ad Diognetum, V, 6 (Funk, op. mem. I, 399:
SC 63) quae de christianis dicit: "liberos procreant, sed non abiciunt
fetus".

8/ Tertullianus, Apologeticum, IX, 8: PL I, 314-320: Corp. Christ.
I, p. 103, l. 31-36.

9/ Can. 21 (Mansi 14, col. 909). Cfr. Conc. Eliberitanum, can.
63 (Mansi, 2. col. 16) et Ancyranum, can. 21 (ibid., 519). Cfr. etiam
Gregorii III decretum de paenitentia iis imponenda qui talem crimen
adminissent (Mansi, 12, p. 292, can. 17).

10/ Decretum Gratiani, Concordia discordantium canonum, C.2, can.
20, q. 5. Medii Aevi aetate vero ad Augustini auctoritatem appellabatur,
qui in opere DE NUPTIIS ET CONCUPISCENTIIS, c. 15 ita scribit: "Aliquan-
do eo usque pervenit haec libidinosa crudelitas, vel libido crudelis, ut
etiam sterilitas venena procuret; et si nihil valuerit conceptus fetus
aliquo modo intra viscera exstinguat ac fundat, volendo suam prolem prius
interire quam vivere; aut si in utero iam vivebat, occidi antequam nasci"
(PL, 44, 423-424; CSEL 42, p. 230; cfr. DECRETUM GRATIANI, C. 32, q. 2, c. 7).

11/ In IV SENTENTIARUM, distinct. 31, textus expositio.

12/ Constitutio EFFRAENATAM, a. 1588 (Bullarium Roman., V. 1,
pp. 25-27; Fontes Iuris Canonici, I, n. 165, pp. 308-311).

13/ Denz.-Schoen. 2134 (1184) Cfr. Pii IX Const. APOSTOLICAE
SEDIS (Acta Pii IX, V, pp. 55-72; A.S.S. 5 (1869), pp. 287-312; Fontes
Iuris Canonici, III, n. 552, pp. 24-31).

14/ Litt. Encycl. CASTI CONNUBII: A.A.S (1930), pp. 562-565; Denz.-Schoen. 3719-21 (2242-2244).

15/ Pii XII sententiae sunt certae, definitae, plures; eadem argumentum esse possunt alicuius completae tractationis. Ex omnibus autem unam solummodo proferimus, quae in sermone legitur ad Sodalitatem Medicorum Italicorum a S. Luca, die 12 mensis Nov. habito, a. 1944: "Finché un uomo non è colpevole, la sua vita è intangibile, ed è quindi illecito ogni atto tendente direttamente a distruggerla, sia che tale distruzione venga intesa come fine o soltanto come mezzo al fine, sia che si tratti di vita embrionale, o nel suo pieno sviluppo ovvero giunta ormai al suo termine" (Discorsi e Radiomessaggi, VI, p. 191).

16/ Litt. Encycl. MATER ET MAGISTRA: A.A. S. (1961), p. 447.

17/ Const. dogm. de Ecclesia GAUDIUM ET SPES, II, c. 1. n. 51; cfr. n. 27; A.A.S. 58 (1966), p. 1072; cfr. p. 1047.

18/ Alloc. SALUTIAMO CON PATERNA EFFUSIONE, die 9 Dec. habita, a. 1972. (A.A.S. 64 (1972), pp. 76-79). Inter huius indeclinabilis doctrinae documenta est praecipuo loco habenda S. Officii declaratio, qua abortus directus damnatur (Denz. 1890). A.S.S. 17 (1884), pp. 555-556; 22, (1888-90), p. 748; Denz.-Schoen. 3258.

19/ Haec Declaratio consulto quaestionem reliquam facit, quo temporis momento anima spiritualis infundatur. Qua de re ut traditio non est unanima, ita auctores inter se differunt. Nam cum alii affirmant id primo vitae tempore fieri, aliis placet non hoc ante fieri, quam germen in sua sede steterit. Nimirum non est scientiae eas dirimere quaestiones, quia existentia animae immortalis ad eiusdem provinciam non pertinet. Agitur enim de quaestione philosophiae propria, a qua haec moralis affirmatio nullo modo dependet, duabus his de casibus: 1) quia, etiam si ponatur infusionem animae tardius supervenire, est nihilominus in fetu incipiens HUMANA vita (de qua biologicae scientiae ope constat), quae et praeparat et exigit animam, per quam natura a parentibus accepta perficiatur; 2) quia si modo tamquam PROBABILIS illa animae infusio, de qua dicimus (non enim de re contraria umquam constabit), iudicetur, vitam ei adimere idem est ac PERICULO se committere occidendi hominis, non tamquam in spe, sed omnino anima instructi.

20/ Tertull., cfr. not. 8.

21/ Ioannes Card. Villot, Secretarius Status, haec scripsit de vita protegenda ad Iul. Card. Doepfner, die 10 Oct. a. 1973: (Die Kirche) kann jedoch zur Behebung solcher Notsituationen weder empfaengnisverhue-tende Mittel noch erst nicht die Abtreibung als sittlich erlaubt erkennen" (L'Osservatore Romano, ed. germ. 26-10-1973, p. 3).

22/ Litt. Encycl. PACEM IN TERRIS: A.A.S. 55 (1963), p. 267 sq; Const. GAUDIUM ET SPES, n. 29: A.A.S. 58 (1966), p. 1049; Pauli VI Alloc. SALUTIAMO: A.A. S. 64 (1972), p. 779.

23/ Const. GAUDIUM ET SPES, II, c. I, 48: A.A.S. 58 (1966), p. 1068: "Indole autem sua naturali, ipsum institutum matrimonii coniugalis ad procreationem et educationem prolis ordinantur, iisque veluti suo fastigio coronantur. Item n. 50: Ibid. p. 1070: Matrimonium et amor coniugalis indole sua ad prolem procreandam et educandam ordinantur.

24/ Const. GAUDIUM ET SPES, nn. 50 et 51: A.A.S. 58 (1966), pp. 1070-1073. Pauli VI Litt. Encycl. HUMANA VITAE, n. 10: A.A. S. 60 (1968), p. 487. Responsabilis paternitas in quaestione de natorum numero ordinando usum tantummodo subsidiorum licitorum supponit (cfr. Humanae vitae, n. 14: ibig. p. 490).

25/ Const. GAUDIUM ET SPES, n. 87: A.A.S. 58 (1966), pp. 1110-1111. Cfr. Pauli VI Litt. Encycl. POPULORUM PROGRESSIO, n. 31: A.A.S. 59 (1967), p. 272. Alloc. AD UNITARUM NATIONUM CONSOCIATIONEM: A.A.S. 57 (1965), p. 883; Ioannis XXIII Litt. Encycl. MATER ET MAGISTRA: A.A.S. 53 (1961), pp. 445-448.

26/ Ioannes Card. Villot, Secretarius Status, Conventui Medicorum catholicorum ex omnibus nationibus, qui die 26 Maii, a. 1974, Barcinone conclusus est, haec scripsit: "Por lo que a la vida humana se reflere, esta no es ciertamente univoca, mas bien, se podria decir que es un haz de vidas. No se puede reducir, sin mutilarlas gravemente, las zonas de su ser, que en su estrecha dependencia e interaccion, estan ordenandas las unas a las otras: zona corporal, zona afectiva, zona mental y ese trasfondo del alma donde la vida divina, recibida por la gracia, puede desplegarse mediante los dones del Espiritu Santo" (L'Osservatore Romano, 29-V-1974.).

% & + \$ + & %

ZA PROSLAVU SVJETSKOG MOLITVENOG DANA ZA ZVANJA

Biskupski Ordinarijat Djakovo svojim raspisom od 11.2. 1975. najavio je da se priprema knjižica pod naslovom:

"OD LJUDI - ZA LJUDE"

u dogovoru s članovima Vijeća za Sjemeništa pri BKJ.

Donosimo ovdje sadržaj, kako nam ga je priopćio Biskupski Ordinarijat Djakovo u svojem spomenutom raspisu:

Predgovor: Msgr. Ćiril Kos, biskup,
Riječ-dvije o upotrebi knjižice,
Poruka P. Pavla VI prigodom XI. Svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja.

G r a d j a z a h o m i l i j e:

Poziv Božjega naroda

Pozivi u Božjem narodu

Poziv na svećeništvo - Poziv na redovnički život.

G r a d j a z a k a t e h e z e:

Isus poziva na velikodušnost

Poziv - Ja i svećenik

Redovnički život - život na raspolaganju Gospodinu

Uloga kršćanske obitelji u pastoralu zvanja (predavanje).

Biblijski tekstovi o pozivu - Biblijska čitanja kroz tri godine o pozivu i zvanju - Molitve vjernika za duhovna zvanja (I, II, III, IV).

Molitve za svećenike i svećeničke pripravnike - Izbor pjesama - Naša novija Bibliografija o svećeništvu, redovništvu i problemu duhovnih zvanja.

Po sadržaju se vidi da će knjižica dobro doći ne samo za proslavu "Dana zvanja" nego i za druge zgode. Cijena: 20,00 ND, uz naručbu od deset i više primjeraka popust od 10%.

Naručbe prima: Bisk. Ordinarijat 54400 DJAKOVO, Strossmayerov trg 6.

Najtoplije preporučujemo!

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 301/75.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SV. ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše dijeceze obaviti će se kao i prijašnjih godina na Sv. Četvrtak, 27. ožujka 1975. pod koncelebriranom sv. Misom koju će predvoditi dijecezanski Ordinarij.

Sv. Misa Chrismatis početak će u 9 sati izjutra u mostarskoj crkvi. U koncelebraciji će sudjelovati osim Biskupa-Koadjutora:

1/ Svi aktualni Dekani s područja obje biskupije, odnosno njihovi delegati;

2/ Svećenici-župnici: O. Kamilo Milas, O. Dobroslav Stojić, O. David Zubac, Don Andrija Iličić, Don Srećko Čulina, Don Zvonimir Vuletić.

Asistencija Ordinariju:

1. Iz mostarskog samostana,
2. Don Luka Pavlović, kapelan, Potoci,
3. Fra Slavko Barbarić, kapelan, Čapljina.

Za sveta ulja:

1. Za krizmu: Kapelan iz Stoca,
2. Za bolesničko: kapelan sa Humca.

Upozoravamo sve naprijed navedene svećenike da bi na vrijeme došli u sakristiju mostarske crkve, kako bi se mogli bez žurbe spremiti za svete obrede i Misu. Ukoliko bi netko od nevedenih bio opravdano spriječen da sudjeluje u koncelebraciji ili asistenciji, dužan je sam pobrinuti se za zamjenu.

Budući da se na Sv. Četvrtak pod Misom Chrismatis obnavljaju po novom obredu Mise svećenička obećanja, stoga pozivamo sve župnike i svećenike koji to mogu bez poteškoće da taj dan dodju u Mostar, prisustvuju sv. Misi Chrismatis i zajedno s ostalim svećenicima obnove svoja svećenička obećanja.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 302/75.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su dosad imale pismenu dozvolu za anticipiranje uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi, radi kojih je dozvola bila podijeljena, još uvijek traju, ovim produžujem dozvolu anticipacije i za ovu godinu, bez obnavljanja pismene molbe.

Obredi ne smiju početi prije zalaska sunca.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 303/75.

XII SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUHOVNA ZVANJA

Tajništvo Biskupske Konferencije svojim raspisom br. 36/BK-1975 od 17. veljače t. g. dostavilo je okružno pismo Svete Kongregacije za Katolički odgoj br. 54/75/3 od 2. siječnja 1975. "o pripravama za XII Svjetski Dan molitava za zvanja - 20. travnja 1975. na četvrtu Vazmenu nedjelju".

To okružno pismo Sv. Kongregacije za Katolički odgoj donosimo ovdje u cijelosti:

"Eminencijo,

Preuzvišeni,

Preč. poglavari,

vršimo svoju obavezu da Vam najavimo XII Svjetski Dan molitava za zvanja što će se održati 20. travnja 1975., na četvrtu Vazmenu nedjelju, prema Rimskome misalu.

Ovu obavijest šaljem nakon dogovora između ove Sv. Kongregacije, i Kongregacije za Istočne Crkve, za redovnike i Sekularne institute te za evangelizaciju naroda.

S poštovanjem molimo Vašu Eminenciju, Vašu Ekscelenciju, da izvolite obavijestiti dijecezanske Ordinarije o ovoj proslavi. Istu molbu upravljamo preč. Predsjednicima i Presjednicama Konferencija redovnika i redovnica, ukoliko se odnosi na Više redovničke poglavare i poglavariće.

Slobodni smo podsjetiti Vas da cilj slavljenja ostaje onaj isti koji je označio Sveti Otac još prigodom ustanovljenja: to je dan razmatranja i molitve za sve one koji su pozvani na posvećeni život.

Ovaj Svjetski Dan ne zahtijeva, po sebi, organiziranje nekih posebnih vanjskih inicijativa. Uobičajeni liturgijski sastanci pružaju najbolju prigodu za skupnu molitvu i za razmatranje Božje riječi. Biblijski tekstovi četvrte Vazmene nedjelje, u Rimskome obredu, zgodno su uskladjeni s ovom proslavom.

Stoga, ako se u nekim krajevima ne mogu poduzeti određene inicijative, zbog školskih praznika ili iz drugih pastoralnih razloga, ništa ne stoji na putu da se bitni cilj ovoga Svjetskoga Dana mogne postići održavanjem redovite nedjeljne liturgije. Druge inicijative, koje se odnose najviše na školsku mladež, moći će se korisno prenijeti u neko prikladno vrijeme.

Do nas su došli mnogi izvještaji o pripravi i slavljenju prošloga Svjetskoga Dana. Oni sadrže mnogo zanimljivih podataka. Spomenuto slavljenje je značilo prigodu ne samo za skupnu molitvu nego i za slušanje Božje riječi. Povećani su interventi Crkvenog učiteljstva. Mnogo se je roditelja i mladih susrelo s odgovornima za svećenički život, za posvećeni i misionarski život. Veliki problemi Crkve i njene misije u svijetu predstavljeni su i produbljeni u posebnoj klimi duhovnosti i srdačnosti. Moderna sredstva komunikacija obilno su se koristila. U brojnim su zemljama objavljene su vrijedne publikacije.

Mi smo zato iskreno zahvalni onima koji su nam uputili ove vijesti koje otvaraju dušu prema najboljim nadama.

Vašoj Eminenciji, Vašoj Ekscelenciji, preč. Poglavarima redovnika i redovnica rado izražavamo svoje osjećaje zadovoljstva i zahvalnosti.

Pozdravljam Vas s dubokim i iskrenim poštovanjem

ostajući Vam najodaniji

G.M. Kard. Garrone, v. r.

U Rimu, 2. siječnja 1975.

Preuzvišeni gospodin

Msgr. FRANJO KUHARIĆ,

Nadbiskup zagrebački

Predsjednik Bisk. Konf. Jugosl.

Z a g r e b "

Ista Kongregacija za Katolički odgoj svojim raspisom 54/75/84 od 31. siječnja 1975. dostavila je PORUKU SV. OCA PAVLA VI. za XII. Svjetski Molitveni Dan za duhovna zvanja - za 20. IV. 1975.

Poruku Sv. Oca Pavla VI. donosimo u cijelosti u ovom broju Sl. Vjesnika Biskupije, pa molimo svećenike i župnike da poruku Sv. Oca na vrijeme i dobro prouče, te je obilno iskoriste za proslavu Svjetskog molitvenog dana za zvanja.

Upozorujemo svećenike i župnike da pripremajući se za proslavu Svjetskog molitvenog Dana za zvanja pogledaju i ponovno pročitaju ranije upute i sugestije ovog Ordinarijata za proslavu toga dana, posebno ono što je objavljeno u prošlogodišnjem Sl. Vjesniku Biskupije br. I/1974. str. 15-17.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 304/75.

PLAN OVOGODIŠNJE KAN. VIZITACIJE I SV. KRIZME

Ove bi godine trebalo obaviti kanonsku vizitaciju i podijeliti sakramenat sv. Potvrde u slijedećim župama:
Gabela, Dračevo, Čeljevo, Čapljina, Mostar, Potoci, Drežnica, Jablanica, Konjic sa Glavatičevom, Goranci, Kočerin, Nevesinje, Gorica /11.V. 1975/.

Ovim pozivamo župnike navedenih župa da najkasnije do Sv. Četvrtka pismeno jave kancelariji Ordinarijata, kad bi oni željeli da bi bila krizma u njihovoj župi, pa će nakon toga Ordinarijat napraviti raspored kan. vizitacije i dijeljenja krizme u spomenutim župama.

U pogledu propisane dobi za krizmu vrijedi ono što je rečeno u prošlogodišnjem Sl. Vjesniku br. I/1974. str. 19, a u pogledu takse za krizmenu cedulju vrijedi propis objavljen u Dijecezanskom taksovníku od 19.X. 1974. Br. 955/74.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 305/75.

PROLJETNI KORONSKI SASTANAK

Započeti prvi ovogodišnji koronski sastanak kao i prošlih godina (usp. Sl. Vjesnik, 1973. br. I. str. 20).

T e m e r a s p r a v l j a n j a:

1. Iz pastoralne kazuistike: -De abortu

Juvenalija, medicinska sestra, dugo je godina radila kao instrumentarka kod liječnika-ginekologa Liberija. Na nju su se obraćale djevojke i mlade žene koje su htjele izvršiti pobačaj. I sama Juvenalija ih je hrabrila, poznavajući suvremenu tehniku vršenja pobačaja, tvrdeći da je ta operacija bezopasna po život i zdravlje žene.

Prigodom održavanja pučkih misija u gradu Juvenalija na nagovor svojih prijateljica pošla je na misijsku i stalešku propovijed. Poslije konferencije molila je Juvenalija za privatni razgovor s misionarom Silvijem. Nakon dugog razgovora ona je misionaru saopćila svoju odluku da napusti sadašnje radno mjesto i da podje u samostan. Misionar Silvije prihvatio je oduševljeno njezinu odluku i smatrao je to posebnim plodom misijske i staleške konferencije.

Mjesni župnik Severin, koji je dobro poznavao Juvenaliju, kao vrlo liberalnu osobu, te znajući za njezino vladanje na radnom mjestu, odlučno

se usprotivio tvrdeći da Juvenalijska nije prikladna za redovnički život i da je njezina odluka vrlo nepromišljena.

Između misionara Silvija i župnika Severina nastala je žestoka rasprava. Misionar Silvije, dosta mlađi od župnika Severina, završio je teološke nauke na sveučilištu izvan domovine, pozivajući se na teoriju sukcesivnosti, a kojoj je navodno pripadao i Sv. Toma, kad je pisao: "In generatione hominis prius est vivum, deinde animal, ultimo autem homo" (S. Th. 2,2 qu. 64 a. 1; također 1, qu. 118 a. 2), te na novije zakonika mnogih država koja legaliziraju pobačaj u prvih 28 tjedana trudnoće zbog medicinskih, eugeničkih, socijalno-etičkih indikacija, Silvije je i sam tvrdio da pobačaj izvršen u prvim tjednima graviditeta nije "homicidium", te prema tome ne potpada pod udar onih sankcija koje su predviđene u CZ.

Župnik Severin pristajao je uz teoriju simultanosti, po kojoj odmah od začeća čovjek je potpun čovjek, compositum tijela i duše, koja počinje vidljivije djelovati nakon što se tjelesni substrat dovoljno razvije. Župnik se pozivao na rezultate suvremene biologije i na tradicionalnu nauku Crkve i itvrdio je da je ~~isključivo~~ pobačaj odmah nakon začeća "homicidium", te da Crkva one koje vrše taj pobačaj i one koji kod toga sudjeluju posebnim sankcijama kažnjava.

Pita se:

- 1/ Što je pobačaj? Vrste pobačaja? Sudjelovanje kod pobačaja?
- 2/ Pobačaj s fiziološkog, moralnog i sociološkog stanovišta?
- 3/ Animacija foetusa i pobačaj?
- 4/ Tradicionalna nauka Crkve o pobačaju?
- 5/ Što treba reći o mišljenju misionara Silvija i o postupku župnika Severina?
- 6/ Rješenje kazusa uzimajući u obzir najnoviju Deklaraciju Sv. Kongregacije za nauk vjere o pobačaju.

2/ U vezi s međunarodnom godinom žene: EMANCIPACIJA ŽENE s biblijskog i teološkog stanovišta. Posebno II Vat. Sabor o Emancipaciji žene u suvremenom društvu. O. Dekan neka unaprijed odredi jednog svećenika koji će opširnije i iscrpnije obraditi ovu temu, pa dotični nije dužan pismeno rješavati postavljene kazus.

3/ Eventualija.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 306/75.

UPOZORENJE SVEĆENICIMA GLEDOM NA ODJEĆU KOD LITURGIJSKIH ČINA

Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru stižu pritužbe vjernika da neki svećenici na području naše biskupije služe sv. misu u roketi i štoli, posebno prigodom sprovoda na grobljima, a drugi da sudjeluju u konceleciji prebacivši štolu preko reverende ili habita, treći da dolaze u koncelebraciju na prikazanje, četvrti pak da blagoslivljaju kuće u civilnom odijelu, bez reverende, habita, rokete i štrole.

Povodom tih pritužbi vjernika ovim Biskupski Ordinarijat u Mostaru želi upozoriti sve svećenike, kako dijecezanske tako i redovničke na području naše biskupije i opomenuti ih da se točno pridržavaju odredaba o liturgijskom odijelu kod svetih obreda. Posebno svećenike upozorujemo na:

1/ Opću Uredbu Rimskog Misala:

- a) br. 156. koji glasi: Kad je misa već započela, ne smije se ni u kom slučaju nitko više pripustiti konceleciji;
- b) br. 298: Sveta odjeća zajednička svim poslužnicima kojega mu drago stupnja jest alba, koja se po potrebi oko bokova privezuje. Dobro je prije nego se obuče alba staviti oko vrata amikt. Albu može zamijeniti superpelicej, ali ne onda kad treba obući misnicu, dalmatiku ili tuniku, ili kad se mjesto misnice odnosno dalmatike upotrebljava stola.
- c) br. 299: Vlastito odijelo svećenika služitelja u misi i drugim svetim činima koji su izravno vezani s misom jest misnica, osim kad je drukčije određeno.

2/ III. UPUTU ZA ISPRAVNU PRIMJENU KONSTITUCIJE O SV. LITURGIJI, od 5. IX. 1970. U točki br. 8 pod c) izričito stoji napisano:

"... Osudjuje se zloupotreba koncelecije sa štolom preko redovničke "kukuljice" ili preko obične svećeničke odjeće. Uopće se zabranjuje služiti misa i obavljati drugi sveti čini, napr. rukopola-gati kod redjenja ili dijeliti druge sakramente ili blagoslivljati, sa samom štolom preko građanske odjeće" (Cfr. potpun latinski tekst Instrukcije sa hrvatskim prijevodom u "Dokumenti br. 32", u izdanju KS, Zagreb,).

3/ Na zajedničku naredbu bosansko-hercegovačkih biskupa o svećeničkoj i kleričkoj nošnji od 30. listopada 1972 (Cfr. Sl. Vjesnik Biskupije, god. 1972., br. IV., str. 35 - 37).

4/ Upozorujemo da provedbeni dokumenat Koncilskog Dekreta "Christus Dominus" Apostolsko Pismo "Ecclesiae Sanctae" od 6.VIII. 1966. u br. 25 propisuje da su dužni "Omnes Religiosi, etiam exempti" držati se zakona, propisa i naredaba Mjesnog Ordinarija uz ostalo i u pogledu nošenja svećeničkog odnosno redovničkog odijela...

Ordinarijat se pouzdano nada da će svi svećenici na području naše biskupije ubuduće točno obdržavati odredbe Opće Uredbe Rimskoga Misala

i provedbenih Instrukcija Sv. Kongregacije za Bogoštovlje, te se nada da Ordinarijatu neće ubuduće stizati slične pritužbe, što bi Ordinarijat prisililo da postupi prema točki 8. zajedničke naredbe bosansko-hercegovačkih biskupa o svećeničkoj i kleričkoj nošnji od 30. listopada 1972. godine.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- Po programu trebalo bi u ovom broju Sl. Vjesnika ovdje donijeti pregled gradjevinskih radova u župama tokom protekle -1974. - godine prema pastoralno-statističkom izvještaju, koji su župnici trebali dostaviti do 31. siječnja tekuće godine. Prije dvije godine bilo je to moguće učiniti, jer su te godine župnici na vrijeme dostavili svoj izvještaj. Prošle godine, kao i ove nije to moguće bilo učiniti, jer župnici nisu dostavili na vrijeme svoj izvještaj. Za proteklu godinu dostavilo je do 10. ožujka 52 župnika iz obje biskupije, a budući da ima 72 župe na području obje biskupije, to znači da 17 župnika nije dostavilo svoj godišnji izvještaj, ne uzimajući u obzir one tri nepopunjene župe. Ovdje ne želimo navoditi imena župnika koji to nisu učinili, oni sami znaju, pa ih ponovno pozivamo i molimo da bi najkasnije do sv. Četvrtka dostavili pastoralno-statistički izvještaj za proteklu godinu. Taj je izvještaj potreban Ordinarijatu, da bi se moglo na temelju njega sastaviti statistički izvještaj za Sv. Stolicu i za BKJ.

Neki župnici duguju još i prepise matica za proteklu godinu, te propisane crkvene račune, pa ih pozivamo da to što prije učine.

2.- P r e m j e š t a j i: Vlač. g. Krešimir Lauc razrješen je dužnosti kapelana u Donjem Hrasnu i stavljen na raspolaganje Beogradskom Nadbiskupu koji ga je svojim dekretom br. 367/74 od 29.XII. 1974. imenovao upraviteljem župe Bor i administratorom župe Zaječar. Na njegovo mjesto Ordinarijat je imenovao dekretom br. 1.103/74 od 31.XII. 1974. vlač. g. Don Josipa Serdarušića.

3.- S v e ć e n i k za pastvu naših migranata u Australiji:

Biskup Bryan Gallagher iz Port Pirie u Južnoj Australiji svojim pismom od 8. siječnja o.g. obratio se na sugestiju Propagande u Rimu na našu biskupiju za jednog svećenika, koji bi preuzeo duhovnu brigu nad skoro 2000 Hrvata katolika, koji žive u njegovoj biskupiji. Dijeceza Port Pirie je vrlo velika prostorom, stoga svećenik treba biti mlađi i zdrav. Ako bi se našao među našim svećenicima jedan, koji bi se htio javiti za tu misiju, Ordinarijat bi ga rado pustio. Bilo bi to zaslužno djelo pomoći našim ljudima u dalekom svijetu, koji žele imati svojega svećenika, a nemaju ga.

4.- Pomoćni biskup Koadjutor Mons. Pavao Žanić predvodio je duhovne vježbe za bogoslove u interdijecezanskom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu od 1. do 6. siječnja 1975.

5.-Naši Biskupi na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku:

Na poziv dubrovačkog Biskupa pomoćni biskup Koadjutor prisustvovao je otvaranju proslave sv. Vlaha na 2. veljače o. g., a na sam blagdan služio je pontifikalnu sv. Misu i održao prigodnu homiliju 3. veljače t. g.

Biskup pak Ordinarij sudjelovao je u vanjskoj proslavi sv. Vlaha u nedjelju dne 9. veljače t.g. sudjelujući u koncelebriranoj sv. Misi koju je predvodio Apostolski Pronuncij u Beogradu Mons. Mario Cagna i poslije sv. Mise u tradicionalnoj procesiji kroz grad.

6.-Blagoslov temelja seoske crkve u Svitavi, župe Donje Hrasno.

Vjernici iz sela Svitave, župe Donje Hrasno već godinama spremaju se na gradnju crkve u svojem selu. Ordinarijat im je već davno dozvolio, ali morali su dugo čekati, dok im je općinska skupština u Čapljini izdala gradjevinšku dozvolu. Čim su dobili dozvolu, vjernici su pod vodstvom župnika i novog kapelana počeli s radom. Na 30. siječnja o. g. dijecezanski je Ordinarij blagoslovio temelje nove crkve i u prigodnoj propovijedi pozvao vjernike da složno i požrtvovno nastave s radom, pa će uskoro ugledati plod svojih nastojanja i žrtava.

7.- Uoči blagdana sv. Vlahe dubrovački biskup Mons. Dr. Pernek sa tajnikom Ordinarijata vlč. Vladimirom Puce posjetio je naše Biskupe u Mostaru i pozvao ih na sudjelovanje u godišnjim proslavama sv. Vlaha.

8.-Zagrebački nadbiskup i predsjednik BKJ, nakon prisustvovanja pokopu Reis-Ulema Sulejman efendija KEMURE u Sarajevu dne 22. siječnja o. g. na povratku u Zagreb navratio se je u Mostar u pratnji Tajnika BKJ preč. g. Nikole Soldo, kanonika. Nakon razgovora s našim Biskupima i objeda nadbiskup je nastavio put prema Splitu i Zagrebu.

9.- Primanje medju kandidate za djakonat i prezbiterat, te postavljanje za službe lektorata i akolitata u sarajevskom sjemeništu:

Mons. Dr. Tomislav Jablanović, pomoćni biskup primio je dne 9. veljače o. g. medju kandidate za djakonat i prezbiterat slijedeće bogoslove, kandidate naših biskupija: Blaža Ivandu iz Vinice, Matu Šarića iz Grabovice, Tomu Vukšića iz Studenaca kod Ljubuškog, Rajka Markovića iz Prenj-Dubrava, Stjepana Vuletića iz Donjeg Graca, Ivu Pavlovića, iz Donjeg Graca;

dne 23. veljače Mons. Jablanović postavio je za službu lektora: Ivu Pavlovića iz Donjeg Graca i Matu Šarića iz Grabovica, a isti dan za službu akolite postavio je: Jerku Barišića, iz Drinovaca, Nikolu Luburića i Iliju Petkovića, obadvojica iz Studenaca k/Ljubuškog.

Naše bogoslove primljene medju kandidate za djakonat i prezbiterat. kao i one koji su primili službu lektorata i akolitata najtoplije preporučujemo u molitve braće svećenika, te njima uz našu čestitku želimo ustrajnost na započetom putu, kako bi jednom mogli biti ubrojeni u red svećenika Crkve na slavu Božju i spas našega naroda!

10.- Dne 18. veljače održano je u Sarajevu vijećanje o pokretanju revije za duhovni život svećenika. Ispred naše biskupije sudjelovao je pomoćni biskup Koadjutor Mons. Žanić. Saznajemo da bi prvi broj ove nove revije imao izaći u lipnju o. g. Želimo puno uspjeha i blagoslov!

11.- Sjednica Misijskog Vijeća BKJ.

Dne 25. veljače o. g. održana je u sarajevskom sjemeništu četvrta redovita sjednica Misijskog Vijeća BKJ pod predsjedanjem Vrhbosanskog Nadbiskupa kao predsjednika toga Vijeća. Sjednici je prisustvovao i naš dijecezanski Ordinarij, te dijecezanski referent za misije vlč. Don Andrija Iličić i tajnik biskupije dr. Marko Perić.

O skupljanju misijske milostinje i akciji župnika za širenje misijske svijesti po našim župama Ordinarijat će dati izvještaj župnicima kojom drugom zgodom, najvjerojatnije preč misijsku nedjelju 1975.g.

12.- Tokom korizme do sada pomoćni biskup Koadjutor održao je u više župa katehezu, sv. Misu s prigodnom homilijom, tako: U Domanovićima dne 15. veljače, u Buhovu dne 22. veljače, u župama Buškog Blata od 28. veljače do 3. ožujka t. g. U svim župama uz katehezu davao je i film o mucu Isusovoj kao pripravu vjernika na svetu korizmu ispovijed.

13.- Za vrijeme zimskih praznika u siječnju o. g. održao je vlč. O. Danko Litrić, SDB duhovnu trodnevnu obnovu za školsku i drugu mladež u župi Kruševo kod Mostara.

Z a m o l j e n i, p r e p o r u č u j e m o :

1. Dr. Albin Škrinjar, D.I. TEOLOGIJA SV. IVANA, Zagreb, 1975. Autor ove knjige bavio se dugi niz godina spisima sv. Ivana... Ivanove poslanice bile su nekoliko desetljeća predmet njegova proučavanja i pisanja... Da bi što bolje dokučio i osvijetlio Ivanovu misao i poruku, autor ove knjige dao se još od vremena svoga teološkog studija na temeljito proučavanje izvora¹ literature Ivanove teološke okoline. Pročitao je gotovo svu semitsku, grčku, latinsku, ranokršćansku i patrističku književnost, da i ne govorimo o publikacijama novijega datuma s toga područja... Čitajući Teologiju Sv. Ivana porast će u nama želja da još radije više citamo samog sv. Ivana i da se time duhovno obogatimo...

Naručuje se: Filozofsko-teološki Institut Družbe Isusove, Zagreb, Jordanovac 110, pp. 169. Djelo najtoplije preporučujemo!

2. "Priatelj napuštenih" - životopis sv. Ivana Bosca, odgojitelja uličara. Prema opširnom životopisu sastavili su novinari Enzo Bianco i Carlo de Ambrogio. Knjiga je pisana lakim stilom i namjenjena široj čitalačkoj publici, napose mladima. Džepni format, str. 248, 30 originalnih fotografija, cijena 40,00 ND. Ako se naruči više od 10 primjeraka, 10% popusta. Naručuje se: Salezijanski Vjesnik, 41000 ZAGREB, Omiška 10.

3. Kod uredništva "Vrelo života", 71001 Sarajevo, pp. 155 R. Lakića 7. može se dobiti vrlo preporučljive knjige bilo za duhovno štivo ili kao pomoć za propovjedničku službu:

a) Dr. Čedomil Čekada, GOSPODIN GOVORI, svez. III, niz od 50 propovijedi; cijena 35,00 ND.

b) Mons. GRACIJA IVANOVIĆ, MATER ECCLESIAE, homilije za tekuću A godinu, cijena 30,00 ND

c) Crisogono de Jesus Sacramentado, OCD, Životopis sv. Ivana od Križa. Djelo je nagrađeno kao najbolji životopis sv. Ivana od Križa, cijena 50,00 ND.

4. IZ TREBINJSKIH SUSRETA - Dr. Ratko Perić, dosadašnji župnik u Trebinju, a sada profesor u bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu. Cijena je vrlo niska, tek 20,00 ND. Naručuje se kod: Župski ured Donje Hrasno, zp. 79413 BRŠTANICA, Hercegovina. Knjiga je očit primjer kako i župnik može svoj pastoralni rad i iskustva staviti na papir i drugoj subraći svećenicima saopćiti da budu obogaćeni mislima drugih...

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 310/75.

USKRSNA ČESTITKA - PORUKA NAŠIH BISKUPA

BRAĆO I SESTRE!

Nije Uskrs temelj samo naše kršćanske vjere nego i nade. Nade, da ćemo u Kristu i po Kristu dobiti oprostjenje grijeha, da ćemo po Kristu s Kristom i mi jednom uskrsnuti za vječni život. Bog je naime tako ljubio svijet, da je poslao svoga jedinorodjenoga Sina na svijet... ne da On sudi svijet, nego se svijet po njemu spasi (Iv 3, 16). Potresan i krvav bio je to čin. Jer Bog je svoga Sina poslao ravno na križ. Njega, koji je bio sama nevinost, koji grijeha nije imao niti ga je mogao imati, Bog je učinio grijehom (2 Kor 5, 21), da bi u njegovu tijelu osudio naš grijeh (Rim 8, 3), da bi po njegovu križu uništio onu zadužnicu, koja je sve nas zbog naših opaćina tako strašno pred Bogom teretila (Kol 2, 14).

Ali sad dolazi ono za nas najutješnije, najganutljivije, što nam se po Isusovu uskrsnuću objavilo. Svojim grijesima svi smo mi sudjelovali u ubojstvu Sina Božjega. Ali Bog ne šalje na nas ni potopa, da nas pomori, ni oganj s neba, da nas spali. Na dan uskrsnuća Isus ne baca anatemu prokletstva na nas svoje ubojice, nego nam donosi maslinovu grančicu mira. Na sam dan Uskrsa Isus kod prvoga ukazanja Apostole šalje da budu vjesnici pomirenja, daje im svoju božansku vlast, da opraštaju sve grijehe svima ljudima. I prije sviju on se ukazuje grješnom Petru i grješnici Magdalen. Isus je ostao dosljedan svojoj nauci. Nije došao ni poslije uskrsnuća tražiti pravedne nego grješnike. Bio je dobri Pastir, koji ostavlja u pustinji 99 ovaca, da traži jednu izgublenu. Kao onaj dobri otac iz Evandjelja i on širi ruke, da zagrlji i na svoje srce privine rasipnoga sina, koji se iz tudjine vraća. I njemu je kao anđelima na nebu veliko veselje raskajani grješnik, pa osjeća božansko veselje, kad nam može oprostiti, kad nam sve može zaboraviti.

Ta je spoznaja, braćo i sestre, što nas danas diže, tješi i nadom ispunja. Jer svi smo mi grješnici. Apostol nam izrijeком kaže: "Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo" (1 Iv 1, 8). Ali i ako smo grješnici, nismo i ne želimo biti odmetnici. Premda znamo da smo i počinili grijehe, tješi nas pomisao na uskrsnuloga Isusa i poruka, koju nam prenosi njegov ljubljani učenik Ivan Apostol: "Ali ako tko i poćini grijeh, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika. On je žrtva pomirnice za naše grijehe; ne samo za naše, nego za grijehe cijeloga svijeta" (1 Iv 2, 2).

Uskrsnuli Krist donosi dakle i nama, uza sva naša pomanjkanja i slabosti, oprostjenje i spasenje. U to ne smijemo ni najmanje sumnjati. Naša nada utemeljena je na samom Evandjelju. Krist, koji je na dan svoga uskrsnuća iskazao posebnu pažnju i milost Petru i Magdaleni, učinit će to isto i nama danas. Ali dakako uz uvjet, da ga primimo s njihovim raspoloženjem. Poslije pada Petar je gorko plakao. Grješnica Magdalena pokajničkim suzama oprala je noge Isusove. Ni ona kao ni Petar nisu prestali i dalje svoje grijehe oplakivati. I mi ćemo slijediti njihov primjer. Oplakivat ćemo svoje prestupke ne toliko suzama očiju koliko suzama srca. Oplakivat ćemo ih ne suzama straha i očaja, nego suzama nade i pouzdanja. I čvrsto ćemo odlučiti ne povraćati se na grijehe.

Tako će uskrsnuli Krist raskinuti okove naših grijeha. I već ih je raskinuo uskrsnom ispovijedi, koju smo obavili. Time nam je povratio izgubljeni život duše. Podigao nas je iz duhovne smrti ponovno nam darujući vrhunaravni život Božje milosti i Božjega djetinjstva. Ali to još nije dosta. Kao što nam je uskrsnuli Krist povratio život duše, tako će on jednom uskrisiti i naše tijelo na besmrtni život djece Božje i u tijelu. Ta je nada duboko usadjena u srcima našim po riječima samoga Spasitelja. I ta nada ne može prevariti, jer nebo će i zemlja proći, ali riječi Isusove neće proći.

Braćo i sestre! Čovjek iskrenski teži i za tjelesnom besmrtnošću. Ima ih, koji maštaju, da će to ostvariti već ovdje na zemlji svojom snagom. Ali se ljuto varaju. I ako liječnička znanost produljuje trajanje ljudskog života, pa će možda u budućnosti postignuti, da ljudi u prosjeku žive po sto i više godina, nikada ljudska znanost neće moći ukloniti smrti sa zemlje. Mogu ljudi svojim lijekovima možda svladati sve moguće bolesti, ali smrti neće moći ukloniti, jer ona ako i ne dodje po bolesti, doći će i mora doći usljed konačnog iscrpljenja ljudskoga organizma. Besmrtnost tijela može dati samo uskrsnuli Krist, koji će stvoriteljskom snagom izmijeniti konstituciju ljudskoga tijela i dati tome tijelu novu krepčinu i nova svojstva, koja će to tijelo osposobiti za vječni život u slavi nebeskoj.

Ali, braćo i sestre, ako želimo biti s Kristom dionici i tjelesnoga uskrsnuća, moramo u sebi ostvariti i duh Isusov. A koji je to duh Isusov, koji i mi moramo nastojati u sebi ostvariti, to nam kaže sv. Pavao Apostol u svojoj poslanici Kološanima. On piše: "Dakle, ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje se nalazi Krist sjedeći Bogu s desne strane! Svrćajte misao na ono što je gore, ne na

ono što je na zemlji, jer ste umrli i vaš je život sakriven s Kristom u Bogu! A kad se pojavi Krist, vaš život, tad ćete se i vi s njim pojaviti obučeni slavom" (Kol 3, 1-4).

Eto, braćo i sestre! Prema riječima Apostolovim neka naše misli, naše želje i težnje stalno budu usmjerene prema nebu, prema Kristu, prema rajskoj slavi i prema vječnom životu, pa ćemo onda sigurno postići u potpunosti plodove Kristova spasenja i uskrsnuća, ne samo oprostjenje grijeha, nego i preobraženje tijela u slavnom uskrsnuću na dan suda. To vama od srca želimo i od Boga molimo!

Završujemo čestitajući od svega srca uskrsnu svetkovinu svima našim svećenicima, redovnicima i redovnicama te bogoljubnim vjernicima naših obiju biskupija: mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske, pa svima šaljemo i svoj biskupski blagoslov!

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

+ P e t a r, biskup Ordinarij,
+ P a v a •, biskup Koadjutor

NAPOMENA ŽUPNICIMA:

- 1/ KORIZMENU POSLANICU SV. OCA PAVLA VI. pročitati vjernicima s oltara za vrijeme svih svetih Misa sa pukom u prvu nedjelju po primitku Službenog Vjesnika biskupije;
- 2/ USKRSNU ČESTITKU-PORUKU NAŠIH BISKUPA pročitati vjernicima s oltara na svim sv. Misama s pukom na blagdan USKRSA!

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

%	&	§	+	§	&	%
		+	&	+		
		&	§	&		
		&	&	&		
			&			

= = = = =

D O D A T A K:

OBAVIJEST O SVETOGODIŠNJEM HODOČAŠĆU U RIM

U prošlom broju Sl. Vjesnika Biskupije br. IV/1974. str. 102-103 Ordinarijat je poslao župnicima obavijest o hodočašću u Rim i dostavio neke upute središnjega odbora iz Zagreba.

Neki su župnici s područja obe biskupije već prijavili broj svojih hodočasnika, dok drugi neki očekuju obavijest o cijenama i o programu hodočašća.

Ovog puta naše svećenike i župnike obavješćujemo o tom hodočašću slijedeće:

1/ Još se uvijek može prijaviti za hodočašće. Vjerujemo da neće biti kasno tamo sve do 23. ržujka, dakle Cvjetne nedjelje. Stoga župnici koji dosad nisu u župi proveli nikakve agitacije za sudjelovanje u nacionalnom hodočašću prigodom Svete godine, mogu to sad učiniti po primtku ovih obavijesti.

2/ Iz Sarajeva primili smo obavijest o mogućnosti putovanja posebnim vlakom, autobusom ili avionom.

3/ Zbog ograničenosti slobodnog vremena neki bi hodočasnici iz naših krajeva htjeli putovati autobusima preko Dubrovnika (Splita), Bari, Rim, Ancona, Split, da bi mogli što duže vremena biti u Rimu i da ne moraju preko pola vremena provesti u vlaku. Obaviješteni smo da

a) LIBERTAS, iz Dubrovnika ponudila je župniku u Metkoviću za četiri dana hodočašća uz cijenu po osobi 165.000 SD, navodno u to da je uračunata i ulaznica u vatikanske muzeje;

b) GENERAL TURIST iz Zagreba nudi svoje usluge uz cijenu od 155.000 SD, vjerojatno s polaskom iz Zagreba;

c) ATLAS, iz Dubrovnika za hodočašće od pet dana uz puni pansion 200.000 SD;

d) Turistički BIRO iz Mostara nudi svoje usluge uz cijenu cca 200.000 SD.

Dijecezanski Odbor za hodočašće u Rim traži jednu agenciju, koja bi uz približnu cijenu kao s vlakom prihvatila naše hodočasnike autobusom preko Dubrovnika, Barija, Rim, pa natrag preko Ancone do Splita. Rezultat moći ćemo župnicima kasnije javiti, vjerojatno najkasnije na sv. Četvrtak. Ovo što smo naveli samo je za orijentaciju župnicima da mogu reći svojim vjernicima koliko bi to putovanje moglo koštati.

4/ PUTCVANJE IZ SARAJEVA:

a) AVICNOM (Via Zagreb): Polazak iz Sarajeva 1.V. u 7, 35. Povratak u Sarajevo 4.V. u 20,10 sati. Cijena 260.000 SD.

b) AUTOBUSOM

1) Program od 6 dana: Polupansion. Polazak iz Sarajeva 30. IV. u 7,00 sati, a povratak u Sarajevo 5.V. u 19,00 sati. Cijena 179.000 SD

2) Program od 9 dana: od 30.IV. do 8.V. Napulj, Ravena, Venecija, Trst.

Cijena 242.000 SD.

c) SPECIJALNIM VLAKOM: Polazak iz Sarajeva 30.IV. u 7 sati izjutra, zadržavanje u Padovi za pohod bazilici sv. Ante i grobu O. Leopolda Mandića, dolazak u Rim, dne 1.V. u 17, sati. Povratak iz Rima 3.V. u 21,00 sat i dolazak u Sarajevo oko 24,00 sata dne 4.V. U Rimu od stanice do hotela osiguran prevoz, takodjer Polupansion.

Cijena iz Sarajeva 165.000 SD.

Tko želi kušet kola, plaća dodatak u iznosu od 31.500 SD. U vlaku će biti posebni vagon restoran.

Kao središnja točka hodočašća u Rimu predvidja se da u petak, dne 2. V. u 17,00 sati bude zajedničko bogoslužje u bazilici sv. Ivana Lateranskoga, a u subotu dne 3.V. bio bi susret sa Sv. Ocem u Bazilici Sv. Petra i popodne toga dana zajedničko hodočašće i pobožnosti u bazilici sv. Marije Velike. Osim ovih obaveznih točaka zajedničkog hodočašća predvidja se, koliko to vrijeme bude dopuštalo pohod bazilici sv. Pavla, te rimskim katakombama i eventualno drugim rimskim znamenitostima.

Dijecezanski odbor za hodočašće želio bih naći agenciju, koja bi prihvatila uz cijenu cca 170-180.000 SD naše hodočasnike preko Dubrovnika, Barija u Rim uz one uvjete kao i putovanje vlakom iz Sarajeva.

5/ Neće biti na odmet upozoriti svećenike na neke druge stvari:

a) Svi prijavljeni hodočasnici dužni su sami pribaviti svoj pasoš, ili ako ga već posjeduju, neka pogledaju da mu nije istekao rok važnosti.

b) Neka župnici upozore one vjernike koji eventualno putuju na hodočašće u svojem privatnom aranžmanu, sa svojim kolima ili sl. da se i oni trebaju prijaviti bilo dijecezanskom bilo središnjem Odboru za hodočašće i da sami nabave sve što trebaju da imaju kao hodočasnici.

c) Svećenici - župnici će trebati sastaviti posebni popis hodočasnika, i to po ovim rubrikama:

- 1/ Svećenici
- 2/ Časne Sestre,
- 3/ Ostali:
 - Muških
 - Ženskih.

Ostale upute Dijecezanski Odbor za hodočašće dat će onima župnicima kojima to bude potrebno i budu se obratili bilo na

dr. Pavla Žanića, Koadjutora ili na mostarskog župnika O. Fra Marinka dr Leko.

Mostar, dne 10. ožujka 1975.

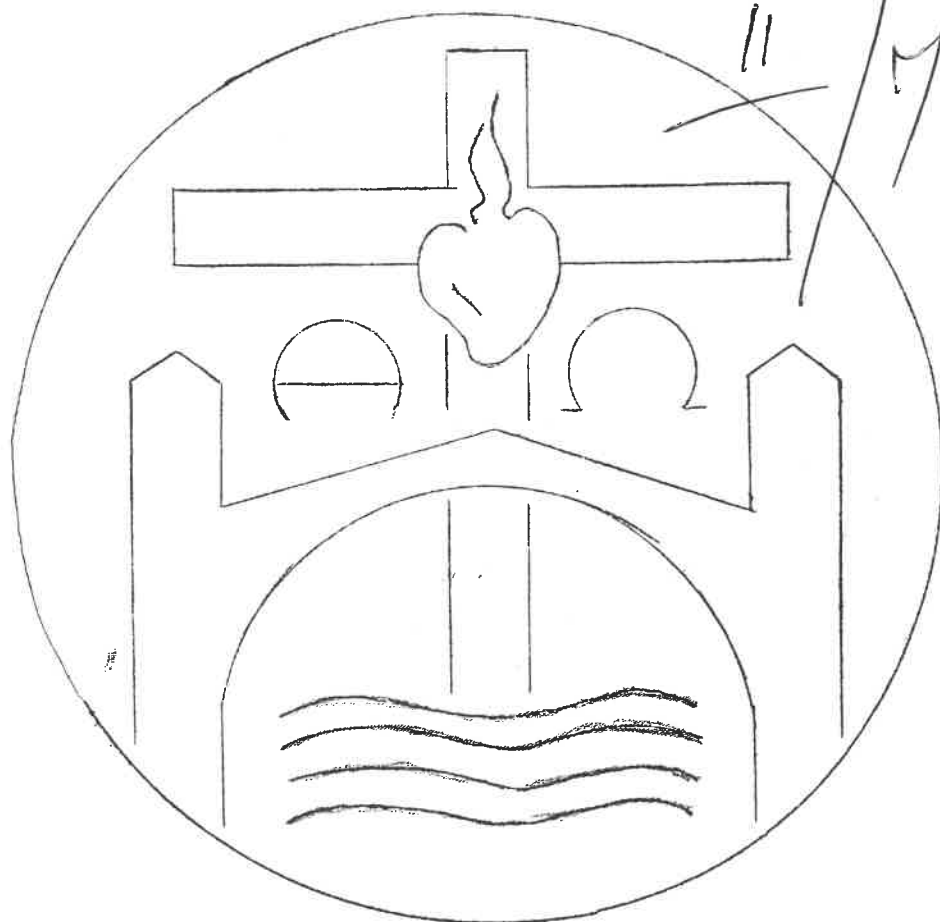
DIJECEZANSKI ORBOR ZA HODOČAŠĆE

biskupski ordinariat u Mostaru

Broj: 301-306, 310/H

Danijelovo 12. III, 1975

SLUŽBENI VJESNIK

MOSTARSKO - DUVANJSKE I TREBINJSKO - MRKANJSKE BISKUPIJE

M O S T A R

S L U Ž B E N I V J E S N I K

MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE

M o s t a r

1 9 7 5

Broj: II

S a d r Ź a j:

Str.:

BISKUPSKA POSLANICA O POBOŽNOSTI PRESV. SRCU ISUSOVU.... 32

I. DOKUMENTI SVETE STOLICE

1. Apostolska Egzhortacija Pape Pavla VI "Gaudete in Domino" 35
2. Iz Cirkularnog pisma Sv. Zbora za Katolički odgoj..... 41
3. Izjava Sv. Kongregacije za nauk vjere o dvjema knjigama prof. Hansa Kuenda 44
4. Sacra Congregatio pro Doctrina Fidei:
Decretum de Ecclesiae pastorum vigilantia circa libros....45

BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

Saopćenje za tisak s proljetnog zasjedanja..... 48

OKRUZNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

1. XXIX Svjetski dan svećeničkog posvećenja.....	52
2. Proslava Papina dana u Biskupiji.....	54
3. Raspored sv. Krizme 1975. godine.....	54
4. Primanje novih kandidata u sjemenište.....	55
5. Godišnji odmori svećenika	56

SVECENICIMA NA RAZMIŠLJANJE I INFORMACIJU

- Uz najnoviju knjigu prof. H. Kuenga "Christ sein"..... 56

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA..... 59

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE
B I S K U P I J E
Izdaje povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru za isključivu
upotrebu svećenstva navedenih biskupija (Čl. 15 Zakona o štampi).
Odgovorni urednik Dr. PETAR ČULE, biskup, 79000 MOSTAR,
Šetalište JNA 18, Umnoženo vlastitim strojevima.

BISKUPSKA POSLANICA O POBOŽNOSTI PRESV. SRCU ISUSOVU

Dragi vjernici, draga braćo svećenici!

Ovoj jubilarnoj godini Sv. Otac Pavao VI namijenio je posebnu svrhu općeg pomirenja s Bogom i s ljudima. Providnost je htjela da s njom dodju i 300-obljetnica Isusovih objava svetoj Mariji Margareti u Paray-le-Monialu, te 75-obljetnica posvećenja hrvatske katoličke mladeži Isusovu presv. Srcu. Zato u naša svetogodišnja nastojanja želimo ugraditi i posebni poziv na obnovu i posuvremenjenje pobožnosti presv. Srcu Isusovu. Ta je pobožnost do sada donijela izvanredne plodove posvećenja duša kroz euharistijski život ljubavi i predanja Isusu Kristu. Šteta što je u općem previranju u svijetu i Crkvi jenjala posljednjih godina. Treba priznati da je imala i svojih pretjeranosti, kao i sve što je ljudima na dohvat. Zato je želimo posuvremeniti u duhu pokoncijske Crkve, te pokazati njezinu biblijsku utemeljenost i opravdanost.

Živimo u vrijeme velikih nastojanja za oslobađanje čovjeka, za njegovo oplemenjivanje i afirmaciju njegovih ljudskih prava, ali to je vrijeme ujedno prepueno nemira, nasilja, ratova i moralne raspuštenosti. Obitelj je teško ugrožena, odgoj djece veoma otežan. Nijekanje Boga postalo je moda, vjera teško odolijeva raznim utjecajima i pritiscima, posebno onima koji dolaze preko sredstava društvenog priopćivanja koja često i u svetišće obitelji donose poganski moral i prizore najgoreg nasilja. Pred našim očima stvara se sasvim novi čovjek, često puta tup i automatiziran, nesposoban da razabire dobro i zlo, željan uživanja pod svaku cijenu. U buci i nemiru života, u grču borbe za materijalni standard, duhovno životari u svojim prizemnim mislima, prema se bavi temeljnim istinama o svijetu i životu.

Čovjekovo je srce izvor zla i svetosti, ono ponajviše stvara zločince i svece. Srce zna biti slijepo; ponekad gleda samo najbliži momenat, ne želi vidjeti pogibelj; posljedice, svršetak. Ono zna zavidjeti sreći grešnika, osjećati se nevoljko u službi Božjoj. Ono se ponekad zamara na putu kreposti i zna brzo i lako prijeći na put grijeha, makar razum prosvjedovao. Srce ima svoje zakone. Ono se zanosí idolima koji mu demagoški ugadjaju i ništa od njega ne traže, rado slijedi nagone imitirajući idole koji mu laskaju.

To ljudsko srce trebalo bi naći uzor u Bogu, jer čovjek je slika Božja. Još bliže i konkretnije, ono ima uzor u Srcu Bogo-čovjeka Isusa Krista. Sv. Pismo često govori - naravno, na ljudski način - o Božjem Srcu, misleći na Božje osjećanje, na Božju ljubav. U Starom Zavjetu čitamo: "Gospodin se ražalosti u svom srcu" (Post 5,6); "Moje oči i moje srce bit će uvijek u ovom hramu što si ga sagradio" (I Kr 9,3); "Misli moga srca ostaju od vijeka do vijeka" (Ps 32,11); "Dat ću vam pastira po svom srcu" (Jer 3, 15); "Nije li Gospodina u srce dirnuo tamjan što ste ga palili" (Jer 44,15); "Srce mi dršće za Efraima od nježne samilosti" (Jer 31,30), itd. Tako to "Božje srce" označuje Božju ljubav i milosrdje. Jednako tako slikovito govori i o ljudskom srcu: "Zakon ću svoj staviti u dušu njihov i upisati ga u njihovo srce. I bit ću Bog njihov, a oni narod moj" (Jer 31, 33).

Iako ove tekstove sv. Pisma ne možemo izravno upotrijebiti kao temelj štovanja Srca Isusova, ipak su oni neki putokaz. Nu Bog se doista utjelovio, uzeo ljudsko srce i sve ono što pod tim razumijemo i što ono obuhvaća - osim grijeha. Isus Bogočovjek je Riječ i Ljubav, Vijest i Milost, Učitelj i Spasitelj.

On ima misaoni i voljnoosjećajni život, razum i srce. Zato pojam "srce Isusovo" označuje ljubav, samilost, pomirenje, praštanje, dobrotu. Na to pomišljamo kada o nekome kažemo "čovjek dobra srca". Tako nam srce Isusovo može u svemu biti uzor. Sam Isus na to nas poziva: "Uzmite jaram moj na se i učite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći pokoj dušama svojim" (Mt 11,30). Isus još govori: "Blago onima koji su čista srca" (Mt 5, 8) i Boga treba ljubiti "svim srcem svojim", a riječ Božja pada u čisto i dobro srce i donosi plod. Na to srce misli sv. Pavao kada svojim Filipljanima piše: "Žudim za svima vama srcem Isusa Krista" (Fil 1,8). O Isusovom ljudskom srcu govori i II Vatikanski Koncil u LG 22: "Ljubio je ljudskim srcem".

Eto za sve Kristovo ljudsko osjećanje, ljubav, dobrotu, blagost simbol je ljudsko Isusovo srce, onako kako mi ljudi povezujemo naš voljnoosjećajni život s ljudskim srcem. Isusovo ljudsko srce bilo je na križu probodeno vojničkim kopljem. Sv. Ivan, očevdac, u svom evandjelju svjedoči: "Jedan od vojnika kopljem probode grudi (Iv 19,34). Vojnik je htio Isusu probosti srce da bi provjerio njegovu smrt. Već je u Starom Zavjetu prorečeno to probadanje: "Gledat će onoga koga su proboli" (Za 12, 10), i: "Proboden je zbog naših grijeha" (Iz 53,5). Sv. Ivan dodaje u svom evandjelju: "I odmah poteče krv i voda" (Iv 19, 34). Ta toliko značajna rana ostala je i na Isusovom slavlom tijelu, te poslije uskrsnuća, ukazavši se svojim apostolima "pokaza im ruke i rebra" (Iv 20,21). Zato je pozvao Tomu da stavi svoju ruku u ranu na njegovim grudima (Iv 20, 27). Pisac knjige Otkrivenja piše: "I vidjet će ga svako oko, i oni, koji su ga proboli" (Okt 1, 7).

Sveti oci, mistici, sveti, rado su razmišljali o toj rani probodenog Isusova srca i u njoj su gledali izvor iz kojega je provrela Crkva, sveti sakramenti i milosti Novoga Zavjeta. Gledali su u toj rani izražaj najveće ljubavi Kristove prema nama grešnim ljudima, jer "nema veće ljubavi od one da netko dađe vlastiti život za prijatelje" (Iv 15,13).

Isus je utjelovljena Riječ i otkrivena Ljubav. Današnji čovjek više priklanja srce ljubavi nego li pamet riječi. Otkako se u filozofiju i vjeru uvukla često bezrazložna sumnja u moć spoznaje, sumnja da li uopće spoznajemo objektivnu istinu, riječ, pa bilo čija, sve više je gubila snagu, da bi u naše vrijeme mnoga riječ bila do kraja profanirana, zlopotrebljena. Govora, programa, bujice riječi sit je današnji čovjek. On traži djela i ljubav. Jer se često vara u ljudima, predaje se vlastitim nagonima da donekle ostvari osobnu sreću. To je očito znak našeg vremena, to treba pročitati i shvatiti, to nas poziva da ljudsko srce liječimo dajući mu savršeni uzor, Srce Bogočovjeka.

"Gle Srce koje je toliko ljubilo ljude!" - reče Isus sv. Margareti Alacoque. "Ljubio me i predao se za mene" - reče za Isusa sv. Pavao (Gal 2, 20). Najplemenitije Srce koje je ikada zakucalo u ljudskim grudima i najbogatije ljubavlju koja se dariva svim srcima. Njegova je ljubav bezgranična. Ljubio je sve ljude, prijatelje i neprijatelje, i molio je na križu za svoju ubojicu. Ljubio nas je do kraja, do zadnje kapi krvi koja poteče iz njegova probodenog Srca. Ljubi nas i sada, boravi među nama, suosjeća s nama. Eto to Srce, prepuno ljubavi, probodeno zbog naših grijeha, očekuje od nas u ovo vrijeme uzvratnu ljubav, obraćanje, pomirenje, suosjećanje. To srce želi postati znak našeg vremena i probuditi nas na ljubav prema Bogu i braći ljudima.

Bog je još u Starom Zavjetu uza svoj savez s Noom, Abrahamom, Mojsijem, Izraelom, davao vjernima i svoja obećanja. I ona obećanja što ih je dalo Srce Isusovo da će obratiti grešnike, donijeti obiteljima svetost, a vjernim dušama spas, uključena su u spasiteljsko djelo.

A svaki prvi petak u mjesecu bit će govor bogočovječjeg srca, zov i škola da se priviknemo na euharistijski život.

Crkveno učiteljstvo u posljednja tri stojeća shvatilo je Isusovu želju i preporučilo je svojim dokumentima. Papa Klement XIII uvede blagdan Srca Isusova, a Pijo IX proširi ga na cijeli svijet. Leon XIII pred 75 godina slaveći Annum Sacrum, svetu godinu, posveti cijeli svijet presv. Srcu Isusovu. Papa Benedikt XV kanonizira bl. Mariju Margaretu. Pijo XI u enciklici Miserantissimus Deus (Premilosrdni Bog), godine 1928. ustaje protiv protivnika pobožnosti presv. Srcu. Papa Pijo XII godine 1956. piše neobično bogatu encikliku u obranu ove pobožnosti, Haurietis aquas (Crpsti ćete vodu). On ovu pobožnost zove školom svetosti. Slijedi ga i Pavao VI sa svoja dva apostolska pisma. "Budući da je Euharistija", piše Papa, "najdivniji dar Presvetog Srca Isusova, naša je topla želja da se Srce Isusovo što revnije štuje primajući ovaj uzvišeni Sakramenat. Jer, zaista, u euharistijskoj žrtvi žrtvuje se i prima naš Spasitelj... Osim toga, taj je divni Sakramenat na neki način vrhunac i središte ostalih sakramenata. U njemu kušamo kao na izvoru duhovnu jakost i podsjeća nas na uspomenu ljubavi koja nadvisuje svaku ljubav. To je ljubav koju je Isus očitovao za vrijeme svoje muke". Zatim Papa ovako govori o naravi te pobožnosti: "Ovaj oblik štovanja sastoji se bitno u dostojnom klanjanju Isusu Kristu, u davanju zadovoljštine, a temelji se prije svega na presvetoj euharistijskoj tajni".

Dragi naši vjernici! Pobožnost presv. Srcu Isusovu duboko je biblijski utemeljena, od crkvenog Učiteljstva prihvaćena i preporučena, a psihologiji današnjeg čovjeka posebno odgovara. Presveto Isusovo Srce najbolji je uzor čovjekovom nemirnom srcu. Ono je obrana od idola koji truju čovjekov život. U ovoj Svetoj godini obnove i pomirenja obnovimo zajednički ovu veliku pobožnost da bismo obnovili našu vjeru i euharistijski život. Uz razne duhovne obnove, osobito prigodom misija, neka misionari i propovjednici živo preporučuju vjernicima pobožnost prvih petaka, a župnici neka ih brižno podržavaju. To je škola euharistijskog života, jedamput započeta lako se nastavlja. Posebno to preporučujemo mladeži koja je danas više nego ikada podložna negativnim utjecajima i koja mora izdržati tešku borbu za čistoću svoje duše. Napokon neka naše obitelji obnove svoju posvetu Srcu Isusovu. Moćna suvremena sredstva društvenog priopćivanja prijetu da uklone molitvu iz obitelji i nije se tome lako oprijeti. Ali obitelj u kojoj je vidljiva slika Srca Isusova i prečišćenog Srca Marijina sjetit će se svakog dana kako je molitva najbolje sredstvo da se Bog očuva u središtu obitelji i da je Srce Isusovo najjači uzor i izvor svetog života.

VAŠI BISKUPI

& % & § + § & % &

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 501/75.

BISKUPSKU POSLANICU O POBOŽNOSTI PRESV. SRCU ISUSOVU pročitati vjernicima s oltara na svim misama u prvu nedjelju po primitku Sl. Vjesnika Biskupije.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

I. DOKUMENTI SVETE STOLICE

1.-APOSTOLSKA EGZHORTACIJA PAPE PAVLA VI "GAUDETE IN DOMINO"

Sv. Otac Pavao VI. izdao je 9. svibnja ove godine Apostolsku Egzhortaciju o Kršćanskoj radosti upućenu biskupima, svećenicima i vjernicima cijeloga svijeta. Egzhortacija ima 7 poglavlja. U prvom se poglavlju govori, kako je radost potrebna svakom ljudskom srcu. U drugom se iznosi, kako je kršćansku radost navijestio već Stari Zavjet. U trećem je riječ o kršćanskoj radosti prema Novom Zavjetu. U četvrtom se iznosi, kako je radost vladala u srcima Svetaca. U petom se navješćuje radost čitavom narodu, u šestom poglavlju se govori o radosti i nadi u srcima mladih, a u sedmom o radosti hodočasnika u ovoj Svetoj godini.

Mi ovdje donosimo u hrvatskom prijevodu samo zadnja tri poglavlja, jer se to nas neposredno tiče.

V. VESELJE ČITAVOM NARODU

Slušajući /u prethodnom poglavlju/ ovaj mnogostruki i složni glas Svetaca, jesmo li možda zaboravili sadašnje stanje ljudske zajednice, koja je prividno tako malo zainteresirana za nadnaravna dobra? Jesmo li možda našu egzhortaciju namijenili samo malom broju učenih i mudrih? Ne možemo neznati, da je Evandjelje prije svega bilo naviješteno siromašnima i poniznima, u sjaju svoje jednostavnosti i u punini svoga sadržaja.

Dorivajući u pamet taj prekrasni pogled na kršćansku radost, sigurno nismo pomišljali, da bi to moglo obeshrabiti bilo koga od vas, ljubljena braćo i sinovi, koji osjećate, da vam se srce potresa, kad vas Božji poziv dostigne. Nasuprot, mi osjećamo, da će naša radost, jednako kao i vaš biti potpuna samo, kad se skupa utečemo s punim pouzdanjem Isusu, "začetniku i završitelju vjere".

On namjesto odredjenog mu veselja podnese križ ne mareći za sramotu te sjedi s desna Božjeg prijestolja. Promotrite pažno Onoga, koji je sa strane grešnika podnio takvo protivljenje protiv samoga sebe, da ne sućutate, i ne klonete duhom" (Hebr 12,2-3).

Poziv upućen od Boga Oca za puno učestvovanje u Abrahamovoj radosti, u vječnom slavlju Jaganjčeve svadbe, to je opći poziv. Svaki čovjek, samo ako postane priželjiv i pripravan, može taj poziv osjetiti u dubini vlastitoga srca, na poseban način u ovoj Svetoj godini, u kojoj Crkva svima obvara u najvećoj mjeri blago Božjega milosrdja. "Vama je, naime, ovaj obećani dar namijenjen, k tome vašoj djeci i svima, koji su daleko, koliko god ih pozove k sebi naš Bog" (DAP 2,39).

Ne možemo misliti na Božji narod na apstraktan način. Naš pogled prije svega obuhvata svijet sjece. Dok nalaze u ljubavi onih, koji su im blizu, potrebnu sigurnost, oni posjeduju sposobnost prilagodjivanja, zanosa, pouzdanja, neposrednosti u davanju samih sebe. Oni su sposobni za evandjeosku radost. Tko želi ući u Kraljevstvo, kaže nam Isus, treba prije svega gledati na njih.

I još, mi mislju obuhvatamo sve one, koji snose punu obiteljsku, stalešku i socijalnu odgovornost. Težina njihovih zadaća, u jednom skrajne nestabilnom svijetu, oduzima im vrlo često mogućnost, da kušaju svagdanje radosti. Ali bez obzira na to, te radosti postoje i Duh Sveti želi im pomoći, da ih otkriju, pročiste, u njima sudjeluju.

Mislimo na svijet patnika, na sve koji kreću prema svršetku života. Božja radost luca na vrata njihovih fizičkih i moralnih patnja, nipošto da ih izruga, nego da izvrši svoje neobično djelo preobrazbe.

361
Nas duh i naše srce obraćaju se i onima, koji žive izvan kruga vidljivoga Božjega naroda. Usklađujući svoj život prema najdubljim zahtjevima vlastite stvarnosti, koji je Božjega glasa, i oni su na putu "radosti" (Dl 11,15).

Božji narod ne može stupiti naprijed bez vođa. To su pastiri, teolozi, duhovni učitelji, svećenici i svi koji s njima suraduju na progađivanju kršćanskih zajednica. Njihova je misija, da pomazu braću, da se zapute stazama evanđeoske radosti posred stvarnosti, kojem je ispunjen njihov život i kojoj oni ne bi mogli izbjeći.

Da, međutim, ljubav Božja poziva one koji dolaze s raznih točaka horizonta, da se pronađu na putu prema nebeskom gradu, bilo da se u ovoj svetogodišnji nalaze blizu ili još daleko. I premda svi ovi pozvani, to jest svi mi, stajemo u izvjesnoj mjeri grešnici, treba da prestanemo biti otvrdnuta srca, da bismo poslušali Gospodinov glas i prihvatili ponudjeno nam veliko oprostjenje, onako kako ga je navijestio prorok Jeremija: "Očistit ću ih od svakoga grijeha kojim sagriješe protiv mene, i oprostit ću im sve krivice koje mi skrivise odmetnuvši se od mene. To će biti za mene uzrok za radost, hvalu i čast pred svima narodima svijeta" (Jer 33, 8-9). I budući da to obećanje oprostjenja, kao i tolika druga, dobivaju svoje konačno značenje u otkupnoj žrtvi Isusa, trpećega Sluge, to samo On može nam reći u ovom kritičnom času života covječanstva: "Obratite se i vjerujte, Evanđelju" (Mk 1,15). Gospodin nada sve hoće da spoznamo, kako traženo obraćenje nipošto ne znači korak unazad, kako to nasuprot biva kod grijeha. Obrnuto, obraćenje znači staviti se na pravi put, napredovati u pravoj slobodi i radosti. To je odgovor na poziv, koji dolazi od Gospodina i koji je u isti čas ljubezan, obziran i pobudan: "Dodjite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. Uzmite moj jaram na se i naučite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca, i naći ćete pokoj svojim dušama" (Mt 11,28-29).

Stvarno, ima li možda teret, koji većma tišti, nego što je grijeh? Tjeskoba žalosnija od one izgubljenoga sina, koju opisuje evanđelist sv. Luka? S druge strane, ima li uzbudljivijega susreta od susreta strpljivoga i milosrdnoga oca sa sinom, koji se povratio na pravi put? "Veće će veselje biti na nebu zbog jednoga grešnika koji se obrati, nego zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja" (Lk 15,7). Ali tko je bez grijeha osim Krista i njegove neokaljane Majke? Stoga Sveta godina - radosno obećanje za čitav narod - sa svojim pozivom, da se vratimo Ocu u pokajanju, također je zov, da ponovno otkrijemo značenje i obavljanje sakramenta Pomirenja. Držeći se bolje duhovne predaje, podsjećamo vjernike i njihove duhovne pastire, da je nužno optužiti se za teške grijeha i da česta ispovijed i dalje ostaje povlašteno vrelo svetosti, mira i radosti.

VI. RADOST I NADA U SRCIMA MLADIH

Ne oduzimajući ništa od žara, kojim upravljamo svoju poruku čitavom Božjem narodu, želimo čas zastati, da se obratimo opširnije i sa posebnom nadom svijetu mladih. Ako je stvarno Crkva preporodjena Duhom Svetim u izvjesnom smislu prava mladost svijeta - ukoliko ostaje vjerna vlastitoj stvarnosti i vlastitom poslanju - zar bi možda mogla da se ne prepozna spontano, i to najradije u onima koji osjećaju, da su nosioci života i nade, koji imaju zadaću osigurati sutrašnjicu današnje povijesti? I, obrnuto, zar bi mogli oni koji u svakom razdoblju ove povijesti u sebi najživlje osjećaju polet života, očekivanje budućnosti, zahtjev za istinitom obnovom, mogli da ne budu u tijesnoj harmoniji sa Crkvom koju nadahnjuje Duh Kristov? Kako bi oni mogli da od Crkve ne očekuju, da će im predati tajnu svoje trajne mladosti i s time radost njihove vlastite mladosti?

Mi držimo da postoji takva suglasnost i pravno i stvarno; ne uvijek na vidljiv način, ali podsigurno u dubini, bez obzira na mnoge slučajne zapreke. Stoga u ovoj Egzhortaciji o kršćanskoj radosti, razum i srce nas pozivlju, da se odlučno obratimo mladima našega vremena. To činimo u ime Kristovo i u ime njegove Crkve, koju On hoće, unatoč ljudskim slabostima, da bude "krasna, bez ljage, bez bore, bez ičega tome slična, nego sveta i bez mane" (Ef 5,27).

Čineći to ne podliježemo sentimentalnosti. Promatrana samo sa stanovišta dobi, mladost je nešto kratkotrajno. Zanašanje za njom ubrzo postaje nostalgично ili smiješno. Ali nije ista stvar, ukoliko se gleda na duhovni smisao toga momenta milosti, koji predstavlja mladost proživljavana istinski. To što privlači našu pažnju jest bitno podudaranje - istina prolazno i ugroženo, ali ipak značajno i bogato velikodušnim obećanjima - medju zanosom bića, koje se prirodno otvara pozivima i zahtjevima svoga visokog ljudskog odredjenja, i dinamizmom Duha Svetoga, od čega Crkva neiscrpljivo dobiva vlastitu mladost, vlastitu životnu krcativnost. Iz susreta ljudskoga bića, koje kroz neke odlučne godine raspolaže s mladošću, s Crkvom, u njezinoj trajnoj duhovnoj mladosti, nužno se radja s jedne i druge strane najdublja radost i obećanje plodnosti.

Crkva kao putujući narod Božji prema budućem kraljevstvu mora imati mogućnost da se ovjekovječi i prema tome da se obnovi kroz ljudske naraštaje: to je uvjet plodnosti i jednostavno uvjet života. Stoga je važno, da u svakom času svoje povijesti, nastajući naraštaj na neki način ispuni nadu prošlih naraštaja, samu nadu Crkve, koja je ta, što prenosi bez kraja dar Božji, Istinu i Život. Radi toga u svakom naraštaju trebaju kršćanski mladići pri punoj svijesti i bezuvjetno ostvarivati zavjet što su ga učinili na sakramentu krsta i potvrdili sakramentom potvrde.

U tom smislu naša dob puna dubokih preobražaja nije bez velikih poteškoća za Crkvu. Toga smo vrlo dobro svijesni Mi, koji sa kolegijem Biskupa brinem "brigu za sve Crkve" (2 Kor 11,28) i staramo se za njihovu budućnost. Ali u isto vrijeme Mi se uzdižemo u vjeri i nadi, koja ne razočarava, da milost neće uzmanjkati kršćanskom narodu. I Mi želimo, da se taj kršćanski puk ne iznevjeri milosti i ne odreče - kao što su neki danas u napasti da to učine - baštine na istinu i svetost koja je doprla do ovoga odlučnoga časa njegove sekularne povijesti. Smatramo, da imamo sve razloge da se pouzdamo - jer upravo se o tome radi - u kršćansku mladost: ona se neće iznevjeriti Crkvi, ako u Crkvi bude dovoljno zrelih osoba, sposobnih shvatiti mladost, voliti je, voditi je i otvoriti joj budućnost predajući joj posve vjerno Istinu, koja ostaje. Onda će novi radnici, odlučni i gorljivi, stupiti od svoje strane na posao duhovni i apostolski na polja, koja se već bjelasaju za žetvu. Tada će i sijač i žetelac zajednički dijeliti radost Kraljevstva.

Izgleda Nam stvarno da sadašnja kriza u svijetu, za mnoge mladiće karakteristična po velikoj konfuziji, s jedne strane otkriva starački izgled - posve anakronističan - jedne komercijalne, hedonističke, materijalističke civilizacije, koja još pokušava da se prikaže kao nositeljica budućnosti. Instinktivna reakcija mnogih mladića, čak u svojim pretjeranostima, protiv ove iluzije, izražava realnu vrijednost. Ovaj naraštaj je u isčekivanju nečega drugoga. Iznenada lišena zaštitnih predaja, a zatim gorko razočarana ništetnošću i duhovnom prazninom lažnih novosti, bezbožnih ideologija, izvjesnih štetnih misticizama, zar ne nastoji ta mladež da otkrije i ponovno nadje sigurnu i nepromjenjivu novost božanskog misterija objavljena u Isusu Kristu? Zar nije On - prema lijepoj izreci sv. Ireneja - "otkrio svaku novost u svojoj osobi" (S. Ir. Adversus haereses, IV, 34, 10; PG 7, 1083).

Iz toga motiva drago Nam je posvetiti najizrazitijim načinom vama, kršćanski mladići našega vremena, obećanje sutrašnje Crkve, to slavljenje duhovne radosti. Srdačno vas pozivamo, pažljivo poslušajte nutarnje glasove, koji stignu do vas. Potičemo vas, da podignete svoj pogled, svoje srce, svoje svježije snage prema visinama, da se podvrgnete naporu duhovnoga uzdizanja. I želimo vas sa sigurnošću uvjeriti: ukoliko može s jedne strane obeshrabrujući djelovati predrasuda - danas posvuda raširena - da ljudski duh ne bi bio sposoban doseći Istinu trajnu i životvornu, da je isto tako, s druge strane, duboka i oslobodilačka božanska radost Istine priznate u Crkvi: RADOST ZBOG ISTINE (Sv. Augustin, Isp., X, 23). Tu vam radost Mi pružamo. Ona se daje onome, koji toliko nastoji da je traži. Pripravljajući se da je primite i dalje predate, vi time u isti čas osiguravate svoje osobno usavršenje po Kristu i slijedeću povijesnu etapu Božjega naroda.

VII. RADOST HODOČASNIKA U OVOJ SVETOJ GODINI

U ovo putovanje čitavoga Božjega Puka prirodno se uključuje i Sveta godina sa svojim hodočašćem. Milost jubileja postizava se u stvarnosti polazeći na put i napredujući prema Bogu u vjeri, ufanju i ljubavi. Razlikujući sredstva i momente ovoga jubileja nastojali smo svakome olakšati, koliko je to moguće. Ostaje kao bitno nutarnja odluka odazvati se pozivu Duha, na osoban način, kao Kristovi učenici, kao sinovi Crkve Katoličke i Apostolske i prema nakani ove Crkve. Ostalo spada u red znakova i sredstava. Da, žudjeno hodočašće je za Božji Puk, u njegovoj cjelini i za svaku osobu unutar toga Puka, jedan pokret, jedna Pasha, to jest prelaz prema nutarnjem mjestu, gdje ga prihvaćaju u svoju intimnost i božansko jedinstvo Otac, Sin i Duh. "Ako me tko ljubi, držat će moju riječ, i moj će ga Otac ljubiti, k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti" (Iv 14, 23). Otkriće te prisutnosti pretpostavlja uvijek produbljenje prave svijesti o sebi kao stvorenju i Božjem djetetu.

Zar takva nutarnja obnova nije upravo ono što je na koncu konca htio nedavni Koncil? (Pavao VI, govor na otvorenju druge sesije II Vat. Sabora, 29. IX. 1963 - AAS, 55(1963), pp. 845 ss.; Enciklika Ecclesiam Suam, AAS, 56(1964), pp. 612, 614-618). Bez sumnje tu je djelo Duha, dar Duhova. Isto tako treba priznati proročku intuiciju kod Našega Predšasnika Ivana XXIII, koji je predvidio kao plod Koncila neku vrst novih Duhova (Ivan XXIII, nagovor prigodom završetka prve sesije Sabora, 8. XII. 1962., AAS, 55(1963), pp. 38 ss.).

Pa i Mi smo htjeli zauzeti istu perspektivu i očekivanje. Ne kao da bi Duhovi ikada kroz dugi tijek crkvene povijesti prestali djelovati, ali tako su velike potrebe i opasnosti ovoga vijeka, tako su široki horizonti današnjeg čovječanstva usmjerenog na svjetsku koegzistenciju ali nemoćnog da je ostvari, da za nj nema spasenja bez novoga izljeva dara Božjega. Neka dakle dodje Duh Stvoritelj, da obnovi lice zemlje! U ovoj Svetoj godini pozvali smo vas, da obavite, stvarno ili u duhu i u nakani, hodočašće u Rim, to jest u središte Katoličke Crkve. Ali, odveć je očito, Rim ne čini cilj našega hodočašća u vremenu. Nijedan sveti grad ovdje ne može biti taj cilj. On je sakriven s onu stranu ovoga svijeta, u srcu Božjega misterija, koji je za nas još nevidljiv: doista, mi putujemo u vjeri, ne u jasnom gledanju, i to što ćemo biti, još nije objavljeno. Novi Jeruzalem, čiji smo mi već odsada građani i sinovi, silazi s visoka, od Boga. Toga jedinoga konačnoga grada još nismo promatrali sjaj, osim kao u ogledalu, na konfuzan način, čvrsto vjerujući riječi proroka. Ali već od sada mi smo građani ili smo pozvani da to budemo. Svako duhovno hodočašće vuče svoj nutarnji smisao iz toga konačnoga odredjenja.

Tako je bilo s Jeruzalemom proslavljenim od psalmista. Sam Isus i Marija njegova Majka idući u Jeruzalem pjevali su na zemlji pjesme Siona: "Savršena ljepota, radost čitave zemlje"(Ps 50,2; 48,3). Ali sada od Krista prima nebeski Jeruzalem svoju privlačnost, i prema Njemu mi smo usmjereni svojim nutarnjim hodom.

Tako je sa Rimom, gdje su sveti Apostoli Petar i Pavao dali s krvlju svoje zadnje svjedočanstvo. Poziv Rima je apostolskog porijekla, i služba koja Nama pripada da je ovdje vršimo, to je služba u korist cijele Crkve i čovječanstva. Ali to je služba nezamjenljiva, jer se Božjoj mudrosti svidjelo postaviti Petrov i Pavlov Rim na put, da tako reknemo, koji vodi u Vječni grad, time što je Božja mudrost odabrala da povjeri Petru - koji u sebi ujedinjuje biskupski kolegij - ključeve Kraljevstva nebeskoga. To što ovdje stoji, ne po ljudskoj volji, nego po slobodnoj i milosrdnoj dobrohotnosti Oca, Sina i Duha, jest SOLIDITAS PETRI /Petrova čvrstoća/, koju je slavio naš Predšasnik sv. Leon Veliki s ovim nezaboravnim riječima:

"Sv. Petar ne prestaje predsjedati svojoj stolici i čuva zajednicu bez konca s Vrhovnim Svećenikom. Stalnost, koju je on primio od Stijene, koja je Krist, pa i on postavši Stijena, prenosi tu stalnost jednako na svoje nasljednike. I gdje god se pokaže kakva stalnost, bez sumnje se očituje snaga Pastira... Eto, tako je u snazi i životu, kod Prvaka apostolskoga, ta ljubav prema Bogu i ljudima, da je nisu zaplašili ni tamnički zatvor, ni lanci, ni pritisak mase, ni prijetnje kraljeva; tako je takodjer, glede njegove neslomljive vjere, koja nije uzmičala u borbi niti se je ohladila u pobjedi" (Govor prigodom godišnjice izbora za Papu, 4: PL, 54, 155-156).

Mi želimo u svako doba, ali najviše u ovoj katoličkoj proslavi Svete godine, da, bilo u Rimu, bilo u čitavoj Crkvi, svijesni da se morate uskladiti s autentičnom predajom očuvanoj u Rimu, uzmožete osjetiti s Nama "kako je dobro i ugodno da braća žive zajedno"(Ps 133,1).

To je radost zajednička, uistinu nadnaravna, dar Duha jedinstva i ljubavi, što uistinu nije moguće osim tamo, gdje je navještaj vjere primljen u cijelosti, prema apostolskoj normi.
I onda katolička Crkva

"premda raširena po svem svijetu, brižno čuva tu vjeru kao da bi stanovala u jednoj samo kući, i jednodušno vjeruje, kao da ne bi imala nego samo jednu dušu i samo jedno srce; i nju naviješta, nju naučava i prenosi u savršenom skladu, kao da ne bi imala nego samo jedna usta" (Sv. Ireñ. Adversus haereses, I, 10,2; PG 7,551).

I ta "samo jedna kuća", to jedinstveno "srce" i "duša", ta samo "jedna usta", eto kako je neophodno nužno za Crkvu i čovječanstvo u cijelosti, da bi se ovdje na zemlji mogla neprestano uzdizati u skladu s nebeskim Jeruzalemom nova pjesma, himna božanske radosti. To je razlog radi kojeg moramo i Mi davati svjedočanstvo ponizno, strpljivo, postojano, pa makar to bilo usred neshvaćanja mnogih, po nalogu primljenom od Gospodina, da vodimo stado i da utvrđujemo svoju braću. Ali na koliko se načina dešava, da i Mi sa svoje strane bivamo utješeni od naše braće, pa makar samo misleći na sve vas u vršenju naše apostolske službe na korist cijele Crkve, na slavu Boga Oca.

Z a k l j u č a k

Usred ove Svete godine mislili smo, da ćemo biti vjerni nadahnućima Duha Svetoga ako zatražimo od kršćana, da se ovako povrate izvorima radosti.

Predraga braćo i sinovi, zar nije normalno, da radost bude u nama, kad naša srca promatraju i otkrivaju u vjeri temeljne motive? Ti su jednostavni: Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga jedinorodjenoga Sina; posredstvom svoga Duha njegova Prisutnost nas neprestano okružuje svojom nježnošću i ispunja svojim životom; mi stupamo prema blaženom preobražaju našega bića tragom Isusova uskrsnuća. Da, bilo bi vrlo neobično, kad nam ta Blaga Vijest, koja izaziva Aleluja Sv. Crkve, ne bi nama dala izgled spašenih.

Radost, što je netko kršćanin, usko sjedinjen s Crkvom, "u Kristu", u stanju milosti s Bogom, zaista je u stanju, da ispunji ljudsko srce. Zar nije možda to duboko ushićenje, što daje uzbudljiv akcent Paskalovu Memorial-u: "Radost, radost, jauci radosti"? Pa koliki nam blizi pisci znadu izraziti na nov način - pomislimo na primjer na Jurja Bernanosa - tu evandjeosku radost poniznih, koja odsijeva posvud u svijetu, koji govori o Božjoj šutnji! Radost se radja uvijek od jednog izvjesnog pogleda na čovjeka i na Boga: "Kad ti je oko zdravo, cijelo je tvoje tijelo u svjetlu" (1k, 11, 34). Mi se ovdje dotičemo izvorne i neotudjive dimenzije ljudske osobe: njegov poziv na dobro prolazi stazama spoznaje i ljubavi, kontemplacije i akcije. O kad biste mogli shvatiti ono što je najbolje u našama braće i ovu Božju Prisutnost tako blisku ljudskom srcu!

Neka stoga naši sinovi iz nekih nemirnih grupa odbace pretjeranosti sustavne i razorne kritike! Ne odstupajući od realistične vizije neka kršćanske zajednice postanu mjesto optimizma, gdje će svi članovi odlučno nastojati, da razlikuju pozitivnu stranu osoba i događaja. "Ljubav se ne veseli nepravедnosti, a veseli se pravедnosti. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve junački podnosi" (1 Kor 13, 6-7).

Odgoj za takvo shvaćanje nije samo zadaća psihologije. On je takodjer plod Duha Svetoga. Taj Duh, koji stanuje u punini u Isusovoj osobi, učinio ga je za vrijeme njegova zemaljskoga života tako pozornim za radosti svakodnevnoga života, tako delikatnim i tako uspješnim, da ponovno privede grešnike na put nove mladosti srca i duha! Taj isti Duh nadahnjivao je Djevicu Mariju i svakoga od Svetaca. To je taj isti Duh, koji još i danas udjeljuje tolikim kršćanima radost da svaki dan žive svoje posebno zvanje u miru i nadi, što nadilaze razočaranja i patnje. To je Duh Duhova, koji danas navodi vrlo mnoge učenike Kristove na putove molitve, u veselju sinovske hvale, i prema poniznom i radosnom služenju onima, koji su razbaštinjeni koji se nalaze na rubu društva. Jer radost se ne može odijeliti od sudjelovanja. U samom Bogu sve je radost, jer sve je dar.

Taj pozitivni pogled na osobe i stvari, plod prosvjetljenog ljudskog duha i Duha Svetoga, nalazi kod kršćana privilegirano mjesto obogaćenja: slavljene pashalnog Isusova misterija. U svojoj muci, smrti i uskrsnuću Isus ponavlja povijest svakoga čovjeka i svih ljudi, s njihovim teretom patnja i grijeha, s njihovom mogućnošću svladavanja i svetosti. Stoga Naša je posljednja riječ u ovoj Egzhortaciji dirljiv poziv svima odgovornima i predvodnicima kršćanskih zajednica: neka se ne plaše inzistirati, u vrijeme i izvan vremena, na vjernosti krštenih, da u radosti slave nedjeljnu Euharistiju.

Kako bi oni mogli zanemariti taj susret, tu gozbu, koju nam Krist priprema u svojoj ljubavi? Da sudjelovanje kod te gozbe bude zajedno i najdostojnije i radosno!

Raspeti i proslavljeni Krist je, koji prolazi među svojim učenicima, da ih skupa povuče na obnovu svoga uskrsnuća. To je vrhunac ovdje na zemlji Saveza ljubavi među Bogom i njegovim narodom: znak i vrelo kršćanske radosti, etapa za vječnu Svetkovinu.

Neka vas tamo vode Otac, Sin i Duh Sveti. Radosna srca vas blagoslivamo.

Dano u Rimu, kod sv. Petra, 9. svibnja 1975. dvanaeste godine Našega Pontifikata.

PAVAO PAPA VI

2.- IZ CIRKULARNOG PISMA SVETOG ZBORA ZA KATOLIČKI ODGOJ

/ O nastavi i studiju Kanonskog prava za svećeničke
kandidate/

Sv. Zbor za katolički odgoj uputio je svojim raspisom br.194/74 od 2. travnja ove godine cirkularno pismo dijecezanskim Ordinarijima i redovničkim poglavarima o nastavi i studiju Kanonskog prava za svećeničke kandidate. Iz te Okružnice sv. Zbora za katolički odgoj prenosimo ovdje u hrvatskom prijevodu uvodni dio, te prvo i drugo poglavlje, dok ispuštamo treće poglavlje koje sadrži neke praktične upute koje se odnose na bogoslovska učilišta.

" Tijekom ovih posljednjih godina zbog raznih razloga osjetljivo je opao, naročito kod bogoslova, interes za studij Kanonskog prava, što nije ostalo bez nepovoljnih odjeka u životu Crkve.

Svjestan svojih odgovornosti za svećeničku i teološku formaciju i da bi odgovorio raznim molbama, Sveti Zbor za katolički odgoj smatra svojom dužnošću da usmjeri pažnju mjesnih ordinarija, kao i vrhovnih redovničkih poglavara, na potrebu studija kanonskog prava. To je potrebno za odgovarajuće spremanje budućih pastira duša, kao i za to da se Crkvi osigura na dotičnom sektoru prisutnost kvalificiranih ljudi koji će biti kompetentni tumači, brižni čuvari i izvršitelji crkvenog prava koje je sada na snazi i budućeg Kodeksa kanonskog prava.

Ne čini se suvišnim ovdje iznijeti kratki pregled teškoća na koje se općenito nailazi kad se radi o takvom studiju, čak i kod kandidata za svećeništvo. Ove se teškoće mogu svesti na dvoje: činjenica da se u pomanjkanju novog Kodeksa ne cijeni Kodeks kanonskog prava; nedostatno, što više krivo tumačenje ekleziologije koju je dao II. Vatikanski Koncil.

Prva teškoća nestaje ako razmislimo ne samo o tome da Kodeks kanonskog prava nije bio do sada ukinut, nego da je uopće nemoguće imati mudre pastire, učitelje, suce crkvenih sudišta, ljude koji poznaju crkveno pravo i koji su sposobni da ga primjenjuju - ako ne postoji adekvatna pravno-povijesna priprava i ako se manje više ne poznaje Kodeks koji još ima snagu zakona. S druge strane, iza Koncila je objelodanjen veliki broj službenih dokumenata koji se odnose na provođenje koncilskih odredaba; ovi dokumenti dobivaju izrazito pravni karakter, te se moraju svakako studirati i produbljivati. Na tom je području, dakle, opširan predmet studija; stručnjaci ga moraju poznavati, ali i svećenički kandidati, kao i studenti koji pohađaju teološke fakultete i fakultete crkvenog prava.

Druga teškoća je osjetljivija jer se odnosi na prave razloge manjka interesa za kanonske discipline. Ona zahtijeva da se malo zamislimo u to kako bismo shvatili da baš ekleziologija osvijetljena II. Vatikanskim Koncilom zahtijeva promaknuće prava u Crkvi.

I. FUNKCIJA KANONSKOG PRAVA U CRKVI

II. ekumenski Vatikanski Koncil pruža, naročito u dogmatskoj konstituciji "Lumen Gentium", produbljeno poznavanje Crkve pod njezinim dvostrukim vidom: karizmatičnim i institucionalnim. Vizija te Konstitucije je prije svega Kristocentrična: Crkva je nastavak djela Utjelovljenja i pashalnog misterija. Među ko-esencijalnim elementima samom bitku Crkve, ontološka realnost milosti, ukoliko je priopćenje božanskog života, zauzima bez sumnje prvo mjesto. Sakramentalna i hijerarhijska struktura služi tom priopćenju božanskog života kao sredstvo.

Zaista, nakon što je Koncil istaknuo sakramentalnu strukturu Crkve, naglasio je da zajednica sastavljena iz hijerarhijskih organa i Mistično tijelo Kristovo - zajednica vidljiva i zajednica duhovna - čine jednu jedinu kompleksnu stvarnost sastavljenu iz dvostrukog elementa: ljudskog i božanskog. Crkva se analogno uspoređuje s tajnom Utjelovljene Riječi: "Jer kao što božanskoj Riječi uzeta narav služi kao živi organ spasenja, s Njom nerazrješivo sjedinjen, na sličan način društveni organizam Crkve služi Kristovu Duhu, koji je oživljuje, za rast tijela..." (IG, br. 8); "... Krist je tu obitelj (Crkvu) - ujedinjenu, istina, radi nebeskih dobara i njima obdarenu - saznao i uredio na ovome svijetu kao društvo i opskrbio je prikladnim sredstvima vidljivog i društvenog jedinstva. Tako Crkva, koja je ujedno vidljiv skup i duhovna zajednica, hoda zajedno s čitavim čovječanstvom..." (GS, br. 40).

Ovaj način predstavljanja Crkve pomaže da se vidi kako je ona u svojoj cjelini i u svom jedinstvu istodobno i neodjeljivo, premda pod različitim vidicima, i zajednica milosti i hijerarhijska zajednica i da zbog toga njezine vlastite strukture jesu i moraju biti u samoj svojoj prirodi duboko određene nadnaravnim aspektom. Treba uvijek sačuvati taj odnos između božanskog i ljudskog elementa koji je Krist osobno ustanovio.

Tako se, dakle, u svjetlu koncilske ekleziologije, jasnije vidi pravo mjesto i nužnost kanonskog prava. 'Zakon' dobiva na vrijednosti jer se bolje shvaća njegova funkcija u životu Crkve.

Sigurno je da prvenstvo pripada ljubavi, "ali ljubav bez pravde - a pravda se izražava u zakonima - ne može opstati. Jedna i druga (ljubav i pravda) idu uporedo i uzajamno se dopunjavaju, izlazeći iz istog izvora koji je Bog. Uostalom, Kraljevstvo je Božje, kao što kaže sv. Pavao 'Pravda, mir i radost u Duhu Svetom' (Rim 14, 17)" /Pavao VI., sudionicima na "Cursus renovationis canonicae pro iudicibus aliisque tribunalium administris", koji je održan na Papinskom sveučilištu Gregorijani (A.A.S. 1974, 12).

Prvenstvo pripada duhu i unutarnjem životu, ali organsko ustrojstvo u crkvenom tijelu, prisutnost autoriteta i dužna poslušnost prema njemu, ostaju uvijek netaknuti elementi koje je htio Osnivač Crkve. U Crkvi "sloboda i autoritet nisu pojmovi koji se jedan drugome suprotstavljaju, nego su to vrednote koje se dopunjavaju i čija suradnja pogoduje istodobno rastu zajednice, snazi inicijative i obogaćenju svakog člana. Podsjećajući na princip autoriteta, kao i na nužnost juridičkih odredbi, ne oduzima se ništa vrijednosti slobode niti poštovanju prema slobodi;

na taj način se naglašava potreba da se osigura efikasna zaštita općih dobara, među koje spada i ono osnovno dobro, da se sloboda može vršiti; ovo vršenje slobode može adekvatno garantirati samo razborito uređenje zajedničkog života. Doista, što bi vrijedila sloboda priznata pojedincu kad je ne bi štitile mudre i prikladne norme?" /Pavao VI, Prelatima sudionicima Sv. Rote, 29.I. 1970., A.A.S. 62(1970), 115/.

II. Vatikanski Koncil, poimence u dogmatskoj konstituciji "Lumen Gentium", pridonosi da se lakše razumije funkcija kanonskog prava sve do mjesnih Crkava. Princip supsidijarnosti ističe da osim normi koje vrijede za opću Crkvu postoje i posebne norme za mjesne Crkve.

II. NUŽNOST PROUČAVANJA KANONSKOG PRAVA

Prethodna razmišljanja mogu doprinijeti da se istakne nužnost unapredjenja kanonskog prava, ne samo u jednoj općoj perspektivi, nego i na svim razinama crkvenog ustrojstva. Očito je korisno imati kompetentne kanoniste u nastavi teologije, u organizacijskim struktura dijecezanskih kurija, u regionalnim crkvenim sudištima, u upravi redovničkih obitelji, itd. Same Biskupske konferencije, Sinode, dijecezanski ordinariji, kao i redovnički poglavari, trebaju osobe dobro pripremljene na pravnom području; osobe sposobne da pruže svoje usluge ne samo kod formacije budućih svećenika na tom području i da ispravno interpretiraju opće pravo, nego da bi također kompetentno formulirali partikularno pravo, to jest da bi što bolje tumačili zakone, ne samo s obzirom na sadržaj i formu, nego da bi potakli na primjenjivanje.

Vrijedno je podsjetiti da Redovnički instituti, iskoristivši period pokusa predviđen prema Motu Proprio "Ecclesiae Sanctae" (1966), rade na reviziji vlastitog partikularnog prava i proučavaju čak i nove strukture.

Radi se dakle o tome da se pruži nenadoknadiiva suradnja crkvenom autoritetu i njegovoj funkciji upravljanja (koja je neodjeljiv aspekt "pastoralne funkcije") u vidu sredjenog i mirnog razvoja društvenog života kršćanske zajednice, u vidu promaknuća apostolata, kao i pravedne obrane zakonitih prava svijui.

Iz toga proizlazi nužnost i hitnost da biskupi i redovnički poglavari više vode računa o svojoj obavezi da potiču i unapređuju studij kanonskog prava.

Stoga preuzvišenoj gg. mjesnim Ordinarijima i redovničkim poglavarima povjerava ova razmišljanja Sv. Zbor za katolički odgoj u suglasnosti sa Zborovima za istočne crkve, za Evangelizaciju naroda, za redovničke i sekularne institute, s povjerenjem da će spomenutima biti na srcu da ulože svu svoju pastoralnu brigu kako bi odgovorili sadašnjoj situaciji odlučnim i korisnim doprinosima.

.....

Usudjujemo se očekivati punu suradnju Vaše Preuzvišenosti, Vaše Časnosti, u povoljnom rješavanju ovog problema za koji smo se zauzeli. Mi vam se srdačno zahvaljujemo unaprijed.

Izvolite primiti izraze našeg poštovanja i naše odanosti

GABRIEL MARIE Card. GARRONE,
+ J. SCHROEFFER, Sekr.

3.- IZJAVA SV. KONGREGACIJE ZA NAUK VJERE O DVJEMA KNJIGAMA

PROF. HANSA KUENGA

Sveta Kongregacija za nauk vjere, ispunjavajući svoju dužnost da promiče i štiti nauk vjere i morala u cijeloj Crkvi, podvrgla je ispitivanju dva djela prof. H. Kuenga, "Die Kirche" i "Unfehlbar? Eine Anfrage" / "Crkva" i "Nezabludiva? Jedno pitanje"), a ta su djela objavljena na više jezika. U dva posebna pisma od 6. svibnja 1971. i 12. srpnja 1971. Kongregacija je piscu saopćila teškoće što ih je pronašla u njegovim mišljenjima i zamolila ga da pismeno obrazloži da ova mišljenja nisu u suprotnosti s katoličkim naučavanjem. Pismom od 4. srpnja 1973. Kongregacija je profesoru Kuengu pružila daljnu mogućnost da svoje mišljenje obrazloži u jednom razgovoru. Napokon je profesor Kueng svojim pismom od 4. rujna 1974. ovu mogućnost propustio. Svojim naime odgovorima nije dokazao da neka mišljenja o Crkvi nisu u suprotnosti s katoličkom naukom, nego ih, i nakon objavljivanja Deklaracije "Mysterium Ecclesiae", podržava.

Zato, da ne bi ostala sumnja s obzirom na nauku što je drži Katolička Crkva i da se kršćanska vjera ne bi na bilo koji način zamaglila, ova Sv. Kongregacija, dozivajući u pamet naučavanje učiteljstva Crkve, izloženo u Deklaraciji "Mysterium Ecclesiae", izjavljuje:

U spomenuta dva djela prof. H. Kuenga nalaze se neka mišljenja koja se u različitim stupnjevima suprotstavljaju nauci Crkve Katoličke, što je svi vjernici moraju držati. Navodi se samo slijedeće, što je od većeg značenja, sudržavajući se od suda o nekim drugim mišljenjima što ih brani prof. Hans Kueng.

Mišljenje, koje dovodi bar u sumnju dogmu vjere o nezabludivosti u Crkvi ili ga svodi na neku temeljnu nezastranjivost u istini, s mogućnošću zablude u odlukama što ih naučava učiteljstvo Crkve da ih konačno treba držati, protivi se učenju I. Vatikanskog Koncila, što ga je potvrdio i II. Vatikanski Koncil.

Druga zablude, koja teško pogadja naučavanje prof. Kuenga, odnosi se na njegovo mišljenje o Učiteljstvu Crkve. On naime ne upotrebljava pravi pojam autentičnog Učiteljstva, prema kojem su biskupi u Crkvi "autentični učitelji ili obdareni ugledom Kristovim koji narodu, koji im je povjeren, propovijedaju vjeru koju treba vjerovati i primjenjivati je na moral" (IG 25); jer "služba autentičnog tumačenja riječi Božje napisane ili predane povjerenja je samo živom Učiteljstvu Crkve" (DV 10).

Isto tako mišljenje što ga prof. Kueng već u knjizi "Die Kirche" iznosi, prema kojem, barem u slučajevima potrebe, Euharistiju mogu valjano proizvesti kršteni, koji nemaju svećeničkog reda, ne može se složiti s naučavanjem IV. Lateranskog i II. Vatikanskog Koncila.

Ipak, bez obzira na težinu ovih mišljenja, jer on pismom od 4. rujna 1974. ne isključuje da bi nakon prikladna vremena za dublje proučavanje mogao svoja mišljenja uskladiti s naučavanjem autentičnog Učiteljstva Crkve, ova Sveta Kongregacija po nalogu Vrhovnog Svećenika Pavla VI. za sada profesora Hansa Kuenga opominje da ne nastavi s naučavanjem takvih mišljenja i doziva mu u pamet da mu je crkvena vlast povjerila dopuštenje za naučavanje sv. bogoslovlja u duhu crkvene nauke, a ne mišljenja koja tu nauku izobličuju ili je dovode u sumnju.

Umoljavaju se biskupi u Njemačkoj i u drugim mjestima gdje to zahtijeva posebna potreba, naročito, gdje se gore spomenuta mišljenja podržavaju na bogoslovskim fakultetima, u sjemeništima i u drugim kućama katoličkog ili svećeničkog obrazovanja, da se pobrinu kako bi se vjernici na prikladan način o nauči Crkve, o Deklaraciji "Mysterium Ecclesiae" i o ovoj Deklaraciji.

Svećenici, propovjednici evandjelja, učitelji katoličke nauke i katehete po svojoj službi su dužni nauku Crkve o ovim pitanjima vjerno ispovijedati i drugima tumačiti.

Na kraju se ponovno umoljavaju teolozi da otajstvo Crkve i ostala otajstva vjere u poslušnosti vjeri i na istinsko sazidjivanje Crkve istražuju i osvjetljaju.

Ovu je Deklaraciju, kojom Sv. Kongregacija za nauk vjere u ovoj stvari za sada dovršava svoj posao, Papa Pavao VI. u audijenciji, što ju je upriličio potpisanom Prefektu iste Kongregacije 14. veljače 1975. odobrio i naredio da se objavi.

Dano u Rimu, iz sjedišta Sv. Kongregacije za nauk vjere, 15. veljače godine Gospodnje 1975.

FRANJO Kard. ŠEPER, prefekt,

Fr. JERONIM HAMER, OP., tajnik

4.- SACRA CONGREGATIO

PRO DOCTRINA FIDEI

D E C R E T U M

DE ECCLESIAE PASTORUM VIGILANTIA CIRCA LIBROS

Ecclesiae pastorum, quibus cura commissa est Evangelium ubique terrarum annuntiandi, /1/ est veritates fidei servare, exponere, diffundere ac tueri necnon morum integritatem fovere et tutari. Profecto "quae Deus ad salutem cunctarum gentium revelaverat, eadem benignissime disposuit ut in aevum integra permanerent omnibusque generationibus transmitterentur. Ideo mandatum dedit Apostolis ut Evangelium, quod promissum ante per Prophetas Ipse adimplevit et proprio ore promulgavit, tanquam fontem omnis et salutaris veritatis et morum disciplinae omnibus praedicarent, eis dona divina communicantes" /2/. Munus itaque authentice interpretandi verbum Dei scriptum vel traditum soli vivo Ecclesiae Magisterio concreditum est /3/. Illud exercent Episcopi, Apostolorum successores, singulari vero ratione exercet successor Petri, utpote unitatis tum Episcoporum tum fidelium multitudinis perpetuum ac visibile fundamentum. /4/. Ipsi etiam christifideles, pro suo quisque munere, peculiari quidem ratione scientiarum sacrarum cultores, officio tenentur cum Ecclesiae pastoribus cooperandi ad fidei veritates integre servandas et tradendas moresque sartos tectos habendos.

Ut vero veritatum fidei morumque integritatem servant ac tueantur, officium et ius est Ecclesiae pastoribus invigilandi ne christifidelium fides aut mores per scripta detrimentum patiantur; ideoque etiam exigendi ut quae fidem moresque respiciant scripta edenda, suae praeviae approbationi subiiciantur; necnon reprobandi libros vel scripta quae rectam fidem aut bonos mores impetunt. Hoc munus competit Episcopis, tum singulis tum in Conciliis particularibus Episcoporumve Conferentiis adunatis quoad christifideles suae curae commissos, atque supremae Ecclesiae auctoritati quoad universum Dei populum.

Ad libros aliaque scripta edenda quod attinet, haec Sacra Congregatio, postquam plures Ordinarios locorum ubi activitas editorialis maioris est momenti consultaverit, in Plenario Coetu sequentes normas statuit.

Art. 1

1. Nisi aliud statuatur, loci Ordinarius, cuius approbatio ad libros edendos iuxta normas quae sequuntur est petenda, est loci Ordinarius proprius auctoris aut Ordinarius loci in quo libri publici iuris fiant, ita tamen ut, si eorundem quis approbationem denegaverit, non liceat auctori eandem ab alio petere, nisi eundem de denegata ab alio approbatione certiore faciat.

2. Quae his normis statuuntur de libris praescripta, quibuslibet scriptis divulgationi publicae destinatis applicanda sunt, nisi aliud constet.

Art. 2

1. Libri Sacrarum Scripturarum edi non possunt nisi qui aut ab Apostolica Sede aut a loci Ordinario approbati sunt; itemque eorundem versiones in linguam vernaculam ut edi possint, requiritur ab eadem auctoritate sint approbatae atque insimul necessariis et sufficientibus explicationibus sint instructae.

2. Versiones Sacrarum Scripturarum convenientibus explicationibus instructae, communi etiam cum fratribus seiunctis opera, parare atque edere possunt christifideles catholici, de consensu loci Ordinarii /5/.

Art. 3

1. Libri liturgici itemque eorum versiones in linguam vernaculam eorumque partes ne edantur nisi de mandato Episcoporum Conferentiae atque sub eiusdem vigilantia, praevia confirmatione Apostolicae Sedis.

2. Ut iterum edantur libri liturgici qui a Sede Apostolica probati sunt necnon eorum versiones in linguam vernaculam ad normam par. 1 factae et approbatae, eorumve partes, constare debet de concordantia cum editione approbata ex attestazione Ordinarii loci in quo publici iuris fiunt.

3. Libri quoque preces ad orationem privatam proponentes ne edantur nisi de licentia loci Ordinarii.

Art. 4

1. Catechismi necnon alia scripta ad institutionem catechetica pertinentia eorumve versiones, ut edantur, approbatione egent loci Ordinarii, aut Conferentiae Episcopalis sive nationalis sive regionalis.

2. Nisi cum approbatione competentis Auctoritatis ecclesiasticae editi sint, in scholis, sive elementaris sive mediis sive superioribus, uti textus quibus institutio nititur adhiberi non possunt libri qui ad quaestiones spectant ad Sacram Scripturam, ad Sacram Theologiam, Ius canonicum, Historiam ecclesiasticam, et ad religiosas aut morales disciplinas pertinentes.

3. Commendatur ut libri materias de quibus in par. 2 tractantes, licet non adhibeantur ut textus in institutione tradenda, itemque scripta in quibus aliquid habetur quod religionis aut morum honestatis peculiariter intersint, approbationi subiiciantur loci Ordinarii.

4. In ecclesiis oratoriisve exponi, vendi aut dari non possunt libri vel alia scripta de quaestionibus religionis aut morum tractantes, nisi cum approbatione competentis Auctoritatis ecclesiasticae editi sint.

Art. 5

1. Attentis eorum munere peculiarique responsabilitate, enixe commendatur clericis saecularibus ne libros edant quaestiones religionis aut morum spectantes sine licentia proprii Ordinarii; sodalibus Institutorum perfectionis nonnisi de licentia Superioris maioris, salvis eorum Constitutionibus, quae obligationem imponant.

2. In diariis, foliis aut libellis periodicis qui religionem catholicam aut bonos mores manifesto impetere solent, ne quidpiam scribant christifideles, nisi iusta et rationabili de causa; clerici autem et Institutorum perfectionis sodales, tantummodo approbante loci Ordinario.

Art. 6

1. Integro remanente iure uniuscuiusque Ordinarii committendi, pro sua prudentia, iudicium de libris personis quibus fidem facit, in singulis regionibus ecclesiasticis ab Episcoporum Conferentia confici potest elenchus censorum, scientia, recta doctrina et prudentia praestantium, qui Curiis episcopalibus praesto sint, aut constitui commissio censorum, quam loci Ordinarii consulere possint.

2. Censor, in suo obeundo officio, omni personarum acceptione seposita, prae oculis tantummodo habeat Ecclesiae de fide et moribus doctrinam, uti a Magisterio ecclesiastico proponitur.

3. Censor sententiam suam scripto dare debet; quae si faverit, Ordinarius pro suo prudenti iudicio licentiam concedat ut editio fiat cum sua approbatione, expresso suo nomine necnon tempore ac loco concessae approbationis; quod si approbationem non concedat, rationis denegationis cum operis scriptore Ordinarius communicet.

Has normas, in Plenario Coetu Sacrae Congregationis pro Doctrina Fidei propositas, Summus Pontifex PAULUS VI, in Audientia die 7 Martii 1975 infrascripto Praefecto impertita, approbavit et publici iuris fieri iussit, derogans simul Codicis Iuris Canonici praescriptis quae eisdem normis sint contraria.

Romae, die 19 Martii 1975.

FRANCISCUS Karč. ŠEPER, m. pr.
Praef.

$$\begin{array}{ccccccc} \% & & \& & \$ & + & \$ & \& & \% \\ & & & & + & & \$ & + & & \\ & & \% & \& & + & \& & \% \end{array}$$

BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

SAOPĆENJE ZA TISAK S PROLJETNOG ZASJEDANJA

U Zagrebu je održano plenarno zasjedanje Bisk. konferencije 8. do 11. travnja o. g., na kome je prva dana uz biskupe sudjelovalo 56 delegata-svećenika naših biskupija, 5 delegata Vijeća viših redovničkih poglavara i 6 delegata VBK za kler. Na tom zajedničkom zasjedanju obradjeno je pitanje planiranja pastoralnog rada i pastorizacije gradova s posebnim osvrtom na nosioce pastoralnog djelovanja. Ovo je bio treći po redu takav susret pastoralnog značaja koji je organiziralo VBK za kler.

Nadb. Kuharić, predjesnik BK, otvarajući ovo zasjedanje u svjetlu netom proteklog uskrsnog blagdana pozvao je prisutne biskupe i svećenike da u ovom dvodnevnom radu svjedoče jedinstvo zajedničkoj odgovornosti i poslanju, da zajednički razmišljaju u jednoj istini, da traže u istoj ljubavi.

Pojedina pitanja obradjivala su se na temelju stručnih referata u radnim grupama koje su pred plenum iznijele svoje prijedloge da se prodiskutiraju i da se predlože Bisk. konferenciji na odobrenje.

U prijedlozima je naglašena potreba planiranja pastoralnog rada pa su u tom smislu predložene opće i posebne smjernice koje je prihvatila Biskupska konferencija.

Opće smjernice zaključaka ističu prvenstveno ulogu gradova u današnjem životu društva i Crkve te naglašavaju potrebu pastoralnog plana i pastoralnih centara u našim dijecezama. Naglašeno je veliko značenje studija pastoralne sociologije.

Posebne smjernice spomenutih zaključaka imaju u vidu samo one elemente pastoralnog djelovanja koji su obradjeni na ovom zasjedanju:

- Budući da se evandjeoski sadržaj može osobito prenositi ondje gdje se prenosi ljudski život (radjanje, odgoj, ženidba, obitelj, itd.), ondje gdje Crkva djeluje doživljujući sebe (naviještanje, liturgija, karitas itd.), i ondje gdje je čovjek zahvaćen snažnim tokovima današnjice (rad, migracije, obrazovanje, itd.), programiranje pastoralnog rada treba adekvatno suočiti tim pojavama. U razradi plana rada ti momenti treba da budu osnovna polazišta.

- Današnjem čovjeku treba pristupati uvažavajući sadašnji njegov mentalitet, način izražavanja i govora, kulturu itd.

- Okvirni nosilac svega pastoralnog djelovanja Crkve ostaje župa. Ona mora postati što dinamičnija pluriformna zajednica rada.

- Kao dragocjenim suradnicima u pastoralnom radu upućen je poziv svim ženskim redovničkim društvima da se, prema svojim mogućnostima, što više uključe u pastorizaciju gradskih i ostalih župa. Crkva će pri tom voditi računa napose o naravi njihovih društva, o pravednom nagrađivanju i priznanju, te o potrebama njihove stručne i duhovne formacije.

- Budući da je Crkva po svojoj biti misionarska, u njoj katekumenat odraslih mora biti nešto samo po sebi razumljivo. Proces dekristijanizacije zahvatio je i naša područja pa je neophodno potrebno organizirati uvođenje odrasle u kršćanstvo, bilo da se radi o još nekrštenima, bilo da se radi o onima koji su doduše kršteni, ali Evandjelja nisu osobno prihvatili.

- Budući da sva pastoralna djelatnost teži da vjernike dovede do svjesnog i živog sudjelovanja u liturgiji, potrebno je stalno unapredjivati liturgijsku katehezu, sustavno odgajati suradnike u liturgiji (čitače, pjevače, animatore, ministrante...), savjesno gajiti estetsku stranu liturgijskih slavlja - sve ono što preko znakova čovjeku predaje zbilju i ljepotu Božjeg otajstva.

- Da bi liturgijski sastanci bili što plodniji potrebno je što više iskoristiti slobodu kreativnosti u granicama koje postavlja obnovljeno bogoslužje.

- Budući da karitativni rad spada na bitno poslanje Crkve, treba ga organizirati u svakoj biskupiji i provoditi u svim župnim zajednicama.

- Cjelokupni život Crkve traži unapredjivanje apostolskog djelovanja laika i njihovu formaciju unatoč naših posebnosti.

Da bi se gornje smjernice efikasnije provodile biskupi su odlučili:

- da svaka biskupija sa svojim prezbiterijem u suradnji sa svojim pastoralnim vijećem što prije sastavi pastoralni plan rada i da ga što prije počne provoditi;

- da BK na jesenskom zasjedanju razmotri pokrenute inicijative i da neke od njih protegne na cijelu zemlju;

- da se Vijeću BK za kler povjeri da tokom radne godine podržava vezu između središnjih tijela BK i pojedinih biskupija preko njegova predsjednika i tajnika;

- da se teme koje su u više navrata izbijale u prvi plan tokom predavanja i raspravljanja, a nisu bile obrađene, obrade na slijedećem susretu biskupa i delegata prezbiterija. Čini se da prednost imaju pitanja duhovnih zvanja, katehizacije, obitelji, tiska i ostalih sredstava društvenog priopćivanja, te pitanje migracija.

- Prvi dan ovog susreta biskupa i delegata prezbiterija završio je zajedničkom koncelebracijom u Katedrali, 8. travnja na večer, kojoj je predsjedao nadb. Kuharić, dok je prigodnu propovijed održao splitski metropolita, dr. Frane Franić.

Slijedeća dva dana biskupi su pored ostalog obradili slijedeće predmete:

1. Općenito je razmotren program proslave 1000-godišnjeg jubileja Marijanskog svetišta Gospe od Otoka u Solinu koje je podigla kraljica Jelena i koje je najstarije nama poznato Gospino svetište u Hrvatskoj. Proslava je predviđena na nacionalnoj razini, uz održavanje prvog hrvatskog mariološkog simpozija i marijanskog kongresa u Splitu, sudjelovanje hodočašća iz naših biskupija i razne prigodne programe. U vezi s tom proslavom biskupi će slijedeću godinu proglasiti marijanskom godinom za naše vjernike.

2. O praktičnim liturgijskim zadacima BK i mjesnih Ordinarija u vezi s obnovljenim "Redom pokore" izvijestio je msgr A. Pichler, predsjednik VBK za liturgiju. Novi Red pokore daje mogućnost bisk. konferencijama da ga u nekim odredbama prilagode potrebama pojedinih krajeva.

Zaključeno je da novi Red pokore stupi na snagu istom kad odluči slijedeći jesenski sabor BK. U vezi s tim BK će uputiti posebne instrukcije i vjernicima i svećenicima.

Odlučeno je da se svećenici već sada mogu služiti novom formulom odrešenja.

3. S ovog zasjedanja Biskupi su uputili vjernicima posebnu poruku o štovanju presv. Srca Isusova povodom 300-obljetnice ove pobožnosti.

4. Odlučeno je da se ove godine održi tečaj za svećeničku duhovnost u Subotici, 6 - 8 kolovoza.

5. Na inicijativu rimskog Sekretarijata za nekršćane odlučeno je da se u okviru VBK za ekumenizam osnuje posebni odbor za veze s muslimanima kome će predsjedati msgr T. Jablanović, pom. biskup sarajevski.

6. Na inicijativu papinskog Sekretarijata za nevjernike odlučeno je da se osnuje Nacionalni sekretarijat za nevjernike koji bi radio na dijalogu s onima koji ne vjeruju, prema nakanama Sv. Oca i II Vat. Koncila.

7. Odlučeno je da se u Zagrebu osnuje crkveno sudište III instancije za cijelu Jugoslaviju.

8. Osnovan je posebni odbor pri VBK za katehizaciju koji će pripremati katehetske ljetne škole.

9. Msgr Pernek izvijestio je o shemi papinskog dokumenta kojim se uređuje kanonska disciplina glede sakramenata. Biskupi će poslati svoje primjedbe na tu shemu Papinskom Vijeću za reviziju Kodeksa kanonskog prava.

10. Odobren je Statut VBK za apostolat laika.

11. Za naše delegate na III simpozijumu biskupa Evrope, koji će se održati u Rimu 14. - 18. listopada o. g., izabrani su, pored ljubljanskog nadbiskupa msgr J. Pogačnika, našeg delegata u Vijeću Biskupskih Konferencija Evrope, splitski nadbiskup msgr Frane Franić i pomoćni biskup sarajevski msgr T. Jablanović. Naša BK još će poslati na taj simpozij jednog svećenika iz zagrebačke nadbiskupije, prema odluci Sabora BK. Na simpoziju će se raspravljati o misiji biskupa u službi vjere. Obradivati će se teološki osnovi te misije, pastoralna i praktična pitanja u vezi s njom, te odnosi biskupa i teologa.

12. Papinsko Vijeće za laike organizira 7. - 15. listopada o.g. u okviru proslave Sv. godine Svjetsko vijećanje o apostolatu laika. Naša BK poslat će na ovo zasjedanje kao svog delegata jednog laika iz Slovenije. Razmotrit će se, deset godina nakon Koncila, sadašnje stanje i perspektive za budućnost sudjelovanja laika u životu i poslanju Crkve.

13. Nadbiskup Pavlišić podnio je saboru BK izvještaj o svom putovanju u neke zemlje Amerike, kamo je pošao u jesen prošle godine na poziv svoje rodbine i biskupa iz biskupije Chaco (Čako). Iako je njegovo putovanje bilo privatnog karaktera, on kao biskup nije mogao propustiti prigodu da u mjestima gdje žive naši sunarodnjaci obavi službu Božju na njihovu želju i molbu njihovih dušobrižnika. Za sve okupljene vjernike služio je sv. misu i propovijedao, a izvjesnom broju mladih podijelio je sakrament sv. Potvrde. Tom prigodom nakon bogoslužja, koliko mu je vrijeme dopuštalo, nastojao je izići u susret svim osobama koje su ga željele pozdraviti i tako se susreo s njemu potpuno nepoznatim osobama bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost ili uvjerenja. Posjetio je i neke biskupe, svećenike, redovnike i redovnice.

Što se tiče raznih tumačenja i optužbi povodom toga putovanja, Nadbiskup ih kategorički sve odbija kao samovoljne i neosnovane.

Sabor BK primio je na znanje izvještaj nadbiskupa Pavlišića.

14. Msgr Škvor: izvijestio je o našim pripremama za hodočašće u Rim u ovoj Sv. godini.

15. Nadb. Oblak izložio je, kao predsjednik odbora VBK za turizam, pripreme za simpozij o turizmu koji će se održati u Zadru 22. - 24. travnja o. g.

16. Msgr Držečnik, predsjednik VBK za ekumenizam, izvijestio je o radu Vijeća nakon jesenskog sabora BK. Vijeće se najviše bavilo pitanjem pastoralna mješovitih brakova.

17. Svoje utiske o austrijskom katoličkom zborovanju održanom u Beču 11. - 13. listopada prošle godine iznio je msgr Držečnik kao delegat BK na tom zborovanju. Opća tema zborovanja bila je - pomirenje, koja je razradjena u nekoliko tema: sukobi u svijetu rada i kapitala, u životu Crkve, u području braka i obitelji, sukobi među generacijama i dr. Posebna je skupina obradivala pitanje izoliranog čovjeka. U okviru tog predmeta obradjeno je i pitanje nacionalnih manjina.

18. Zadarski nadbiskup msgr M. Oblak izvijestio je o plenarnom zasjedanju BK Francuske na kome je sudjelovao kao promatrač naše BK u Lourdesu 5. - 15. studenoga prošle godine. Uglavnom se raspravljalo o biskupskoj službi danas u Francuskoj, te o materijalnom stanju francuske Crkve i svećenika. U diskusiji je naglašeno da su biskupi u isto vrijeme u službi mjesne i sveopće Crkve; svaka je mjesna Crkva prisutnost i očitovanje Kristove Crkve.

Budući da je u Skupštini predstojalo glasovanje glede Zakona o pobačaju, francuski su biskupi dali izjavu za javnost kojom su naglasili nauku Katoličke Crkve o životu i založili se za zakonodavstvo koje bi išlo u prilog majčinstvu i odgoju djece.

19. Dr. Milovan, tajnik Bisk. konferencije, izložio je rezultate statistike koju je provelo Tajništvo BK o svećenicima što su napustili svećeničku službu od posljednjeg rata do danas.

20. Zatim je predsjednik BK, nadb. Kuharić, izvijestio biskupe o nekim predmetima kojima se bavila BK nakon svoga posljednjega zasjedanja:

- Na prijedlog naše BK o ekumenskoj suradnji Sv. Arhijerejski Sinod, Beograd, odgovorio je da će to pitanje radi njegova značaja iznijeti pred Sv. Arhijerejski Sabor Srpske pravoslavne crkve.

- Na poticaj rimskog Sekretarijata za nevjernike bisk. konferencije Evrope provode anketu među onima koji se stručno bave pastoralom mladeži da ustanovi što misle o budućnosti vjere u Evropi koncem našeg stoljeća. Msgr Vjekoslav Grmič, pom. biskup mariborski, zastupat će našu BK na konačnoj obradi ankete u Rimu rujna o.g.

- Poslovni Odbor BK na svojoj sjednici 27. siječnja o.g. razmotrio je teze za Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica u SR Makedoniji od kojih se neke, po sudu biskupa, protive ustavno zajamčenom pravu slobodnog ispovijedanja vjere u našoj zemlji. Primjedbe na spomenute teze poslane su Saveznoj vjerskoj komisiji za veze sa vjerskim zajednicama, Beograd, Republ. vjerskoj komisiji za vjerska pitanja, Skopje, te Apostol. Nuncijaturi, Beograd.

- Bogoslovski fakultet, Zagreb, osnovat će Institut za biblijski pastoral preko kojega će naša BK biti zastupana u svjetskom katoličkom savezu za biblijski apostolat sa sjedištem u Stuttgartu.

- Sv. Stolica osnovala je posebno papinsko Vijeće za vjerske odnose s muslimanima i Židovima.

- Sv. Zbor za Evangelizaciju naroda imenovao je msgr T. Jablanovića predsjednikom Papinske misijske zajednice za hrvatsko jezično područje. On je pak imenovao msgr M. Perića, Mostar, nacionalnim ravnateljem te zajednice, također na pet godina.

- Sv. Zbor za redovnike imenovao je o. H. Boraka, Zagreb, asistentom Unije viših red. poglavarica - za hrv. jezično područje, na pet godina.

- Sv. Zbor za kler imenovao je dr. W. Dermota, Ljubljana, članom Medjunarodnog Vijeća za katehizaciju pri spomenutom Zboru.

- Sv. Zbor za Evangelizaciju naroda zatražio je hrvatske i slovenske misionare, te časne sestre za naše radnike u Skandinaviji.

- Sv. Zbor za klerike produžio nam je na pet godina antici-
piranje nedjeljne dužnosti.

- Sv. Zbor za nauk vjere objavio je 9. travnja o.g. "Dekret o brizi pastira za tisak".

Ovo je zasjedanje završeno u podne, 11. travnja o. g.

Zagreb, 11. travnja 1975.

TAJNIŠTVO BK

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 502/75.

XXIX. SVJETSKI DAN SVEĆENIČKOG POSVEĆENJA

Congregatio sacerdotalis Filiorum Cordis Jesu (Tridenti) poziva i ove godine kao i ranijih svećenike cijeloga svijeta, da uz blagdan Presv. Srca Isusova obnove u sebi odluku i uznastoje oko vlastitog posvećenja. Za ovu godinu predlažu kao temu duhovne obnove:

VJERODOSTOJNOST SVEĆENIKA

Svijetu, kojemu su bila dana tolika obećanja, a koji međjutim iskustveno doživljava nepovjerenje, strahovite bojazni i stalne prijetnje, Crkva mora naći mogućnosti da se predstavi kao svjedok poruke spasenja, i to poruke kojoj se može ukazati povjerenje, kojoj se može vjerovati, a koja proizlazi iz iskustva i postaje iskustvo.

Sveta godina poziva na obraćenje, da bi se vjera i život mogli naći na istom putu; Sinoda 1974. je podsjetila da je Evangelizacija vezana uz vjerodostojnost osoba, zajednica, mjesne kao i opće Crkve.

Pažljiv i osjetljiv svećenik skuplja motive, razloge za ispit, za obnovu i za odluku da osobno bude više vjerodostojan i da među braćom može promicati vjerodostojnost.

KRIST JE BIO VJERODOSTOJAN

Isus je pažljiv kad se radi o tome da "istinitim predstavi Oca" da vjerodostojnim učini njegov plan spasenja i milosrdja. Za svoje svjedočanstvo ima djela koja čini (Iv 5, 31); On govori kao onaj koji ima ugled, auktoritet, i u tome se potpuno razlikuje od farizeja "koji kažu a ne čine". Svojim životom potvrđuje da su proroci "istiniti". U svećeničkoj molitvi ispovijeda na hvalu Bogu i za izgradnju apostola svoju vjernost i vjerodostojnost /Iv 17/.

Završavajući život može reći da je sve dovršeno, a sa strane Božje će uskrsnuće i dolazak Duha biti potvrda za to.

APOSTOLI VJERODOSTOJNOST PRUŽAJU I ZAHTIJEVAJU

Svjesni zapovijedi evangeliziranja Apostoli su zaokupljeni željom da pruže vjerodostojno svjedočanstvo, osobno kao i ono koje se oslanja na njihove zajednice, tj. koje same zajednice mogu dati.

Pavao moli da njegovo propovijedanje evandjelja bude "na izgradnju" (Ef 6,18); rađuje se što su zajednice Solunjana i Filipljana "vjerodostojne"; ovu posljednju naziva 'svojim preporučenim pismom'. Korinćane kudi, jer svojim vladanjem ne pružaju povjerenje Evandjelju, ne očituju da je Krist istinit i potcjenjuju Pavlovu službu (Tit 2,5 ss); Euharistiju slave na način koji se ne čini pravim znakom (1 Kor 4,20). Ne ustručava se sebe predložiti za uzor: "budite moji nasljedovatelji...".

Tako Petar odlučno i uporno traži od kršćana dobro vladanje da se zatvore usta opakima i poganima (1 Pt 2, 12); s onima koji su primili uglednu službu odlučan je i jasan: trebaju biti vjerodostojni uzori stadi, iz ljubavi a ne poradi niskih interesa. Jakov u svojoj cijeloj poslanici upotrebljava grozne riječi protiv onih koji zaboravivši na "kršćansko" vladanje zamračuju vjerodostojnost Evandjelja.

VJERODOSTOJNA CRKVA

Kristov poziv: "Budite mi svjedoci" uvijek je prijeko potreban Crkvi. Svjedočanstvo traže braća, očekuju je oni udaljeni....

Na vjerodostojnost je potiču (po kojiput sa surovošću) grupe, neugodne glasine, "proroci" možda malo nesnosni... Crkva želi, da se njihovi zahtjevi ne pretvore jedino u gorku kritiku.... (Pavao VI).

Cijeli je narod Božji (LG 12) pozvan da dadne dokaz za vjerodostojnost; već nas je Isus bio upozorio da nije dovoljno moliti, potrebna su dobra djela (Mt 15, 8).

Pavao VI (Sinoda 1974) je molio za Crkvu siromašnu i vjerodostojnu, da proglašuje Evandjelje uzornim životom svakog kršćanina.

VJERODOSTOJNOST SVEĆENIKA

Svjedočanstvo službenika sa svetim redom predstavlja sredstvo širenja Kraljevstva Božjega.

Dobar se svećenik osjeća zato direktno uključen u vjerodostojnost čitave Crkve; za osobnu vjerodostojnost, za vjerodostojnost zajednice koja mu je na srcu ili u kojoj se nalazi. Vjernici gledaju u njega da bi njegovim primjerom bili ohrabreni, protivnici opet s namjerom da mu umanje poruku ili da opravdaju svoje loše vladanje, oni koji su udaljeni, da dohvate poruku nade....

Vjerodostojnost nauke, običaja, neočijukanje i kompromisi sa zlom, s nepravdom, da Radosna Vijest koja se objavljuje, ne bi umanjio ili čak uništio instrumenat, sredstvo kojim se Krist želi poslužiti.

Ljupka i postojana vjerodostojnost, kako mora biti za onoga koga je osvojio Krist i njegovo Evandjelje i koji se potpuno stavio na raspolaganje svojoj braći.

Vjerodostojnost koja će biti nagrađena, kako nagovješta proroštvo u hvalospjevu Kristu Gospodinu, jer "s ih učinio kraljevstvom i svećenicima i kraljevat će na zemlji" (Otkr 4, 11).

Preporučamo svim našim svećenicima u biskupijama, da u mjesecu lipnju obave svoju bilo pojedinačnu bilo zajedničku duhovnu obnovu po temi koju je predložila Svećenika Kongregacija iz Trenta za XXIX Svjetski dan svećeničkog posvećenja.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 503/75.

PROSLAVA PAPINA DANA U BISKUPIJI

Na 21. lipnja ove godine pada obljetnica IZBORA Sv. Oca Pavla VI za Vrhovnog Svećenika Katoličke Crkve. Preporučujemo svećenicima da i na taj dan u sv. Misi u molitvi vjernih mole posebno za Sv. Oca. Vanjska proslava Papina dana održat će se ove godine u našim biskupijama u nedjelju, dne 29. lipnja, dakle na sam blagdan Apostolskih Prvaka sv. Petra i Pavla. Formular će sv. Mise biti od blagdana, a u molitvi vjernih neka se dodaju posebni zazivi za Sv. Oca, propovijed treba biti o službi Papinstva u Crkvi, a na koncu sv. Mise TE DEUM sa zaključnom molitvom za Sv. Oca.

Vjernicima treba tjedan dan ranije, t. j. u nedjelju dne 22. lipnja najaviti s oltara da će se ove godine slaviti Papin dan u našim biskupijama u nedjelju dne 29. lipnja, pa ih pozvati da u što većem broju sudjeluju u vanjskoj proslavi Papina dana i da se u svojim privatnim i obiteljskim zajedničkim molitvama tih dana mole za sv. Oca Papu Pavla VI.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 504/75.

RASPORED SV. KRIZME 1975. GODINE

Prema okružnici Biskupskog Ordinarijata u Mostaru br. 304/75 od 10. ožujka t. g. dosad je podijeljena sveta Potvrda i obavljena kanonska vizitacija u župama:

1/ GORICA - 11. svibnja 1975.;

2/ MOSTAR - 18.v.

3/ KOČERIN - 25.v.

Raspored dijeljenja svete Potvrde u drugim župama:

- 4/ ČAPLJINA - 15.VI.
- 5/ JABLANICA - 22.VI.
- 6/ GORANCI - 22.VI.
- 7/ KONJIC i GLAVATIČEVO 6.VII.
- 8/ DRAČEVO - 27.VII.
- 9/ GABELA - 3. VIII.
- 10/ NEVESINJE - 15. VIII.
- 11/ DREŽNICA - 7. IX.

Datum sv. krizme u župama POTOCI i ČELJEVO utvrdit će se naknadno.

Pojedinosti o dolasku u župu, o ispitu djece i o pregledu župskog ureda uredit će župnici navedenih župa osobno s Biskupom.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 505/75.

PRIMANJE NOVIH KANDIDATA U SJEMENIŠTE

U lipnju završavaju mnogi mladići i djevojke svoje osmogodišnje školovanje. Oni se nalaze pred izborom zvanja.

U prošlom broju Sl. Vjesnika Biskupije Ordinarijat je objavio okružnicu sv. Zbora za Katolički odgoj o pripravama i proslavi XII Svjetskog Dana molitava za zvanja, takodjer i poruku Sv. Oca Pavla VI za proslavu dana zvanja. Držimo da su svi naši svećenici i župnici dobro iskoristili jedno i drugo, pa su uz svjetski dan molitava za duhovna zvanja, pa i kroz mjesec svibanj u katehetskim poukama govorili mladeži o duhovnim zvanjima. Nadamo se, uz Božju milost, trud i rad svećenika i ove godine bit će nagrađen novim brojem duhovnih zvanja u našim biskupijama.

Za prijem u sjemenište svaki kandidat treba napisati vlastoručnu molbu, a uz molbu priložiti: 1/ svjedodžbu ili barem od župnika ovjereni prepis svjedodžbe o uspješno završenom VIII. razredu, 2/ rodni list iz državnog matičnog ureda, 3/ krsni list iz župskog ureda s napomenom o primljenom sakramentu sv. Potvrde, 4/ pismeni pristanak roditelja, da im sin pohađa školu za spremanje svećenika, te da će doprinostiti za njegovo uzdržavanje, 5/ posebni pismeni izvještaj župnika o kandidatu i njegovoj obitelji.

Molbe kandidata sa svim potrebnim dokumentima i izvještajem župnika dostaviti što prije, najkasnije do 20. srpnja t. g.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 506/75.

GODIŠNJI ODMOR SVEĆENIKA PREKO LJETA

Ljetni mjeseci su mjeseci godišnjih odmora. Veoma je preporučljivo da i župnici i svećenici jedno vrijeme provedu izvan svoje župe u svrhu godišnjeg odmora.

Župnici i svećenici, koji žele i namjeravaju nekoliko dana provesti izvan područja svoje župe, a ne mogu na drugi način osigurati sebi nužnu zamjenu za redovitu duhovnu pastvu u župi, Ordinarijat je voljan dozvoliti da ih jednu ili drugu nedjelju zamijeni njihov najbliži susjed, pa je spreman tome župniku podijeliti ovlast trinacije za vrijeme dok zamjenjuje susjeda.

Župnici koji odlaze preko 6 dana izvan svoje župe dužni su prema propisu kan. 465 § 4 CZ od Ordinarijata dobiti pismenu dozvolu, a u svojoj molbi dužni su predložiti Ordinarijatu svećenika odnosno župnika koji će ih za vrijeme odsutnosti zamjenjivati.

Mostar, dne 31. svibnja 1975.

+ P e t a r, biskup

SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE I ZA INFORMACIJU

/Uz najnoviju knjigu prof. Hansa Kuenga: "Christ sein"/

U "Nouvelle Revue Theologique" No 3/75. napisao je G. Dejaifve, S.I. sa Papinskog Orijentalnog Instituta prikaz

"Etre chrétien selon Hans Kueng"

Iz toga prikaza donio je u hrvatskom prijevodu Vjesnik Zagrebačke Nadbiskupije poglavlje pod naslovom PROCJENA, (str. 263-266), što ovdje u cijelosti prenosimo našim svećenicima i župnicima za informaciju i razmišljanje.

Svijesni smo da ova kratka recenzija važnog djela Hansa Kuenga nije odala priznanje velikom bogatstvu opaski na koje se nailazi tu i tamo na osamljenoj i strmoj stazi kojoj je išao pisac istražujući što znači biti kršćanin. I malo informiran katolički čitalac ustanovit će bez teškoće da "kršćanstvo" H. Kuenga nema više mnogo zajedničkog s kršćanstvom koje ispovijeda crkvena tradicija, kako na Istoku, tako i na Zapadu. Ozbiljan dijalog s piscem o svim njegovim pogledima zahtijevao bi jedno opširno djelo. Stoga se ovdje moramo zadovoljiti s vrlo općenitom ocjenom namjere samoga pisca i zaključaka do kojih je došao.

Prilagoditi kršćanstvo modernom svijetu bio je san mnogih teologa od samog početka modernizma. Hans Kueng se ubraja u te redove, a raspolagao je više nego njegovi predšasnici čitavim naučnim arsenalom, koji su skupile dvije ili tri generacije teologa i egzegeta i o čemu svjedoče 90 stranica njegove "Literatur" (biografija i citati) koju donosi kao potvrdu svog izlaganja.

U obliku pitanja postavljenih piscu htio bih završiti pregled njegova djela:

1. Kueng nam često govori o modernom čovjeku, o njegovim idejama, o njegovim pretpostavkama (da ne kažem "predrasudama"), i on ih usvaja bez kritičnosti. No čovjek se brzo mijenja, osobito u vrijeme atomskog doba. Neprežaljeni O. Pierre Charles govorio mi je često da je moda (u teologiji kao i drugdje) prolazna: ona se ujutro radja kao dan a umire navečer. Sama naša generacija je doživjela smrt nekoliko teologija: teologije "smrti Boga", teologije izvjesnog sekularizma i drugih ideologija koje je pisac vrlo dobro opisao u svom prvom dijelu. Kad nam se, dakle, govori o dobrom čovjeku, o njegovoj sreći i o ostvarenju njegova života danas, koji to čovjek, zapravo, stoji pred nama?

Čovjek je vječiti hodočasnik u traženju sreće kojoj ne poznaje narav. Teologu koji živi samo sa svojom epohom prijeti na ljudskom planu kao i Crkvi zakašnjenje od jedne revolucije. Stoga, kad nam Kueng kaže: "Naš sadašnji problem nije toliko divinizacija koliko humanizacija čovjeka" (str. 433), to je možda istinito na sociološkom planu, ali da li je to teološki točno? Pomiriti kršćanina s ljudskošću današnjice, ne znači li to uočiti samo prolaznost i ostati na planu povijesti(6), a ne poći drugim pravcem koji je najdublji čovjekov poziv jučer, danas i sutra?

Savršenstvo čovjeka, njegovo blaženstvo, je gledanje Boga, rekao je sv. Toma Akv., govoreći kao filozof (kršćanski filozof, naglasimo to). Čudno da ova bitna koordinata fali u perspektivi Kuenga. Mislim da se to ipak ne može prešutjeti. Ako biti kršćanin znači slijediti Isusa Krista, onda je to zato da stignemo k Ocu kojeg nam on objavljuje, a ne samo zato da se ispuni njegova volja ovdje na zemlji (koliko se sjećam, Kueng nam nikada ne prikazuje Isusa u molitvi).

To je naša prva primjedba na jedan od uvijek pomičnih polova s kojima pisac nastoji suočiti kršćanstvo.

2. Moja druga primjedba odnosi se na drugi pol: na samo kršćanstvo. U svom Predgovoru pisac nas obavještava da želi prikazati kršćanstvo na moderan način za današnje ljude a da ga ipak ne liši onog bitnog (nema novog kršćanstva, piše pisac, str. 14). Da li je uspio? Držeći se svog obećanja da neću zauzeti isključivo vjerski stav (u mojem slučaju katolički), ipak se čudim da Kueng ostaje tako nejasan, da se ne izrazim oštrije, kada je u pitanju tajna Utjelovljenja, koju tolike kršćanske zajednice svih meridijana i paralela priznaju kao zajedničku točku vjere, prema doktrinalnoj osnovi Ekumenskog vijeća Crkava, koja je utvrđena na Saboru u New-Dehli (1961): "Ispovijedati Isusa Krista kao Boga i Spasitelja". Križ i Uskrsnuće imaju svoju jedinstvenu vrijednost baš zato što je Isus Krist Sin utjelovljenoga Boga. Prekinuti s tom centralnom istinom znači svesti kršćanstvo na ljudsku religiju koja više nema apsolutne vrijednosti (7).

Vjera u Boga koji nas spašava po Isusu Kristu odnosi se na realne činjenice koje imaju božansko porijeklo. Ukalupiti se u čisto funkcionalnu teologiju, to je po mojem skromnom mišljenju pothvat osuđen na neuspjeh, ako je uopće vjera, koja je njezina polazna točka, tvrdnja koja smjera na biće i otvara se izvjesnoj ontologiji.

3. Čini mi se da bi se piscu mogla uputiti jedna općenitija primjedba: njegovu rezerviranost s obzirom na tajnu Utjelovljenja prati ili se ona ukorjenjuje u nedovoljno realističnu koncepciju čovjeka i njegova života. Da bi došao k Bogu čovjek se mora služiti stvorenim realnostima koje će služiti njegovom elanu kao odskočna daska. Utjelovljujući se u Isusu Kristu, Bog je primio te skromne realnosti kao prenosnike spasenja koje nam ono donosi. Zato postoje istine (dogme i članci vjere), koje nam otkrivaju njega samoga; zato postoje obredi i drugi ljudski posrednici (pa čak i Hijerarhija!) po kojima nas Bog vodi k sebi u Isusu Kristu.

Ali, prije nego li ih je prihvatio kao skromna sredstva (jer ona nisu ništa drugo), Kueng odmah iznosi njihove zloporabe kao da ona služe Bogu kao ekran i kao da to nisu njegovi sakramenti, to jest ne samo znakovi božanskog, nego zalog i počeci u kojima se on počinje nama darivati tijekom čitavog našeg zemaljskog hodočašća.

Kada nam Kueng prikazuje Isusa kao univerzalnog kontestatora (što je on katkada i bio kada je krivnjom ljudi prijetila opasnost da znak zamagli značenje), čini mi se da nam on daje karikaturu Isusove osobe koja je bila neizmjereno više otvorena stvarnosti. Čovjek se zaista može pitati da li je duh, koji po Kuengovim riječima prožima Isusa, duh Božji ili neki drugi duh, za kojega je Goethe tako dobro rekao da je to "duh koji uvijek nijeće" (Mephistopheles u Faustu). Simptomatično je uočiti na planu stila kako riječi kao "zakon, obredi" a pogotovo "hijearhija" odmah raspaljuju piščevu zlovolju i kako se živahno taj neumorni Don Quichotte bori protiv vjetrenjača ((8).

4. Posljednja napomena: Može li se s teologijom samovoljno postupati? Vjeru koju imamo, primili smo u krilu jedne zajednice i jedne tradicije (pisac to priznaje) čije je Učiteljstvo, kako god ono bilo, u vremenu čuvar i izraz, više ili manje sretan. Možemo li biti bez tog Učiteljstva? Mislim da ne! Ako ne prihvaćamo onoga kojemu je Krist u Apostolima i njihovim nasljednicima predao Crkvu na čuvanje, onda si sami moramo izabrati za učitelje one koji će biti samo profesori, bio to jedan Karl Barth, jedan Bultmann i koji drugi, čiji je neosporni autoritet na mnogo mjesta prisutan u djelu Kuenga.

Da li će to djelo dovesti nevjernike u napast da uzvjeruju u Isusa Krista? Možda u Krista Hansa Kuenga, ali to neće biti Krist koga ispovijedaju Crkve koje se pozivaju na Njega. U svakom slučaju, bojim se da neće moći učvrstiti u kršćanskoj vjeri ponizne vjernike koje muči sumnja.

Svako stoljeće doživljava svoju krizu gnosticizma. Naša danas zove se "demitizacija". U drugom stoljeću genealogije eona su trebale zaštititi transcendentnost Božju. Danas se događa baš suprotan proces: da se zaštititi čovjeka, kršćansko svjedočenje prolazi kroz kljaštrenje i obrezivanje koje dovodi u opasnost njegovu bit.

Bez sumnje, nije sve za odbaciti u tom procesu čišćenja jezika i naših shvaćanja. Svaki teolog je pozvan da traži pravu gnozu: temelj Irenejeve gnoze bila je tajna Utjelovljenja. Ne bi se smjelo dogoditi da nerazboritosti, da ne kažem pretjeranosti pojedinih kompromitiraju rad jedne generacije teologa koja nastoji razabrati pravu gnozu za naše vrijeme.

Pokušaj Kuenga je sigurno samo uvod koji još nije dobio svoj epilog. Nadaćmo se da će nam on, poput pravog teologa koji neprestano započinje svoj posao, moći dati jednog dana svoj "retractatio", koji će pokazati put jednog istraživanja koje nije dobilo svoj konačni oblik.

6) Kao što je primjetio Kard. Suenens u jednom drugom kontekstu: "Da bi se odredila kršćanska neobičnost, treba paziti da se kršćanin ne definira najprije u odnosu na zahtjeve svijeta u kojem je pozvan da živi, nego u odnosu na vlastito porijeklo i na misiju koju mu Bog povjerava" (Une nouvelle Pentecote?, p. 138).

7) To je već primjetio Blondel u pismu Wehrle-u s obzirom na Loisy: "Ako se relativizira sama osoba Kristova, bojim se da će doći do potpunog rasula" (R. Marle, S.I. "Au coeur de la crise moderniste". Neizrečen dosje jedne rasprave. Paris, Aubier, 1960, p. 51).

8) Koliko god jedan teolog nastojao biti objektivan, i iskren, on mora biti svjestan svoje emotivne subjektivnosti na svoje načelne poglede. Nije li "osvetljiv i zagrižljiv čovjek", koji na tolikim mjestima probija iz njegovih djela, pomutio kod pisca ispravno gledanje stvari i realnosti?

/Službeni Vjesnik Nadbiskupije Zagrebačke, 5/1975.

str. 124 - 127/.

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- HRVATSKO NACIONALNO HODOČAŠĆE U RIM U SVETOJ GODINI 1975.

Zamisao velikog hrvatskog hodočašća u Rim u Svetoj godini 1975. bila je doista smiona. Bilo je očekivati da će brojem nadvisiti sva dosadašnja. Nakon svega što smo doživjeli možemo lako zaboraviti teškoće i neugodnosti koje takav pothvat neminovno nosi. Ono pak veliko, nezaboravno što smo doživjeli, neće se lako moći iz duše izbrisati. Teško je to riječima opisati, no ipak bar nešto od toga.

Sigurno je ovo hodočašće daleko, daleko nadvisilo sva dosadašnja. Danas su ljudi više pri novcu, i inače se mnogo putuje, pa je velika šteta kada je tako lako poći u Rim, u Lourdes.... da se oni koji to mogu, na to teško odlučuju. Lični susret s tim mjestima, a posebno u ovakvim svečanim zgodama, govori neobičnom snagom. Bio sam mnogo puta u Rimu, ali ovaj put doživio sam ga kao da mi je to bio prvi put. Na mene se prenijelo iznenadjenje i oduševljenje naših vjernika iz Hercegovine, kojima je to uglavnom bio prvi put u Rim.

Daleko iznad svih utisaka na putu i u Rimu bio je susret sa Svetim Ocem i Misa u bazilici sv. Petra. Dolaskom na trg sv. Petra svima je srce zakucalo od uzbuđenja: Bože! ... To je to! ... Da, to je trg i bazilika sv. Petra na Vatikanskom brežuljku gdje je bio propet na križ prvi Papa sv. Petar, apostol. U bazilici ispod glavnog oltara mu je grob, a ova crkva, ovaj trg, kolonade, kipovi, obelisk, ona veličanstvena kupola koja Rimom dominira, sve je to nadgrobni spomenik galilejskom ribaru Šimunu, sinu Joninu, kojega Isus učini kamenom na kojem sagradi svoju Crkvu. Ovo je centar kršćanstva, simbol vječnog Rima i Crkve koju vrata paklena neće nadvladati. Gledali smo, divili se, vraćali se mislima u prošlost, u doba silnih rimskih careva, koji su prolili toliko krvi mučeničke... a danas tim carevima ne zna se ni za grobove. Petrov stoji kao hridina na mjestu njegova mučenja, k njemu dolaze milijuni iz cijeloga svijeta. Nažalost, od sudbine prvih progonitelja kršćana kasniji nisu ništa naučili. Ovaj spomenik, ovaj kamen samo je materijalni simbol onog temelja vjere koja živi u srcima kršćana po cijelom svijetu. To je mistični Krist, čija vidljiva glava jest ovdje u Rimu.

Polako smo se uspinjali u baziliku. Pred njom smo se okrenuli i bacili pogled na trg sv. Petra i via di Conciliazione, preko Tibera... i misao bježi do na kraj svijeta. Trebalo je medjutim požuriti da nadjemo što bolje mjesto u crkvi. Ušli smo kroz sveta vrata koja je Papa svečano otvorio na prošli Božić. Molili smo litanije svih svetih i druge molitve prema hodočasničkom vodiču i polako koračali u najveću crkvu na svijetu. To je ta crkva sv. Petra... Ona priča povijest Crkve od Petrova mučenja do II Vat. Sabora... To je Papina crkva... Tamo desno je Michelangelova Pieta... Malo smo požurili bojeći se da nije već kasno za sjedaća mjesta, biskup se malo lakše probija mimo čuware reda prema glavnom oltaru....

kolona se oteгла, vratovi izvišeni prema gore, oči bi htjele sve odmah zahvatiti, a ono veliko, bogato, veličanstveno... Došli smo pred glavni oltar... tu je, dolje grob sv. Petra... Kratko smo se pomolili i poklonili i odmah uz oltar dobili sjedeća mjesta. Zamolili smo čuvare reda, pustili su nas. Bila je velika sreća, jer će služba u crkvi trajati oko 4 sata, a tek je devet sati. Sjeli smo.

Sada se može mirno gledati to veličanstveno zdanje. Mi smo upravo pod kupolom sv. Petra, koja se nad nama diže u visinu od više od 132 metra. Široka je 42 metra. Ali ovdje čovjek gubi pojam veličine... Svodovi, stupovi, kipovi, oltari, mramor, pozlata, baldahin nad glavnim oltarom, katedra sv. Petra... Tu je kršćanstvo htjelo sagraditi veličanstveni znak svoje vjere, svijeću na kandelabru svijeta.

Maló prije 10 sati uputila se veličanstvena procesija nekoliko stotina svećenika i 17 biskupa kroz baziliku ispunjenu uglavnom Hrvatima. Visoki svodovi bazilike odjekivali su od naše hrvatske pjesme Do nebesa.... Neka se čuje baš do nebesa tko je u Rimu, u crkvi sv. Petra. Veliki narodi u ovoj crkvi često čuju svoju riječ, nama Hrvatima malo je kada dano to veselje, pa ga je u tim trenucima teško izraziti i zaustaviti. Dr. Kokša, rektor hrvatskog Zavoda sv. Jeronima u Rimu, najavio je prisutnim vjernicima drugih narodnosti što mi Hrvati slavimo taj dan. Čijelo bogoslužje svi su pratili opće-poznatim pjesmama što je stvaralo posebnu svečanost. Koncelebracija biskupa i svećenika, homilija zagrebačkog nadbiskupa, prinos darova, tisućrojni ciboriji na oltaru, zajednička sveta pričest... sve, sve je toga dana govorilo svečanim govorom srca i duše.

U iščekivanju Svetog Oca rasla je napetost svečanosti. I eto, pljesak, urnebes... Pokazao se na dnu bazilike na nosiljci da ga svi možemo vidjeti. Najveći broj naših hodočasnika po prvi put vidio je Papu tako živo pred sobom.... Nije bilo kraja oduševljenju, mahanju, klicanju i pozdravima. Papa je Namjesnik Kristov na zemlji. Mi si Petar-Stijena, i na toj stijeni sazidat će jedinstvo naše Crkve na zemlji... Što Ti, Petre, odrediš na zemlji, a tako i Trojici nasljednici, kao da sam ja odredio... Papa se okretao sad na jednu, sad na drugu stranu, pruža ruke kao da želi sve dodirnuti, sa svatim se rukovati, da svatko osjeti, eto, sada mene pozdravlja... "Gdehoji" su se popeli što su više mogli, ruke su ispružili kao da će ga dohvatiti... Htjeli smo ga svi dodirnuti, tako i on nas, pa smo malo prostora što nas je dijelilo nije moglo spriječiti da s Papom budemo jedno srce i jedna duša. Pratinja i Papini nosači obišli su glavni oltar i zaustavili se tečno ispred naših hodočasnika iz Hercegovine, nekoliko metara daljine. I okrenuo se Papa prema njima, došao do same ograde iza koje su bili u prvim klupama. Koja sreća, radost, nezaboravni momenti....

Dobro došli dragi Cro... Hrvati... složio je prilično dobro Pavao VI, koji inače dobro govori velike evropske jezike. Zna Papa da nas naša riječ, koju on izgovori, dira u srce. Odgovorili smo mu srdačnim pljeskom i riječima pozdrava zagrebačkog nadbiskupa. U pozdravima je sve dodirnuto, tako od pape Agatona, papinog blagoslova knezu Branimiru i njegovom narodu... svi naši svjedoci vjere, sve naše borbe na razmeđu carstava i svjetova da ostanemo vjerni Petrovoj Stolici, svetoj Crkvi Katoličkoj... Zaželjeli smo da taj čas ne prestane, da traje uz Petra, uz Pavla VI, da ostanemo na pećini, u gradu na gori u ova doba kada se svijet ljulja i prevrće.

Pavao VI je zalog pravovjerja, jedinstva i ljubavi. A dobro zna što nam je sve donijelo pokrštenje, veze s kršćanskim Zapadom i jedinstvo u vjeri. I sada je naša duhovna orijentacija prema Petru, prema vječnom gradu, prema Pavlu VI. Dok je taj naš duhovni centar jak, mi se imamo čemu nadati. Na koncu je Papa pozvao sve biskupe na oltar da skupa s njime blagoslove svoj narod. Poslije toga svaki mu se Biskup predstavio, a s hercegovačkima se biskupima malo i porazgovorio. Onda je spontano zaorila Lijepa naša domovino... i na koncu svega pjesma Gospi, Kraljici Hrvata, Zdravo Djevo...

Kada je Papa izišao, prišao sam našim hodočasnicima iz Hercegovine. Nisu imali riječi da izraze svoju radost... E, Bože, sada slobodno mogu umrijeti... e, ovo doživjeti, pa ništa više na svijetu ne vidjeti..., e, Božje divote, dragi Bože!... i t.d...

Bilo je još mnogo ugodnih doživljaja na hodočašću i vrijedno ih je barem spomenuti. U Padovu smo došli dosta kasno, te smo doista na brzinu imali sv. Misu u bazilici sv. Ante, a posjet grobu sluga Božjega o. Leopolda Mandića ovaj puta mora je ispasti.

Prilično muke nam je zadalo to što smo putovali s dva autobusa, te smo jedni druge čekali, tražili, dragocjeno vrijeme gubili.

Prvog dana obavili smo svetogodišnje molitve u bazilici sv. Ivana Lateranskoga. Tu smo pohodili i crkvu Santa Scala, a zatim otišli u crkvu sv. Pavla izvan zidina. Ušli smo hodočasnički, molili i pjevali... i davili se. I tu je doživljaj nezaboravan. Savao, Pavao, apostol pogana... Tre fontane. Pokornička liturgija u sv. Ivanu Lateranskom bila je lijep uvod u zajedničko hodočašće i u doživljaj što nas je čekao u crkvi sv. Petra, a ono pak u crkvi Santa Maria Maggiore svečani završetak. Tu na koncu nismo dugo ostali, izmolili naše hodočasničke molitve, razgledali crkvu i otišli prema crkvi sv. Petra gdje su se neki popeli na kupolu, a drugi razmilili po dućanima kupovati krunice i suvenire. Navečer oko 21 sat uputili smo se natrag.

Put je bio dug i naporan, opet preko Trsta, ne našom krivicom. To je ujedno i škola, da je najbolje hodočašće organizirati sam, jedino iznajmiti autobus. Ipka izlazeći u Hercegovinu iz autobusa hodočasnici nisu imali riječi da izraze svoje zadovoljstvo za ono što su doživjeli i zahvalnost Bogu, da nam se nije ništa težega dogodilo, te smo svi zdravi došli kućama. Hvala Bogu!

Iz bilježnice O. Koadjutora.

2.- REDJENJE DIJECEZANSKIH KLERIKA ZA DJAKONE

U šibenskoj katedrali na blagdan sv. Josipa, 19. ožujka 1975. preuzvišeni gospodin Mons. Josip Arnerić podijelio je sv. Red Djakonata dijecezanskim klericima: 1/ ĆURIĆ DRAGI, iz župe Prisoje, 2/ LOZIĆ VLADI iz župe Vinica, 3/ MARIĆ PETRU iz župe Drežnica, a dne 6. travnja o.g. u sarajevskoj katedrali preuzv. gospodin Mons. Dr Tomislav Jablanović podijelio je sv. Red Djakonata slijedećim klericima naše biskupije: 4/ KUTLEŠA ANTI, iz Prisoja, 5/ ŠOLA MATI, iz župe Prisoje, 6/ ZOVKO RADOŠLAVU, iz župe Polog k/ Mostara.

Djakoni će primiti sv. red Svećeništva na Petrovdan, u Rimu s ostalim Djakonima koje je rediti sam sv. Otac Pavao VI.

Redjenike toplo preporučujemo u molitve subraće svećenika!

3.- PREGLED GRADJEVINSKIH RADOVA NA CRKVENIM OBJEKTIMA U NAŠIM BISKUPIJAMA TOKOM PROTEKLE - 1974. - GODINE

BUHOVO, dovršava se gradnja tornja župske crkve, nabavljene nove klupe u crkvi, harmonij i nastavljeno s uredjivanjem župskog dvorišta; BUKOVICA, postavljen kameni pod u novoj župskoj crkvi, nabavljen novi kameni oltar, ulaz u crkvu obložen kamenom, a u seoskoj crkvi u Brišniku izadjena vanjska fasada i uredjeno ulazno stepenište pred crkvom; ČAPLJINA, uredjivanje mjesnog groblja, gradnja kapelica na groblju u Dretelju i Trebižatu; ČERIN, dovršavanje vjeronaučnih dvorana; ČITLUK, obložen zvonik kamenom izvana, uredjena kapelica Sakramenta uz župsku crkvu; DOMANOVIĆI, nastavljena gradnja nove župske crkve, zidovi dovršeni do krova, nabavljena dva zvona za župsku crkvu; DRAČEVO, kupljeno novo zvono za župsku crkvu, nabavljene elektronske orgulje, razglas i ventilator za crkvu, u crkvi postavljene nove klupe; DRINOVI, unutarnje uredjivanje vjeronaučnih dvorana, uredjeno parkiralište pred župskom crkvom; DUVNO, izrada kamenih stepenica na glavnom ulazu u crkvu, a u Stipanjićima uredjivane dvorište oko seoske crkve; GABELA, uredjivanje unutarnjeg dijela župskog stana, GORANCI, promijenjeni oluci na župskoj crkvi; GRABOVICA, ogradjeno najstarije groblje u župi zvano "Gromila", a u seoskoj crkvi u Bukovoj Gori nabavljen mramorni oltar, nabavljeno zvono za tu crkvu; GRADINA, uredjivanje vjeronaučne dvorane uz crkvu, nabavljene dvije nove moderne ispovjedaonice u crkvu, a seoska crkva u Biletića Polju izvana ožbukana, dok u selu Krućevićima pokrivena seoska kapelica; GRADNIĆI, u obnovljenoj župskoj crkvi izradjen strop, te uredjivana okolica župske crkve i župskog stana; GRUJEVIĆI, uredjivanje župskog i crkvenog dvorišta; DONJE HRASNO, nabavljen u crkvu novi oltar versus populum, ambom, krstionica, nabavljena četiri zvona u raznim težinama za seoske crkvice, te otpočeta gradnja seoske crkve u Svitavi; HUTOVO, dovršavanje seoske crkvice u D. Prapratnici, podignuta manja kapelica u D. Zelenikovcu; IZBIČNO, nabavljena dvojna nova željezna vrata za crkvu; JABLANICA, popravak seoske crkve u Radešinama; JARE, dogradnja zvonika i uredjivanje odnosno ogradjivanje crkvenog dvorišta; KLOBUK, instalirana elektrifikacija nove župske crkve, uredjena katehetska dvorana, sakristija, kapelica presv. Sakramenta; KOČERIN, vrše se pripreme za temeljitu restauraciju stare župske crkve; KRUŠEVO, izmijenjen strop župske crkve i crkva iznutra obojena; LEDINAC, uredjivanje groblja na području župe; LJUTI DOLAC, nastavljene radovi na temeljitoj restauraciji i adaptaciji stare župske crkve, podignut novi zvonik, dovršavanje i uredjivanje župske kuće, ožbukavanje izvana, uredjivanje vjeronaučnih dvorana i mnogo drugih sitnijih radova koji su potrebni i važni za život jedne župske zajednice; MEDJUGORJE, uredjivanje tornjeva župske crkve, u crkvi postavljen novi put Križa; MOSTAR, instaliran sistem za zagrijavanje crkve; PLOČE, u crkvi preuredjeno svetište, nabavljen novi oltar, krstionica, oltar Presv. Sakramenta. Izvodjeni su također radovi na župskom stanu; POSUŠJE, uredjivano dvorište crkve i montirana "fontana" u dvorištu; POSUŠKI GRADAC, u dvorištu župske crkve podignuta kapelica za služenje sv. Mise u ljetnim mjesecima i u izvanrednim zgodama, izvodjeni neki manji radovi na župskom tornju; PRISOJE, prebojen limeni krov na župskoj crkvi, nabavljeno novo zvono i uredjena još jedna dvorana za vjeronauk; RASKRIŽJE, nabavljeno nešto materijala za novu župsku crkvu, za koju će čeka građevna dozvola; ROŠKO POLJE, na proštetičkom groblju sv. Ivana srušena stara crkva i podignuta nova, koja je još u gradnji; SEONICA, uredjivanje crkvenog dvorišta; STOLAC, uredjivano dvorište oko župske kuće za Časne Sestre; STUDENCI, crkva izvana ožbukana;

SUTINA, preuređjena vjeronaučna dvorana u sklopu župskog stana, i izgrađjena garaža; ŠIPOVAČA-VOJNIČI, nastavljena gradnja seoske crkve u Dolima, djelomično restauriran i adaptiran župski stan u centru župe; ŠIROKI BRIJEG, popločano i uređeno dvorište pred crkvom, naručen novi kameni oltar za crkvu, ambon, nabavljen uređaj za grijanje crkve, uvedeno centralno grijanje u vjeronaučne dvorane; SUICA, nabavljen veliki harmonij za crkvu, također obnovljeno nešto liturgijskog ruha i posudja; TREBIMLJA, uvedeno električno osvjetljenje u župsku crkvu i župski stan, TREBINJE, podignut novi oltar versus populum i nabavljena nova željezna kapija u crkvenom dvorištu; VINICA, podignuta seoska kapelica u Pasiču, prebojene klupe u župskoj crkvi, te pripravlja se gradnja novog župskog stana; VINJANI HERCEGOVAČKI, dovršena sakristija nove župske crkve i nabavljen novi sakristijski ormar; VIR, nabavljene elektronske orgulje, lusteri i ventilator, VITINA, asfaltiran pristupni put do župske crkve, nabavljene dvije nove ispovjedaonice i uređjivane dvije vjeronaučne dvorane.

Nastojali smo u ovom sumarnom pregledu gradjevinskih radova na crkvenim objektima u župama naših biskupija registrirati sve ono, što su pojedini župnici označili u godišnjem pastoralno-statističkom izvješčaju. Sa zadovoljstvom ovdje i to konstatiramo da za prošlu 1974. svi su župnici dostavili taj godišnji statistički izvještaj, a svi nisu možda označili što se je u njihovim župama radilo na crkvenim objektima kroz proteklu godinu. Ako je koja možda župa ispuštena nije to krivnjom uredništva Vjesnika Biskupije, nego više krivnjom župnika dotičnih župa. Bit ćemo zahvalni svim župnicima, ako i ubuduće budu na vrijeme dostavljali taj izvještaj i u njemu dostave i pregled radova koji su učinjeni u njihovim župama.

Svim onim župama na čelu sa svojim župnicima, koje su kroz proteklu godinu s velikim žrtvama i dobrovoljnim doprinosima vjernika radili na podizanju, dogradnji, uređjivanju.... svojih crkvenih objekata, Ordinarijat iskreno odaje priznanje i čestita, te želi da uporedo s vanjskim radom napreduje i duhovna izgradnja vjernika u tim župama! Neka sve bude na veću slavu Božju i spas neumrlih duša!

4.- NOVO IZDANJE OPĆEG ŠEMATIZMA KATOL. CRKVE U JUGOSLAVIJI

Ordinarijat je obaviješten da bi koncem mjeseca svibnja imalo izaći iz tiska novo izdanje Općeg šematizma Katoličke Crkve u Jugoslaviji, već je Ordinarijat uplatio izvjesnu akontaciju za potreban broj primjeraka za sve župske urede u našim biskupijama.

Ovim želimo obavijestiti sve naše župnike, da će preko ovog Ordinarijata dobiti po jedan primjerak tvrdo uvezanog novog izdanja Općeg šematizma, a isplatit će taj primjerak za župski ured na teret crkvene blagajne. Cijenu ćemo naknadno javiti, odnosno staviti uz svaki primjerak koji ćemo dostaviti župskim uredima. Ako koji svećenik želi imati svoj primjerak, neka se izravno obrati izdavaču, t. j. H.K. D. "Sv. Ćirila i Metoda", 41000 ZAGREB, Trg kralja Tomislava 21. Cijena će biti oglašena u GK ili drugdje.

Šematizam će imati preko tisuću stranica, mnogo povijesnih podataka, preglednih karata, i potrebnih podataka o stanju i životu Crkve u ovoj zemlji.

%	&	\$	+	\$	&	%
&	%	+	\$	+	%	&
			+			
		&	+		&	
			+			

5.- PASTORALNI TEČAJ U SPLITU

Prema ustaljenoj praksi, koncem lipnja održava se u prostorijama centralnog bogoslovskog sjemeništa u Splitu svećenički pastoralni tečaj u svrhu usavršavanja, dopunjavanja filozofsko-teološke izobrazbe svećenika. Ove godine održat će se taj tečaj od 25. - 27. lipnja. Tečaj je prvenstveno namijenjen svećenicima splitske metropolije, ali budući da su naši neke svećenici završavali svoje studije u centralnom bogoslovskom sjemeništu, te budući da je Split pogodnije mjesto za mnoge naše župnike nego li Zagreb, to preporučujemo svećenicima, napose mladima, da ukoliko im to prilike dopuštaju, pohađaju predavanja svećeničkog pastoralnog tečaja u Splitu.

Budući da dosad nismo primili točnog rasporeda predavanja, svećenici, koji kane poći u Split na tečaj, neka se obrate pismeno rektoru bogoslovije preč. gosp. Dr. Josipu Deliću, koji će im poslati program i uvjete sudjelovanja na predavanjima.

6.- KATEHETSKA LJETNA ŠKOLA 1975. GODINE

Održat će se od 7. - 12. srpnja o.g. u Zagrebu. Okvirna tema ljetne katehetske škole bila bi: KATEHEZA KAO PERMANENTNI ODGOJ KRŠĆANSKE ZAJEDNICE U NAŠIM UVJETIMA.

Održat će se predavanj^a s temama: kateheza kao permanentni odgoj kršćanske zajednice, fenomen sekularizacije i kateheza, kretanje naše teologije i odraz u katehezi, mjesto i uloga katehetskih priručnika u katehezi s posebnim osvrtom na naše priručnike, Biblijsko utemeljenje "pedagogije oslobađanja" u katehezi, tipovi komunikacije u katehezi (problem govora, "grupna dinamika" i kateheza), audiovizuelni mediji, lik i uloga odgojitelja u vjeri (ljudska i kršćanska zrelost, stručnost i stalno usavršavanje). Rad škole završit će zaključnom diskusijom, u kojoj će sudjelovati predavači.

Detaljnije informacije i prijave na adresu: PAVAO CRNJAC, Omiška 10, 41000 ZAGREB.

7.- DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI U LIPNJU 1975.

U domu duhovnih vježbi u Opatiji kod Rijeke održat će se u toku mjeseca lipnja dva turnusa duhovnih vježbi za svećenike:

I. 9 - 13. lipnja - vodja O. Filip Johler, DI,

II. 23 - 27. lipnja - vodja O. Marko Matić, DI (ili O. Rudolf Brajčić).

Za srpanj i druge ljetne mjesece nismo dobili rasporeda, kao ni rasporeda duhovnih vježbi u Zagrebu, Djakovu, Splitu, Sarajevu i Dubrovniku.

Oni koji žele sudjelovati u lipnju na duhovnim vježbama u Opatiji, prijaviti se na adresu na vrijeme:

Oci Isusovci,

51410 OPATIJA, Rakovčeva br. 12

8.- TEČAJ ZA SVEĆENIČKU DUHOVNOST održat će se prema

zaključku zadnjeg zasjedanja BKJ u Subotici od 6. - 8. kolovoza o. g.

Program predavanja izradit će Vijeće za kler pri BK, bit će objavljen u katoličkom tisku, najvjerojatnije u Novom časopisu za duhovnost, pa preporučujemo svećenicima, kojima je to moguće, prisustvovanje ovogodišnjem tečaju za svećeničku duhovnost.

9.- "VRELO ŽIVOTA" - ČASOPIS ZA DUHOVNOST

Prvi broj trebao bi izaći koncem svibnja, ili početkom lipnja pred blagdan presv. Srca Isusova.

Obaviješteni smo da će časopis izlaziti četiri puta godišnje, a godišnja pretplata iznositi će 60,00 ND. Naručuje se: "Uredništvo Vrela Života", 71001 SARAJEVO, Radojke Lakića 7, pp. 155 s oznakom za "Vrelo Života".

Časopis najtoplije preporučujemo i Ordinarijat dopušta da jedan primjerak za župski ured može se isplaćivati na teret župske blagajne.

10.- UREDBA O SABIRANJU U KORIST INOZEMNIH USTANOVA I OSOBA

Tajništvo Biskupske Konferencije u Zagrebu svojim raspisom br. 15/BK -1975. od 13. veljače o.g. dostavilo je svim Ordinarijatima Okružnicu Biskupske Konferencije švicarske od 9.I. 1975, koja sadrži UREDBU o sabiranju u korist inozemnih ustanova ili osoba.

U toj Uredbi među ostalim stoji slijedeće:

- a/ Skupljače priloga trebaju preporučiti poimence njihovi biskupi,
- b/ Ovu preporuku treba potvrditi predsjednik BK dotične zemlje,
- c/ Skupljač priloga dužan je predložiti konkretni plan i proračun pothvata o kome se radi,
- d/ Svakoј biskupiji u kojoj sakuplja treba dati izvještaj o uspjehu sakupljanja,
- e/ Treba izvijestiti kako su upotrebljena skupljena sredstva.
- f/ Svaku dozvolu za skupljanje dati će švicarski biskupi (jedan ili više njih), ali za ograničeno vrijeme,
- g/ Organizacija sabiranja podložna je zakonskim odredbama i švicarskom redarstvu.

Na ove mjere i detaljne odredbe Konferencija švicarskih Biskupa bila je prisiljena sve većim neredima koje "prave pojedine osobe ili ustanove iz inozemstva što skupljaju u nas priloge u novcu za razne pothvate vjerskog karitativnog značaja...".

11.- PRIVATNI POSJETI NAŠIH BISKUPA ŽUPAMA:

Biskup - Ordinarij na svjetski dan molitve za duhovna zvanja posjetio je župu DRAČEVO, i održao na pučkoj Misi homiliju, te istog dana posjetio novoosnovanu župu ČELJEVO, pregledao početničke radove na izgradnji župskog stana, a na blagdan presv. Trojstva posjetio je župu BUHOVO, služio pučku sv. Misu i održao prigodnu homiliju.

Pomoćni biskup -Koadjutor vodio je pučke misije u župi Studenci k/Ljubuškog od 16.- 23. ožujka o. g. zajedno s O. Zvonimirom Majićem D.I. U istoj župi O. Koadjutor imao je na Sveti Četvrtak popodnevne obrede, a na Veliki Petak i Subotu u župi Stolac. Na 6. travnja imao je pučku Misu u župi Drežnici, i ujedno malu obnovu pučkih misija koje su u toj župi održane početkom godine; 26. travnja o. Koadjutor imao je večernju Misu pro iuventute u župi Kruševo i tom prigodom održao katehetsku pouku mladeži, a 27. IV. pučku je Misu služio u župi Raskrižje, a na Duhove 18. svibnja o. g. služio je pontifikalnu svetu Misu u mostarskoj crkvi, a svetu Potvrdu dijelila su obadvojica naših Biskupa.

Zbog manje prehlade Biskup-Ordinarij nije sudjelovao na proljetnom saboru Biskupske Konferencije, ali je sudjelovao u hrvatskom nacionalnom hodočašću u Rim i na povratku iz Rima navratio se u župu Trebinje, posjetio tamošnje Časne Sestre koje rade u Medicinskom centru.

12.- SVEČENIČKI DIJAMANTNI JUBILEJ

U lipnju ove - 1975. - godine proslavlja 60-godišnjicu svećeništva Ap. Protonotar Mons. Don ANDRIJA MAJIĆ, župnik u mirovini.

Sa svečarom zahvaljujemo Svémogućemu Bogu, a jubilarcu naše najiskrenije čestitke!

13.- NOVI ISUSOVAČKI PROVINCIJAL

Nakon imenovanja O. Petra Galaunera za člana najvišeg Vijeća Družbe Isusove i premještaja u Generalnu kuriju, O. General imenovao je O. RADOJKA KARAMANA, dosadašnjeg rektora sjemeništa "Augustin Bea" u Zagrebu novim provincijalom hrvatske provincije Družbe Isusove.

Č e s t i t a m o !

14.- P R E P O R U Č A M O

a/ Jean Guitten: PAVAO VI. I SVETA GODINA. Put k obnovi i pomirenju. Preveo R. Grgec, izdalo i naručuje se: HKD Sv. Ćirila i Metoda, 41000 ZAGREB, Trg Kralja Tomislava 21. Cijena 35 ND.

Pisac, J. Guitten, poznati suvremeni filozof i član Francuske akademije, pisac knjige "Razgovori s Pavlom VI", u najnovijoj knjizi na neki način nadopunjuje svoju knjigu "Razgovori s Pavlom VI", govori o povijesnom trenutku u kojemu se sada nalazi kršćanstvo i čovječanstvo. Prevodioc pružajući ovu knjigu u hrv. jeziku želi doprinijeti dubljem duhovnom životu, nakoji nas poziva Sveta godina.

b/ Fernand Lelette: MLADEŽ PRED BOGOM, Upute i molitve da bolje služim Bogu i bližnjemu, II obnovljeno i dopunjeno izdanje priredio Dr Srećko Bošnjak, izdalo HKD Sv. Ćirila i Metoda, 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava br. 21, cijena 38,00 ND.

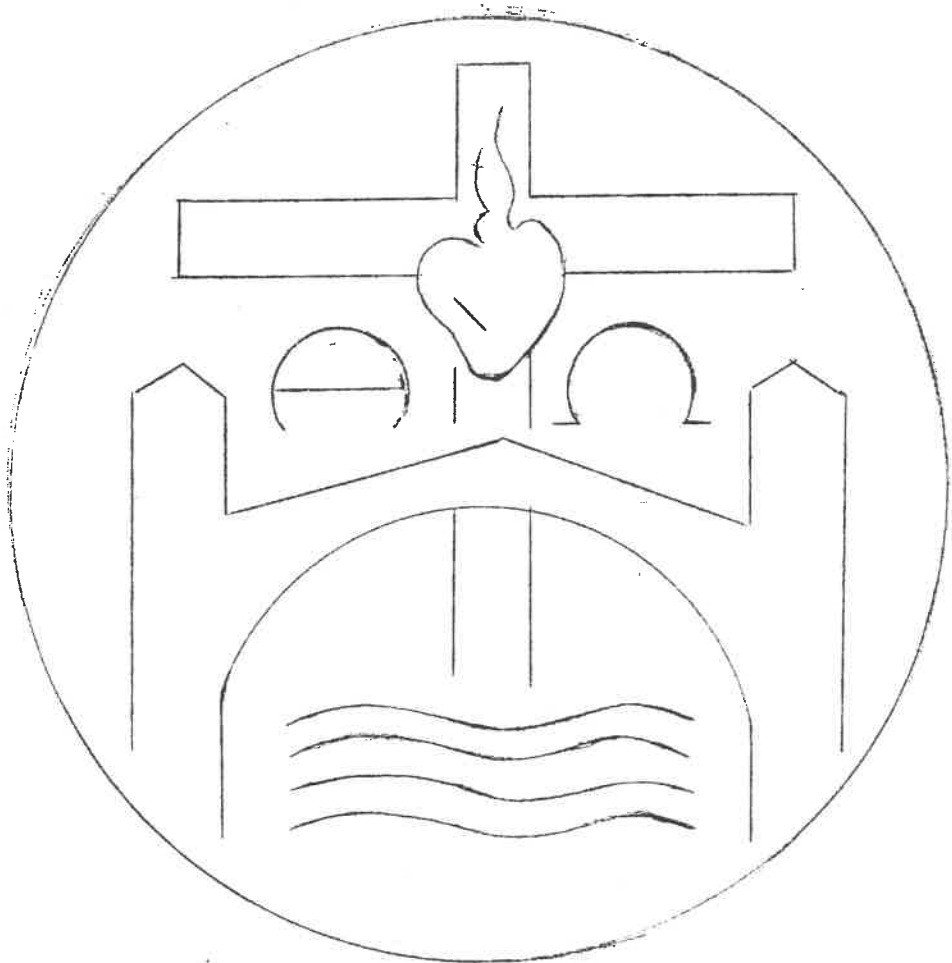
Prvo izdanje ove Lelettove knjige za mladež izašlo je kod istog izdavača. Bilo je brzo rasprodano. Mladež je stalno tražila tu knjigu, i evo sada izlazi u drugom, proširenom izdanju. Dodani su Misni obredi, te uz nove obrede sakramenata dodano je opširnije tumačenje. Iz hrvatske duhovne književnosti uvršteno je priloga od 15 pisaca.

Evo glavnih naslova: U prijateljstvu S Bogom - Okupljeni u Crkvi - Sveta Misa, izvor života - Pod zaštitom Majke Božje - Spremi se za životni zadatak - S čistom savjesti - Stoj u prvim redovima - Osobito u trpljenju i pred smrću - Uzdignuta pogleda k nebu.

U knjizi se može naći sve, što je potrebno katoličkoj mladeži za duhovnu izgradnju. Preporučujemo župnicima i svećenicima, da ovu knjižicu što više prošire među katoličkom mladeži svojih župa!

c/ Provincijalat Hercegovačkih Franjevaca izdao je 19. izdanje kod nas poznatog i među svijetom raširenog MOLITVENIKA FRA ANDJELA NUIĆA, Mostar, 1975. tvrdi uvez, str, 416, cijena 35,00 ND

Prvo izdanje je objavljeno 1892, ali ovo najnovije izdanje, koje u sebi povezuje i "staro" i "novo" može se smatrati najkompletnijim izdanjem spomenutoga molitvenika do sada. U njemu su sačuvane naše popularne religiozne pjesme (Božića, Gospin plač), ali je obogaćen novim liturgijskim obredima sv. Mise i svetih sakramenata, Uz sakramente dodan je i sažet prikaz i kratka kateheza o dotičnom sakramentu. Molitvenik sadrži pored kod našeg naroda uobičajenih jutarnjih i večernjih molitava takodjer i nove formule jutarnjih i večernjih molitava za svaki dan u tjednu. Molitvenik će veoma dobro pomoći vjernicima da se bolje privatno mole, bolje riječju i pjesnom sudjeluju u sv. Misi i sakramentima, te obnavljaju svoje vjersko znanja o glavnim istinama i tajnama svete vjere! Naručuje se kod izdavača! Preporučujemo!!!

SLUŽBENI VJESNIK

mostarsko - duvanjske
trebinjsko - mrkanjske
biskupije

MOSTAR br. 3

Prot. N. 2021/75

SACRA CONGREGATIO PRO GENTIUM EVANGELIZATIONE
SEU DE PROPAGANDA FIDE

D E C R E T U M
QUO PENDENS QUAESTIO IN DIOECESI MANDETRIENSI-DUMNENSI
/JUGOSLAVIAE/ DIRIMITUR

Romanis Pontificibus, semper de animarum bono sollicitis, hoc sollemne fuit, ut, ubicumque Ecclesiae locales suas structuras bene firmas adeptae essent ac rerum temporumque condiciones id sinerent, ibi non solum Sacram Hierarchiam rite constituendam curarent, sed etiam, ut suetus fert ordo iuris canonici, easdem Ecclesias dioecesano Clero committerent.

Ita superiore saeculo in Europa, Pius PP. IX Episcopatus Angliae, Valliae atque Bataviae, Leo PP. XIII vero restauratas ecclesias locales Bosniae-Herzegovinae restauravit et Episcopis residentialibus concredidit. Idem Summus Pontifex, per Apostolicam Constitutionem "Ex hac augusta", anno MDCCCLXXXI datam, ecclesiasticam erexit provinciam Vrhbosnensem, quae etiam Herzegovinam contineret, atque Episcopum residentialem dioecesis Mandetriensis nominavit, quacum vetustum titulum Dumnensem coniunxit.

Hisce in regionibus, quae tantae fidei testes sunt, ille ignis quem Christus venit mittere in terram, quamquam acerba adfuerunt pericula, semper accensus mansit, quod factum est praecipue ob laudandum studium et apostolicum spiritum Fratrum Minorum, qui tot per annos, multis toleratis incommodis, haud parum contulerunt ad Christi Regnum inter eas gentes dilatandum et confirmandum.

Per Constitutionem, quam supra diximus, idem Christi Vicarius, plane conscius rerum status Herzegovinae proprii, volens autem ulteriori illius Ecclesiae incremento consulere, cuius cura ad id temporis Fratribus Minoribus demandabatur, Episcopum Mandetriensem admonuit eius esse officium Clerum dioecesanum instituere numerosum atque aptum, cui animarum cura committeretur, uti omnibus locis fieri solet, in quibus Sacra Hierarchia constituta est.

Itaque, ex hoc consilio Leonis PP. XIII ven. mem.,clerus dioecesanus Ecclesiae Mandetriensis-Dumnensis instrui coeptus est, cui laetus sacrarum proventus vocationum, recentioribus hisce praesertim annis, Deo donante peropportune adfuit.

Attamen, in ecclesiastica provincia Vrhbosnensi circa mutuas necessitudines inter clerum dioecesanum et religiosum quoddam superesse dubium videtur et reapse magnae difficultates ortae sunt, potissimum quidem in dioecesi Mandetriensi.

Propter huiusmodi difficultates, quae et alibi ortae sunt, Sancta Sedes normas magni momenti edidit, uti Apostolicam Constitutionem "Romanos Pontifices", ab ipso Leone PP. XIII ad Angliam anno MDCCCLXXXI datam, quae deinde, certis atque copiosis sequentibus fructibus, ad multas alias regiones extensa est.

Doctrina, in illa Constitutione exposita, normaeque in eadem contentae, quae et ipsae in aliis pontificiis praescriptis post Concilium Tridentinum latis nituntur, uti in Apostolicis Constitutionibus "Firmandis" et "Cum nuper Charissimus" anno MDCCXLIV a Benedicto PP. XIV promulgatis, iam ius commune in universa Ecclesia constituunt.

Quae praescripta igitur in ipsam ecclesiasticam provinciam Vrhbosnensem valent, eoque magis quod, postquam tempora confirmaverunt eadem summo animarum bono maxime prodesse, ipsa aut implicite aut aperte, inter cetera, etiam a Concilio Vaticano II recepta sunt.

Quod autem ad dioecesim Mandetriensem-Dumnensem nominatim attinet, illa conventio, quam anno MDCCCXCIX Ordinarius loci et religiosus Ordo Fratrum Minorum inierunt eodem anno Sancta Sedes confirmavit, integro manet vigore, nisi hoc Decretum aliter statuerit et salvo semper iure Sanctae Sedis aliter prospiciendi. Utrumque insuper pergit plane vigere, tum praescriptum Sacrae Congregationis "de Propaganda Fide" die XXVI mensis martii a. MDMLXV prolatum, quo prorsus extinctum, abrogatum, omnique auctoritate destitutum illud declarabatur Rescriptum de quadam paroeciarum assignatione 'ad nutum Sanctae Sedis',

a Sacra Congregatione Concilii anno MCMXXIII concessum, tum Decretum quod Legatio Pontificia in Iugoslavia de mandato eiusdem Sacrae Congregationis "de Propaganda Fide", die XIII mensis novembris a. MCMLXVII edixit.

Nullum autem de pastoralis ministerio privilegium, quoquo modo sibi acquisitum, quisquam in futurum invocare poterit, nisi illud in hoc Decreto aperte praevisum fuerit et ita quidem ut huic ipsi documento singulisve in eodem statutis plane congruerit.

Normarum vero, de quibus hucusque mentionem fecimus, theologica ratio in doctrina ecclesiologica generali Concilii Vaticani II continetur, quod quidem docet "Episcopos ex divina institutione in locum Apostolorum successisse, tamquam Ecclesiae pastores" /L.G., 20/; de quibus haec etiam referuntur: "a Domino, cui omnis potestas in coelo et in terra data est, missionem accipiunt docendi omnes gentes et praedicandi Evangelium omni creaturae" /L.G., 24/. Re autem vera, "singuli Episcopi, qui particularibus Ecclesiis praeficiuntur, regimen suum pastorale super portionem Populi Dei sibi commissam exercent" /L.G., 23 b/.

Propterea, "Episcopi est, uti rectoris et centri unitatis in apostolatu dioecesano, activitatem missionalem promovere, moderari et coordinare, ita tamen ut spontanea navitas eorum qui in opere partem habent, servetur et foveatur. Omnes missionarii, etiam religiosi exempti, eiusdem potestati subsunt in variis operibus quae sacri apostolatus exercitium respiciunt" /A.G., 30 b/.

Quoniam pastorale munus Ecclesiae ordinarie per institutum paroeciarum perficitur, idcirco Concilium Vaticanum II principium enuntiavit generale, quod ad totam earundem disciplinam attinet. Ita enim in n. 32 Decr. "Christus Dominus" legitur: "animarum causa sit, qua determinantur aut recognoscantur paroeciarum erectiones aut suppressiones, aliaeve huiusmodi innovationes, quas quidem Episcopus propria auctoritate peragere poterit".

Ad Ordinarium loci pertinet paroeciarum regimini consulere. Praedictum tamen Decretum /cf. n. 35, 1 b/ adhortatur religiosorum Institutorem moderatores, ut sociam suam operam Episcopis praestent, ipsam paroeciarum curam, etiam ad tempus, suscipientes.

De earundem autem cura Religiosis, etiam exemptis, commissa, haec eiusdem Decreti oportet recolantur:

"Omnes Religiosi, exempti et non exempti, Ordinariorum locorum potestati subsunt in iis quae ad publicum exercitium cultus divini, salva quidem Rituum diversitate, ad curam animarum, ad sacram praedicationem populo tradendam, ad christifidelium, praesertim puerorum, religiosam et moralem educationem, catechetica institutionem et liturgicam formationem atque ad status clericalis decorem spectant necnon ad varia opera in iis quae sacri apostolatus exercitium respiciunt" /Christus Dominus, n. 35, 4/.

Ad eundem finem, in dicto Concilii Decreto generale confirmatur principium, quo Episcopus in ordinando paroeciali munere duci debet, cum "eiusdem muneris paroecialis tota ratio sit bonum animarum" /Ibidem, 31 b/. Hoc quippe praelucente principio, Episcopus necessarias inducit innovationes propria auctoritate, uti in Motu Proprio "Ecclesiae Sanctae" /cf. I, 21, 3/ confirmatur:

"Paroecias erigere aut suppressere vel eas quoquo modo innovare Episcopus dioecesanus propria auctoritate, audito Consilio Presbyterali, potest", ita tamen ut, si quibus iura sint forte quaesita, res cum iisdem apte componantur.

Ex hucusque dictis sequitur, ut peraccommoda videatur haec eiusdem Decreti locutio in n. 35, 1:

"Episcopos, utpote Apostolorum successores, Religiosi omnes devoto semper obsequio ac reverentia prosequantur.

Praeterea quoties ad apostolatus opera legitime vocantur ita munia sua exercere tenentur ut Episcopis auxiliares adsint". Quae norma, uti patet, etiam, immo magis in Religiosos valet, quibus cura paroeciarum committitur.

Ceteroqui, illud memoretur oportet exemptionem, "qua Religiosi ad Summum Pontificem vel ad aliam ecclesiasticam Auctoritatem advocantur et ab Episcoporum iurisdictione subducuntur", non modo, uti patet, minime obstare quominus

Summus Pontifex de Religiosis disponat "in bonum Ecclesiae universae"....., sed neque etiam obstare "quominus Religiosi in singulis dioecesibus Episcoporum iurisdictioni subsint ad normam iuris, prout horum pastorale munus perfungendum et animarum rite ordinanda curatio requirunt".

Talis enim exemptio "ordinem Institutorum internum potissimum respicit, quo melius in iisdem omnia sint inter se apta et connexa atque incremento et perfectioni religiosae conversationis consulatur" /C.D. ,35, 3/.

Ita, "gravi vero de causa, quicumque sodalis religiosus a munere commisso amoveri potest tam ad nutum Auctoritatis committentis, monito Superiore religioso, quam Superioris, monito committente, aequo iure, non requisito alterius consensu; nec alter alteri causam iudicii sui aperire eoque minus probare tenetur, salvo recursu in devolutivo ad Apostolicam Sedem" / Motu Proprio "Ecclesiae Sanctae", I, 32/.

At iuridicae animadversiones, quas hucusque explanavimus, pastorali etiam sollicitudine informandae sunt: etenim, bonum animarum exigit, ut inter religiosos Sodales et Clerum dioecesanum "ordinata foveatur cooperatio atque arcta insuper habeatur omnium operum et actionum apostolicarum coordinatio, quae maxime pendet a supernaturali animorum et mentium habitu, in caritate radicato et fundato. Hanc autem coordinationem curare Apostolicae Sedi competit pro universa Ecclesia; sacris vero Pastoribus in sua cuiusque dioecesi" /Decretum "Christus Dominus", 35, 5/.

Huiusmodi autem exoptata cooperatio et coordinatio sane fovebuntur, si, canonicis quidem regulis servatis, inter membra variorum coetuum, qui in Dioecesi recensentur, presbyteri ex utroque clero cooptabuntur, quemadmodum de Consiliis Presbyterali et Pastoralis Motu Proprio "Ecclesiae Sanctae" / I, 15-16/ suadetur.

Finis igitur, cuius causa hoc Decretum latum est, cum ipso munere sanctificandi, Ecclesiae proprio, connectitur, idemque attingi qua talis nequaquam poterit nisi vi illius supernaturalis animorum et mentium habitus, qui in caritate radicatur et fundatur /cfr. Decr. "Christus Dominus", n. 35, 5/.

In id ipsum instantissime impellit etiam appellatio ad conversionem fraternamque reconciliationem, in quibus, secundum Summi Pontificis verba, positum est unum ex praecipuis Anni Sacri propositis /cfr. Bulla "Apostolorum Limina"/: gratia conversionis et reconciliationis, quae sacris Jubilaei celebrationibus propria est, validissimum suppeditat fundamentum normarum iuridicarum, atque confirmat apostolicam efficaciam, quae ex earum executione expectatur. Cuius gratiae ope, procul dubio Mandetriensis-Dumnensis dioecesis ad suam ipsius ecclesiam renovationem magnis progressibus procedet, atque in tuto collocabitur plena cooperatio dioecesanorum religiosorumque presbyterorum, unicum Christi sacerdotium participantium, nec non christi-fidelium omnium cum suo sacro Pastore.

Haec igitur Sacra Congregatio pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide, attentis documentis sive a Concilio Oecumenico Vaticano II editis, sive a Sede Apostolica ad priorum executionem promulgatis, omnibus mature perpensis, auditis omnibus iis quorum interest, de consensu etiam Consilii pro Publicis Ecclesiae Negotiis, necnon Sacrae Congregationis pro Religiosis et Institutis Saecularibus, haec quae sequuntur decernit atque statuit, salvo semper iure Sanctae Sedis aliter disponendi etiam ob mutata rerum adiuncta, quae forte eveniant, ad assignationem, distributionem et divisionem parochiarum quod attinet:

1. Attenta mutua consensione inter duas partes, quarum interest, atque ratione habita meritorum quae Fratres Minores Provinciae Erzegovinae sibi comparaverunt, nihil obstat, quod spectat ad Sanctam Sedem, quominus tamquam ratio generalis haec assumatur ut dimidia fidelium pars dioecesis Mandetriensis-Dumnensis maneat concredita curae pastoralis eorundem religiosorum, altera vero dimidia pars clero dioecesano committatur. Haec proportio - postquam aequatus fuerit numerus fidelium utrique parti concreditorum, secundum hic enuntiatam rationem generalem - etiam in futurum legitima permanebit.

2. Post huius Decreti executionem ac donec aliud statuatur, Ordinarius loci antequam pro bono animarum et servatis de iure servandis procedat ad novas dismembrationes vel divisiones paroeciarum, quae curae RR. PP. Franciscanorum concreditaе sunt, Sacram Congregationem pro Gentium Evangelizatione vel de Propaganda Fide consulere debebit.

3. Derogatione facta ex praescripto a S. Congregatione de Propaganda Fide dato anno 1965 atque habita ratione mutuae de hac re consensionis inter duas partes, cura pastoralis paroeciarum in locis quae vulgo IZBIČNO, KLOBUK et KONGORA appellantur, Fratribus Minoribus Provinciae Erzegovinae demandatur.

4. RR. PP. Franciscanae, intra annum a die promulgationis huius Decreti, ipsi ad clerum dioecesanum tradant paroecias in locis quae BLAGAJ, JABLANICA, PLOČE et NEVESINJE vulgo dicuntur.

5. Pariter derogatione facta ex praescripto a S. Congregatione de Propaganda Fide dato anno 1965, paroecia in loco v. d. ČITLUK committitur curae pastorali RR. PP. Fratrum Minorum Erzegovinensium.

Iuxta idem praescriptum S. Congregationis, vero, cura pastoralis totius paroeciae v. d. ČAPLJINA, nulla eius territorii parte detracta, intra annum transferenda erit a PP. Franciscalibus ad Clerum Dioecesanum. Ab Ordinario autem Mandetriensi-Dumnensi Provinciae Fratrum Minorum Erzegovinae restituentur sumptus a PP. Franciscalibus facti ad religiosam domum aedificandam, non autem ad templum paroeciae construendum.

6. Paroecia Mandetrienis, hucusque integre commissa pastoralis curae Fratrum Minorum, iuxta mutuum de hac re consensionem duarum partium, dividetur, intra annum, atque in territorio detracto interim constituetur paroecia cathedralis quae clero diocesano committetur.

7. Pariter ex paroecia loci v. d. HUMAC, quae hucusque integre est concredita curae pastoralis Fratrum Minorum, detrahetur territorium in quo interim erigendae erunt, intra annum, iuxta de hac re consensionem duarum partium,

paroeciae locorum v.d. CRVENI GRM-PROLOG et ZVIRIČI-BIJAČA, clero dioecesano committendae.

Quod attinet ad paroecias locorum v.d. CRNAČ, GRUDE et MOSTARSKI GRADAC etiam nunc valet atque obligandi vim retinet Decretum latum a Delegatione Apostolica in Jugoslavia die 13 mensis novembris 1967, iuxta normas de hac re impertitas a S. Congregatione de Propaganda Fide. Ad cuius quidem Decreti plenam executionem, Sancta Sedes permittit, ut modi ac rationes servantur, quae continentur in documentis seorsum redactis.

Ad haec omnia perficienda Sacra Congregatio pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide executores constituit, ex una parte, Exc.mum Petrum Čule, Episcopum Mandetriensem-Dumnensem, una cum eius Coadjutore c.j.s., Exc.mo D. Paulo Žanić, Episcopo titulari Edistianensi, ex altera autem parte Rev.mum Patrem Constantinum Koser, Ministrum Generalem Ordinis Fratrum Minorum, eisdem necessarias et opportunas tribuens facultates, onere ipsis imposito ad eandem Sacram Congregationem quam primum remittendi exemplar actus peractae executionis.

Eadem vero Sacra Congregatio confirmat Exc.mum D. Stephanum Lászlò, Episcopum Sideropolitanum, in munere Visitatoris Apostolici in Erzegovina ad referendum et si casus ferat ad providendum, eidemque sociat in eodem munere Rev.mum Patrem Vladimирum Vlašić, S.J., Rectorem Seminarii Minoris interdioecesani Zagrebiensis.

SANTISSIMUS DOMINUS NOSTER PAULUS PP. VI IN AUDIENTIA DIE V MENSIS JUNII, A.D. 1975 INFRASCRIPTO CARDINALI PRAEFECTO IMPERTITA PRAESENS DECRETUM IN OMNIBUS RATUM HABUIT, CONFIRMAVIT ET PUBLICI JURIS FIERI IUSSIT, CONTRARIIS QUIBUSVIS MINIME OBSTANTIBUS ETIAM SPECIALISSIMA MENTIONE DIGNIS.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide, die VI mensis junii, a.D. 1975.

AGNELUS Card. ROSSI, Praef.
+ D.S. LOURDUSAMY, Secr.

HRVATSKI PRIJEVOD DEKRETA

Prot. N. 2021/75

SVETA KONGREGACIJA ZA EVANGELIZACIJU
NARODA ILI ZA ŠIRENJE VJERE

D E K R E T
ZA OKONČANJE NERIJEŠENOG SPORA
U MOSTARSKO-DUVANJSKOJ BISKUPIJI

Rimski Pape, uvijek budni za dobro duša, uspostavili su posvuda, netom su mjesne Crkve dobro razvile svoje ustrojstvo i nastale povoljne okolnosti, ne samo redovitu svetu hijerarhiju, već takodjer povjerili iste Crkve - prema redovnom kanonskom pravu - biskupijskom kleru.

Tako je u prošlom stoljeću u Evropi Papa Pijo IX obnovio episkopate Engleske, Wallesa i Holandije, a Papa Lav XIII uspostavio mjesne Crkve u Bosni i Hercegovini i povjerio ih rezidencijalnim biskupima. Isti papa apostolskom konstitucijom "Ex hac augusta" god. 1881. osnovao je vrhbosansku crkvenu pokrajinu, koja je obuhvatila takodjer i Hercegovinu, te imenovao rezidencijalnog biskupa mostarske biskupije, a kojom je spojio drevni duvanjski naslov.

U ovim krajevima, svjedocima tolike vjere, uvijek je plantio unatoč velikim kušnjama onaj oganj, poslan od Krista na zemlju, i to poglavito zbog pohvalne revnosti i apostolskog duha Franjevac, koji su toliko godina, trpeći mnoge nedaće, pridonijeli da se Kristovo kraljevstvo raširilo i učvrstilo u tom narodu.

Isti Namjesnik Kristov, potpuno svjestan posebnog stanja u Hercegovini, i htijući pomoći dalji razvitak te Crkve, povjerene do tada Franjevcima, u već spomenutoj konstituciji upozorio je mostarskoga biskupa na njegovu dužnost da odgoji brojan i sposoban svjetovni kler, kojemu bi se povjerilo dušobrižništvo, kako to biva posvuda gdje se ustanovila sveta hijerarhija. I tako po uputi Pape Lava XIII č. usp. stao se odgajati svjetovni kler mostarsko-duvanjske Crkve, blagoslovljen naročito u ovim posljednjim godinama providnosnim rastom zvanja.

Ipak, čini se da u vrhbosanskoj crkvenoj pokrajini preostaje neka sumnja o međusobnom odnosu između svjetovnog i redovničkog klera te su stvarno nastale velike poteškoće, posebno u mostarskoj biskupiji.

Radi takvih poteškoća, nastalih i drugdje, Sveta Stolica je izdala važne propise, kao apostolsku konstituciju "Romanos Pontifices" od istoga Pape Lava XIII za Englesku godine 1881., koja je potom sa sigurnim i obilnim plodovima proširena na mnoge druge krajeve. Nauka izložena u toj konstituciji i norme u njoj sadržane, koje se temelje i na drugim papinskim propisima poslije Tridentinskog Sabora, kao što su apostolske konstitucije "Firmandis" i "Cum nuper Charissimus" godine 1744. objavljene od Pape Benedikta XIV, sačinjavaju već opće pravo u cijeloj Crkvi.

Ti propisi vrijede dakle za vrhbosansku crkvenu pokrajinu, to više, što su vremena potvrdila da oni najviše koriste najvišem dobrom duša, pa su isti ili izravno ili neizravno, među ostalim, također prihvaćeni od II Vatikanskog Sabora.

Što se pak odnosi poimence na mostarsko-duvanjsku biskupiju, onaj sporazum koji su zaključili godine 1899. mjesni Ordinarij i Red Male Braće, a Sveta Stolica iste godine potvrdila, ostaje potpuno na snazi, ako ovaj Dekret drukčije ne odredi, ostavši uvijek netaknuto pravo Svete Stolice drukčije odlučiti.

Vrijede nadalje potpuno oba dokumenta: /1/ odredba Svete Kongregacije "za širenje vjere" od 26. ožujka 1965., kojom se posve dokida, ukida i proglašuje bez ikakve vrijednosti Reskript o podjeli župa "ad nutum Sanctae Sedis", izdan od Svete Kongregacije Koncila 1923.; / 2 / Dekret što ga je Papinsko Predstavništvo u Jugoslaviji izdalo po nalogu iste Svete Kongregacije "za širenje vjere", dne 13. studenoga 1967.

Nikakvu povlasticu pak obzirom na pastirsku službu, stečenu na bilo koji način, neće moći nitko ubuduće prizivati, ako se povlastica u ovom Dekretu otvoreno ne predvidja, i tako naime da bude posvema u skladu s ovim istim dokumentom i pojedinim njegovim odredbama.

Teološka osnovica normi dovle spomenutih nalazi se u općoj ekleziološkoj nauci II Vatikanskog Sabora koji uči "da su biskupi po božanskoj ustanovi došli na mjesto Apostola kao pastiri Crkve" /L.G., 20/; o kojima se takodjer kaže:

"da primaju od Gospodina, kojemu je dana sva vlast na nebu i zemlji, misiju da uče sve narode i da propovijedaju Evandjelje svakomu stvorenju" /L.G., 24/.

Doista "pojedini biskupi, koji se postavljaju na čelo posebnim Crkvama, vrše svoju pastoralnu upravu nad dijelom Božjega Naroda koji je njima povjeren" /L.G., 23 b/ž

Radi toga "zadaca je biskupa, kao upravitelja i središta jedinstva u dijecezanskom apostolatu, promicati, ravhati i uskladjivati misijsku djelatnost, no tako da se sačuva / + / i promiče spontana aktivnost onih koji u tom sudjeluju. Njegovo su vlasti podređeni svi misionari, pa i izuzeti redovnici, u različitim djelima koja se odnose na vršenje svetoga apostolata" /A.G., 30, b/.

Kako se pastoralna služba Crkve odvija redovno preko župa, stoga je II Vatikanski Sabor izrekao opće načelo koje se odnosi na svu disciplinu župa.

Tako naime u broju 32 Dekreta "Christus Dominus" stoji:

"spasenje duša neka bude jedini motiv svih odredaba ili izmjena pri osnivanju ili dokidanju župa, kao i drugih sličnih promjena koje biskup može provesti vlastitom vlašću".

Mjesnom Ordinariju pripada briga za upravu župa.

Već spomenuti Dekret /isp. br. 35, 1 b/ potiče poglavare redovničkih ustanova da pruže pomoć biskupima, pa i samo, makar povremeno, preuzimanje župa.

O pastoralnoj brizi za župe, povjerene redovnicima, takodjer izuzetim, treba dozvati u pamet riječi istoga Dekreta:

"Svi izuzeti i neizuzeti redovnici podložni su vlasti mjesnih Ordinarija u onomu što se odnosi na javno izvršavanje bogoštovlja, izuzev dakako različitost obreda, na dušobrižništvo, na sveto propovijedanje puku, na vjerski i moralni odgoj vjernika a napose djece; na katehetsku pouku i liturgijsko obrazovanje; na dostojanstvo kleričkog staleža kao i na različita djela koja se odnose na vršenje svetog apostolata" /Christus Dominus, br. 35, 4/.

/ + / U hrvatskom prijevodu, koji je priredjen u Rimu i autoriziran od Državnog Tajništva, stoji mjesto "sačuva" "suočava", što je, očito, tiskarska pogreška u hrvatskom prijevodu Dekreta "A.G.", a što je preuzeo onaj koji je u Rimu prevodio Dekret Sv. Stolice.

Za isti cilj potvrđuje se u spomenutom saborskom Dekretu opće načelo kojim se biskup mora voditi u organizaciji župničke službe, to jest da je "sva svrha župničke službe dobro duša" / tamo, br. 31 b/. U svjetlu toga načela biskup uvodi nužne promjene "po svojoj vlasti", kako se to tvrdi u "Motu Proprio Ecclesiae Sanctae" /isp. I, 21, 3/:

"Dijecezanski biskup može po vlastitoj moći ustanovljivati ili ukidati ili na bilo koji način mijenjati župe saslušavši prezbiterijalno vijeće",

ali ipak tako, ako su možda u pitanju nečija stečena prava, da se stvar s istima prikladno riješi.

Iz svega izloženoga do sada slijedi kao veoma umjesno ono što se kaže u istom Dekretu u broju 35, 1:

"Neka svi redovnici susreću biskupe kao nasljednike apostola uslužnošću i štovanjem. Osim toga, kad god su zakonito pozvani na apostolsku djelatnost, moraju svoje dužnosti tako ispunjavati da biskupima budu pomagači".

Ta norma, dakako, vrijedi jednako, čak i više, za redovnike kojima se povjerava briga za župe.

Uostalom, treba imati na umu da izuzetost,

"po kojoj su redovnici podložni Papi ili spadaju pod koju drugu crkvenu oblast pa su izuzeti od jurisdikcije biskupa",

nikako ne priječi, očevidno, ne samo da Papa raspolaže redovnicima "na dobro cijele Crkve...", nego ta izuzetost ne priječi

"da redovnici u pojedinim biskupijama budu podvrgnuti jurisdikciji biskupa prema odredbi prava, kako to iziskuju njihova pastirska služba i pravilno uređena dušobrižnička služba".

Takva naime izuzetost

"ima osobito u vidu unutrašnje uređenje ustanova, kako bi u njima sve bilo što bolje međusobno uskladjeno i povezano te tako bilo što bolje u prilog razvoja i savršenstva redovničkog života" /C. D., 35, 3/.

Tako "poradi teškog razloga, bilo koji redovnički član može biti smijenjen s povjerene mu službe kako od vlasti koja mu je to povjerila, priopćivši to redovničkom poglavaru, jednako tako od redovničkog poglavara, priopćivši to poglavaru djelitelju službe, jednakim pravom, ne tražeći pristanak toga drugog; niti je jedan drugom dužan saopćiti razlog svoga suda, izuzev pravo priziva "in devolutivo" na Svetu Stolicu" / Motu Proprio "Ecclesiae Sanctae", I, 32/.

Ali pravne primjedbe izložene do sada, moraju biti prodahnute pastoralnom brigom: dobro duša, naime, traži da između redovnika i biskupijskog klera

"bude promicana uređjena suradnja i povrh toga da se tijesno usklade sva apostolska djela i pothvati, što najviše ovisi o nadnaravnom stanju srdaca i duša, ukorijenjenom i utemeljenom u ljubavi. Na Apostolsku Stolicu spada da se brine za ovo uskladjivanje u cijeloj Crkvi, a na svete pastire da se brinu svaki u svojoj biskupiji" /Dekret "Christus Dominus", 35, 5/.

Takva poželjna suradnja i uskladjivanje bit će sigurno promicani ako svećenici jednog i drugog klera, poštujući kanonska pravila, budu pozvani da sudjeluju kao članovi u postojećim organizmima u biskupiji, kako se za svećenička i pastoralna vijeća preporuča u "Motu Proprio Ecclesiae Sanctae" / I, 15-16/.

Cilj radi kojeg se izdaje ovaj Dekret povezuje se sa samim posvećujućim poslanjem Crkve: kao takav može se postići samo na osnovu onog nadnaravnog raspoloženja duša i srdaca koje je ukorijenjeno i utemeljeno u ljubavi /isp. Dekret "Christus Dominus", 35, 5/. I u tom smislu upućuje se najhitnije poziv na obraćenje i bratsko pomirenje u čemu se sastoji, po riječima Pape, jedan od glavnih ciljeva Svete Godine /isp. Bulu "Apostolorum Limina"/: milost obraćenja i pomirenja, svojstvena svetim jubilejskim slavljinama, pruža najvaljaniji temelj pravnim normama i osigurava apostolsku uspješnost njihova ostvarenja. Po njoj će se ostvariti bez dvojbe veliki koraci u crkvenoj obnovi mostarsko-duvanjske biskupije, i bit će osigurana puna suradnja biskupijskih i redovničkih svećenika, sudionika jedinoga Kristova svećeništva, i svih vjernika s vlastitim svetim Pastirom.

Ova dakle Sveta Kongregacija za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere, u vidu dokumenata bilo II Ekumenskog Vatikanskog Sabora, bilo dokumenata Svete Stolice za provedbu predjašnjih, sve zrelo razmotrivši, saslušavši sve one kojih se tiče, s pristankom takodjer Vijeća za Javne Crkvene Poslove i Svete Kongregacije za Redovnike i Svjetovne Ustanove, ovo što slijedi određuje i utvrđuje - zadržavši uvijek pravo Sveta Stolica da drukčije odredi i prema eventualno promijenjenim prilikama - obzirom na dodjeljivanje, raspodjelu i diobu župa:

1. Uzevši u obzir međusobni sporazum dviju zainteresiranih stranaka i vodeći računa o zaslugama Franjevacu hercegovačke provincije, Sveta Stolica pristaje da se prihvati kao opći kriterij da polovica vjernika biskupije mostarsko-duvanjske ostane povjerena pastoralnoj brizi istih redovnika, dok druga polovica neka bude povjerena biskupijskom kleru.
Taj razmjer - kad se jednom izjednači broj vjernika povjerenih objema stranama, prema općem kriteriju ovdje izrečenom - ostat će valjan i za budućnost.
2. Nakon izvršenja ovog Dekreta i do novih odredbi, mjesni Ordinarij prije nego prijedje za dobro duša i poštujući pravne propise na nova rastavljanja i dijeljenja župa povjerenih časnim ocima Franjevcima, pitat će za mišljenje Svetu Kongregaciju za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere.
3. Odstupivši od odluke Svete Kongregacije za Širenje Vjere donesene godine 1965. i uzevši u obzir o tome postignuti sporazum između dvije strane, župe IZBIČNO, KLOBUK i KONGORA povjeravaju se pastoralnoj brizi Franjevcima hercegovačke provincije.
4. Časni Oci Franjevci, u roku jedne godine od dana objave ovog Dekreta, trebaju predati sami biskupijskom kleru župe BLAGAJ, JABLANICA, PLOČE i NEVESINJE.
5. Odstupivši jednako od odluke Sv. Kongregacije za Širenje Vjere iz godine 1965. župa ČITLUK povjerava se pastoralnoj brizi hercegovačkih Franjevaca.
Medjutim, prema istoj odluci Sv. Kongregacije, cijelu župu ČAPLJINU, bez ikakva oduzimanja teritorija, morat će OO. Franjevci, u roku od godinu dana, predati pastoralnoj brizi biskupijskog klera. A mostarsko-duvanjski Ordinarij nadoknadit će franjevačkoj pokrajini troškove koje su Franjevci imali za izgradnju svoje kuće, ali ne i one za izgradnju župske crkve.
6. Župa Mostar, do sada potpunoma povjerena pastoralnoj brizi Franjevaca, prema postignutom sporazumu o tome između dvije strane, bit će podijeljena unutar godinu dana, i na odijeljenom teritoriju bit će u međuvremenu podignuta

katedralna župa koja će se povjeriti biskupijskom kleru.

7. Jednako će od župe HUMAC, do sada u potpunosti povjerena pastoralnoj brizi Franjevacu, biti odijeljen teritorij na kojem će biti podignute, unutar godinu dana, prema postignutom sporazumu dviju strana župe CRVENI GRM-PROLOG i ZVIRIĆI-BIJAČA, koje se imaju povjeriti biskupijskom kleru.

Što se tiče župa CRNAČ, GRUDE i MOSTARSKI GRADAC ostaje na snazi i obavezan Dekret izdan 13. studenoga 1967. od Apostolske Delegature u Jugoslaviji, po uputama danim od Sv. Kongregacije za Širenje Vjere. Za potpuno izvršenje tog Dekreta Sveta Stolica dopušta da se provedu modaliteti precizirani u posebnim dokumentima.

Za provedbu svega ovoga Sveta Kongregacija za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere postavlja izvršitelje, s jedne strane, Preuzv. Petra Čulu, mostarsko-duvanjskog biskupa zajedno s njegovim koadjutorom s pravom nasljedstva preuzv. g. Pavlom Žanićem, naslovnim biskupom edistianskim, a s druge strane Preč. Oca Konstantina Kosera, Generala Reda Male Braće, dajući im nužne i potrebne ovlasti i stavljajući im u dužnost da istoj Svetoj Kongregaciji što prije pošalju primjerak dokumenta o izvršenoj provedbi.

Ista Sveta Kongregacija potvrđuje Preuzv. g. Stjepana Laszlo, biskupa od Soljezna, u službi Apostolskog Vizitatora u Hercegovini da izvijesti i prema potrebi da providi, i u toj mu službi pridružuje Preč. O. Vladimira Vlašića, D.I., rektora interdijecezanskog malog sjemeništa u Zagrebu.

PRESVETI GOSPODIN NAŠ PAVAO PAPA VI U AUDIJENCIJI KARDINALU PREFEKTU NIŽEPOTPISANOM DANA 5. LIPNJA 1975. U SVEMU JE ODOBRILO OVAJ DEKRET, POTVRDIO I NAREĐIO DA SE OBJAVI, "CONTRARIIS QUIBUSVIS MINIME OBSTANTIBUS ETIAM SPECIALISSIMA MENTIONE DIGNIS".

Dano u Rimu, u zgradi Svete Kongregacije za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere, dne 6. lipnja 1975.

AGNELUS card. ROSSI, Praef.

D.S. LOURDUSANY, Secr.

PISMO SVETOG OCA PAVLA VI. BISKUPU-ORDINARIJU

Venerabili Fratri

P E T R O Č U L E
EPISCOPO MANDETRIENSI - DUMNENSI

Nuper editum Decretum Sacrae Congregationis pro Gentium Evangelizatione, quo in ista dilecta Dioecesi Mandetriensi-Dumnensi ordinatur ratio curae animarum, ut scilicet hinc in tuto ponantur exigentiae et iura apostolici muneris concrediti Episcopo et eius dioecesano clero, inde vero merita Ordinis Fratrum Minorum et magni faciendum auxilium adhuc a Franciscalibus sodalibus praestandum, pacem et spiritualium fructuum incrementum esse allaturum in Domino confidimus.

Re enim vera Sancta Sedes in illo exarando prae oculis habuit supremam legem animarum salutem: cui quidem procurandae Tu, Venerabilis Frater, et dignus Episcopus Coadiutor Tuus semper adlaboravistis et, pro vestra fidelitate erga Petri Cathedram, eiusdem incitamenta ethortamenta prompto in exemplum animo, etiam ad hanc rerum compositionem quod attinet, vos accepturos, non sine sacrificio, prae buistis.

Quod quidem nunc publice laudare volumus, Dominum exorantes ut meritum vestrum suprema gratia cumulare dignetur. Cuius in pignus Apostolicam Benedictionem, paternae benevolentiae testem, Tibi et Coadiutori Tuo ex animo largimur, clero, religiosis universoque fidelium tuae curae commissorum gredi protendendam.

Ex Aedibus Vaticanis, die XXV mensis Iunii, anno MCMLXXV, Pontificatus Nostri tertio decimo.

P A U L U S PP. VI.

PISMO BISKUPA DIJECEZANSKOM KLERU

V E L E Ć A S N O J B R A Ć I
DIJECEZANSKIM SVEĆENICIMA BISKUPIJE MOSTARSKO-DUVANJSKE

BRAĆO SVEĆENICI!

Nakon višegodišnjih nastojanja, nakon tolikih molba i pregovora, uz pomoć raznih faktora, i suradnju najviših crkvenih foruma, uz milost Božju postignuto je da je Sveta Stolica izdala DEKRET o konačnom uređenju pitanja župa između oba klera u našoj mostarsko-duvanjskoj biskupiji.

Dekret je donesen sa znanjem i odobrenjem samoga Svetoga Oca Pavla VI, koji je u vezi s time uputio posebno očinsko pismo i franjevačkom generalu preč.O. Konstantinu Koseru i Biskupu-Ordinariju naše biskupije, u kojem Sveti Otac poziva obje strane da iskrena srca i u duhu prokušane vjernosti prema Petrovoj Katedri prihvate Dekret i nastoje ga provesti imajući uvijek pred očima kao vrhovnu normu spas duša, pa u to ime Sv. Otac u pismu upućenu Biskupu-Ordinariju kao zalog svoje očinske dobrohotnosti podjeljuje svoj Apostolski blagoslov Biskupu-Ordinariju, njegovu Biskupu-Koadjutoru, svemu kleru naše biskupije, kao i redovnicima i redovnicama i konačno svemu puku naše mostarsko-duvanjske biskupije.

Priopćujući vam ovo, braćo svećenici, uvjereni smo da je ovo momenat od izvanredne važnosti za katolički narod naše Hercegovine, pa ni najmanje ne sumnjamo da ćete vi svi primiti riječi Sv. Oca kao Kristove riječi, čiji je on vidljivi Namjesnik na zemlji, pa ćete u duhu bratske ljubavi svoj postupak tako udesiti da prestanu među nama svake polemike i rekriminacije, pa da u bratskoj ljubavi i slozi oba klera, i dijecezanski i redovnički, rade na slavu Božju, dobro Svete Crkve i duhovnu korist hrvatskog katoličkog puka u Hercegovini.

Šaljemo vam svima pozdrav i natpastirski blagoslov!

Dano u Rimu, dne 1. srpnja 1975.

+ PETAR, Biskup-Ordinarij,

+ PAVAO, Biskup-Koadjutor.

PREDSJEDNIŠTVO BISKUPSKKE KONFERENCIJE

Broj: 287-BK/75.

Zagreb, 7. srpnja 1975.

SVIM UREDNIŠTVIMA KATOLIČKIH LISTOVA

Z A G R E B

Ovime saopćujem svim cijenjenim Naslovima da je Sv. Kongregacija za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere po nalogu Sv. Oca Pavla VI. izdala Dekret pod br. 2021/75 od 6. lipnja o.g. kojim se daje konačno rješenje i odluka Sv. Oca o podjeli župa između dijecezanskog i franjevačkog klera u Hercegovini.

Smatramo da je tom odlukom Sv. Oca rečena posljednja riječ o tom sporu od vrhovnog suca svih sporova u Crkvi, i prema tome prestaje svako daljnje raspravljanje o tom pitanju.

Svi koji se iskreno osjećaju sinovima Katoličke Crkve poslušat će tu odluku i stvarat će oko sebe ozračje iskrene poslušnosti, jer ta poslušnost postaje obaveza savjesti za sve članove Crkve.

Stoga ovime, u svojstvu predsjednika Biskupske Konferencije i u svojstvu zagrebačkog nadbiskupa, molim sve cijenjene Naslove da ne objavljuju o "Hercegovačkom slučaju" ništa što bi bilo na koji način osporavalo valjanost Papine odluke i stavljalo u pitanje religioznu poslušnost toj Papinoj presudi.

Mi smatramo stvar okončanom i u interesu općeg dobra naše Crkve stoga bismo smatrali svako daljnje raspravljanje štetnim za Crkvu kod nas. Svaku daljnu polemiku više ne bismo mogli smatrati dobronamjernom.

S uvjerenjem da će cijenjeni Naslovi imati puno razumijevanje za ovaj stav, sve iskreno pozdravljam i svima želim Božji blagoslov.

+ FRANJO KUHARIĆ,
nadbiskup zagrebački,
predsjednik Biskupske Konferencije.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 595/75.

Mostar, dne 22. srpnja 1975.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA MOSTARSKO-DUVANJSKE I

TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE

Priopćujući vam pismo zagrebačkog Nadbiskupa i Predsjednika BK "Svim uredništvima katoličkih listova", Biskupski Ordinarijat u Mostaru u potpunosti prihvaća apel, sugestije i molbu Predsjednika BK i najusrdnije moli sve naše župnike i svećenike, kako dijecezanske tako i redovničke da se i u privatnim razgovorima i u nastupima u potpunosti i religiose pridržavaju onoga što sadrži pismo nadbiskupa Kuharića.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1. Dne 11. lipnja o.g. Apostolska Nuncijatura iz Beograda uputila je pismeni poziv Biskupu Ordinariju i Biskupu Koadjutoru, da dodju u Rim na sjednicu Kongregacije za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje Vjere, a koja će se održati dne 25. lipnja 1975. u prostorijama Propagande i gdje će se proglasiti DEKRET o rješenju pitanja župa u dijecezi Mostar-Duvno.

Sjednici je predsjedao Prefekt Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda Agnelo kard. Rossi uz Tajnika Kongregacije D.S. Lordusamy-a i nekoliko drugih funkcionera Propagande, a prisustvovali su predstavnici Papina Državnog Tajništva, Kongregacije za Redovnike, Kongregacije za Sakramente, Apostolski Pronuncij u Jugoslaviji Mons. Mario Cagna, Apostolski Vizitator Mons. S. László sa svojim pomoćnikom O. Vladimirom Vlašićem D.I., oba naša Biskupa, franjevački general preč. O. Konstantin Koser.

Sekretar Propagande Mons. Lourdusamy čitao je Dekret, prisutni mogli su da iznesu svoje primjedbe, ali tih je bilo vrlo malo i nisu dirale u sadržaj Dekreta nego su bile eksplikativne naravi.

Isti dan navečer sastali smo se u njemačkom kolegiju ANIMA, gdje je odsjeo Biskup Mons. László, nas dva Biskupa iz Hercegovine sa franjevačkim generalom i to po želji O. Generala, gdje je zaključeno, da će General izdati proglas na franjevce, a Biskupi na dijecezanski kler.

Drugi dan Biskup-Ordinarij je pošao u Papino Državno Tajništvo, gdje se sastao s Apostolskim Pronuncijem u Jugoslaviji Mons. Cagnom i Mons. Celatom, te dobio Dekret Sv. Stolice o rješenju hercegovačkog slučaja u hrvatskom prijevodu, da se objavi u Glasu Koncila i AKSI.

U jednom od narednih brojeva Sl. Vjesnika Biskupije Ordinarijat će objaviti i one Dokumente, na kojima se temelji i na koje se poziva Dekret Sv. Stolice od 6.VI. 1975., da bi svi naši župnici imali ne samo DEKRET nego i u njemu spomenute ranije Dokumente Sv. Stolice, pa da ih brižno čuvaju u svojim župskim arhivima.

2. Na blagdan Sv. Petra i Pavla, dne 29. lipnja o.g. oba Biskupa iz Hercegovine uz mnoge druge Biskupe iz cijeloga svijeta prisustvovali su redjenju obavljenom po samom Sv. Ocu na trgu sv. Petra. Redjeni su dijecezanski Djakoni: VLADO LOZIĆ / Primicirao 13.VII. 1975. u Vinisi/, ĆURIĆ DRAGO / Primicirao 20.VII. u Prisoju/, PERO MARIĆ /Primicirao dne 20.VII.1975. u Vrdima, župe Drežnica k/Mostara/, MATO SOLA - služit će mladu Misu 27.VII. u Dučićima, župe Prisoje, ANTE KUTLEŠA, služit će mladu Misu 3.VIII. u Dučićima, župe Prisoje, RADOSLAV ZOVKO, služit će Primicije 10.VIII. u župi Polog k/Mostara. C e s t i t a m o !

Biskupi su se dne 2. srpnja o. g. vratili s mladomisnicima iz Rima.

3. Dne 4. srpnja o. g. došao je u Mostar preč.O. K. Koser, general OFM, i 5.VII. posjetio naše Biskupe u Mostaru, a Biskupi su mu uzvratili posjetu dne 9.VII. 1975.

4. Dne 6.srpnja održana je sveta krizma i kan. vizitacija u župama KONJIC i GLAVATIČEVO.

5. Na 15.VII. Biskup je Ordinarij popodne privatno posjetio župe i župnike u Dračevu, Čeljevu, Prenju i Domanovićima.

6. HERCEGOVAČKO HODOČAŠĆE U GENERALNOJ AUDIJENCIJI KOD SVETOGA OCA U RIMU DNE 16. SRPNJA 1975.

Hercegovačko hodočašće u Rim i Lourdes, koje je organizirao i vodio pomoćni biskup Koadjutor mostarski c.i.s. Mons. PAVAO ŽANIĆ, krenulo je iz Mostara dne 14. srpnja t.g. preko Splita, Pescare... Dne 16. srpnja 1975. sudjelovali su hodočasnici iz Hercegovine u generalnoj audijenciji Sv. Oca Pavla VI na trgu sv. Petra u Rimu. Bio je prisutan velik broj vjernika iz čitavoga svijeta kao i obično u Sv. Godini.

Sveti je Otac među prvima podravio hodočašće iz Hercegovine i biskupa Koadjutora.

"Pozdravljamo hodočasnike iz Mostarsko-duvanjske biskupije koje predvodi Biskup-Koadjutor Mons. Pavao Žanić. Vaša biskupija nam je veoma bliska srcu, mnogo smo radili i nastojali da se uspostavi mir u Vašoj biskupiji i nadamo se da će odluke koje smo donijeli biti uspješne. Recite svima da mislimo na njih i molimo se za njih, i neka se svi mole za mir u biskupiji, i neka svi nastoje djelovati u idejama Svete Godine, za mir, za izmirenje, za ljubav... Posebno pozdravite meni veoma dragog Biskupa Dra PETRA ČULU koji je mnogo pretrpio za svetu vjeru. Isto tako pozdravite i sve vjernike i svećenike i redovnike".

Poslije generalne audijencije Sveti je Otac u manjoj dvorani uz veliku dvoranu za audijencije posebno razgovarao s pojedinim biskupima, pa je te misli još više razvio u razgovoru s Koadjutorom, ponovio preporuku molitve, zajedničke ljubavi i izmirenja u Svetoj Godini.

U jednom od narednih brojeva Sl. Vjesnika donijet ćemo opširniji prikaz toga hodočašća iz naše Biskupije.

D O D A T A K

TEČAJ ZA DUHOVNOST SVEĆENIKA

Vijeće BK za kler organizira treći tečaj za duhovnost svećenika koji će se održati 6. - 8. kolovoza o.g. u Subotici.

P r o g r a m

PRVI DAN - 6.VIII.

1. u 7,30 sati: koncelebrirana sveta Misa koju predvodi i na kojoj propovijeda biskup Matija Zvekanović. Nakon svete Mise doručak u Sjemeništu.
2. u 9 sati: Otvaranje tečaja s uvodnom riječi predsjednika Vijeća BK za kler biskupa Josipa Arnerića. Slijedi izvještaj o radu prošlogodišnjeg tečaja održanog u Ljubljani - Djuro Puhec, tajnik Vijeća.
- Predavanje: SVEĆENIK I MOLITVA, - dr Bojan Ravbar. Nakon predavanja rad u grupama.
3. U 12,30 sati: ručak u sjemenišnoj blagovaoni.
4. U 16 sati: Izvještaj o radu grupa.
Predavanje: SVEĆENIK I RAD U ŽUPI - vlč. Janos Penzes, Nakon predavanja rad u grupama.
5. U 19 sati: Izvještaj o radu grupa.
6. U 19,30 sati: Večera i odmor.

DRUGI DAN - 7. VIII

1. U 7 sati: Polazak autobusima u Bač.
2. U 9,30 sati: Predavanje u franjevačkoj crkvi: SVEĆENIK I PRIJATELJSTVO - preč. Ivan Trobentar.
Nakon predavanja rad u grupama.
3. U 12 sati: Izvještaj o radu grupa.
4. U 12,30 sati: Ručak u Baču. Nakon ručka polazak u Sombor.
5. U 15,30 sati: Predavanje u crkvi OO. Karmelićana: SVEĆENIK I MISA, - O. Ladislav Marković.
Nakon predavanja rad u grupama.
6. U 18 sati: Izvještaj o radu grupa.
7. U 18,30 sati: Koncelebracija i duhovni nagovor biskupa Josipa Arnerića.
Poslije toga povratak u Suboticu i večera.

TREĆI DAN - 8.VIII

1. u 9 sati: Predavanje: SVEĆENIK I ISPOVIJED - Dr Marin Srakić
Nakon predavanja rad u grupama.
2. U 12 sati: Izvještaj o radu grupa.
3. U 12,30 sati: Ručak u sjemenišnoj blagovaoni.
4. Od 15 - 17 sati: Posebna grupa sastavlja rezolucije.
Nakon toga diskusija u plenumu i prihvatanje rezolucija.
5. U 18 sati: Pokorničko bogoslužje u sjemenišnoj kapeli.
6. U 19 sati: Koncelebracija u katedrali uz učešće vjernika i propovijed.

Napomena: U slučaju nevremena ne polazi se u Bač i Sombor!

Cijena svih usluga za sva tri dana uključivši noćenja, prehranu, te prijevoz autobusima u Bač i Sombor iznosi 350,00 ND.

Ukoliko se ne putuje u Bač i Sombor cijena iznosi 250,00 ND.

Svećenici koji prisustvuju samo predavanjima i uzimaju jedino ručak uplaćuju za sva tri dana 150,00 ND. Ovo vrijedi za one svećenike koji su u bližoj okolini Subotice.

Prenoćišta su osigurana u Sjemeništu, župnim stanovima, biskupiji i u privatnim kućama.

Prijave izvolite poslati na adresu: BISKUPSKI ORDINARIJAT,
24000 SUBOTICA,
Trg žrtava fašizma 19.

Zagreb, 10. lipnja 1975.

+ Josip Arnerić, v. r.

predsjednik Vijeća BK za kler

NA MOLBU TAJNIŠTVA BISKUPSKE KONFERENCIJE NAJTOPLIJE PREPORUČUJEMO NAŠIM SVEĆENICIMA DA SUDJELUJU U OVOM TEČAJU ZA DUHOVNOST SVEĆENIKA. . . .

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

PROGRAM IV! OBITELJSKE LJETNE ŠKOLE 1975.

ZAGREB, Fratrovac 38 od 25.VIII. u 17,45 sati do 29.VIII.

- Ponedjeljak, 17, 45 Zaziv Duha Svetoga
25.8. 18,00 O. Jure Bosančić, Rad u 1974/75. godini.
19,45 Večera
20,00 Film (Iz obiteljskog života).
- Utorak 8,00 Miro Bosančić, pravnik, Prava roditelja na djecu.
26. 8. Podjela u radne grupe, rad po grupama.
11,00 Plenum
12,00 Koncelebracija
12,30 Ručak
16,00 Dr. J. Weissgerber, prvo djetetovo trogodište
Mira Pavešić, Odgoj djece kroz igru
18,00 Praktični rad s djecom
19,15 Večera
20,00 Dr. J. Weissgerber, Drugo trogodište.
- Srijeda 8,00 Dr. Ivan Fuček, Seksualne perversije s moralnog
27.8. stanovišta. Rad u grupama.
11,00 Plenum
12,00 Koncelebracija
12,30 Ručak
16,00 Dr. J. Weissgerber, Drugo šestgodište
Zlata Tomić, Dječje priče i pjesme:
18,00 Uvježbavanje dječje Mise
19,15 Večera
20,00 Vlč. M. Mastorović i gosti iz Slav. Broda, Suradnja
obitelji i župe u odgoju djece.
- Četvrtak 8,00 Prof. Zvonko Balić, socijalni radnik, Pomoć
28.8. neudatim majkama. Rad u grupama.
11,00 Plenum
12,00 Bračni par Živković, Odgoj za mladenačku i
bračnu čistoću
12,45 Ručak
16,00 Uvježbavanje liturgije djece i roditelja.
18,00 KONCELEBRACIJA uz sudjelovanje djece i roditelja.
19,15 Večera
20,00 Filmovi režisera oca biskupa Pavla Žanića.
- Petak 8,00 O. Pero Bulat, Koncilski pristup obiteljskom
29. 8. apostolatu. Rad u grupama.
11,00 Plenum
12,00 KONCELEBRACIJA uz sudjelovanje djece. TE DEUM.
12, 45 Ručak

OVdje ODREZI

P R I J A V N I C A

IME I PREZIME.....

ADRESA (Telefon).....

Oženjeni (djeca - koliko i dob)

OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA

Obiteljski Institut u Zagrebu i ovog ljeta organizira Ljetnu Obiteljsku školu koja počinje u ponedjeljak 25. kolovoza u 17.45 sati i traje do 29. kolovoza u podne.

Ovogodišnja tema škole bit će ODGOJ DJECE I MLADEŽI. Detaljni program škole nalazi se na poledjini ovog pisma.

Roditeljima koji su zabrinuti za sretnu budućnost svoje djece te svećenicima i katehisticama, koji pomažu obiteljima u odgoju njihove djece, može mnogo pomoći ako čuju što današnja psihologija i pedagogija govore o odgoju djece i mladeži. Sam susret s drugim bračnim parovima, u grupama i izvan njih duhovno će obogatiti i jedne i druge.

Smještaj sudionika bit će, kao i dosada, u isusovačkom malom sjemeništu na Fratrovcu 38. Za vrijeme predavanja osigurano je čuvanje djece. Prema dogovoru možemo osigurati takodjer prijevoz roditelja s više djece od željezničkog ili autobusnog kolodvora do sjemeništa. Djeca imaju lijepu priliku za igru u kući, parku i vrtiću.

Prijepodnevni program počinje u 8,00 sati, a poslijepodnevni tek u 16,00 sati da bi mogli stići na bitni program i oni iz Zagreba, koji prije podne rade.

Cijena punog pansiona iznosi 60,00 ND po osobi, a za djecu 30,00 ND. Za one koji ne spavaju u sjemeništu cijena triju obroka je 50,00 ND.

Mogu se dobiti, prema dogovoru, i samo pojedini obroci, kao na pr. večera za one koji dolaze samo na poslijepodnevni program. Cijena pojedinih obroka: doručak i večera po 15,00 ND, a ručak 20,00 ND.

Roditelji s više djece i manjim primanjima mogu dobiti popust do 50%. Za upis se plaća 70,00 ND po osobi, a poslijepodnevni sudionici plaćaju 10,00 ND. po danu.

Prijave se šalju na adresu: P. Jure Bosančić DI, 41001 ZAGREB, pp. 699, Palmotićeva 33 (Te. 041/ 32 -469). Lijepo Vas molimo da prijave pošaljete, po mogućnosti, barem tjedan dana prije početka škole.

Tajništvo Obiteljskog Instituta.

MEDJUNARODNO HODOČAŠĆE MLADIH U RIM

20. - 27.VIII. 1975.

Svako hodočašće za kršćane je znak koji govori o sudbini čovjeka. Svi smo putnici. Svi nekud idemo, za nečim težimo. Naš život je u stvari jedno veliko putovanje, hodočašće prema nebeskom Jeruzalemu - Vječnoj domovini u nebu.

Hodočašće u Rim u Svetoj Godini ima posebnu vrijednost. To je u prvom redu izraz naše kršćanske vjere i odanosti Crkvi kojoj pripadamo kao vjerna djeca.

Posjetit ćemo mnoga sveta mjesta: u prvom redu grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, veličanstvene rimske bazilike te grobove mučenika, katakombe i druga svetišta.

Susret ćemo se sa Svetim Ocem, vidljivim Kristovim namjesnikom među nama, od Krista postavljenog čuvara kršćanske nauke i vidljivim znakom kršćanskog jedinstva. Čut ćemo njegov glas, primit ćemo njegov blagoslov.

U Vječnom gradu naći ćemo se tih dana zajedno okupljeni s tisućama mladih - braće kršćana sa svih strana svijeta. S njima sjedinjeni istom vjerom, nadom i ljubavlju okupljeni oko Kristova namjesnika osjetit ćemo veliku radost što pripadamo velikoj kršćanskoj obitelji - Katoličkoj Crkvi.

Zato cijelo naše hodočašće ima izrazito religiozni karakter. Ono nije turizam, niti ekskurzija, niti putovanje po gradovima, nego u prvom redu jedan susret sa živim Kristom koji živi i djeluje u zajednici vjernika Katoličke Crkve. I taj susret treba doprinijeti da se naša vjera produbi i učvrsti te da se svojim kućama vratimo obnovljeni u kršćanskom čživotu što je i cilj Svete Godine.

P r o g r a m h o d o č a š ć a

20.VIII 8,00 sati sv. Misa u Bazilici Srca Isusova. Polazak iz Zagreba, srijeda prelaz granice, posjet svetištu Majke Božje "Majke i Kraljice" nad TRSTOM, u Trstu mijenjanje novca, podvečer dolazak u PADOVU, posjet groba O. Leopolda Mandića - noćna polagana vožnja prema Firenci.

21.VIII. FIRENCA - dolazak ujutro. Tokom prijepodneva razgledavanje četvrtak: grada. Podvečer dolazak u RIM.

22. -25.VIII. Četverodnevni boravak - Poseban program koji će se naknadno urediti prema zajedničkom programu medjunarodnog hodočašća. R I M

26.VIII. Ujutro polazak iz Rima, Posjet Asizu, kolijevci franjevačkog Reda - Predvečer dolazak u LORETO.

27.VIII. SAN MARINO - RAVENNA. Navečer dolazak u Zagreb.

Cijena putovanja zajedno s turističkim VODIČEM 1.260,00 ND.

Može i u ratama, prijave i uplate i detaljnije informacije:

ODBOR ZA HODOČAŠĆE, Palmotićeva br. 31, 41001 ZAGREB, pp. 699. Telefon (041) 32-469. (O. Božidar Nagy, D.I.).

Svatko mora imati pojedinačni pasoš, primaju se lica i do 35 godina starosti.

Za vrijeme putovanja do Rima i natrag od Rima do Zagreba svatko se sam mora brinuti za hranu. U Rimu smještaj u omladinskom hotelu "Foro Italico", Viale delle Olimpiadi, 61. Preporuča se narodna nošnja.

Na pismenu molbu Odbora za hodočašće u Rim mladih, ovim obavješćujemo sve naše župnike, kako bi i oni eventualno zainteresirane mogli obavijestiti, jer ima još slobodnih mjesta za to hodočašće mladih.

Bisk. Ordinarijat Mostar

Episkop: Metropolit u Mostaru

Broj: 595/75.

Datum: 22. VII. 1975.

Ordinarijat

- Služb. Vjesnik:
1975/III.

SLUŽBENI VJESNIK

mostarsko - duvanjske
trebinjsko - mrkanjske

biskupije

MOSTAR br. 4.

Broj: IV

Odgovara: Dr. Petar Čule, biskup, Mostar, Šetalište JNA 18.

OKRUŽNICA BISKUPA-ORDINARIJA POVODOM POČETKA
IZGRADNJE NOVE KATEDRALNE CRKVE U MOSTARU

Braćo svećenici, dragi vjernici,

Sa osjećajima iskrene i duboke zahvalnosti Trojedinomu Bogu, Presvetoj Bogorodici Bl. Djevici Mariji i sv. Josipu, s osjećajima radosti u srcu, ovim želim sve svećenike i vjernike naših biskupija: mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske obavijestiti, da sam ja, vaš Biskup, u nedjelju dne 9. studenoga ove svete jubilarne 1975. godine blagoslovio temelje i položio temeljni kamen nove katedralne, biskupske crkve u Mostaru, središtu naše Hercegovine i sjedištu naših biskupijâ.

Tim povodom želim vam uputiti nekoliko riječi i pozvati vas na suradnju, da ono što smo sretno i s blagoslovom započeli, uzmognemo i dovršiti.

1.- Naša je biskupija morala dugo čekati, da se otpočne gradnja nove katedralne crkve u Mostaru.

U Mostaru postoji samo jedna katolička crkva, koja je otvorena za upotrebu, podignuta za vrijeme Apostolskoga Vikara Fra Andjela Kraljevića.

Prvi biskup u Hercegovini, Apostolski Vikar Fra Rafael Barišić, nakon svoga do-laska iz Bosne, uspio je isposlovati od ondašnjih osmanlijskih vlasti mjesto za gradnju katoličke crkve. Dobio je ferman iz Carigrada i besplatno zemljište. Želio je graditi, međjutim smrt ga je omela. Njegov nasljednik Biskup, Apostolski Vikar Fra Andjeo Kraljević započeo je gradnju 1866. godine, kako se može pročitati na spomen ploči koja se nalazi nad ulaznim vratima crkve sv. Petra i Pavla u Mostaru, i crkva bi završena 1872.

Godine 1878. Bosna i Hercegovina došle su pod upravu Austro-ugarske monarhije. Tri godine nakon toga, t. j. 1881. Papa Leon XIII. preuredio je crkvenu upravu u našim krajevima sa nadbiskupijom u Sarajevu, i biskupijama u Banjoj Luci i Mostaru.

Prvi mostarsko-duvanjski biskup Fra Paškal Buconjić odlučio je po primjeru Vrhbosanskog Nadbiskupa i Metropolitae, da i on gradi u Mostaru novu katedralnu crkvu. U tu svrhu početkom 1900-godina pribavio je prostrano gradilište što poklonima, što kupnjom, na lijepom mjestu, gradjanima Mostara poznato pod imenom GUVNO ili RONDO, a danas je to TRG 14 FEBRUARA u Mostaru. Biskup je Buconjić uz zemljište bio priprazio i veliku količinu kreča, koji je ležao na gradilištu preko 40 godina.

Njegov nasljednik, bosanski franjevac O. Alojzije Mišić za svojega tridesetgodišnjega biskupovanja u Hercegovini pribavio je preko 1200 kvadratnih metara tesanog fasadnog kamena. Do početka gradnje, međutim, nije došlo.

Nakon smrti biskupa Mišića, u vihoru II. svjetskoga rata Sv. Otac Pijo XII. imenovao je mene, potpisanoga vašega Biskupa. U program svoje biskupske službe stavio sam uz ostale stvari ostvarenje namisli i želja mojih prethodnika. Stoga sam još za trajanja II. svjetskoga rata bio pribavio jednu idejnu skicu nove katedralne crkve, koja mi se nije baš posebno svidjela. U svibnju i lipnju godine 1943., za vrijeme svoga prvoga boravka u Rimu i pohoda grobovima sv. Petra i Pavla, susreo sam se s pok. hrvatskim umjetnikom Ivanom Meštrovićem i ovaj je bio ponudio, da će izraditi uz suradnju drugih stručnjaka idejni nacrt za novu katedralnu-biskupsku crkvu u Mostaru.

Svršetak II. svjetskoga rata i promjena prilika odgodili su ostvarenje moje želje i mogega programa. Radi razaranja koje je doživio naš Mostar, upotrijebljen je pripravljeni kreč za najnužnije popravke uz obećanje da će se to vratiti ili platiti u času kad otpočne gradnja nove katedralne crkve. Nadalje, ondašnja gradska eksproprijaciona komisija u godini 1949. uzela je pribavljeno gradilište i predala ga za izgradnju monumentalne zgrade "Dom Kulture", u koji je uzidan i pripravljeni fasadni kamen, a da ta komisija nije odredila novo gradilište za biskupsku crkvu. Kako vam je poznato, i ja sam kao vaš Biskup bio odsutan iz biskupije od 1948. do 1957. godine., a početkom 1958. godine opet sam mogao preuzeti upravu biskupije.

Bila mi je jedna od najprečih briga kako bi nadležni organi vlasti u Mostaru što prije odredili novu lokaciju za gradnju biskupske crkve. Nisam propustio nijednu prigodu, koja mi se pružila da tražim i molim nadležne funkcionere vlasti, da mi dodijele gradilište i dozvolu za gradnju. I nakon dugogodišnjih napora, molbâ, pregovorâ, konačno u prosincu 1971. godine dodijeljeno mi je gradilište na kojem se sada gradi nova biskupska crkva. U toku naredne, t. j. 1972. biskupija je raspisala natječaj za izradu idejnog projekta, i nakon provedenih konsultacija prihvatila onaj projekat, koji je izradila grupa stručnjaka - arhitekata iz Zagreba. I taj je projekat na zahtjev Zavoda za urbanizam i komunalnu djelatnost trebalo preraditi, na koji je po tom spomenuti Zavod dao svoju suglasnost u ožujku 1973. Formalnu gradjevinsku dozvolu izdao je spomenuti Zavod 22. travnja 1974.

Pripravni su radovi odmah otpočeli, ali su bili prekinuti u jesen 1974. zbog podzemnih voda koje su se izlile na gradilište iz izvora ispod tzv. biskupove glavice.

Tako je došlo do toga, da su stvarno radovi tek otpočeli u ljeto ove godine, i zahvaljujući sušnim mjesecima, dobro uznapredovali, tako da smo mogli 9. studenoga svečano blagosloviti temelje i položiti temeljni kamen nove biskupske crkve u Mostaru.

Radovi su nastavljeni, i bude li povoljna vremena, građevinsko poduzeće "Hercegovina", iz Mostara, koje izvodi građevinske radove na gradnji nove biskupske crkve, moći će, ako Bog da, pogodjene radove do krova crkve završiti do konca siječnja 1976. godine.

2.- Nastavak radova i sretan završetak ovisi o financijskim sredstvima. Biskupija je nekad imala nešto nekretnina u gradu i izvan grada, i sve je to čuvala za gradnju nove biskupske crkve. Međutim, po višim zakonima sve je to bilo Biskupiji oduzeto, tako da je Biskupija ostala bez tih nekretnina kao sredstva za gradnju nove biskupske crkve. Stoga je prinudjena obraćati se svojim vjernicima-biskupljanima i raznim dobrotvorima sa strane.

Uz najveća odricanja kroz zadnjih dvadesetak godina ja sam prikupio nešto novčanih sredstava, da sam mogao izvesti sve pripremne radove, isplatiti zemljište, pribaviti potrebne planove i postaviti temelje nove katedralne crkve i pratećeg kancelarijsko-stambenog objekta.

Za nastavak radova obraćam se na svoje vjernike obiju biskupija, na naše Hercegovce, rasijane diljem naše zemlje i izvan njezinih granica, i od svih vas očekujem da ćete svojim dobrovoljnim doprinosom pomoći, da sretno završim započeto djelo gradnje nove biskupske crkve u Mostaru.

Prema šematizmu koji je nedavno objavio O. Fra Žarko Ilić pod naslovom "Hercegovina u Crkvi", u našim biskupijama ima oko 35.400 katoličkih obitelji. Ako odbijemo od toga broja do 20% onih siromašnih i nemarnih obitelji, i tada ostaje oko 28.000 katoličkih obitelji. Ako od toga broja obitelji one koje imaju više prihode, godišnje dadnu kroz tri godine po 500 Novih Dinara, a druge obitelji po 300 ND, a treće možda samo po 200 ND kroz tri godine, na taj bi način Biskupija dobila znatnu pomoć od svojih vjernika, i mogla bi bez posebnih zajmova i kredita završiti u roku od tri godine, koliko traje vrijednost građevinske dozvole, započete objekte.

Ja bih želio da svaka naša obitelj u biskupijama sudjeluje u gradnji nove biskupske crkve, jer će ta crkva biti na neki način povezana sa svim našim obiteljima: tamo će Biskup posvećivati svetim redom nove svećenike, koji će u ime njegovo biti župnicima po župama, i na taj način preko župnika Biskup je prisutan među vama, dragi vjernici; u biskupskoj crkvi svake se godine na Veliki ili Sveti Četvrtak posvećuju se sveta ulja, koja se upotrebljavaju kod podjeljivanja svetih sakramenata; biskupska je crkva matična, kao glava svih župskih i drugih crkava u biskupiji. Sada, eto, kad je zapalo naše pokoljenje da sudjelujemo kod gradnje nove biskupske crkve u Mostaru, pozivam sve katoličke obitelji da svojim dragovoljnim doprinosom sudjeluju u gradnji te crkve.

Ovdje želim napomenuti, da su oni siromašni uvijek izuzeti, ali danas više ne vlada siromaštvo u našoj Hercegovini kao nekada. Sjetite se samo, koliko se u nekim obiteljima izdaje i troši recimo za piće prigodom Božićnih dana, ili prigodom svadbe, ili druge koje obiteljske slave. Pa kad bi naše obitelji jedan dio tih troškova u ovoj svetoj jubilarnoj godini odvojili kao svoj doprinos i pomoć za gradnju nove katedralne crkve, na taj bi način one dobro potpomogle gradnju, a da ne bi ništa osjetile.

Ne bih želio, da ijedna obitelj odriče se onoga nužnoga za uzdržavanje svojih članova, ali uvjeren sam da svaka naša obitelj u Hercegovini može dati svoj doprinos, a da neće ni osjetiti. Lijepo kaže ona narodna poslovice: kamen do kamena - palača, zrno do zrna - pogača!

Naši su Biskupi proglasili slijedeću godinu "Hrvatskom Marijanskom godinom". O tome ćete čuti ili ste već čuli od svojih župnika ili pročitali u katoličkim novinama.

Nova katedralna crkva u Mostaru bit će posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Eto, lijepe nam prigode, da u toj Marijanskoj godini barem pokrijemo novu biskupsku crkvu u Mostaru, pa očekujem od vas, dragi vjernici, da ćete to omogućiti svojim velikodušnim doprinosom već ovih narednih Božićnih blagdana, da i Vi svojim doprinosom i na taj način zasvjedočite svoju ljubav i odanost prema Presvetoj Bogorodici, Majci Crkve, i da pokrivena nova biskupska crkva u Mostaru, sjedištu naših biskupijâ u Marijanskoj godini bude svjedočanstvom budućim pokoljenjima naše vjere u Krista, ljubavi prema Njegovoj Djevičanskoj Majci i naše povezanosti i pripadnosti svetoj Katoličkoj Crkvi.

Ja očekujem i nadam se da će svaka naša obitelj sudjelovati svojim doprinosom u gradnji nove biskupske crkve u Mostaru.

To će najvećma ovisiti o zauzetosti, volji, žaru i revnosti župnika.

Stoga na završetku ove poslanice posebno molim i apeliram na sve naše župnike, jednoga i drugoga klera, da se svojski i angažirano zauzmu u svojoj župi, i da uznastoje sve obitelji svoje župe podijeliti u tri ili više kategorija, te da nastoje da svaka obitelj kroz tri godine doprinese svoj udio za gradnju nove katedralne crkve u Mostaru.

Preporučam da u svojoj župi, barem slijedeće, 1976. godine, svedu radove u župi na minimum, kako bi njihove župe mogle što bolje potpomoći gradnju katedralne crkve u Mostaru.

Biskupski će Ordinarijat u Mostaru u novoj, 1976. godini uz redoviti Službeni Vjesnik početi izdavati i posebni BILTEN o gradnji nove biskupske crkve, pa će u tome biltenu povremeno, objaviti svim župskim uredima, koliko je koja župa doprinijela za gradnju nove biskupske crkve. One pak osobe, koje doprinesu 1.000 ND i više za gradnju crkve, bit će posebno spomenute u Biltenu, ukoliko protivno ne zažele.

Oni vjernici koji se nalaze na privremenom radu u inozemstvu, mogu svoj doprinos poslati preko svojeg misionara-dušobrižnika, ili direktno čekom na: Katolička Biskupija 79000 MOSTAR, Šetalište JNA 18, ili preko Zagrebačke Kreditne Banke, Filijala Mostar s oznakom, da je to za gradnju katedralne crkve u Mostaru.

Pozivamo vjernike koji imaju svojih članova u dalekim prekooceanskim zemljama, da i njih u pismima obavijeste o početku gradnje katedrale u Mostaru i neka ih zamole da i oni pošalju svoj doprinos za tu gradnju.

Evo, braćo svećenici, dragi vjernici, iznio sam Vam svoje želje i molbe, i očekujem od vas odgovor i nadam se vašoj suradnji i pomoći u gradnji nove biskupske crkve u Mostaru.

Povijesno svjedočanstvo, koje smo u gradili u temeljni kamen, koji je položen u temelje nove katedrale u Mostaru, završava riječima:

"Neka bude na slavu Trojedinoga Boga, na čast Presvete Bogorodice, Kraljice svijeta i Majke Crkve, na čast sv. Josipa i sv. Mihovila, arkandjela, zaštitnikâ naših biskupija, na procvat katoličke vjere, na spas neumrlih duša, na dobro i napredak naše kršne Hercegovine".

Tim riječima, i ja završavam ovu svoju poslanicu, zazivajući na sve vas i vaše obitelji blagoslov Svemogućega Boga: Oca i Sina i Duha Svetoga!

U Mostaru, dne 15. studenoga, svete 1975. godine.

+ P e t a r, biskup

POUKA ŽUPNICIMA:

Ovu poslanicu pročitati vjernicima na svim Misama u nedjelju, dne 21. prosinca 1975. , u slučaju loša vremena, u jednu nedjelju iza N. Godine.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

DOKUMENTI SVETE STOLICE

PORUKA NJEGOVE SVETOSTI PAPE PAVLA VI PRIGODOM PROSLAVE SVJETSKOG DANA MIRA

1. SIJEČNJA 1976.

I S T I N S K O O R U Ž J E M I R A

Obraćam se vama, državnicima;

vama, predstavnici i inicijatori velikih međunarodnih institucija;

vama, političari; vama, stručnjaci za pitanja zajedničkoga života među narodima; vama, publicisti i javni radnici, vama, ekonomisti i sociolozi, koji se bavite problemima međunarodnih odnosa;

vama, građani svijeta, koji ste zadojeni idealom sveopćeg bratstva ili ste možda razočarani i skeptični u pogledu mogućnosti uspostavljanja ravnoteže, pravde i suradnje u međunarodnim odnosima;

konačno vama, pripadnici religija koje promiču bratstvo među ljudima, vama, kršćani, i vama, katolici, za koje je mir u svijetu načelo vjere i svrha sveopće ljubavi.

Dolazimo s poštovanjem pred vas u ovoj 1976. godini, kao i prijašnjih godina, s našom porukom mira.

Prije poruke upućujemo vam poziv: poslušajte je, budite ljubezni i strpljivi! Velika stvar mira zaslužuje da tu poruku saslušate i da o njoj razmislite, čak i ako bi vam se moglo učiniti da se ponavljamo, govoreći o toj temi, evo, već devetu godinu; čak i ako vi, koji ste u ta pitanja dobro upućeni po svojim proučavanjima a možda još više po svom iskustvu, mislite da vam je poznato sve što se tiče problema mira u svijetu.

Ipak će vas, bez sumnje, zanimati ono što mi o tome spontano osjećamo i mislimo, oslanjajući se na pouku povijesti u koju smo, povodom toga gorućega pitanja, svi uronjeni.

Naši prvi osjećaji u tom pogledu pripadaju dvjema međusobno protivnim kategorijama. Prije svega vidimo sa zadovoljstvom i nadom kako se razvija i napreduje IDEJA mira. Ona raste i dobiva na važnosti u svijesti čovječanstva; s njome uporedo rastu i razvijaju se strukture neophodne potrebne za organizaciju mira; sve je više manifestacija i proslava u odgovornim forumima i na akademskom nivou, upriličenih u prilog i za promicanje te ideje; u tom smislu razvija se ljudsko ponašanje i način života: putovanja, kongresi, sastanci, trgovinska razmjena, studijski kontakti, izrazi međusobnog prijateljstva, suradnje i pomoći... Ideja mira zauzima sve više maha. Konferencija u Helsinkiju u srpnju i kolovozu 1975. događaj je koji budi nade.

Medjutim, u isto vrijeme vidimo kako se, nažalost, očituju sve više i pojave koje su protivne sadržaju i svrsi mira. Iako su one često u prikrivenom stanju, ima ih sve više. One predstavljaju nesumljive znakove velikih sukoba do kojih može doći. Tako se, na primjer, s nacionalnom svijesću, koja je opravdani i poželjni izraz višestrukog zajedništva jednoga naroda,

ponovno javlja i pretjerani nacionalizam koji, pretjerano ističući nacionalni osjećaj sve do izraza kolektivnog egoizma i isključivog antagonizma, unosi u zajedničku svijest opasne pa čak i eksplozivne klice vrlo vjerojatnih suparništava.

U svakoj zemlji povećavaju se do neslučenih razmjera sredstva za naoružanje sviju vrsta, i taj nas primjer ispunja strepnjom. Ne bez razloga naslućujemo da trgovina oružjem zauzima često prvo mjesto na međunarodnom tržištu, i to zahvaljujući sofističkom paradoksu po kojem obrana, ako je zamišljena i samo kao eventualna i uvjetna, iziskuje sve veću utrku u naoružanju, čija ravnoteža jedino može osigurati mir.

No to nabranje negativnih pojava, koje nagrizaju stabilnost mira, nije potpuno. Možemo li miroljubivim zvati svijet koji je podijeljen u temeljima raznim nepomirljivim ideologijama, predstavljenima moćnim i okrutnim organizacijama, koje dijele narode i, ako im se dadnu slobodne ruke, komadaju ih u vlastitom biću u stranke i frakcije što razloge svojega djelovanja i postojanja nalaze u trovanju svojih sljedbenika neuništivom mržnjom i sustavnom borbom unutar iste društvene zajednice? Naoko normalni značaj sličnih političkih situacija ipak ne uspijeva prikriti napetost koja uzrokuje željezna ruka što ih pokreće, ruka spremna da satre protivnika čim ovaj pokaže znak kobne slabosti. Je li to mir? Je li to civilizacija? Može li se nazvati narodom takva skupina građana koji su spremni da se bore jedni protiv drugih do krajnjih posljedica te borbe?

Nalazi li se mir u žarištima oružanih sukoba ili sukoba jedva suzdržavanih zbog nemogućnosti još žešćih eksplozija? S divljenjem pratimo napore koji su u toku da bi se ugušila ratna i gerilska žarišta koja već godinama tjeraju u očaj ljude čitavoga svijeta i koja se svakoga časa mogu prometnuti u strašne svjetske sukobe čitavih kontinenata, rasa, religija i društvenih ideologija. Ne možemo a da ne vidimo krhkost mira koji je samo primirje, privremena obustava sukoba koje smo spomenuli; a da ne vidimo licemjerni značaj mira čija se tobožnja miroljubivost očituje hladnim riječima hinjenoga poštovanja.

Konstatiramo da mir u svojoj povijesnoj stvarnosti iziskuje stalnu brigu. Njegovo je zdravlje po svojoj prirodi krhko jer se tu radi o uspostavljanju odnosa među silovitim i nestalnim ljudima. Mir iziskuje neprestani napor i razborito vršenje toga maštovitog vrhunca umijeća što ga zovemo diplomacijom, iziskuje međunarodni red i pregovaračku dinamiku. Siromašna li mira! Kakvo je onda njegovo oružje? Zar možda strah pred neslućenim i kobnim sukobima koji bi mogli desetkovati ili čak uništiti čovječanstvo? Ili možda pomirenje s izvjesnim stanjem koje se trpi, kao što je, na primjer, kolonijalizam, imperijalizam ili revolucija koja je od nasilne postala neumoljivo statična i strašno konzervativna? Ili preventivno i tajno oružje? Ili kapitalistička, tj. egoistička organizacija ekonomskog života, gdje su ljudi gladom prisiljeni obuzdati se u miru i podložnosti? Ili možda samodopadni sjaj povijesne kulture koja je puna sebe i uvjerena u neprolaznost svoje triumfalne sudbine? Ili pak veličanstvene strukture uspostavljene radi što razboritije i uspješnije organizacije međunarodnog života?

Je li mir koji se zasniva samo na tim temeljima dovoljan, je li on siguran, je li plodan, je li sretan?

Potrebno je mnogo više od toga? Eto, to je naša poruka. Ponajprije treba dati miru oružje drugačije od onoga koje je namijenjeno ubijanju i uništenju čovječanstva. Nadasve je potrebno moralno oružje koje daje snagu i ugled međunarodnom pravu, prvenstveno oružje poštivanja ugovora. Aksiom "Pacta sunt servanda" - Ugovore valja poštivati - sačuvao je svu svoju vrijednost za onoga koji želi da odnosi među državama budu solidni, da međunarodna pravda bude stalna i jaka, a savjest naroda čista. To pravilo postalo je štitom mira. No, ako ugovori nisu odraz pravde? Evo opravdanja i obrane postojanja novih međunarodnih institucija koje su posrednice savjetovanja, proučavanja i razmišljanja iz kojih se mora potpuno isključiti ono što se zove "via facti", tj. samovoljno divljanje slijepih sila što uvijek stvaraju nevine ljudske žrtve i nebrojene ruševine, ali rijetko kada postižu pravu svrhu, a ta je djelotvorna borba za pravednu stvar. Jednom riječju, oružje i ratovi moraju se isključiti iz sviju planova i programa civilizacije. Razborito razoružanje drugo je oružje mira. Sjetimo se riječi Izaijinih: "On će biti sudac narodima, mnogim će suditi plemenima, koja će mačeve prekovati u plugove, a koplja u srpove" /Iz 2,4/. Čujmo i riječi Kristove: "Vrati svoj mač u korice, jer svi koji se mača laćaju, od mača ginu" /Mt 26,52/. Je li to utopija? I kako će dugo to još biti?

Tu ulazimo u vrijeme budućnosti idealno zamišljenoga čovječanstva, koje treba da se rodi i odgoji; čovječanstva, koje će se osloboditi teškoga vojničkoga oružja, ali i zaodjeti se čudorednim načelima, što će postati njegovom drugom naravi i jačati ga. Ta načela već postoje teoretski, ali su u praktičnom pogledu još slaba i krhka; ona tek počinju prodirati u duboku i djelotvornu svijest naroda. Njihova slaboba, koja izgleda neizlječiva prema tzv. realističkoj dijagnozi povijesnih i antropoloških proučavanja, proizlazi prvenstveno iz stvarne potrebe da vojno razoružanje bude sveopće i zajedničko, kako ne bi bilo neoprostiva zabluda, posljedica nestvarnog optimizma i slijepe naivnosti, napast i poticaj drugome na nasilje. Ili je razoružanje sveopće ili je ono propust zanemarivanja obrane. Zar u sklopu ljudske povijesne i konkretne zajednice mač s pravom ne služi pravdi i miru /usp. Rim 13, 4/? Da, mi to moramo priznati. No nije li svijet vidio kako se u njegovu krilu radja snaga koja je u stanju da preobrazi, nada koja nije više nevjerojatna, novi i stvarni poredak, naslućena povijest budućnosti čovječanstva, koja nije više daleka i imaginarna otkako je Učitelj, Novozavjetni Prorok, najavio propast starog, primitivnog i nagonskog načina života i nagovijestio dolazak novoga čovjeka riječima, koje nisu u stanju samo proricati i naviještati nego, uz stanovite uvjete, i stvarati: "Nemojte misliti da sam došao ukinuti Zakon i Proroke. Nisam ih došao ukinuti, već ispuniti... Čuli ste da je bilo rečeno starijima: Ne ubij! I tko ubije, bit će odgovoran sudu. A ja vam kažem: Svatko tko se ljuti na svog brata, bit će odgovoran sudu..." /Mt, 5, 17... 21-22/?

Nije to više obična utopija, naivna i opasna. To je novi Zakon čovječanstva u napredovanju koje je mir naoružalo novim načelom: "Vi svi ste braća" /Mt 23, 8/. Ako svijest o sveopćem bratstvu zaista uspije prodrijeti u srce ljudi, hoće li njima još uvijek biti potrebno naoružavati se do te mjere da postanu slijepi i fanatični ubojice svoje nedužne braće i izvršavati u čast mira pokolje neslučenih razmjera /kao npr. u Hirošimi, 6.VIII.1945?/

Uostalom, nije li naše vrijeme imalo primjer onoga što može učiniti jedan slab čovjek, naoružan samo načelom nenasilja /Gandi/, da bi narod sa stotinama milijuna ljudskih bića mogao doći do slobode i dostojanstva?

Civilizacija napreduje samo zahvaljujući miru naoružanom maslinovom grančicom. Za njim dolaze u stopu naučni radnici i doktori s teškim knjigama o razvojnom pravu idealnoga čovječanstva, zatim političari, stručnjaci ne toliko u umijeću kako da se izračuna veličina oružanih snaga potrebnih da se dobiju ratovi i da se zavlada pobijedjenim i poniženim narodima, koliko stručnjaci u pitanjima koja se tiču psiholoških poticaja na dobro i na prijateljstvo. I pravda prati tu vedru povorku. Ona tu više nije ni ohola ni okrutna, nego nastoji samo zaštititi slabe, kazniti nasilne i osigurati red koji je, doduše, neizmjereno težak, ali jedino takav red ima svoje božanske attribute: to je red slobode i svjesne odgovornosti.

Radujmo se, jer ta povorka, premda je ometana u svom hodu upornim napadajima i neočekivanim nezgodama, ipak u ovo tragično vrijeme napreduje pred našim očima korakom, možda donekle sporim, ali sigurnim i blagotvornim za čitavo čovječanstvo. To je povorka zaista odlučna u namjeri da se posluži pravim oružjem mira.

OVA PORUKA mora imati i svoj zaključak za sljedbenike Evandjelja i u pravom smislu te riječi biti u njegovoj službi. To je zaključak koji nas podsjeća koliko je Krist, naš Gospodin, jasan u svojim zahtjevima u pogledu mira, koji treba da se oslobodi svakog oružja i da se naoruža samo dobrotom i ljubavlju.

Tu imamo čak takve Isusove riječi koje u prvi mah izgledaju paradoksalne. Ne bojmo se pronaći u Evandjelju pravila mira za koji bismo mogli reći da je mir odricanja. Uzmimo, na primjer, riječi kao što su ove: "Tko bi te htio tužiti da se domogne tvoje košulje, podaj mu i ogrtač" /Mt 5,40/. A onda, ta zabrana osvećivanja, zar ona ne oslabljuje mir? Umjesto da ga brani, zar ona još i ne otežava stanje uvrijedjenoga? "Udari li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi" /Mt 5, 39/. Prema tome, nema više odmazde ni osvete /pogotovo ako se vrši u preventivne svrhe za uvrede kojih još nije ni bilo!/. Koliko li nam je puta u Evandjelju preporučeno opraštanje, i to ne kao čin kukavičke slabosti ili povlačenja pred nepravdom, nego kao znak bratske ljubavi, koja je uvjet Božjega oprostjenja nama, oprostjenje koje je još mnogo velikodušnije i nama neophodno potrebno /usp. Mt 18,23; 5,44; Mk 11,25; Lk 6,37; Rim 12, 14 i t.d./.

Sjetimo se da smo na se primili obavezu otpuštanja i opraštanja za koje molimo Boga u Očenašu, postavljajući sami sebi uvjet za postizanje željenog milosrdja: "I otpusti nam duge naše, KAO što i mi opraštamo dužnicima našim" /Mt 6, 12/.

Eto, to je, dakle, pouka i za nas koji smo u školi Kristovoj, pouka o kojoj valja još razmišljati i primjenjivati je s hrabrošću punom pouzdanja.

Mir se potvrđuje samo mirom, mirom koji se ne može odvojiti od zahtjeva pravde, ali koji hrani i podržava odricanje od samoga sebe, blagost, milosrdje i ljubav prema bližnjemu.

Vatikan, 18. listopada 1975.

PAPA PAVAO VI

D O K U M E N T I B I S K U P S K E K O N F E R E N C I J

1.- SAOPĆENJE ZA TISAK:

ODRŽAN SABOR BISKUPSKE KONFERENCIJE U ZAGREBU

U Zagrebu je održano redovito jesensko plenarno zasjedanje Biskupske Konferencije od 7. do 9. listopada o. g. Prvog dana sudjelovao je i Msgr Stefan Laszlo, biskup Željezna, promatrač BK Austrije na saborima naše BK i apostolski vizitator za Hercegovinu.

- Biskupi su saslušali izvještaj Msgr Laszlo-a o prilika u mostarskoj biskupiji nakon Dekreta Sv. Stolice od 6. lipnja o. g. o podjeli zupa između redovničkog i dijecezanskog svećentva. Pozdravili su ovu intervenciju Sv. Stolice u očekivanju da će ona vratiti hercegovačkoj Crkvi dugo očekivani mir i slogu. Da se to što prije postigne, Biskupska Konferencija poziva sve one o kojima taj mir ovisi da poslušaju ovu odluku Sv. Oca i da ne smatraju prevelikom ni jedne žrtve koja vodi sporazumu i bratskoj suradnji u hercegovačkoj Crkvi.

- Msgr Arnerić, predsjednik VBK za kler, izvijestio je o primljenim pastoralnim planovima nekih biskupija koji se izradjuju prema odluci proljetnog sabora BK. Koliko će se ti planovi ostvariti, o tome će izvijestiti delegati prezbitarija na slijedećem saboru BK.

Za slijedeći susret delegata prezbitarija s biskupima, u proljeće slijedeće godine, određenu su teme: "Odnos biskupa prema svećenicima u crkvenom zajedništvu" i "Odnos svećenika prema biskupu u crkvenom zajedništvu". Teme će biti obrađene u dogmatskom i pastoralnom vidu s osvrtom na konkretne prilike.

- Msgr. Gugić, predsjednik Odbora za proslavu tisućobljetnice najstarijeg poznatog hrvatskog svetišta Majke Božje, svetišta Gospe od otoka, Solin, izložio je okvirni plan te proslave koji je načelno prihvaćen. U vezi s tim biskupi hrvatskog jezičnog područja uputili su vjernicima s ovog sabora jubilarni proglas kojim ih pozivaju na slavljenje Hrvatske marijanske godine što je otvorena na Malu Gospu ove godine.

- Razmotreni su nacrti instrukcija za vjernike i svećenike o sakramentu Pokore koje bi slijedeći sabor BK imao uputiti našoj Crkvi u vezi s novim Redom Pokore što ga je objavila Sv. Stolica.

- Nadb. Franić referirao je o prijedlozima BK za apost. konstituciju o katol. visokim školama koju će uskoro objaviti Sv. Stolica.

- Nadb. Pogačnik, predsjednik VBK za nauk vjere, izvijestio je o radu Vijeća u ovoj godini. Vijeće je uglavnom obrađivalo lik kršćanina u suvremenom svijetu, te pitanje partikularne i mjesne Crkve.

- O djelatnosti VBK za ekumenizam izvijestio je predsjednik msgr Držečnik. Vijeće u posljednje vrijeme priprema program Molitvene osmine za kršćansko jedinstvo, siječnja slijedeće godine. Na posljednjem zasjedanju Vijeća sudjelovao je i delegat Srpske pravoslavne crkve, dr Atanasije Jevtić, profesor na Bogoslovnom fakultetu, Beograd. Tema osmine bila bi: "Budimo ono što jesmo - djeca Božja".

BK toplo preporučuje da se u svim župama slavi Molitvena osmina prema programu rimskoga Tajništva za jedinstvo kršćana. U tu svrhu bit će izdan mali priručnik.

- Msgr Kos, predsjednik VBK za katehizaciju, prikazao je rad Katehetske ljetne škole održane u Zagrebu, srpnja o. g. Slijedeća kateh. ljetna škola održat će se u Splitu povodom Marijanske godine.

- Msgr Nežić, predsjednik VBK za crkvenu umjetnost, arhive i knjižnice izvijestio je da Vijeće radi na središnjoj kartoteci, registriranju djela crkvene umjetnosti, arhiva i knjižnica iz naše kulturne baštine.

- Predsjednik VBK za misije, nadb. Čekada, izložio je sadašnje stanje naših prekomorskih misija. Tamo imamo sada 156 hrv. misionara, a sprema se još 16 svećenika za te misije. Slovenskih misionara ima približno koliko i hrvatskih. Posebno biskupije Mozambika, Senegala, Kenije i Etiopije traže naše misio-nare i katehiste.

- Nadb. Pavlišić, predsjednik VBK za sjemeništa, prikazao je rad i prijedloge pedagoškog tečaja za sjemenišne odgojitelje održanog u Zagrebu lipnja o. g. na temu: "Pastoralna formacija u bogosloviji". Biskupi su načelno prihvatili predložene smjernice, te će se one idućih godina provoditi prema mogućnostima i u našim sjemeništima, ad experimentum.

- Msgr Arnerić izvijestio je o tečaju za svećeničku duhovnost održanom u Subotici kolovoza o. g. Slijedeći tečaj obradit će temu: "Svećenik i osobno zvanje", a održat će se kolovoza slijedeće godine u Splitu, u okviru proslave tisućobljetnice solinskog svetišta Gospe od Otoka. Izražena je želja da tisak posveti više pažnje tom tečaju.

- Msgr Stanković, ravnatelj za hrvatsku inozemnu pastvu, prikazao je sadašnje perspektive te pastve. Uslijed opće depresije u privredi očekuje se povratak u domovinu znatnog broja naših radnika, što će se odraziti na misije u inozemstvu. Sada postoje 103 hrv. katoličke misije u industrijski razvijenim zemljama Evrope sa 124 svećenika i 145 socijalnih radnika i župskih pomoćnika. Redovito se služe hrv. svete mise u preko 500 gradova i naselja u spomenutim zemljama. Neki misijski centri organiziraju i posudbene knjižnice, kulturne i zabavne programe uz sudjelovanje folklornih grupa i glazbenih sastava. Posebno je dobro bila primljena Vjeronaučna olimpijada u Frankfurtu.

- Msgr Lenić, ravnatelj za inozemnu pastvu Slovenaca, prikazao je svoj ovogodišnji obilazak slov. misija u Njemačkoj. Istaknuo je da za sada ima dovoljno slov. misionara u inozemstvu, osim u Švedskoj.

- Odobren je opći Poslovník za rad raznih vijeća BK.

- Na prijedlog HLK odobren je hrv. nacionalni crkv. kalendar.

- U očekivanju beatifikacije O. Leopolda Bogdana Mandića biskupi su odlučili predložiti 2. svibnja slijedeće godine za svečanosti u Rimu i zamoliti Sv. Oca da predsjedja koncelebraciji.

- Za našeg promatrača na plenarnom zasjedanju BK Francuske Lourdes, listopada o. g., izabran je msgr Oblak, nadbiskup zaderski.

- Na zasjedanju delegata prez. Vijeće Evrope koje će se održati u Parizu, studenoga o.g., biskupi su delegirali dr. Vj. Milovana, tajnika BK.

- Dr A. Rebić, profesor na zagreb. bogoslovskom fakultetu, izvijestio je o pastoralnom biblijskom sastanku u Beču, rujna o. g. On je potvrđen za našeg delegata u Svjetskom katol. savezu za biblijski apostolat sa sjedištem u Stuttgartu.

- Lic. T. Petrić, Zagreb, izabran je za delegata Prezbiterija naše zemlje na Simpoziju biskupa Evrope koji će se održati u Rimu ovoga mjeseca.

- Biskupi su produžili na daljne tri godine mandat tajniku BK dr Vj. Milovanu.

- Nadb. Kuharić ponovno je izabran za predsjednika BK na slijedećih pet godina.

Zasjedanje je završeno u četvrtak, 9. listopada o.g.

Zagreb, 9. listopada 1975.

TAJNIŠTVO BISKUPSKE KONFERENCIJE

2.-

P R O G L A S

KATOLIČKIH BISKUPA HRVATSKOG JEZIČNOG PODRUČJA
POVODOM JUBILARNE MARIJANSKE GODINE

Mi, katolički biskupi hrvatskog jezičnog područja, okupljeni na jesenskom saboru BKJ, nakon što smo proglasili i otvorili Hrvatsku marijansku godinu, pozivamo vas, braćo i sestre, da se zajedno s nama svi uključite u slavljenje te godine, koja iz mnogo razloga postaje sveta godina Crkve u hrvatskom narodu.

Ove, naime, godine, koju smo otvorili na Malu Gospu da je svečano zaključimo o Maloj Gospi slijedeće 1976. godine, slavimo tisuću obljetnicu prvog hrvatskog svetišta Majke Božje, koje u Solinu podiže hrvatska kraljica Jelena, majka sirotâ i zaštitnica udovicâ. No to je ujedno prilika da proslavimo što nam još nije bilo moguće dostojno proslaviti: tisućljeće našega kršćanstva i trinaest stoljeća naših veza sa Svetom Stolicom. Sretni smo što će u toj godini Sveti Otac podignuti na čast oltara našega sunarodnjaka kapucina o. Leopolda Bogdana Mandića, gorljivog štovatelja Majke Božje. Usudjujemo se moliti i nadati da bi završne svečanosti u Solinu počastio svojom prisutnošću i sam Sveti Otac Papa.

Početak te naše svete godine poklapa se s ispunjenjem jubilarne svete godine 1975. u Rimu, a vrlo je prikladno što naša marijanska godina dolazi u vrijeme kad svijet slavi međunarodnu godinu žene. Za tu priliku je i Sveti Otac uputio svijetu posebnu pobudnicu o obnovljenom štovanju Majke Božje. Razumljivo je stoga da će ova naša godina biti u prvom redu godina produbljenja našeg vjerskog štovanja Majke Božje. Ali u tom duhu i na temeljima naše kršćanske povijesti mi želimo obnoviti svu našu vjeru i svu našu crkvenost prema smjernicama Drugog Vatikanskog Sabora.

Već smo odredili da se o Maloj Gospi 1976. u Solinu održi marijanski kongres cijele Crkve u našem hrvatskom narodu, a takodjer i prvi hrvatski mariološki simpozij. No osim tih završnih svečanosti želio ovom prilikom sve vas potaknuti da cijelu ovu svetu godinu označite hodočasćima kako u poznata naša marijanska svetišta, tako iz svih tih svetišta, iz svih naših krajeva i svih naših biskupija, u Solin, svetište Gospe od Otoka. Neka se pronadje način da se ove godine i vidljivo označi veza svih naših marijanskih svetišta s tim najstarijim marijanskim svetištem u Solinu. Potičemo i blagoslivljamo zamisao da se za ovu priliku na oltar najstarijeg hrvatskog svetišta postavi najstariji hrvatski poznati lik Majke Božje, onaj iz Biskupije kod Knina. Svima preporučamo da na raznim razinama, kako djeca tako i odrasli ove godine proučavamo svoju vjeru na temelju razvitka povijesti spasenja u našoj hrvatskoj crkvenoj povijesti. Sve u znaku Marijinu i u duhu naše tradicionalne vjernosti Petrovoj Stolici.

Preporučamo da se pronadju načini kako bi se umjetnički ukusno i vjernički ozbiljno na razne načine trajno označili vjernički spomendani ove godine, krštenja, vjenčanja, svete potvrde, i t.d. Posebno potičemo sve katoličke javne djelatnike, propovjednike, misionare i novinare da se ova godina na poseban način označi produblјivanjem vjere u našem narodu i dosljedno tome borbom protiv dva naša poglavita zla: protiv psovke i protiv pobačaja.

Dao Bog, po zagovoru Blažene Djevice Marije i po molitvama naših svetih predaka, da se u ovoj godini nad svima nama obistini evandjeoska riječ koju ističemo kao geslo svih proslava ove naše svete marijanske godine: "Blažena ti što povjerova"!

Zagreb, 10. listopada 1975.

VAŠI BISKUPI

3.- UPUTE NAŠIH BISKUPA ZA PROSLAVU TISUĆE OBLJETNICE SVETIŠTA GOSPE OD OTOKA U SOLINU

Na jesenskom saboru Biskupske Konferencije, održanom u Zagrebu, 7-9. listopada, razmotreni su razni prijedlozi za proslavu tisuće obljetnice prvog poznatog hrvatskog marijanskog svetišta - Gospe od Otoka u Solinu. U okviru te proslave biskupi su već otvorili Hrvatsku marijansku godinu na Malu Gospu ove godine, koja će se zaključiti u nedjelju nakon Male Gospe 1976. godine.

Da bi ta godina potakla i probudila našu vjeru na temeljima naše katoličke tradicije i štovanja naše nebeske Majke, prihvaćeni su slijedeći prijedlozi Odbora za proslavu jubileja:

- Za blagdan Bezgrešnog Začeca biskupi će uputiti vjernicima posebnu poslanicu, u kojoj će se osvrnuti na 1300. obljetnicu naših prvih veza sa Sv. Stolicom i na tisuću obljetnicu našega pokrštenja, koje nismo do sada mogli dostojno proslaviti, te će vjernicima dati poruku za sadašnji čas. Prikladno je i to što ova naša Gospina godina pada u međunarodnu godinu žene.

U okviru proslave ovog jubileja Sv. Otac proglasit će blaženim našeg sunarodnjaka, O. Leopolda Bogdana Mandića, velikog štovatelja Majke Božje.

- Kroz cijelu ovu našu Svetu godinu treba organizirati HODOČAŠĆA u Marijina svetišta, a posebno u Solin, Gospi od Otoka, iz svih naših Gospinih svetišta, krajeva i biskupija. Tako će se vidljivo pokazati veza naših marijanskih svetišta s ovim najstarijim u Solinu.

Upravitelj Gospina svetišta u Solinu i predsjednik Odbora za proslavu treba da organiziraju hodočašća u Solin, i to dogovorno s delegatima pojedinih biskupija, kako bi svaka biskupija imala slijedeće godine svoju nedjelju i svoj program u Solinu. Delegati će biti upravitelji poznatijih Marijinih svetišta. Sve spomenute osobe treba da se sastanu što prije radi dogovora o pojedinostima.

- Na oltar Gospe od Otoka u Solinu treba postaviti kopiju u plemenitu metalu najstarijeg poznatog hrvatskog lika Majke Božje, a to je onaj iz Biskupije kod Knina, koji se čuva u splitskom muzeju. Odmah bi se izradile i različite kopije toga lika, koje bi ušle u mnoge naše katoličke domove.

Treba izraditi i prigodne crkvene barjake s likovima Bogorodice iz naših raznih svetišta koje će hodočasnici donijeti u solinsko svetište. Tako bi se također slikovito izrazila veza naših Gospinih svetišta s ovim najstarijim.

Izradit će se posebne spomenice i diplome za bračne parove, koji će se vjenčati u ovoj svetoj godini, te za krštenike, krizmanike it.d.

Doprinose za ovu našu povijesnu proslavu dat će solidarno sve biskupije hrvatskog jezičnog područja.

- Prihvaćen je prijedlog Uredništva MALOG KONCILIA, koji je izložio Ž. Kustić, član redakcionog odbora, da se u ovoj hrvatskoj marijanskoj godini naviješta Evandjelje na temelju povijesti hrvatske Crkve; tako bi se i kroz vjeronauk osvježilo naše narodno pamćenje, posebno kod mladih. Ovo je prilika da našu tisućgodišnju kršćansku baštinu dublje upoznamo onakvu kakva jest, sa svim njezinim usponima i padovima, u svjetlu Objave Božje /Opširnije o tom prijedlogu vidi u članku "Božji narod u hrvatskom narodu, GK, 1975. br. 21/.

- Biskupi su načelno prihvatili program koji je predložio, dogovorno s Odborom za proslavu, Hrvatski mariološki institut, Zagreb, za održavanje našeg prvog mariološkog simpozija u Splitu - u okviru proslave tisućobljetnice svetišta Gospe od Otoka. Prijedlog je prezentirao dr A. Rebić, potpredsjednik spomenutog Instituta. Predavanja će obraditi štovanje Gospe u povijesnom, teološkom i pastoralnom vidu, a održat će se kroz tri dana nakon blagdana Male Gospe.

Već je dosad prispjelo mnogo stručnih prikaza, koja će Odbor za Mariološki simpozij kasnije detaljno rasporediti.

- U petak nakon Male Gospe poslije podne održat će se okrugli stol s temom "Učinkovitost Marijinih svetišta u nas" /analiza sadašnjega stanja i izgledi za budućnost/. Prezentirat će se opći uvod u temu, zatim štovanje Majke Božje /mariološki vid/ i doživljaj crkvenosti u vezi s njim /ekleziološki vid/.

- Postoje još prijedlozi, koji nisu definitivni, da se u subotu od 10 do 11,30 sati, možda u Sinju, priredi posebna akademija, kao svečani zaključak mariološkog simpozija. Na programu bi bio - glazbeni dio i predavanja od šireg interesa.

- U subotu poslije podne i u nedjelju održat će se po crkvama u Splitu, Trogiru i Solinu Marijanski kongres na temu "BLAZENA TI KOJA POVJEROVA". To je, naime, geslo cijele proslave. U središtu pažnje bila bi vjera - nadnaravna, slobodna, humana.

Predavanja će održati pojedini naši biskupi i predavači koje odredi Odbor mariološkog simpozija.

- Na završnu proslavu u Solinu naša će Crkva, preko svojih biskupa, pozvati Sv. Oca. Poznata je njegova davna želja da posjeti jedno marijansko svetište u Istočnoj Evropi. Što mu nije uspjelo u Censtohovi i Mariji Bistrici - možda će se ostvariti u Solinu. On bi tom prigodom pohodio i grobove solinskih mučenika iz prvih kršćanskih stoljeća.

To su uglavnom inicijative koje su do sada prihvaćene. Tokom godine pridružiti će im se nove. Očekujemo da će proslava ovog jubileja ojačati vjeru našega naroda na temeljima naše kršćanske tradicije i naše tisućgodišnje vjernosti rimskoj Crkvi.

+ + + + +

4.- PASTORALNI NAGOVOR O ČUVANJU CELIBATA

Braćo svećenici, redovnici, redovnice!

Zadnjih šest - sedam godina na štetu Crkve i na ne malo iznenadjenje vjernika bilo je dosta napuštanja duhovnog staleža. Odlazili su svećenici, redovnici, napose redovnice kao i bogoslovi i sjemeništarcu u mnogo većem broju nego li nekada. Uz ostale razloge izlaženja, svakako je među prvima odigrao svoju sudbonosnu ulogu suvremeni problem celibata ili posvećene čistoće. Zato vam kao vaši biskupi u smislu poticaja, ohrabrenja i gradnje za trijeznu refleksiju želimo svratiti pogled na nekoliko bitnih vidova kako valja čuvati svoju posvećenu čistoću.

1. NOVA POGIBELJ

Čistoća se uvijek osvajala ustrajnom i dugotrajnom borbom, marnim vježbanjem, polaganim i često mučnim sazrijevanjem. Ali danas je ista borba u djevičanskim zvanjima mnogo teža nego što je bila prije. Živimo u seksualno veoma zasićenoj atmosferi. Osjećaj stida ugrožen je već kod djeteta. Ograde društvene čudorednosti su razrušene. Svijet pojačava zamamu golotinjom ulice, pornotiskom, zavodnim fotografijama i reklamama, programima na velikim i malim ekranima, načinom odijevanja, provođenjem ferija i izleta, negativnim oblicima turizma, nudizmom sve širih razmjera i slično. Na ulici, na propagandnom materijalu svake vrste, na ambalažama i papirima za umotavanje, svugdje vlada sex-appeal, svugdje se prodaje seksualna privlačnost. Sentimentalno, i, recimo pravi izraz, raspušteno ponašanje među spolovima uzelo je maha, pa svugdje, i na samim javnim mjestima vladaju najslobodnije geste i pokreti.

Valja naglasiti veliku, dosad nečuvenu pojmovnu zamršenost u samim temeljnim principima kršćanske spolne etike, pa se negdje želi odbaciti i cjelokupna nauka tradicije o kreposti i zavjetu čistoće da kao nedopušteno i grijeh još ostane jedino preljub i silovanje. Proklamiraju se slogani kako je duhovnoj osobi za njeno afektivno sazrijevanje, za cjelovit razvoj ličnosti i smiren život potrebno izvjesno drugovanje s osobama drugoga spola na prijateljskoj, na erotsko-afektivnoj i na ljubavnoj podlozi.

Takve su ideje nedorečene, neobrazložene, nedokazane. Za njih se ne može naći potvrda ni u Božjoj poruci, ni u jednom od crkvenih dokumenata, uključivši ovamo koncilске i sve pokoncilске, ni u ispravnom naučavanju moralne teologije. One se protive zdravim principima kako pedagogije tako i dubinske psihologije.

Iako se razum i ispravna savjest bore protiv tih ideja i odbacuju ih, srce uz njih rado pristaje. Opravdanje se traži u lakoj pomodnoj robi krilatica kao: "o tome nema ništa u Svetom Pismu"; "to je prirodno i u skladu s naravi"; "što je prirodno ne može biti grijeh"; "ta nije li Bog ljubav"; "meni to ne škodi"; "čemu sve gledati pod vidom grijeha?"; "zar je grijeh protiv šest Zapovijedi najteži?". Očito je svima da slične krilatice nemaju nikakve dokazne snage, ali je svršetak nerijetko koban. Oni kojima "ne škodi" nakon izvjesnog vremena odlaze jer je celibat "nemoguć", neprirodan, nepravedan zahtjev na ljude dobra zdravlja i zdrava smisla za život". Umjesto da se povećanoj napasti usprotivi naša pojačana budnost, ovu se na svaki način želi uspavati, omalovažiti i proglasiti je nepotrebnom i zastarjelom.

Svima je očito kako brzo slaba ljudska priroda prihvaća slične ideje i zamamnosti. Sama im postaje isto tako prebrzo i lakoumno rječitim advokatom. Ukoliko iza sličnih ideja stoje još i neki pisci, koji bi se htjeli deklarirati "naprednim teologizma", onda je shvatljivo da će ih mnogi u svojoj slabosti uzeti ne samo za ispriku nego i kao dokaz i kao "znanstveno utemeljenje" svoga negativnoga ponašanja ili grijeha. Potrebna distancija ruši se opasnim približavanjem, "Vi" se zamjenjuje sa "Ti". Povremeni dodiri - naoko neopasni - pa neka čestitka uz poljubac u šali, i onda u duši počima fantaziranje, traženje samoće i samotnih sastanaka, tobožnje duhovne naravi... pa onda sve teže srozavanje u intimnost, ljubavni užitak koji je očiti grijeh. Mogućnosti su velike osobito pomoću automobila. Putovanja, zajedničko kupanje... Savjest ipak redovito reagira. No nju se lažnim načelima želi usutkati, uspavati i pregaziti sve dotle da se proglasi dobrim ono zbog čega bi se normalan kršćanin, pogotovo duhovna osoba bila već davno uznemirena. Tako se dolazi do same perverzije i prostitucije savjesti. "Čovjek, koji je stvoren na sliku i priliku Božju /Post 1,26-27/ nije samo meso, a spolni nagon nije u čovjeku sve", kaže Papa Pavao VI. u enciklici o svećeničkom celibatu /br. 53/.

O takvom krivo shvaćenom tzv. "novom seksualnom moralu" piše se neodređeno, nejasno, osjeća se neki strah od autoriteta Hijerarhije pa se nastupa uvijeno, prikriveno. Propagatori tih ideja svjesni su koliko su ti stavovi protivni nauci i tisućljetnoj praksi Crkve, utemeljenoj ne na jednoj ili drugoj izreci Sv. Pisma, nego na cjelokupnom duhu Božje Objave. Otvorena konfrontacija dovela bi do izrazitijih protuudara. Zato se te ideje šire potihlo, više potajno, osobito među mladima i slabijima. Zaobilazi se njihova moralna ocjena, pa tako ovaj "novi seksualni moral" nema zaista ništa zajedničko s ispravnom i opravdanom novom impostacijom spolnog morala utemeljenog na pravo shvaćenoj ljudskoj ljubavi i njenim zakonitostima, kao na osnovnom elementu integracije ljudske osobe. Upravo u toj točki novo ispravno koncilsko i pokoncilsko naučavanje Crkve ide ukorak s osnovnim tezama psihologije ljubavi.

Zbog stanovite anonimnosti, kojom su obavijena ova negativna strujanja, još nije došlo do otvorenog razobličjenja stvari, do jasnijeg i točnijeg definiranja u svjetlu modernih antropoloških znanosti, osobito kršćanskog personalizma.

Taj se tzv. "novi seksualni moral" širi kontaktima, po kuloarima i, nažalost, praksom. Oni koji ga zastupaju i prakticiraju o tome govore samo svojim istomišljenicima ili onima od kojih očekuju odobravanje i prihvaćanje. Štiti se pred onima koji ih ne bi prihvatili, koji bi ih razotkrili ili pokazali poglavarima. Nažalost, primijećeno je da se iste ideje proširuju prigodom samih tečajeva ili sastanaka gdje se okuplja veći broj svećenika, sestara i bogoslova iz raznih krajeva. Tada su junaci oni koji podsmijehom omalovažuju i izruguju "zaostale" i koji se hvale svojim "napretkom", "slobodom", "zrelošću". Jednoj sestri na ferijama u njezinoj obitelji, kad je zamolila da zatvori TV pred djecom, jer se upravo prikazivao film s raznim seksualnim prizorima, odgovoreno je u samoobrani: "Danas su 'popovi' i časne sestre najgori" - i TV, dakako, ostao je i dalje otvoren. Jasna je riječ Pape Pavla VI.: "... upravo svijet u kojem živimo, mučen krizom rasta i preobražaja, s pravom ponosan na ljudske vrijednosti i ljudska dostignuća, upravo taj svijet ima silnu potrebu za svjedočanstvom takvih života koji su posvećeni najvišim i najsvetijim duhovnim vrijednostima, da ne bi ovo naše vrijeme ostalo bez dragocjenog i neusporedivog svjetla najuzvišenijih dostignuća duha" / u enciklici o svećeničkom celibatu, br. 46/.

2. NOVA BUDNOST

Zapravo se ne radi o "novoj budnosti" nego samo o ponovno spremnoj primjeni nekih već odavno iskušanih i vječno važećih načela i opomena na naše konkretne prilike koje živimo. Ljudska priroda, odnosno čovjek, u tom pogledu jest uvijek isti.

Ni na jednom drugom području nije toliko opasnost od iluzija kao ovdje. Odluči se provoditi čist život, ali se ne misli na to da na dnu ljudskog srca i dalje ostaje težnja da se na tom planu vidi ili doživi nešto što podražuje osjetila. Grijeih se ne želi, ali se ipak u duši zadrži otvorenom jedna pukotina, kako bi se uživalo bar u pogledu zabranjenog ploda. Ta uobičajena podvojenost: i želi se i ne želi se; taj manjak čistog i potpunog odreknuća - tako su opasni. U praksi, uz bezbroj zakamufliranih popuštanja, dolazi se do sjetilnosti. Isprika se ubrzo nadje: "ja ipak moram poznavati svijet kako bih shvatio ljude svoga vremena i ispravno ih svjetovao" - tako se govori. To je, uostalom, posve ispravno. Ali mora li i može li to upoznavanje svijeta biti preko besramnog filma, preko sumnjive lektire, preko opasnih približavanja osobi drugoga spola prema kojoj se osjeća simpatija? Zar je Dostojevski morao ubiti čovjeka da bi genijalno opisao grižnju savjesti? Zar treba u grijeh ugaziti, da bi se moglo boriti protiv grijeha? Drugi opet tvrdi: "kao dušobrižnik moram pokazati razumijevanje i ljubav kako bih privukao srca ljudi". Istina je i to. Ali djelotvorno razumijevanje ljudi, prava svećenička ljubav, ne hrani li se iz sasvim drugih izvora? Ona nema ništa zajedničko s erotskim odnosima, koja onda još tituliramo "dušobrižničkom ljubavlju", a radi se o skrivenoj farizejštini. To najprije osjećaju oni kojima si kao dušobrižnik poslan.

Svršetak je takve podvojenosti grijeh. On nastupa odmah čim su unutrašnje barikade srušene, čim je otpor skršen i maknut. U početku mučeni savješću ne želimo priznati pad, premda praktično više nema razloga za sumnju. Uvjeran biti u svoju nevinost ima pravo samo onaj biti koji je temeljito odlučio prinijeti žrtvu potpune čistoće i ukloniti svaku sjenu grijeha, a nikada legalist ili minimalist, laksist koji sebi sugerira na poznat način: "ovo još smijem, a da ipak ne sagriješim". Isus kaže da borba za čistoću počinje već od pogleda koji može biti teški grijeh ako je vezan uz strast. Statistike nam danas govore o mnogim otpadima od duhovnog zvanja. Oni su nastali tim putem. Ima ih koji ostaju u duhovnom zvanju, ali u duši nose trajan nemir, neprestano obezvrjeđuju svoj celibat. Priroda spolnog nagona u čovjeku nije da se zaustavi na pola puta, na par poljubaca ili doticaja. Probudjena narav traži svoja daljna zadovoljavanja sve do potpunosti, a onda do ponavljanja. Sablazan se brzo pokaže i vrši ulogu protusvjedočenja kao najteža zapreka suvremenoj evangelizaciji. Ukoliko se takvi svećenici i redovnici ne obrate po nekim ozbiljno obavljenim duhovnim vježbama ili drugim zahvatima milosti, mogu postati prava sablazan u župi. Neke otpale sestre, zbog izgubljenih godina, napuštajući redovništvo hoće pod svaku cijenu da se udaju pa čine ne male nesmotrenosti. U svakom slučaju takve su osobe najteža antipropaganda za nova duhovna zvanja. O tome mogu reći mnogi župnici, gdje je nekada bio obilan izvor zvanja, a sada se roditelji više ne usudjuju svoje dijete dati u sjemenište ili samostan.

Posljedice se ne opažaju samo na području čistoće. Duša zahvaćena burom nemira i strasti nerijetko razara svoju bližu zajednicu iz koje je potekla da se ta zaraza prelije na veći ili manji dio lokalne ili regionalne Crkve. U pitanje se stavljaju i vjerske istine i moralna načela i crkvena disciplina, a uzrok je nemirno, nezadovoljno i nerijetko ogorčeno srce u koje je s nečistoćom unišao težak nemir i razorni duh kontestacije. Tako se u pitanje dovodi smisao redovništva, svećeništva, smisao života, postojanje etičkih vrijednosti.

Da se domognemo čiste linije potrebna je bezuvjetna iskrenost pred Bogom, pred samim sobom i pred ispovjednikom. Ako, dakle, netko ispitujući sama sebe nadje da se još nije u potpunosti bez ikakve tajne rezerve odrekao seksualne sfere, taj neka nastoji s milošću Božjom doći do te jednoznačne životne odluke. On će smjesta iskusiti da je u njegovu životu time nastupio obrat i da su njegovi odnosi prema Bogu, bližnjemu i samome sebi zaista drugi. Ta ga jasna odlučnost, doduše, ni u budućnosti neće očuvati od teških iskušenja i borba, ali će mu svakako ukloniti mučnu sumnju: jesam li još u stanju milosti ili nisam?, koju mu je prouzrokovala prijašnja podvojenost. Na temelju takvog jednoznačnog stava duše lako se rješavaju svi nastali problemi.

S tim u vezi važno je naglasiti da je lažna sigurnost opasna. Netko se smatra imunim protiv takvih iskušenja jer na sebi već dulje vremena nije ništa takva doživio. Zato napušta nuždan oprez pa dolazi u opasnost da se priuči hodati rubom ponora. Treba još samo grešna prilika i pad je neminovan. U početku je samo nekoliko znakova osjetne naklonosti koju, na primjer svećenik pokazuje prema svome ženskom penitentu, prema članu crkvenog zbora, prema domaćici, prema sestri koja ga dvori. Možda je još sve u časnim granicama. Ta on samo podiže, tješi, hrabri, ali ipak opaža kako njegova naklonost izaziva odgovor ljubavi. Najprije je, dakle, utjeha, da na svršetku nerijetko postane bezutješna stvar, put koji vodi u propast.

Drugi opet, pun pouzdanja u svoju čvrstoću na području čistoće, pušta svojim pogledima nesmetano tumačiti po raznim bestidnim slikama ilustriranih časopisa, kioska i plakatnih stupova, po ženskim formama tijela i po modi; ne stavlja sebi nikakva ograničenja obzirom na lektiru, gledanje kazališnih predstava, filmiskih i televizijskih programa, posjetu sumnjivih ili čak nudističkih plaža, pogibeljnih društava i slično. Njemu savjest ništa ne predbacuje, jer on, kako sam tvrdi, "ništa ne osjeća". Ne misli da se zbog takvog neopreza duša stalno inficira bolesnim klicama koje će se u danom trenutku razviti. U vrijeme, naime, duševne potištenosti, tjelesne slaboće i umora, pod utjecajem vanjskog neuspjeha, protivnosti i poniženja, budi se u čovjeku niža narav i traži na tom području nadoknadu. U prigodnom času u fantaziji se stvore prikladne slike koje su sposobne podražiti sjetilnost. Pod pepelom tinjajuća iskra brzo plane i njegova popuštanjem oslabljena duša može uvidjeti da nije više gospodarica plamena. Stoga je besmisleno i veoma opasno bez dovoljna razloga čitati, slušati, gledati i činiti ono što samo pojačava moć sjetilnosti, napunja maštu pogibeljnim slikama i otešćava ubuduće borbu oko čistoće.

Nadalje, lažna je pedagogija "priučavanja" na seksualne podražaje i seksualne opasnosti. Istina, danas moramo biti spremni mnogo toga susresti, vidjeti, čuti, doživjeti, zbog čega bi se prijašnje generacije sablaznile; živimo naime u takvoj sredini. Ali na tom području uvijek vrijedi riječ koju pripisuju sv. Augustinu: "Neka ne ustvrdi nitko da ima čisto srce ako ima nečiste oči, jer su nečiste oči znak nečista srca". Ljudska narav i posljedice izvornog grijeha ostaju za sva vremena u biti isti, dapače nervozna i tjelesno oslabljena, sekularizirana i permisivna naša generacija ne samo da je popustljivija naspram seksualnog uopće, nego nerijetko seks uzdiže sve do najvišeg zemaljskog dostignuća, do idola. Pa ukoliko je svijet u tom dublje pao, mi bismo morali izraziti je svjedočiti svoj celibat i njegove eshatološke vrijednosti.

Napokon, ima ih koji se pozivaju na svoju bespriječnost u toj stvari, na svoju poodmaklu dob kad više takve stvari ne škode mnogo. Niti dugo vršena krepost, niti poodmakla dob još manje ne pružaju dovoljnu sigurnost. Iskustvo nas uči upravo protivnom. Teška se zastranjivanja obično ne događaju neposredno iza Mlade Mise ili polaganja redovničkih zavjeta nego podosta kasnije. Za oba spola, znamo iz biologije, postoje kritične godine koje su u punoj podudarnosti s biološkim zakonima ljudskog organizma. Četrdeseta je godina često pogibeljnija nego trideseta, a ni u pedesetoj se ne smije zanemariti budnost. Stoga nije ni čudo da su mnogi uvjereni da je življenje potpunog celibata ustvari nemoguće. Ali na to Koncil s puno vjere odgovara: "Što su mnogi ljudi većma uvjereni da je posvemašnja uzdržljivost današnjem svijetu nemoguća, to će svećenici zajedno s Crkvom poniznije i ustrajnije moliti za milost vjernosti koja nije nikada bila uskraćena onima koji su za nju molili. ~~Ujedinio se prihvatanje svih nadnaravnih i naravnih sredstava koja~~ svima stoje na raspolaganju. Neka ne propustaju slijediti norme - napose ascetske - koje je iskustvo Crkve potvrdilo i koje u današnjem svijetu nisu ništa manje potrebne" /Dekret o službi i životu svećenika, br. 16/.

ZAKLJUČAK

Neka svećenici, redovnici i redovnice znaju da je "uzdržljivost radi kraljevstva nebeskoga", kako se izražava isti Koncil, "poseban izvor duhovne plodnosti u svijetu" /PO, 16/, da uvijek u pogibeljima imamo pravo tražiti posebnu Božju zaštitu, ali ne u onima koje smo sami prouzročili. Bez zauzdavanja sjetila i mašte, bez umjerenosti u hrani i piću /osobito u potrošnji alkohola/, bez odricanja od mnogih modernih uživalačkih sredstava, kojima se nezakonito sublimira celibat, bez molitve i razmatranja, napose dnevnih žarkih razgovora s Kristom Gospodinom /PO 18/, bez redovitog i "čestog čina sakramentalne pokore" /PO 18/ nemoguće je provoditi savršeni djevičanski život jednako u samostanu kao i u svijetu.

Savršena čistoća zahtijeva i izvjesne životne uvjete. Ukoliko se oni zanemaruju, ona postaje moralno nemogućom. Priznajemo da su danas okolnosti teže nego jučer, ali upravo stoga naša budnost mora biti pojačana, naša vjernost osjetljivija, naša predanost Kristu Gospodinu potpunija, kako bi se i danas moglo reći za svakoga od nas: "Vi ste sol zemlje..." /Mt 5, 13/. "Dobra je sol. Ali ako sol postane neslana, čime ćete nju začiniti? Imajte sol u sebi, a mir među sobom!" /Mk 9,50/.

V A Š I B I S K U P I

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 871/1975.

DAN ZA MIGRANTE - ISELJENIČKI DAN

Ima se održati i ove godine, kao i prošlih, na blagdan Sv. Obitelji, u nedjelju dne 28. prosinca 1975.

Vijeće za migraciju pri BKJ i ove godine pripremi je prikladan materijal za proslavu toga dana u župama. Materijal će biti dostavljen župnicima preko Ordinarijata, i upozorujemo sve naše župnike na području naših biskupija, da čim prime pisanu gradju za proslavu iseljeničkog dana, da istu dobro prouče i što bolje organiziraju proslavu toga dana u svojim župama.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 872/1975.

IX SVJETSKI DAN MIRA - 1. SIJEČNJA 1976.

Tema IX. međunarodnog dana mira jest: Istinsko oružje mira.

Poruku Sv. Oca za taj dan donosimo u ovoj broju Sl. Vjesnika Biskupije. Tu poruku župnici i svećenici mogu, barem u glavnijim dijelovima, saopćiti vjernicima u svojim homilijama.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 873/1975.

POST I NEMRS U 1 9 7 6. GODINI

Prema Ap. Konstituciji "Poenitemini" od 17.II 1966.:

a/ ZAKON POSTA /jedanput na dan do sita jesti/ i NEMRSA /uzdržavanje od mesa/ obvezuje samo na ČISTU SRIJEDU i SVETI /VELIKI/ PETAK.

b/ Zakon samo NEMRSA obvezuje na sve ostale petke u godini, osim ako u petak dodje zapovijedani blagdan.

Na temelju ovlasti, koje su podijeljene Biskupskim Konferencijama citiranom Ap. Konstitucijom, naši su Biskupi na saboru BK u studenom 1969. g. odredili da pojedini vjernici mogu u PETKE IZVAN KORIZME mjesto nemrsa odabrati koje drugo djelo pokore, kao što su uzdržavanje od alkoholnih pića ili pušenja, kakvo karitativno djelo, milostinju u korist crkve ili siromaha.

Ovo ne vrijedi za petke u Korizmi, kad ostaje obveza nemrsa, nego ta ovlast vrijedi samo za petke izvan korizme. I ovi nekorizmeni petci - treba to vjernicima dobro protumačiti - ostaju i dalje dani pokore, samo pokora izražena i očitovana nemrsom može se zamijeniti nekim drugim pokorničkim djelom,

Za svećenike ostaje i dalje dužnost, da obdržavaju nemrs i u petke izvan korizme, kad su kod kuće i nemaju gostiju.

Redovnici i redovnice neka se u tome pridržavaju odredaba svojih viših poglavara.

Ostaje i nadalje na snazi dijecezanska dispensa, ako se i u Korizmi negdje u petak slavi kakva, pa i samo lokalna svetkovina cum concursu populi i sa pučkom misom, zakon nemrsa prestaje.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 874/1975.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I

USKRSNE SV. PRIČESTI

Traje u našim biskupijama kao i do sada, t.j. od prve nedjelje korizme pa do blagdana Presv. Trojstva uključivo.

Po dopuštenju Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda ili za širenje vjere dosadašnja dozvola da radnici, koji već prije korizme odlaze na vanjske radove i vraćaju se kućama pred Božić, mogu udovoljiti dužnosti sv. ispovijedi i sv. pričesti počevši od prve nedjelje Adventa pa do svetkovine Spomena Krštenja Isusova uključivo, protegnuta je dozvolom iste Kongregacije na sve vjernike u našim biskupijama bez razlike.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 875/1975.

NEKA LITURGIJSKA OBJAŠNJENJA

U zadnje je doba zapaženo da se po župama uzimaju i na OBAVEZNE kao i na NEOBAVEZNE SPOMENDANE čitanja iz knjige "Svetačka čitanja", ili prigodom ZAVJETNE MISE iz pobožnosti uzimaju se čitanja iz knjige "Prigodna i zavjetna čitanja".

To nije u skladu s propisom Opće Uredbe Rimskog Misala, br. 318.

Taj broj Uredbe propisuje, da se u pravilu samo na BLAGDANE /Festa/ i SVETKOVINE /Sollemnitates/ uzimaju čitanja dotičnog blagdana ili svetkovine, a nedjeljom se uzimaju nedjeljna čitanja odgovarajuće godine /A,B, C./, a na obavezne ili neobavezane SPOMENDANE /Memoria/ uzima se čitanja iz knjige "Svagdašnja čitanja". Tako na pr. subotom, kad se uzima votivna Misa "De Beata", moraju se čitati ona čitanja iz knjige "Svagdašnja čitanja", a ne čitanja iz onog Misala gdje se nalaze formulari Misa i čitanja za Gospine svetkovine i blagdane.

Ima, međjutim, nekih spomendana, za koje je propisano jedno ili dva čitanja iz knjige "Svetačka čitanja", a to su većinom spomendani kod kojih se dotični svetac u "Svetačkom čitanju ili Evandjelju" poimence spominje.

Prema lat. originalu "Svetačkih čitanja" na slijedeća dva spomendana uzima se I. čitanje i psalam iz "Svetačkih čitanja", a Evandjelje iz "Svagdašnjih čitanja", a to su: 26. siječnja /Sv. Timotej/, i 11. lipnja /Sv. Barnaba/.

Samo Evandjelje se uzima iz "Svetačkih čitanja" u ove dane: 1. svibnja; Bezgrešno Srce Marijino; 22. srpnja; 29. kolovoza; 15. rujna; i 2. listopada.

I čitanje sa psalom i Evandjelje iz "Svetačkih čitanja" uzima se samo 18. studenoga.

Upozorujemo svećenike, da se tih propisa drže i da slijede upute, koje se nalaze u Općoj Uredbi Rimskoga Misala.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 876/1975.

JURISDIKCIONALNI ISPITI

Održat će se u srijedu iza prve nedjelje Korizme, t. j. 10. ožujka 1976. u prostorijama franjevačkog samostana u Mostaru. Početak u 9 sati prije podne. Upozorujemo one svećenike kojima je već istekla ovlast ispovjedne jurisdikcije, ili će isteći u toku 1976. godine, da su dužni doći na taj opetovni ispit, jer bez ispita Ordinarijat neće produžiti ovlasti ispovijedanja na području naših biskupija. Po mogućnosti, svaki će pojedinac biti obaviješten početkom nove građanske godine o tome, da ima doći taj dan na jurisdikcionalni ispit.

Do sada je u našoj biskupiji vladao običaj, da se jurisdikcionalni ispiti održavaju u srijedu po blagdanu sv. Franje.

Budući da u zadnje doba baš u to vrijeme dolazi redovno jesensko zasjedanje sabora BK, stoga, za sada, dok drugačije ne bude uređeno, taj ispit prenosimo na početak Korizme.

Ako svećenici imaju zgodniji prijedlog, neka ga pismeno iznesu i obrazlože Ordinarijatu, pa ćemo ga, ako bude povoljan, i usvojiti.

Do daljnega ostaje kako je gore određeno.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 877/1975.

TRIJENALNI ISPITI DIJECEZANSKIH SVEĆENIKA

Održat će se dne 17. ožujka 1976. u prostorijama biskupske rezidencije u Mostaru. Početak u 9 sati prije podne.

Oni koji su dužni doći na taj ispit, dobit će početkom nove godine pismenu obavijest, kao i oni za jurisdikcionalni ispit.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 878/1975.

PROSLAVA 1000-OBLJETNICE SVETIŠTA GOSPE OD OTOKA

Naprijed, u Dokumentima BK donijeli smo PROGLAS naših Biskupa o proslavi jubilarne Marijanske godine i tisućobljetnice prvog hrvatskog svetišta Majke Božje u Solinu.

Na svojem zadnjem plenarnom zasjedanju u listopadu ove godine Biskupi su zaključili, da sve hrvatske biskupije solidarno sudjeluju u pokriću troškova koji su skupčani s proslavom Marijanske godine i 1000-obljetnice Gospina Svetišta u Solinu. Ne radi se samo o proslavi splitske metropolije ili nadbiskupije, nego o proslavi čitave Crkve u našem narodu, pa stoga solidarnost traži da sve biskupije sudjeluju u pokriću troškova.

Da bi se to ostvarilo, Biskupi su zaključili da svaka biskupija hrvatskog jezičnog područja doprinese po 10 SD po vjerniku svoje biskupije. Ako se uzme, da naše biskupije imaju zajedno oko 200 tisuća vjernika, onda bi trebalo da mi doprinesemo oko 2 milijuna SD.

Da bismo došli do potrebne sume, određujem kako slijedi:

1/ One nedjelje, kada budu župnici saopćili i pročitati proglas Biskupa o proslavi Marijanske godine i Svetišta Gospe od Otoka, neka te nedjelje pokažu posebnu četvrtu milostinju za pokriće troškova proslave. Mogu to učiniti i druge nedjelje, nakon što su vjernicima saopćili i pročitati proglas, već prema tome, kako sam župnik bude smatrao da je najzgodnije;

2/ Ukoliko se tom milostinjom ne skupi u župi toliko, koliko iznosi broj vjernika /duša/ x 10 SD, onda ostatak neka župnik nadomiri iz crkvene blagajne i u knjizi računa upiše: "za proslavu 1000-obljetnice Gospina Svetišta u Solinu",

i neka tu sumu dostavi s drugim računima Ordinarijatu početkom nove godine, kako je propisano u našim dijecezama.

+ + + + +

Naši Biskupi takodjer preporučuju i žele, da se osim onog općeg hodočašća na Malu Gospu 1976. prigodom završetka proslava u Solinu, iz svake biskupije organiziraju posebna hodočašća u toku godine 1976. u svetište Gospe od Otoka u Solin. To bi mogle učiniti pojedine župe, ili više župa zajedno na razini Dekanata.

Preporučujemo župnicima da prigodom turnusa narednih božićnih ispovijedi porazgovore se sa svojim susjedima, pa da svoje eventualne prijedloge pismeno dostave što prije Ordinarijatu, a Ordinarijat će o njima razmisliti i eventualno ih priopćiti drugim župnicima u narednim brojevima Sl. Vjesnika.

Druge upute o proslavi Hrvatske Marijanske godine Ordinarijat će župnicima prenijeti čim ih primi od centralnog odbora za proslavu 1000-obljetnice Gospina svetišta u Solinu.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

Broj: 879/1975.

CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Raspored subotnih sv. Misa za našu mladež i kršćanske obitelji u našim biskupijama tokom 1976. godine:

SIJEČANJ: 3. Biskupija, 10. Ravno i Trebinje, 17. Trebimlja i Neum, 24. Donji Gradac i Hutovo, 31. Donje Hrasno

VELJAČA: 7. Stolac, 14. Rotimlja i Stjepan Kršt, 21. Prenj-Dubrave i Domanovići, 28. Dračevo i Celjevo.

OŽUJAK: 6. Mostar i Nevesinje, 13. Čapljina i Gabela, 20. Potoci i Blagaj, 27. Drežnica i Jablanica.

TRAVANJ: 3. Konjic i Glavatičevo, 10. Goranci, 24. Kruševo.

SVIBANJ: 1. Čitluk, 8. Gradina i Ploče, 15. Čerin, 22. Gradnići, 29. Medjugorje.

LIPANJ: 5. Studenci, 12. Humac, 19. Veljaci, 26. Šipovača-Vojnići,

SRPANJ: 3. Vitina, 10. Grljevići, 17. Drinovci, 24. Gorica, 31. Tihaljina.

KOLOVOZ: 7. Ružići i Raskrižje, 14. Široki Brijeg, 21. Ledinac, 28. Rasno i Buhovo,

RUJAN: 4. Kočerin, 11. Izbično, 18. Ljuti Dolac i jre, 25. Polog.

LISTOPAD: 2. Posušje, 9. Posuški Gradac, 16. Rakitno i Sutina, 23. Vir i Herc. Vinjani, 30. Roško Polje.

STUDENI: 6. Duvno, 13. Bukovica, 20. Seonica, 27. Kongora.

PROSINAC: 4. Šuica, 11. Prisoje, 18. Grabovica i Rašeljke, 31. Vinica.

Druge upute vrijede kao i prošlih godina.

Mostar, dne 2. prosinca 1975.

+ P e t a r, biskup

SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE I OBAVIJEST

1.- PRAKTIČNI ZAKLJUČCI I SMJERNICE DONESENI NA TEČAJU ZA SVEĆENIČKU DUHOVNOST U SUBOTICI

/ 6. - 8. VIII. 1975./

I.- SVEĆENIK I MOLITVA

1.- MOLITVA je susret s Bogom, koji je Otac i Prijatelj. Naravno, prije svega potrebna je svijest obaveze o molitvi, ali ne legalistički, nego o molitvi kao šansi za susret s Bogom i za suprikazivanje s Kristom, bilo u privatnoj, bilo u službenoj molitvi Crkve: Casoslov...

Kad svećenik tako učini, on će biti i uspješan animator vjernika za sudjelovanje u molitvi i sudjelovanje u euharistijskoj žrtvi. Isto tako bit će i uspješan organizator "pratećih" dijelova slavljenja euharistije: čitanja Božje riječi, pjevanja, donošenja darova.

2.- MEDITACIJA je posebni oblik razgovora i susreta s Bogom te radosnije povezanosti s njim.

Predmet meditacije, izbor priručnika i metode ovise o prevagi karakternih osobina meditanta. Sve to treba da vodi k završnoj fazi: intenzivnoj povezanosti s Bogom. Tako se dedukcijom dolazi do onoga "quid faciendum pro praxi".

Dok se govori o problematičnosti, većoj ili manjoj korisnosti jedne ili druge metode, svakako je jasno, da je meditacija potrebna svećeniku: ne samo za upoznavanje sebe pred Bogom, pred svojom savješću i u okviru zajednice, u kojoj živi i Boga traži, nego i za kontakt s Kristom - za osobni susret s Ocem u Duhu Svetom.

Najbolja metoda jest polaznje iz konkretne egzistencijalne situacije, po primjeru Krista vis à vis njegovih učenika. To je ujedno i izvrsna procedura, da ono, što teoretski znademo, počnemo stvarno doživljavati, te da uzmognemo i drugima to darivati i predavati.

Sve se ovo traži od onih, koji su duhovnici, posebno u odgojnim zavodima.

3.- Danas nitko ne osporava potrebu DUHOVNOG ŠTIVA. Ono je izvrsno sredstvo usavršavanja duhovnog života svećenika. Uz Sveto Pismo tu su Koncilski dokumenti, a ne treba podcijeniti ni ostalu literaturu duhovnog karaktera na našem jeziku, koja pruža dovoljno materijala za duhovno štivo.

4.- PUČKE POBOŽNOSTI treba iskoristi ne samo kao emocionalni izraz pripadnosti Crkvi, nego kao sredstvo približavanja ljudima evandjeoskih istina.

Negativne pojave u pučkim pobožnostima svećenik će prikladno ukloniti i pokušati razvijati duh kršćanskog zajedništva u puku. Tako će religiozno animirati narod da sa življom vjerom sudjeluje u vjerskim činima.

II.- SVEĆENIK I RAD U ŽUPI

Glavna je zadaća svećeničkog rada u župi evangelizacija. Na nju se treba spremati osobnim studijem i zajedničkim radom.

Da bi evangelizacija bila djelotvorna, mora proizlaziti iz žive vjere i ljubavi prema Bogu. Svećenik kao evangelizator mora biti zaljubljen u Isusa Krista. Jedino će tako moći oduševiti za Krista i druge ljude.

U svjetlu uspješne evangelizacije treba gledati i administrativni posao u župi. Za taj posao treba osposobiti laike i redovnice. To je jedan od načina, kako i laici mogu aktivno sudjelovati u djelu evangelizacije.

Nemoguće je uspješno evangelizirati, ako ne znamo čitati znakove vremena. No za to je potreban permanentni studij, koliko teoloških, toliko i drugih znanosti. Pojedinom svećeniku, koji je zaposlen pastoralom, nemoguće je pratiti sva gibanja u znanosti. Ususret im treba da izidju profesori naših teoloških škola, a i svećenici bi morali međusobno podijeliti zanimanja za pojedine grane znanosti. Svoje spoznaje će povremeno prenositi drugim svećenicima na raznim skupovima.

Temelj čitave evangelizatorske djelatnosti jest ozbiljan duhovni život svećenika. Osjeća se potreba duhovnika za svećenike i za mjesečne duhovne rekolekcije svećenika.

III.- SVEĆENIK I MISA

Istaknuta je važnost osobne pripreve za misu, kako bliže tako i daljne. Celebriranje svete mise mora biti duboko osmišljeno. Treba poduzeti sve, da Misa postane bliza, kako nama tako i našim vjernicima. Naglašena je važnost znakova i simbola.

Uočeno je, da se dosta govori o žrtvenom karakteru Mise, a premalo o činjenici, da je to žrtvena gozba, na kojoj Bog okuplja svoj narod. Kateheza svete Mise treba da izražava vjeru u prisutnost misterija.

IV.- SVEĆENIK I PRIJATELJSTVO

Prirodno je, da svećenik treba da ima prijatelja.

1. Međusobno prijateljstvo svećenika temelji se na sakramentalnom posvećenju i prezbiterijalnom kolegijalitetu.

2. Zapreka prijateljstvu mnogo je puta jaz između generacija. To treba nadvladati.

3. Jaz generacija izvire iz doživljavanja oslobodjenja mlade generacije i utjecaja nezdravog duha u svijetu.

4. Posebna je opasnost za svećeničko prijateljstvo regionalizam.

5. Oslobađanje mladih je potrebno, ali ga treba usmjeravati prema pozitivnim vrednotama, te mladima pokazati Crkvu kao produžetak Krista.

6. Preporučuju se susreti mladih bogoslova iz raznih bogoslovija radi upoznavanja. Time se uklanja opasnost regionalizma.

7. Prijateljstvo svećenika počiva na međusobnom poštovanju, povjerenju, a iz toga se radja prava ljubav. Pravo prijateljstvo vodi do svećeničkog bratstva.

8. Ostvarivanju svećeničkog bratvstva mnogo pomažu male grupe, koje se ne smiju zatvoriti.

9. Posebna zapreka svećeničkom prijateljstvu jest - invidia clericalis.

+ + + + +

1. Opasnost prijateljevanja samo s pojedinim obiteljima odbija često druge obitelji.

2. U prijateljstvu s obiteljima svećenik mora biti budan s obzirom na svoju čast.

3. Prijateljstvo s obiteljima mora postati mjesto svećeničkoga apostolata, posebno kad se radi o bolesnicima i starcima.

4. Svećenik mora biti otvoren svim ljudima.

5. Svećenik u prijateljstvu ne smije nikada dopustiti, da postane rob svoje rodbine.

6. Svećenik u ženi treba da poštuje osobu.

+ + + + +

1. Praznici su za sjemeništare često pogibao za zvanje. Svećenik to mora imati na pameti.

2. Za vrijeme praznika svećenik je dužan voditi brigu o duhovnom i sakramentalnom životu sjemeništara.

3. Svećenik ne smije biti "tužni svećenik", jer loše djeluje takvim stavom na mlade.

4. Treba nastaviti okupljanje ministranata i dobrih dječaka na raznim skupovima, kako se to u posljednje vrijeme počelo prakticirati.

5. U odnosu prema redovnicima svećenik mora paziti na to, da omogućuje razvitak njihove duhovnosti.

6. Svećenik treba da poštuje osobno redovničko dostojanstvo, kako pojedine redovnice, tako i njezine zajednice.

7. Redovnice se ne smiju izolirati iz duhovnog života župe.

8. Promicati duhovna zvanja čestim govorima o vrednotama tog zvanja i o ciljevima pojedinih zajednica.

+ + + + +

1. Ne preporuča se forsirati prijateljstva s nevjernicima i s inovjercima.

2. Za ova prijateljstva mnogo znači lijep susret i prijateljski pozdrav.

3. Potrebno je čuvati se predrasuda u radu oko ekumenizma i pravog prijateljstva.

4. Kad se radi o nevjerujućima, treba postupati prema njima kao čovjek prema čovjeku.

5. Svećenik je dužan djelom pomagati svakoga čovjeka.

V.- SVEĆENIK I ISPOVIJED

Postavlja se pitanje: ne upadamo li u rizik i ne idemo li u nesigurnost s promjenom ispovjedničke prakse i obreda?

Na to pitanje odgovara povijest formi sakramenta ispovijedi, koji je do danas doživio nekoliko kapitalnih promjena: od kanonske pokore u prvim stoljećima, preko taksativne pokore /od VIII - XIV stolj./ do tridentinskoga oblika, koji se zadržao do danas. Sve te forme bile su izražaj svog vremena.

Tako je i predloženi oblik iznikao kao zahtjev našega vremena, u kojem je potrebno naglasiti eklezijalno-komunitarni karakter.

Nema mjesta nikakvom strahovanju, jer i današnja Crkva ima u sebi Duha Svetoga!

Do krize u penitencijalnoj praksi došlo je zbog toga, što nismo imali kršćanske inicijacije. Kršćanski život postaje gotovo stvar bez uvida i shvaćanja.

Da bismo nadišli negativni aspekt i pristup, koji je u posljednje vrijeme dominirao, treba bolje izraziti temeljne istine u skladu s konkretnim prilikama našega vremena. Sakramenti nisu u prvom redu sredstva nego PRILIKA SUSRETA s Kristom. Sakrament pokore jest susret grešnoga čovjeka s Bogom milosrdja i sakramentalna proslava Božjeg milosrdja.

Da bismo doživjeli što više taj eklezijalno-komunitarni aspekt grijeha i pokore, mnogo će nam pomoći POKORNIČKA SLAVLJA. Potrebno je dobro pripremiti obrede, a još više vjernike. I u tim slavljinama ne zaboravimo na osobnu odgovornost za grijehe, jer ćemo inače doći do krivog zaključka: svi smo krivi i nitko nije kriv. Pokornička slavlja pomažu i nama svećenicima, a možemo ih održati prigodom duhovnih vježbi, rekolekcija, sastanaka...

Predloženo je: trebalo bi da biskupija izabere ispovjednike, iskoristiivši prisutnost samostanskih zajednica; redovnika-ispovjednika, kojemu bi se mogli svećenici utjecati.

U ispovijedi ne gledati zakon, nego duhovnu potrebu i prigodu rasta u Kristu Gospodinu.

/ Napomena: Na tečaju za svećeničku duhovnost u Subotici u kolovozu o. g. održao je Dr. Marin Srakić opširnije predavanje pod naslovom: Svećenik i ispovjed. Predavanje je zaslužilo, da bude dostavljeno svakom našem svećeniku, ali u očekivanju da će negdje biti objavljeno knjigotiskom, ovog puta ne prenosimo ga u našem Vjesniku, ali ako uskoro ne bude tiskom objavljeno to predavanje, donijet ćemo ga ciklostilom, jer će dobro poslužiti našim svećenicima kao uvod u Novi Red Pokore, koji će slijedeće godine, kako očekujemo, stupiti i kod nas na snagu!/.

2.- SVEĆENIČKI MARIJANSKI POKRET

Informativni bilten KS, AKSA, u svojem broju 43/75 od 31. listopada 1975. donijela je obavijest, da je dne 22.X. o.g. u hrvatskom nacionalnom svetištu "Mariji Bistrici" održan prvi sastanak Svećeničkog Marijanskog Pokreta. Tom se prigodom skupilo oko 120 svećenika / dijecezanskih, redovničkih/, najviše iz prostrane zagrebačke nadbiskupije, a bilo ih je i iz drugih dijeceza. Na tom sastanku našao se jedan svećenik i iz naše biskupije, dobio je posebnu knjižicu pod naslovom "Marija svojim predragim svećenicima", iz koje ovdje prenosimo neke osnovne informacije o pokretu i posvetnu molitvu Neokaljanom Srcu Marijinu.

Sastanak u Mariji Bistrici bio je molitveni sastanak. Nakon što je s nekoliko riječi zagrebački nadbiskup Mons. Kuharić pozdravio i svećenicima predstavio Rev. D. Don Don Stefano Gobbi-ja i njegovog pratioca Don Renza Del Ponte, prvi je od njih predmolio radosni dio Ružarja s kraćim stankama. Nakon toga Don S. Gobbi izložio je glavne crte i svrhu pokreta, a kasnije je izmoljen drugi dio Ružarja kao priprava na sv. Misu, koju je predvodio Zagrebački Nadbiskup sa svoja dva pomoćna Biskupa, gostima iz Italije, te oko 80-tak svećenika. Poslije sv. Mise bio je zajednički objed u prostorijama župskog dvora, a popodne prije rastanka ponovno u crkvi treći dio Ružarja s posvetom prečistom Srcu Marijinu.

Za tu zgodu prevedena je na hrvatski knjižica "Marija svojim predragim svećenicima", izašla u 4. izdanju u prosincu 1974. godine, a prvo izdanje u rujnu 1973.

Iz te knjižice prenosimo braći svećenicima neke informacije o tom "Svećeničkom pokretu Marijinom".

Na početku potrebno je naglasiti, da se zapravo ne radi o nekoj organizaciji, koja bi imala svoje strukture, vodila evidenciju o svojim članovima, izdavala svoj bilten i sl. nego je to zajednica svećenika koji gaje posebnu pobožnost prema Mariji.

1. Nastanak Pokreta. Koncem 1972. našla su se tri svećenika u jednom župskom stanu na jezeru Como. Mjesni je Biskup za to saznao još iste večeri, bio o svemu obaviješten i nakon primljenih informacija uočio je prikladnost pokreta i čak bismo mogli reći njegovu nužnost.

Pokret je polako rastao, koncem 1973. bio je već oko stotinjak članova.

Sastanci koji su se održavali u toku 1973. i 1974. odlikovali su se Molitvom, Pokorom i Bratstvom.

Sastanak Don S. Gobbi-ja u Mariji Bistrici, po riječima samoga Gobbi-ja jedan je od najbrojnijih susreta.

2.- Tri karakteristične oznake toga pokreta:

a/ Osobna posveta Neokaljanom Srcu Marijinu.

Ta posveta nuka svećenike da Mariji povjere svoje Svećeništvo i postanu orudje u njezinim rukama, za njezine planove spasenja. Da bismo mogli proživljavati tu posvetu, potrebno nam je unutarne obraćenje, nenavezanost na same sebe, na stvorenja, na udobnost, na olake kompromise sa svijetom, jednom riječju, moramo biti onakvi kakve nas Ona želi, moramo se pripustiti njezinu vodstvu kao djeca u jednostavnosti i predanju.

b/ Vjernost Papi i Crkvi

c/ Privesti sve vjernike k pravoj pobožnosti prema Mariji.

Bitno je "da bolje živimo naše Svećeništvo, posvećujući ga potpuno Gospi, da budemo više Isusovi, da više pripadamo Crkvi i svim dušama".

"Bitno je staviti u Gospine ruke i u njeno Srce cijeli svoj svećenički život i prigrliti teške a istovremeno utješne posljedice:

- Ako pripadamo Gospi, Bogorodici, tada bi naš život morala obasjavati ljubav duboke adoracije i bratskog prijateljstva prema njezinu Sinu Isusu, koji živi u svetoj Euharistiji, u Božjoj Riječi i koji želi živjeti među svojim otkupljenima u našem svećeničkom životu.

- Ako smo Gospini, a ona je Majka Crkve, moramo se osjećati sjedinjeni s Papom i svojim Biskupima i biti elementi jedinstva i jasnoće, uzor vjernosti bez mana u našoj Crkvi, među braćom svećenicima i u Narodu Božjem.

- Ako priznajemo Gospu pravom, nadnaravnom Majkom svakoga pojedinoga od nas, onda to sinovsko jedinstvo mora biti sve potpunije s Njom, a u posluhu njezinim nadahnućima ne bi se smjelo oklijevati.

- Posvetivši se svim srcem Mariji sigurni smo da nas Ona prima iz ruku Isusovih kao maloga Ivana, onakve kakvi jesmo, rekli bismo bez ikakvih uvjeta.

- To znači da Ona, znajući našu ograničenost i naše nedostatke, prva se zalaže u svojim dužnostima naše Majke, Učiteljice i Odgojiteljice. Znat će nas postaviti na noge "fortiter et suaviter", te naučiti hodati, a zatim i trčati. ...

- "Marijanski apostolat među braćom i dušama koje nam Gospodin dodijeli, mora se obavljati s velikom ljubavlju i poštovanjem, polazeći važnost na dubinu a ne na opseg. Neka nam bude nužna posljedica to da živimo našu nutarnju Posvetu Isusu / po Krštenju i sv. Redu/ po Mariji, smatrajući je Majkom, koja to stvarno i jest...

Bit i djelotvornost Svećeničkog Marijanskog Pokreta ne sastoji se toliko u onome što činimo ili što ćemo učiniti zajedno, nego koliko smo istinski pobožni prema Bogu i Mariji...

O Svećeničkom Marijanskom Pokretu obaviješten je i Sv. Otac. Sv. Ocu sa sastanaka uvijek se izrazi vjernosti, poštovanja i odanosti, kao što je to učinjeno i sa sastanka u Mariji Bistrici dne 22. X. o.g. Sv. Otac kojiput je u audijenciji posebno pozdravio pripadnike toga Pokreta, pohvalio, ohrabrio i blagoslovio ta nastojanja. Pred nama je budućnost, da vidimo razvoj tog gibanja, ali ovdje spominjemo da je splitski Nadbiskup svojom okružnicom br. 2396/1975. preporučio svim svećenicima na području svoje nadbiskupije, kako biskupijskim tako i redovničkim da se pridruže Pokretu, a želi da u Solinu, Sinju i Vepricu budu podružnice za splitsku nadbiskupiju.

Možda je Hrvatska Marijanska Godina zgodna prigoda, da se što više proširi Svećenički Marijanski Pokret među svećenicima u hrvatskom narodu, pa i u našim biskupijama.

3.- ČIN POSVETE BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU

/ Za pripadnike Svećeničkog Marijanskog Pokreta/

Naša draga Gospo Fatimska, Majko milosrdja, Kraljice neba i zemlje, utočište grešnika, mi od Svećeničkoga Marijanskoga Pokreta, pozvani, da formiramo četvrt tvojih svećenika, posvećujemo se danas na posebni način Tvome bezgrešnom Srcu.

S ovim činom posvećenja želimo, da s Tobom i s Tvojom pomoću izvršavamo sve obveze, koje smo preuzeli s našim krsnim i svećeničkim posvećenjem. Obvezujemo se također, da ćemo nastojati oko onog unutrašnjeg našeg obraćenja, koje nas oslobadja svake ljudske privezanosti na nas same, na karijeru, na udobnosti, na lake kompromise sa svijetom, da budemo kao Ti, jedino spremni, da uvijek izvršavamo volju Božju.

I dok kanimo, da Tebi, preslatka i milosrdna Majko, povjerimo naše svećeništvo, da Ti njime raspolažeš prema Tvojim spasonosnim planovima u ovom sudbonosnom času, koji se nadvio nad svijet, mi se obvezujemo da ćemo ga izvršavati po Tvojoj želji, posebno u pogledu obnove duha molitve i pokore, gorljivog slavljenja presvete Euharistije i liturgije molitvenih časova, svakodnevnog moljenja svete krunice, prikazivanja svete mise svake prve subote Tebi na čast, te religioznog i strogog načina života da svima bude dobar primjer.

Obećavamo Ti da ćemo biti vjerni Evandjelju, koje ćemo neporočno i odvažno naviještati, ako je potrebno i do prolivanja krvi, te vjernost Crkvi, čijoj smo se službi i posvetili. Nadasve želimo biti ujedinjeni sa svetim Ocem i sa Hijerarhijom, prijanjajući čvrsto uz sve njegove smjernice, kao obrana protiv kontestacije Učiteljstva, koja prijeti samim temeljima Crkve. Pod Tvojom Majčinskom zaštitom želimo biti pravi apostoli sjedinjeni u molitvi i u ljubavi prema Papi, na kojega zazivljemo Tvoju posebnu zaštitu.

Na koncu obećajemo Ti, da ćemo privoditi vjernike, povjerene našoj brizi, k obnovljenoj pobožnosti prema Tebi.

Svjesni toga, da je zbog bezboštva velik broj vjernika izgubio vjeru, da je obećasćenje ušlo u sveti hram Božji ne štedeći ni toliku našu braću svećenike, da zlo i grijeh sve više poplavljuje svijet, usudjujemo se s potpunim pouzdanjem podići oči k Tebi, Majko Isusova i naša milosrdna i moćna Majko, da Tebe danas ponovno zazovemo, jer samo od Tebe očekujemo spas Tvoje djece.

O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!

3.- CRKVA, NAROD BOŽJI. EKLEZIOLOŠKI PREOKRET ?

/Prijevod članka: La Chiesa, Popolo di Dio. Un capovolgimento ecclesiologico? iz: La Civiltà Cattolica, 6. IX. 1975. str. 345 - 354/.

Ne mali broj katolika, da bi opravdao svoj stav neslaganja i osporavanja institucionalne Crkve, danas se poziva na nauku o "Božjem Narodu". Oni tvrde da II. Vatikanski Koncil, definirajući Crkvu kao "Božji Narod", nije samo obnovio tradicionalnu ekleziologiju, nego je postavio temelje radikalno novoj ekleziologiji, dapače izvršio je "ekleziološki preokret" u smislu što je staru "piramidalnu" i vršnu ekleziologiju pretvorio u vodoravnu i zajedničarsku, još bolje u sveravnopravnu ekleziologiju.

Prema staroj ekleziologiji - tumače oni - Crkva je bila piramida, na čijem vrhu bijaše Hijerarhija, dok su joj lajici sačinjavali bazu; međutim, prema novoj koncilskoj ekleziologiji, Crkva je u prvom redu konstituirana od "Božjeg Naroda", dok bi joj Hijerarhija bila drugotni i izvedeni element. Dakle, - zaključuju oni, - Crkva je temeljno Crkva "odozdol", ona je "zajednica", ali ne "hijerarhijska" nego "bratska".

Iz ove nove ekleziologije katolici osporavatelji izvode više zaključaka. Tri slijedeća čine nam se najvažnijima:

PRVO. Prvenstvo zajednice, skupštine, ujedinjene Božjom Riječju. Ono što je u Crkvi prvotno i bitno jest zajednica. Nju stvaraju i njom ravnaju služitelji koji su joj potrebni za život; ona je "kraljevska, proročka i svećenička" zajednica. Stoga "opće svećeništvo" ima prednost pred "ministerijalnim svećeništvom". Ovo je dano od Duha Svetoga, ali je priznato od zajednice i djeluje po njezinoj punomoći; prema tome zaređjeni svećenik u službi je zajednice i provodi njezina usmjerenja i odluke. Tako se objašnjava zašto svećenici koji pristaju uz takozvane "bazične zajednice" ne poduzimaju ništa bez prethodna savjetovanja s vlastitom zajednicom i ne bez njezina pristanka, makar njihov biskup zahtijevao od njih određene stvari;

time se takodjer tumači zašto neki svećenik, iako suspeniran a divinis, i dalje služi misu i dijeli sakramente, kad to njegova zajednica od njega traži. Volja zajednice ima premoć nad voljom Hijerarhije.

DRUGO. Poimanje crkvene zajednice kao zajednice jednakih, braće. Ne, dakle, "hijerarhizirana", "autoritarna" i "paternalistička" nego "bratska" i "demokratska" zajednica. Zajednica u kojoj su svi članovi jednako suodgovorni, u kojoj postoji auktoritet, ali nastaje "iz baze" i vrši se kao "služenje zajednici" u vremenu, načinu i mjeri kako zajednica odredi; u njoj je svećenik - pa i biskup - "brat među braćom", koji ima zadaću predsjedati euharistijskom slavlju u ime i po punomoći zajednice, ali njegova nazočnost nije neophodno potrebna, jer cijela zajednica - snagom svoga svećeništva - može slaviti Euharistiju.

TREĆE. Prvenstvo mjesne Crkve. Prvotna i temeljna crkvena stvarnost jest bazična mjesna Crkva, skupljena oko Riječi Božje i Euharistije i posvećena za služenje siromašnima i oslobođenje potlačenih: ona je puno povijesno ostvarenje Crkve. Sveopća Crkva nije ništa drugo nego zajedništvo mjesnih Crkava raspršenih po svijetu; spona jedinstva nije u povezanosti Episkopata s Papom, nego u zajedničkoj vjeri u Evandjelje i u zajedničkom zalaganju u oslobodilačkoj borbi siromašnih.

Jasno je, da u ovoj novoj ekleziologiji, utemeljenoj na prvenstvu zajednice, Hijerarhija nije po sebi nužna. Ne nijeće joj se opstojnost i stanovita korist, ali ne smatra se da ona ima udio u bitnom ustrojstvu Crkve. Zato se tvrdi, da bi se u ekleziologiji, zasnovanoj na pojmu "Naroda Božjega", sadašnja struktura "institucionalne" Crkve trebala korjenito izmijeniti; t.j. trebala bi se, ako ne posve zaniijekati, barem smanjiti /redimenzionirati/ uloga Pape i Biskupa, a istaknuti uloga zajednice, koja bi bila pozvana da prisvoji ono što je Hijerarhija prigrabila u svoju korist tijekom stoljeća, da se konstituirala kao "vlast" nad "Božjim Narodom"; Crkva bi se nadalje trebala shvatiti kao stvarnost koja se stvara "iz baze", kao "bratska" zajednica koja u Božjoj Riječi nalazi jedino "pravilo vjere". Stoga suodgovornost svih vjernika i kolegijalnost morale bi se promicati na svim nivoima, od mjesne do univerzalne, kao upravni oblici Crkve, umjesto sadašnjega monarhijskoga upravljanja; trebala bi se konačno veličati uloga mjesnih Crkava, malih ali živih i djelatnih "bazičnih zajednica" i trebalo bi srušiti sadašnju gorostasnu ali mrtvu strukturu institucionalne Crkve, koja je postala neimjerna "struktura vlasti", kojoj je simbol - Vatikan. Ne čitamo slučajno u jednome od prvih crkvenih osporavateljskih dokumenata - U Pismu Papi od 744 francuska kršćanina: SE CRISTO VEDESSE / 1. prosinca 1968/ :

"Bazilika sv. Petra u Rimu, unatoč Bramanteovu i Michelangelovu geniju, spomenik je crkvene gordosti /triumfalizma/... Ne znamo kad će ovaj hram biti srušen. Unatoč njegovim ljepotama, ne ćemo ga žaliti, previše nam je zla učinio. Ali naprotiv odviše dobro znamo, da neće ostati kamen na kamenu od crkvenog triumfalizma kojemu je on simbol"

/ Naslov je pisma vrlo ciničan: Inicijali znače S.C.V. znače Sacra Civitas Vaticana, a zlobnici su to izvrnuli i čitali otraga: V.C.S. t.j. Vi caccerebbe subito - odmah bi vas potjerao, primjedba prevodioca/

+ + + + +

Pitanje koje ovdje postavljamo jest ovo: Da li je II. Vatikanski Koncil, definirajući Crkvu kao "Božji Narod" zaista htio izvršiti "ekleziološki prevrat - preokret", i da li se opredijelio za ekleziologiju ne samo drugačiju od dosadašnje, ne više hijerarhijsku, nego zajedničarsku, i sveravnopravnu? Jasnije: što je Koncil želio reći nazivajući Crkvu "Božjim Narodom", i zašto je između mnogih načina definiranja Crkve dao prednost ovome?

Da bi se na ovo pitanje odgovorilo, potrebno je prije svega upozoriti na mjesto i značenje, koje je u pretkoncilskoj ekleziologiji imao pojam "Božjega Naroda", da bismo zatim proučili značenje koje je Koncil dao ovom izrazu i motive, koji su ga naveli da ovaj izričaj /definiciju/ pretpostavi drugima.

Kao što se zna, u godinama koje su prethodile Koncilu, služili smo se općenito Pavlovskim pojmom "mističnog tijela" da definiramo Crkvu. Osobito nakon enciklike "Mystici Corporis" Pija XII /1943/ definicija Crkve kao "Mistično Tijelo Kristovo" bila je prevladala nad svima drugima, pa i nad "Božjim Narodom".

Međutim, bilo je teologa i egzegeta koji su očito više cijenili ovaj zadnji pojam. Dapače, neki - kao M.D. Kloster 1950. god. - ustvrdio je da je izraz "Božji Narod" bio jedini odgovarajući način da se Crkvu označi.

U stvari, do IV. stoljeća ovaj su izraz najviše upotrebljavali kršćanski autori da označe /definiraju/ Crkvu. Motiv je bio jasan. Nasuprot "Božjem Narodu" - Izraelu, od kojega se otcijepila, Crkva je imala svijest - i to je potvrdjivala - da je ona "novi" Božji Narod, "novi" Izrael, baštinka Božjih obećanja, koja su se posve ispunila u Kristu, "nova" zajednica Božja - quahal - s kojom je Bog sklopio "novi Savez" u Kristovoj krvi.

Naime, već u Novom Zavjetu Crkva je predstavljena kao ostvarenje obećanja koje je u Starom Zavjetu Bog učinio: "Medju vama ću hoditi i bit ću vam Bog, a vi ćete mi biti narod" /Lev 26, 12; usp. Ezek 36, 28/. Ove riječi navodi sv. Pavao /2 Kor 6, 16/, Apokalipsa /21, 3/ i poslanica Hebrejima /8, 10/, po kojoj je Crkva "narod" za čije je grijehe Isus ispaštao /2, 7/ i koji je on posvetio u svojoj krvi /13, 12/. Ovomu Narodu pisci Novog Zavjeta pridaju naslove koji se odnose na Izrael: Narod koji pripada Bogu na osobit način /usp. Tit 2, 14/; "Narod koji je Bog sebi stekao", tako da, ako je prije bio "ne-narod", sada je "Narod Božji" /1 Petr 2, 9-10/, Narod koji treba ući "u počinak" Božji, pretkazan ulaskom Izraelovim u obećanu Zemlju /Hebr 4, 8-10/, skupljajući se u nebeski Jeruzalem, "Božji stan medju ljudima" /Otkriv 21, 3/.

U kršćanskim pisaca iz prvih stoljeća Crkva se općenito naziva "Božjim Narodom". Tako sv. Justin, u "Dijalogu sa židovom Trifunom" /119, 3; PG 6, 751/ tvrdi:

Postquam iustus ille occisus est, nos populus alter refluimus et novae ac florentes spicae germinavimus.

Origen vidi u Crkvi "pravi Izrael", narod oblikovan od ljudi različitih rasa / In ep. ad Rom. 8, 6; PG 14, 1173/.

Tertulijan tvrdi da su kršćani narod koji su navijestili proroci, novi ali ipak vrlo drevni narod Božji / De carne Christi, 7/. Napokon, sv. Augustin u Crkvi vidi pravi Božji narod, stvoren od Duha i pretkazan narodom Staroga Zavjeta /usp. Sermo 4, 8-34; PL 38, 37-50/.

Nakon sv. Augustina ideja "Božjega Naroda" malo pomalo iščezava, iako ostaje vrlo živa u rimskoj liturgiji, koja vrlo često moli od Boga da milostivo pogleda na "svoj" narod.

U srednjovjekovnoj teologiji pojam Božji Narod nema skoro nikakve važnosti; dok pojam "mističnog tijela" zajedno s pojmom "zaručnice Kristove" sve postaje važniji, možda zato što se činilo da on bolje osvjetljava duboku narav Crkve u svom formalnom aspektu.

K tomu treba dodati da je u srednjovjekovnoj teologiji vladao slab interes za povijesni vid; a pojam "Božjega Naroda" bio je shvatljiviji na horizontu povijesti spasenja.

Ideju Crkve kao "Božjega Naroda" snažno je zahvatio Luter, koji je tu ideju upotrebljavao u proturimskom smislu, da naglasi ne hijerarhijski, juridički i institucionalni nego zajedničarski i "duhovni" vid Crkve.

U reakciji na Lutera teologija katoličke Reforme nije pokazivala nikakve sklonosti za ideju "Božjega Naroda"; više je naprotiv inzistirala na institucionalnom i društvenom vidu i na vidljivom karakteru Crkve, koja je - kako je pisao sv. Robert Bellarmino - "zajednica ljudi toliko vidljiva i opipljiva koliko zajednica rimskog naroda, kraljevstvo Francuske ili Venecijanska republika" /De controversiis Christianae fidei, t. II, l. III, c. II, 1601, coll. 137-138/.

U prvoj polovici XX. stoljeća, nakon što su se prevladale nesigurnosti I. Vatikanskog Koncila, koji je ideju mističnog tijela smatrao "nejasnom" - Crkva se sve općenitije definirala kao "Tijelo Kristovo".

Da se osnaži ova tendencija, mnogo je doprinijelo otkriće "misterioznog" - "mističnog" značaja Crkve s jedne strane, a s druge strane, otkriće liturgije kao ponazočenje /aktualizacija/ spasavajućeg Kristova djela, koje živi i djeluje u Crkvi. Tako se dospjelo do enciklike "Mystici Corporis Christi" /29. lipnja 1943/, koja je ustvrdila:

"Da se definira i opiše ova prava Kristova Crkva, koja je jedna, sveta, katolička, apostolska, rimska Crkva, ništa nema plemenitije, veće, božanskije nego onaj izraz kojim se ona naziva "Mističnim Tijelom Isusa Krista", izraz koji izvire i gotovo klija iz onoga što se često izlaže u Svetom Pismu i u Svetih Otaca" /br. 13/.

Ipak, ovo prevladavanje poimanja Crkve kao Mističnog Tijela Kristova nije bilo apsolutno. Mnogi teolozi i egzegete - kao što su L. Cerfaux, M. Schmaus, L. Bouyer - vidjeli su usku povezanost koja postoji između "Tijela Kristova" i Božjega Naroda".

Prije Koncila, 1958. godine pisao je M. Schmaus da je "Crkva Božji Narod i na takav način postoji kao Tijelo Kristovo. Božji Narod Novog Zavjeta ima svojstvo da bude Tijelo Kristovo /.../. Iz značaja Crkve da je Božji Narod, koji se ostvaruje kao Tijelo Kristovo,

proizlazi bilo vidljivost, bilo juridički oblik Crkve, bilo punina njezinih vlastitosti" /La Chiesa, 1963., str. 180/. Zatim je dodao: "Pojmiti Crkvu kao narod Božji dovodi do toga da je shvatimo kao Tijelo Kristovo i upravo s ovim novim pojmom onaj prvi poprima svoje pravo značenje. Razlika između Božjega naroda Staroga Zavjeta i naroda Novoga Zavjeta temelji se osobito na činjenici da je Božji narod Novoga Zavjeta takav ukoliko je narod Kristov. Opstojnost u Kristu i po Kristu daje, dakle, Crkvi značaj Božjega Naroda Novoga Zavjeta /.../ Ideja Tijela Kristova poprima tako odlučnu važnost za shvaćanje Crkve /Ibidem, str. 212-213/.

Crkva je, naime, Božji Narod koji postoji u Kristu, iz kojega prima bitak i život zato jer s Kristom sačinjava jedno tijelo.

+ + + + +

II. Vatikanski Koncil, da označi Crkvu, dao je prednost pojmu "Naroda Božjega" pred pojmom "Mistično Tijelo Kristovo", odbacujući prvu redakciju Konstitucije o Crkvi koja je polazila od ideje Mističnog Tijela, da odatle izvede posebne značajke.

Zašto ova prednost?

Bilo je mnogo motiva. U prvom redu činilo se da pojam "Mističnog Tijela", koji se jedino upotrebljavao da označi Crkvu, ne vodi dovoljno računa o činjenici da je Misterij Crkve tako složen i dubok, da taj jedini pojam ne može iscrpiti sve njezine aspekte; stoga, pojam Mističnog Tijela morao se nadopuniti ostalima, prije svega pojmom Božjega Naroda. Drugo, činilo se da definiranje Crkve kao "Mističnog Tijela" slabije pomaže ekumensku stvar, jer se moglo povrijediti osjetljivost "odijeljene braće", koja su se osjećala isključena iz Crkve. Napokon, pojam "Mističnog Tijela" primijenjen na Crkvu na odveć strog i isključiv način mogao bi o njoj dati statičnu i juridičku sliku, a osobito nije izgledalo da ima u vidu povijesni i hodočasnički karakter Crkve.

Prema tome, za označivanje /definiranje/ Crkve više se voljelo upotrijebiti pojam "Božjega Naroda" koji je bolje isticao njezinu zajedničarsku i vidljivu, društvenu i povijesnu dimenziju, njezin karakter spasiteljske zajednice, hodočasnički značaj, ucjepljenje u ljudsku povijest, univerzalnost. Jasno je, međutim, bilo u nakanu Koncila da pojam Božjega Naroda treba upotpuniti i dopuniti pojmom Mističnog Tijela, nevidljive zajednice milosti i ljubavi u Kristu. Crkva je Božji Narod koji živi u Kristu i od Krista. Zbog tog razloga Koncil je u konačnoj redakciji Konstitucije o Crkvi, prije nego što govori o "Božjem Narodu" /LG 9-17/ posvetio dug odlomak Crkvi "kao Mističnom Tijelu Kristovu" /br. 7/. Trebalo je Božji Narod vidjeti u perspektivi Mističnoga Tijela.

Bila bi stoga zablude gledati u prednosti koja se dala pojmu "Božjega Naroda" nakanu Koncila da "prevrne" prethodnu ekleziologiju. Bez sumnje, na ekleziološkom polju II. Vat. Koncil bio je duboko novatorski, ali ne u smislu i s nakanama kakve bi mu neki htjeli pripisati.

Zasluga je II. Vat. Koncila prije svega u tome što je snažno naglasio značaj "misterija" Crkve, povezujući ga tijesno s misterijem Prev. Trojstva: ako je Crkva vidljivo društvo, sastavljeno od vjernika i opskrbljeno hijerarhijskim organima, ona je istodobno, dapače naglašeno Sakrament spasenja, Mistično Tijelo Kristovo, po kojem se na sve širi istina i milost, tako da je "vidljivo" u službi "nevidljivoga", "institucionalno" u službi "misterija".

Zasluga je Koncila i u tome što je predstavio Crkvu kao "zajedništvo", u kojem su i hijerarhija i laikat, prije nego što se razluče po svojim funkcijama koje vrše unutar Božjega Naroda, jedno u Kristu. Na taj je način Koncil bolje i točnije uravnotežio različite sastavnice Božjega Naroda, dajući laicima mjesto i funkcije koje im pripadaju u Crkvi i smještajući Hijerarhiju na jasniji i očitiji način unutar Božjega Naroda. Posjekao je tako u korišćenu klerikalizam, razbijajući raširenu predrasudu koja je Crkvu svodila na kler i Hijerarhiju.

Ne može se, dakle, govoriti o "ekleziološkom preokretu-prevratu", o radikalno novoj eklesiologiji oprečnoj onoj pret-koncilskoj, nego radije o ispravcima prethodnih eklesioloških usmjerenja, o pomaknuća naglasaka, o drugačijem i pravilnijem uravnoteženju pojedinih elemenata eklesiologije; jednom riječju radi se o novoj eklesiološkoj sintezi, koja ne niječe nijedan od bitnih domaćaja eklesiologije prethodnih stoljeća, nego ih stavlja u drugačije svjetlo, sukladnije Svetom Pismu i Predaji prvoga kršćanskoga tisućljeća.

Na poseban način, Koncil nije zaniijekao hijerarhijski značaj Crkve u korist zajedničarskog, narodnog karaktera. Netko je ustvrdio da je ovo bila nakana ili barem težnja Koncila kad je premjestio poglavlje koje govori o "Božjem Narodu" stavljajući ga prije onoga koje raspravlja o Hijerarhiji, kao da naznači prednost jednoga pred drugim. Takvo objašnjenje radikalno je krivo.

Sigurno, onaj premještaj bio je od velike eklesiološke važnosti, jer se izbjegla velika opasnost da se Hijerarhija postavi izvan Božjega Naroda, a ovaj da se svede^{na} laikat.

Božji Narod sačinjavaju svi krštenici, pripadali oni hijerarhiji ili običnim laicima.

U pozitivnom smislu onaj je pomak htio samo istaknuti bitnu točku eklesiologije: svi krštenici, prije nego što se razluče po funkcijama i zadaćama, na isti su način dionici u zajedničkim temeljnim vrednotama kršćanske egzistencije, kao što su: krsno dostojanstvo, milost, učenici Kristovi, bratstvo među svim vjernicima koje od njih čini zajedništvo "braće" u Kristu i "sinova" istoga nebeskoga Oca, udioništvo u kraljevskom i proročkom svećeništvu Kristovu.

Drugim riječima, stavljajući u prvi plan Božji Narod i ističući jedinstvo, dostojanstvo i temeljnu jednakost, Koncil nije htio reći da "Božji Narod" dolazi prije Hijerarhije, ili da je od nje viši, već je htio govoriti o ciljevima i vrednotama zajedničkim svima krštenicima prije nego li o funkcijama koje pripadaju nekima od njih. Red svrhe morao je naravno prethoditi redu sredstava, uloga, koji služe za njezino ostvarenje. A nema sumnje da u Crkvi hijerarhijska uloga ima udio u redu sredstava, u službi je spasenja i posvećenja svega Božjega Naroda.

To ne priječi, da hijerarhijska služba uključuje nadmoć i stvarni auktoritet u Crkvi, iako taj auktoritet - koji je za posvećenje, poučavanje i upravljanje cijeloga Božjega Naroda - s jedne strane, ne razbija temeljnu "jednakost /sviju krštenika/ s obzirom na dostojanstvo i na zajedničko djelovanje svim vjernicima u izgradnji Kristova Tijela", a s druge strane, uključuje "neku vezu", jer su "pastiri i drugi vjernici među sobom vezani zajedničkim nužnim odnošajem", jer "pastiri Crkve, slijedeći Gospodinov primjer, služe jedan drugomu i drugim vjernicima, a ovi neka živo suradjuju s pastirima i učiteljima" /LG, 32/.

Koncil, dakle, nije pretvorio ekleziologiju iz "piramidalne" u "zajedničarsku", izbacujući praktično iz igre Hijerarhiju; samo nam je dao sukladniji ekleziološki pogled, smještajući Hijerarhiju - kojoj je priznao vlast i auktoritet nad čitavom Crkvom - doduše unutar Božjega Naroda, ali s točnom ulogom učiteljstva i vodstva. Funkcija - naglasio je Koncil - ne dolazi od samog Božjeg Naroda, nego izravno od Krista i od Duha Svetoga po obredu polaganja ruku. Tako je, prema II. Vat. Koncilu, Crkva u isto vrijeme hijerarhijska i zajedničarska. Ravnovjesje /Ekvilibrij/ između ova dva elementa osjetljivo je i u nekim pojedinim vidovima tako jer teško, ali ne bi više bilo Kristove Crkve, ako bi se išlo za tim da se ukloni jedan od tih elemenata. Eto, zašto jedna crkvena zajednica ne hijerarhijska, - tj. neujedinjena s Hijerarhijom koju je Krist htio za svoju Crkvu - nije katolička zajednica.

Oslanjajući se na učenje II. Vat. Sabora, pogrešno je, dakle, suprostavljati zajednicu ili "Božji Narod" "Hijerarhiji", Crkvu "odozdol" ili iz baze, Crkvi "odozgor", ili "piramidalnoj", Crkvu kao "bratsku" zajednicu Crkvi kao "hijerarhijskoj" zajednici.

Medju ovim elementima - koji su svi valjani - ne smije se postavljati oprečnost, nego treba tražiti upotpunjenje, uravnoteženu sintezu, u svjetlu Božje Riječi i Crkvene Tradicije. To je ono što je Koncil učinio. Stoga se izvrće misao i nakana Koncila, kad se nastoji razdijeliti i suprostaviti ono što je on ujedinio, raskinuti sintezu, koju je on s tolikom vrsnošću uspostavio.

+ + + + + + + + + +

Preostaje nam da vidimo u kojem je smislu II. Vat. Koncil uzeo izraz "Božji Narod".

Pitanje je važno, jer određeni demokratski i popularni osjećaj, koji je danas tu i tamo primjećuje na ekleziološkom polju, ima svoj korijen u krivom poimanju "Božjega Naroda". Jasno je, naime, ako se izraz "narod" uzima u političkom smislu koji postoji u modernom svijetu - osobito u zapadnom demokratskom sustavu - onda se ne može opravdavati opstojnost crkvenog auktoriteta koji ne proizlazi iz naroda, iz baze: narod je po svojoj definiciji "suveren" i svaki auktoritet ima svoj izvor i svoj temelj u narodnoj suverenosti.

Jasno je takodjer da bi i za Crkvu trebala vrijediti pravila izbornog i predstavničkog demokratskog sustava: svi oni koji u Crkvi vrše upravljačku ili predstavničku ulogu, trebali bi biti izabrani iz baze i govoriti i djelovati u njezino ime, po njezinoj punomoći i na način i u vrijeme koje ona odredi.

Ali izraz "narod" uzimaju također neki ne više u političkom smislu demokratnog sistema, nego u "klasnom" smislu. U tom slučaju - kao što je poznato - u nekom sustavu protivnih klasa, interesa i kultura, koje se bore za osvajanje vlasti, pod "narodom" se razumijeva podređena klasa koja se nastoji osloboditi gospodstva /dominacije/ vladajuće klase. Ova shema primijenjena na Crkvu, uvodi u nju klasnu borbu između "naroda"-običnih vjernika - podređene i posve obezvlašćene klase - i "Hijerarhije"-vladajuće klase, koja je u svoju korist prigrabila svu vlast u Crkvi. Tako susrećemo katolika kontestatora koji danas govore o "ponovnom prisvajanju" od strane "naroda" i narodne "baze" službi i Božje Riječi, što ih je Hijerarhija prisvojila u svoju korist. Biblija je knjiga naroda, . vele oni, - i on je ima pravo čitati s podređenog, "proleterskog" klasnog stajališta, kao što je do sada Hijerarhija čitala s vladajućeg "buržuskog" klasnog stajališta.

Evo, dakle, pitanja: je li Koncil, služeći se izrazom "Božjega Naroda", uzeo taj pojam u "političkom" ili "klasnom" smislu, kako smo to gore objasnili? Je li barem dao pretpostavke za jedno od tih tumačenja?

Odgovor je jasno negativan!

Koncil je upotrijebio termin "Božji Narod" isključivo u "biblijskom" i "tradicionalnom" smislu, t.j. u smislu koji on ima u Starom i Novom Zavjetu i u spisima crkvenih Otaca: dakle, u religioznom, a ne u društveno-političkom smislu.

U Starom Zavjetu "Božji Narod" bijaše Izrael, kojega je Bog izabrao između svih naroda kao "svoj" narod, posvetio ga za svoje štovanje i s kojim je uspostavio tijesni savez. Ono po čemu je Izrael bio narod jest: zajednica rase, institucije, cilja, teritorija, jezika i bogoštovlja. Ali Izrael je bio "priprema i slika" novog "Božjeg Naroda", Crkve, koja će nastati iz novoga saveza Boga s cijelim čovječanstvom, što je zapečaćeno Kristovom krvlju.

Novi mesijanski i eshatološki narod, za razliku od izraelskoga naroda, sačinjavat će ljudi svih rasa, imat će nove religiozne institucije, novi kult, neće imati svoju zemaljsku domovinu, nego će ići za budućim gradom, imat će kao glavu Krista, a kao uvjet slobodu i dostojanstvo sinova Božjih. Ono što je značajno za ovaj narod nije to da je on "narod", nego da je on "Božji", "Kristov". Naime, za razliku od staroga izraelskoga naroda, Crkva nastaje ne iz zajedničkog političkog iskustva nego iz saveza Boga s čovjekom, sklopljena u krvi Kristovoj. Zato je Crkva Narod koji je Krist sebi stekao svojom krvlju. To je, dakle, Narod strogo religioznim, a ne političkim profilom.

Naravno, nije to neka amorfn masa; već organska, struktuirana zajednica s auktoritetom, koji usmjeruje napore i volje sviju k jednom jedinom cilju, utemeljena zajednica na Apostolima i njihovim nasljednicima, što nad njom vrše vlast koju im je Krist podijelio.

"Narod Božji" neshvatljiv je, dakle, bez Hijerarhije. Tako ga je shvatio Novi Zavjet, tako ga je shvatila Tradicija Crkve, tako ga je razumio II. Vatikanski Koncil.

Kao zaključak:

Nova ekleziologija kontestatora-katolika, udaljujući se radikalno od ove temeljne ekleziološke točke II. Vatikanskoga Koncila i od vjere zajednice, postavlja se na liniju koja nije katolička.

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- Blagoslov temelja i polaganje temeljnog kamena nove katedralne crkve u Mostaru.

Na 32. nedjelju kroz godinu, na blagdan posvete Lateranske Bazilike, 9. studenoga svete, jubilarne 1975. godine preuzvišeni gospodin Mons. Dr. Petar Čule svečano je blagoslovio temelje i položio temeljni kamen nove katedralne crkve u Mostaru.

Ordinarijat je želio, da to bude posve tiho, bez ikakve vanjske proslave, predviđajući da bi se mogla jedna vanjska proslava prirediti prigodom blagoslova i otvaranja crkve za javnu upotrebu, stoga nije pozivao ni naprijed obavješćivao župnike po biskupiji, nego je samo poslao kraće obavijesti bližim i susjednim župama oko Mostara. Unatoč toga i usprkos kiše, koja je baš u nedjelju 9. studenoga padala, blagoslovu temelja i polaganju temeljnog kamena prisustvovalo je velik broj vjernika iz župe Mostar i okolnih župa, a župnik Stoca došao je i sa sobom doveo i pjevački zbor koji je predvodio pjevanje za vrijeme sv. Mise.

Bilo je predviđeno, da obred blagoslova obavi Biskup-Ordinarij, a da Misu na temeljima crkve služi Biskup-Koadjutor. Međutim, radi nekih tehničkih stvari, Biskup je Koadjutor molio, da i sv. Misu služi Biskup-Ordinarij, a da on bude slobodan za druge stvari. Tako je i bilo. Biskupu-Ordinariju za vrijeme blagoslova i sv. Mise asistirali su župnik iz Kruševa i kapelan iz Potoka, Bijeloga Polja.

Uvodno, na početku obreda blagoslova temelja Biskup je Ordinarij zahvalio najprije Svemogućemu Bogu za ovaj čin, te onda svima onima koji su pripomogli, da se je moglo doći do ovoga časa: posebno mostarskoj Općini, Zavodu za urbanizam i komunalnu djelatnost, poduzeću G.P. "Hercegovina", koje izvodi gradjevinske radove, svima koji su bilo na koji način pripomogli da se je mogla otpočeti gradnja nove nove katedralne crkve u našem gradu na Neretvi. Spomenuo je posebno i dar od 50. tisuća USA Dolara, koji je poklonio trgovac Petar Dicca za gradnju katedrale u Mostaru.

Dok je Biskup-Ordinarij polagao temeljni kamen, Biskup je Koadjutor pročitao povijesno svjedočanstvo o blagoslovu i polaganju temeljnog kamena nove katedralne crkve, koje je ugrađeno u taj temeljni kamen.

To svjedočanstvo ovdje donosimo u cijelosti:

"Svete jubilarne godine, kad se na čelu Katoličke Crkve nalazio Papa Pavao VI, na čelu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije maršal Josip Broz Tito, na čelu Biskupije Petar Čule sa svojim Koadjutorom Pavlom Žanićem, na čelu Općine Mostar Izet Brković, ja, niže potpisani mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj mrkanjsko-trebinjske biskupije, dana devetoga, mjeseca studenoga, svečano blagoslovih temeljni kamen nove katedralne crkve u Mostaru.

Mjesto za gradnju nove katedralne crkve dodijelila je skupština Općine Mostar, na čelu koje je u to doba bio Radmilo Andrić. Idejni projekt za crkvu i prateći kancelarijsko-stambeni objekt izradila je ekipa inženjera, a izvedbene projekte izradio je Zavod za arhitekturu arhitektonskog Fakulteta sveučilišta u Zagrebu. Radove izvodi građevinsko poduzeće "Hercegovina" iz Mostara.

Neka bude na slavu Trojedinoga Boga, na čast Presvete Bogorodice, Kraljice svijeta i Majke Crkve, na procvat katoličke vjere, spas neumrljih duša, na dobro i napredak naše kršne Hercegovine.

U Mostaru, dana devetoga, mjeseca studenoga, godine Gospodnje 1975.

+ P e t a r, biskup".

2.- Blagoslov temelja i polaganje temeljnog kamena župske crkve i župskog stana novoosnovane župe Stjepan Krst, u stolačkom dekanatu, mrkanjsko-trebinjske biskupije.

Župa Stjepan Krst, u stolačkom Dekanatu, mrkanjsko-trebinjske biskupije osnovana je Dekretom Biskupskog Ordinarijata u Mostaru broj: 263/1974. od 8.II. 1974.

Poduzetni i agilni župnik, vlč. Slavko Maslač, odmah je poduzeo akciju da pronadje prikladno mjesto za gradnju, pribavi odgovarajući plan i potrebne dozvole od skupštine Općine Stolac, kako bi s vjernicima mogao otpočeti gradnju potrebnih objekata za samostalan život i rad župske zajednice.

Kad je sve to sretno završio, on je otpočeo s vjernicima u toku ove godine pripravne radove, i, eto, Bogu hvala, dne 12. listopada o. g. pomoćni Biskup, Koadjutor blagoslovio je temelj i položio temeljni kamen za zgradu, koja će obuhvaćati i župsku crkvu i potrebni župski stan. Kako je poznato, to je svijet siromašan, ali uz najveće žrtve i odricanja oni su nastavili izgradnju početih objekata, i uz pomoć Božju, nadaju se i oni u slijedećoj, za nas Frvate, mnogostruko jubilarno, godini pokriti i otvoriti za javnu upotrebu.

Neka Bog blagoslovi rad i nastojanja vjernika i župnika!

3.- Blagoslov temelja novog župskog stana u Donjem Hrasnu.

Na blagdan Sviju Svetih, dne 1. studenoga o. g. Dijecezanski Biskup - Ordinarij svečano je blagoslovio temelje novog župskog stana u župi Donje Hrasno, mrkanjsko-trebinjske biskupije, što ga je započeo radini i neumorni župnik preč. gospodin Don Stjepan Batinović.

4.- Blagoslov novih kipova za župsku crkvu u Hercegovačkim Vinjanima.

Preuzvišeni pomoćni Biskup- Koadjutor svečano je blagoslovio vrlo ukusne i velike kipove Blažene Gospe i Sv. Josipa u nedjelju dne 23. studenoga uz pučku sv. Misu. Tom prigodom Koadjutor je mladeži održao prikladnu katehetsku pouku i prikazao neke filmove. Kipovi su dar vjernika iz župe za njihovu župsku crkvu, koja još nije dograđena, nego samo pokrivena i prozorima zatvorena.

5.- Sjećanja na prvo Hercegovačko hodočašće u Rim i Lourdes, 14. do 25. srpnja 1975.

/Piše pomoćni Biskup-Koadjutor Pavao Žanić/

Glas Koncila donio je jedan prikaz našeg hodočašća u Rim i Lurd, pa ovdje donosimo samo neke misli i sjećanja.

Doživljaj hodočašća se ne može opisati, treba ga doživjeti.

Naši se vjernici teško odlučuju na tako dugo i veliko hodočašće, ali kada ga dožive, onda nemaju riječi, da se nahvale onim što su doživjeli.

Drugi razlog zašto se mnogi teško odlučuju na veliko hodočašće jest financijske prirode. Ne da nemaju, barem mnogi, nego im se čini, da je u takvu svrhu ipak previše dati toliki novac.

Za druge je zaista razlog neimaština, ali onih koji mogu žrtvovati i potrošiti ima dovoljno.

Eto, da bi se hodočasnici iz Hercegovine lakše odlučili na put u Rim i Lurd, odlučili smo se za hodočašće u vlastitoj organizaciji.

Mnogi nisu vjerovali, da ćemo uspjeti proći s cijenom od 240. tisuća starih dinara za 12 dana. Ipak uspjeli smo. Čak to je hodočašće bilo oko 40% jeftinije nego li druga hodočašća koja su išla u organizaciji neke agencije.

Izgledalo je na početku da hodočasnici iz Hercegovine neće popuniti jedan autobus. A trebalo je dosta prije polaska znati na čemu smo. Zato smo dali oglas u Glas Koncila. Autobus se brzo napunio, a onda su počele s prekobrojnima. Među prekasno prijavljenima bilo je i toliko Hercegovaca, da bi mogli ispuniti autobus, ali nije bilo moguće otkazati onima koji su već uplatili. Prekobrojnih koji su se javili bilo je oko 115, a neki se nisu ni javljali kad su od drugih čuli da već nema mjesta u autobusu.

Iz Hercegovine je otišlo 35 hodočasnika, ostali iz drugih krajeva. Ukupno 49 plus dva šofera. Bilo je 8 svećenika, biskup Koadjutor i četiri časne sestre. Mnogi su molili da se uzme još jedan autobus, ali bilo je to nemoguće. Naime, prijave boravka i smještaja u raznim mjestima /Rim, Genova, Avignon, Lourdes, Nica, Padova/ trebalo je davno prije polaska urediti, i to za određeni broj osoba, za točno određene dane i mijenjanje u zadnji čas je isključeno. Osim toga, i jedan autobus za tako daleki put je velika briga, a dva autobusa nisu dvostruka nego deseterostruka briga.

Iako nije bilo moguće baš sve predvidjeti, pa se moglo dogoditi da se i cijene podigne na putu, ipak je sve bilo dobro, svega dovoljno i obilno. U smještajima sve kompletno: spavanje, doručak, ručak i večera. Kada smo cijeli dan bili na putu, da ne gubimo vrijeme silaska s autostrade, ručak je bio na nekoj pumpnoj stanici, ali opet vrlo dobro, obilno, s dobrom kapljicom, romantičnije i sladje nego li u hotelu. Dakle, što se tiče materijalne strane, smještaj, hrana i cijene, svatko je bio prezadovoljan.

Za drugi put će se ipak moći neke stvari bolje predvidjeti.

Duhovni je doživljaj bio još povoljniji, a on je i bio cilj hodočašća: Sveta Godina, Rim, Lurd, Padova... to je bio lijep program, dva puna dana u Rimu, više od tri puna dana u Lurdu.

Najveći dio hodočasnika su bili prvi put u Rimu i Lurdu, pa je doživljaj bio tim jači i bogatiji. Disciplina na putu je bila izvanredna, najveći dio bez ijedne pritužbe, bez ijednoga prigovora. Nitko se nigdje nije izgubio, nigdje zakasnili, svugdje došli na pripremljeno i ugovoreno, iako šoferi nisu uopće poznavali ni jezik ni put, nego smo ih mi vodili.

Rim je prebogat impresijama za svakoga. Nagodili smo da u Rimu budemo na generalnoj audijenciji i prijavili smo se na vrijeme da nas Sv. Otac spomene poslije nagovora. Svaka od četiri velike rimske bazilike bila je posebni doživljaj. Ulazili smo uvijek sa zajedničkom molitvom, slijedila je prigodna pobožnost i onda malo tumačenje o mjestu, u kome se nalazimo. Vlastitim autobusom Rim se dobro pregleda, naravno koliko je to moguće za dva dana.

Posebna je doživljaj bila misa u crkvi sv. Petra s kardinalom Seperom, a onda generalna audijencija sa sv. Ocem. Imali smo propusnicu za sjedeća mjesta, ali je bilo muke dok smo ih izborili. To je dosta važno, jer neki nisu baš dobri pješaci, pa jedva čekaju kada će se odmoriti, sjesti. Generalna audijencija je bila na trgu Sv. Petra, a Papa je došao iz Castel Gandolfa helikopterom u vatikanske vrtove, i onda jednim malim džipom na trg sv. Petra, naravno burno pozdravljen od tisuća vjernika sa svih kontineta, natpisi, znakovi, grupe veće i manje, tridesetak biskupa, mnoštvo svećenika i časnih sestara i vjernika svih boja. Naše je hodočašće imalo i tu svrhu da hodočasnici vide i dožive te velike časove u životu Crkve. Oni, naime, često doživljavaju Crkvu kao mističnog Krista poniženog i poruganog. Na hodočašću su oni doživjeli Crkvu kao mističnog Krista na Taboru ili na dan Uskrsnuća. I to ih je očito ohrabrio. Bilo je vrlo zanimljivo slušati njihove razgovore o utiscima, doživljajima. Nažalost, nisu mogli razumjeti ono što nam je Papa onako dugo /relativno dugo prema drugim grupama/ govorio o Hercegovini, ali dobro su zakričali, kad nas je spomenuo, naučili su to od drugih grupa. Čak su se dogovorili sa Slovencima do kojih su sjedjeli da jedni drugima pomognu, kad se bude trebalo javiti. Taj doživljaj Tabora je doista istinit na onom veličanstvenom trgu, pred najvećom crkvom na svijetu, pred Papom, Ocem kršćanstva i među braćom po vjeri sa svih kontinenata. I sve druge rimske bazilike bile su novi doživljaj, a opet posebno katakombe. Svakog dana smo nekoliko puta prošli kroz centar Rima: Piazza Venezia, Altare della Patria, Koloseum, jer tu smo blizu imali smještaj. To je ono srce carskog Rima, a tako i suvremenog.

Lurd, kao mjesto hodočašća, nije ni manji ni veći od Rima. Oni su samo različiti. Lurd - Gospin grad. Naši šoferi, muslimani i pravoslavac, znali su nešto što je Rim, ali o Lurdu ništa. Mislili su da će naš susret i u Rimu i u Lurdu biti susret s nekim pobožnim bakama. To su nam priznali. Oni su bez nas sve pogledali, onako malo iz daleka. I u Rimu, i u Lurdu. Ostali su zabezegnuti, i nisu mogli a da ne priznadnu svoje iznenadjenje, divljenje.

Lurd ne gubi na svojoj privlačnosti i duhovnoj snazi. To priznaju i francuske vjerske statistike, koje bilježe osjetan pad vjerske prakse, ali ujedno jačanje Lurdskih hodočašća.

Turizam? Biznis?

Doduše, danas se lakše i više putuje nego nekada. Jedan svećenik, koji nije nikada bio u Lurdu, govorio je prije nekoliko godina o štetnim pojavama miješanja biznisa u pobožnost i kao primjer naveo je komercijalizirani Lurd, okrivljujući za to Crkvu i organizatore hodočašća.

Treba priznati da ona Apostolova, tko se bavi oltarom, mora i živjeti od oltara, zna često biti zloupotrebljena tako da materijalni interes sramoti vjeru. Na to je taj svećenik mislio i na Lurd ciljao, ali Lurda nije poznavao.

Tko je bio u Lurdu, mirno sve pregledao, mogao je vidjeti da postoje dva Lurda: onaj vjerski i onaj civilni.

Onaj vjerski, čini mi se da je savršeno sačuvao svoje dostojanstvo od sramote biznisa, kao malo koje svetište na svijetu. Bio sam 4 puta u Lurdu, ukupno 20 dana. Nikada nisam vidio da netko kesom kupi milostinju, ni preko svetih misâ /sa 100, 1.000 ili 10.000 prisutnih/, ni kod ulaza ili izlaza crkava, ni kod frekventnog mimohoda u špilji gdje svatko poljubi pećinu ispod Gospina kipa, nigdje, nigdje. Tko hoće dati milostinju, teško će i pronaći gdje će ubaciti, jer se mjesta za milostinju nigdje ne nameću. U predjelu lurdske svetišta postoji mali dućan, zapravo knjižara, u kojoj se mogu kupiti knjige i gramofonske ploče o Lurdu, te note onoga što se tamo pjeva. Nikakvi suveniri, ništa drugo. Pred tom malom knjižarom vani na otvorenom su boksovi za svijeće raznih veličina, bez prodavača, samo su naznačene cijene od pola franka, 1 frank /oko 400 SD/, 2 fr. i t.d. Pred svijećama je škrabica u koju svatko, ako hoće, ubaci novac.

Kupanje u lurdske vodi u zatvorenim kupkama zauzima jedan popriličan broj osoba i sigurno ima svoje režijske troškove, ali kupanje je za svakoga gratis.

Od ustanova koje su povezane s hodočašćima i svetištem u prostoru svetišta je azil, gdje se besplatno smještaju siromašni bolesnici, a malo na više, na brijegu, 20 minuta od centra glasoviti Cité Secours, gdje su u prekrasnoj prirodi paviljoni sa skromnim smještajem i blagavaonom sa skromnom hranom za siromašne hodočasnike, kapaciteta do 600 hodočasnika u isto vrijeme, ali sve, ama baš sve badava. To uzdržavaju dobročinitelji, a svaki hodočasnik koji je tu primljen, na dolasku primi jednu plavu kovertu s natpisom: Ovdje je sve badava, ako želite pomoći i druge da mogu ovdje doći, možete nešto staviti u ovu kovertu i ubaciti u kutiju. To nitko ne kontrolira. Smještajem u Cité Secours-u naši su hodočasnici bili sasvim zadovoljni.

Eto, to je taj vjerski "komercijalizirani" Lurd!

Onaj civilni Lurd je neizbježni biznis. Neizbježan je, jer u Lurd ne hodočaste andjeli, koji nemaju tijela, nego ljudi koji imaju dušu i tijelo, koje treba smještaj i prehranu, a svatko želi nešto kupiti za svoje i ponijeti za uspomenu. Zato u Lurdu, onom civilnom, stotine hotela i dućana devocionalija. Kada ih ne bi bilo, što je nemoguće, valjda bi se prvi bunili kritičari "komercijaliziranog Lurda", jer se tobože nitko ni zašto ne brine, pa se nema gdje prenoćiti ni ručati, ni kupiti malo suvenira. Ljudi smo, pa nam sve to treba, a ljudi smo, pa u ničemu nemamo prave mjere kao ni biznismeni u Lurdu, od kojih je nekima jedini bog - novac! Ipak je u mnogim hotelima atmosfera vjere i molitve, a u samom svetištu atmosfera molitve je ono što posebno impresionira hodočasnike.

Mi smo prisjeli u Lurd oko 4 sata popodne, baš u vrijeme popodnevne procesije sa Presvetim. Prvi utisci naših hodočasnika bili su izvanredni, suza u oku nije izostala, kad smo uz pjesmu "Sred te se pećine..." ulazili u Gospin grad. U Lurdu smo ostali puna tri slijedeća dana i peti dan ujutro otputovali. Prisustvovali smo slijedećeg dana, nedjelja, internacionalnoj misi u bazilici Sv. Pija X. U koncelebraciji je bilo oko 500 svećenika i nekoliko biskupa /napominjemo svećenicima, da na ovakva hodočašća uvijek ponesu sa sobom amikt, albu, pojas, štolu, jer bez toga mnogo problema ovdje ondje/. Naše posebne mise imali smo pred špiljom i u bazilici sv. Krunice. Više manje svi smo prisustvovali ili išli u procesijama i onim popodnevnim i večernjim. Prema procjenama lurdskih kapelana /ima ih 10 - 12/ u večernjim procesijama bilo je preko 20.000 vjernika. To nije veliko učešće, ovisi o tome, na koja se hodočašća tamo naidje. Uz blagdana, kao 15. kolovoza ili 7. listopada bude u procesiji i do 60.000 vjernika. Cijeli ogromni prostor svetišta je lijepo ozvučen. Pred večernju procesiju počinje krunica uz mikrofone pred špiljom. Jedan od kapelana započne na francuskom, moli Očenaš na latinskom, a onda svaki od prisutnih predstavnika pojedinih naroda prilazi i moli jednu ili dvije Zdravomarije na svom jeziku. Naši hodočasnici, koji su bili malo odsječeni od kojega zbog nepoznavanja francuskoga jezika, bili su neobično veseli kad su čuli da hrvatska riječ odzvanja svetištem. Kasnije, za vrijeme procesije grupe pjevača su poredane pred bazilikom sv. Krunice i odatle svaka grupa na svom jeziku pjeva 2-3 kitice "Sred te se pećine...", ali "Ave, ave, Maria" uvijek se pjeva na latinskom, što svi prihvataju. Navečer iza procesije obično nismo uzimali autobus za Cité Secours, nego smo polako šetnjom išli i izmjenjivali dojmove. Posebno su svećenici u svom paviljonu nastavljali razgovor koji je očito bio odraz srca, koje je puno radosti i želje, da se ovdje dovedu naši vjernici, da ovo vide i dožive, jer, rekoše, ovo su za njih i za nas najbolje duhovne vježbe, ovo je jedinstveno, ovo treba opet vidjeti i doživjeti. To je onaj osjećaj Petra na Taboru: Gospodine, dobro nam je ovdje biti, ostanimo ovdje!

Na jednom prijašnjem hodočašću reče jedan svećenik, da bi tako rado ostao cijeli život u Lurdu i radio bilo kakav posao. Drugi opet reče: ovdje moramo dovoditi našu mladež, jer što mi zapravo možemo našim propovijedima? A tko od mladih jednom ovdje dodje, taj je sačuvan za vjeru zauvijek. To je istina. Lurd neobično je snažna propovijed, a ujedno i mjesto posebnih milosti. Osvrt na lurdska čudesa u zadnjih desetak godina, ako Bog da, pripremit ćemo za jedan od slijedećih brojeva našeg Vjesnika.

Velikim i nezaboravnim dojmovima iz Rima i Lurda pridružili su se i oni iz Milana i Padove. Iako smo milansku baziliku vidjeli poslije rimskih, ona je na sve učinila veličanstven dojam. A onda i Padova, navečer Misa u bazilici Sv. Ante, a ujutro kod groba O. Leopolda Bogdana Mandića. Posljednji dan puta je najteži. Po dužini je jednak dvama pred njim, ali tu se osjeti ona silna razlika naših i talijanskih odnosno francuskih cesta. Ali ništa nije teško, kada se radostan vraća kući s ovakvog hodočašća. To je velika milost.

Hvala Bogu, tako je lijepo i sretno sve bilo. Slijedeće godine idemo opet. I tako, ako Bog da, svake godine na liniji, za nas iz Hercegovine, vrlo pogodnoj: preko Splita i Pescare, u Rim, Lurd i Padovu, negdje u drugoj polovini mjeseca srpnja, uvijek u vlastitoj organizaciji.

Poslije ovog prvog hercegovačkog hodočašća u Rim i Lurd vjerojatno će naši hodočasnici, posebno svećenici, biti najbolja reklama za slijedeća hodočašća, u kojima bi sami Hercegovci ispunili svake godine barem jedan autobus.

6.- Obavijest Vijeća za obitelj pri BKJ i Obiteljskog Instituta.

Javljam braći svećenicima, da naš Institut, u okvirima nastojanja oko evangelizacije obiteljskog života, organizira izmedju ostalog slijedeće aktivnosti:

1. Trodnevna ili dvodnevna serija predavanja za mladež i bračne parove.

Drži se obično preko vikenda ili pred koji blagdan. Najčešće su teme predavanja: Zaručnička i bračna ljubav; Razvoj ljubavi u braku; Sakramentalnost braka; Molitveni život obitelji; Ljubav prema djeci; Odgoj djece; Odnos prema roditeljima bračnih drugova; Medicina u braku;

Predavanja drže svećenici: o. Josip Weisgerber, lic. Jure Bosančić, i dr. Uz suradnju i pomoć liječnika i iskusnih bračnih parova, koji svjedoče svoje kršćansko iskustvo. Predavanja se u istoj seriji održavaju za mladež, i za bračne parove. Poslije predavanja nastojimo izazvati diskusiju sa slušačima.

Ukoliko Vas pobliže zanima sadržaj naših predavanja, možete ih naći u knjizi "Ljubav u obitelji, zadatak i radost". U knjizi su objavljena pitanja koja smo dobivali od mladeži, bračnih parova. Na pitanja odgovaraju autori knjige: svećenici, bračni parovi i liječnici, svaki sa svog stanovišta. Knjigom se svećenici služe, prigodom zaručničkih pouka i u sličnim prigodama.

Cijena je 30 ND po komadu /za više od 10 komada, dajemo 10% a za više od 50 komada 20% popusta/. Ako još niste pregledali knjigu, pišite nam, pa ćemo Vam poslati besplatno jedan primjerak.

2. Osim takvih serija predavanja organiziramo kratko predavanje prema najmanjoj djeci uz prikazivanje američkog igranog filma u bojama, koji traje 22 min., a obradjuje pitanje pobačaja i prihvatanje ne-planiranog djeteta. Film donosi za većinu ljudi nove informacije iz tog područja, i na mnoge je učinio snažan pozitivan utjecaj. Predavanje obično drži otac obitelji.

Takvo se predavanje s filmom lijepo uklapa u redoviti župski pastoralni rad, u misije i slične obnove, i vjeronauk za mladež, najčešće ga priredjujemo u nedjelju iza sv. mise. Tako mu prisustvuje najveći broj ljudi. /Ako je predavanje o filmu po danu, mi zamračimo neke prozore sa plavim pakpapirom, koji prilijepimo širokim selotejpom, pa se ne oštećuju prozori. Za projekcije nije potreban potpuni mrak/.

Ako želite sami raditi s filmom, možete ga od nas posuditi. Ako ne možete drugačije nabaviti 16 mm kinoprojektor, možemo Vam posuditi i projektor.

Prigodom predavanja s filmom, obično dijelimo za uspomenu na temeljnu poruku filma: da je čovjek od začeca čovjek i da zaslužuje našu ljubav i brigu, a da je pobačaj fizičko i moralno zlo. To je sadržaj brošure: "Zavolimo svoje dijete od početka". Dijelimo takodjer tom prigodom i sličice "Marija, nositeljica života". Tko želi i na drugi način raspačavati tu brošuru i sličicu, može ih dobiti od nas uz cijenu: 2 ND za brošuru, i 1 ND za sličicu.

Na kraju spomenuti ćemo i troškove. Po izričitoj želji naših suradnika, osim putnog troška nemate prema nama nikakvih drugih obaveza. Gdje su momentalno materijalne prilike vrlo teške, spremni smo doći i bez pokrića putnih troškova.

Za sve što je potrebno u vezi s ovom obavijesti, javite se na: o. Jure Bosančić, Palmotićeve 31, pp.699, 41001 Zagreb, tel. /041/ 32-469.

7.- I m e n o v a n j a i p r e m j e š t a j i

1. Vlač. Don PETAR VULETIĆ, st. razriješen je dužnosti upravitelja župe Ledinac, i stavljen na raspolaganje Vijeću za migrante pri BKJ i poslan za dušobrižnika naših iseljenika u Australiju. Sredinom listopada otputovao je iz Jugoslavije preko Rima u svoju novu pastoralnu postaju.

2. Vlač. Don ALEKSANDAR BORAS, na vlastitu molbu vratio se iz Kanade, te je imenovan upraviteljem župe Ledinac, koju je već kanonski preuzeo.

3. Vlač. Don DRAGO BEVANDA, riješen je dužnosti kapelana u Stocu, i na vlastitu molbu otišao u Torino, Italija, da se sprema za misijsku djelatnost u Tanzaniji, Afrika. Tamo je već prošle godine otišao vlač. Don BOŠKO OBRADOVIĆ.

4. Razmještaj kapelana: Don STANKO PULJIĆ, imenovan je kapelanom u Stocu, Don IVAN CIRKO, premješten je iz župe Rotimlja i postavljen kapelanom u župi Grabovica, Don ANTE IVANČIĆ, srednji, premješten je iz župe Polog i postavljen kapelanom u župi Prisoje, Don LJUBO MAJIĆ, svršeni mladomisnik, imenovan je kapelanom u župi Rašeljke, Don ANTE IVANČIĆ, ml. premješten je iz župe Gradina, i imenovan kapelanom u župi Domanovići, Don PERO MARIĆ, ovogodišnji mladomisnik i završeni bogoslov, imenovan je kapelanom u župi Gradina, Don DAMJAN RAGUŽ, dekretom splitsko-makarskog razriješen je dužnosti starijeg prefekta u nadb. dječačkom sjemeništu i postavljen je za kapelana u Gabeli, Don MATO PULJIĆ-VIDIĆ, svršeni mladomisnik, postavljen je za kapelana u Grljevićima, Don IVAN ZOVKO, svršeni mladomisnik postavljen je za kapelana u župi Šipovača-Vojnići, Don DRAGO ČURIĆ, svršeni mladomisnik, imenovan je kapelanom u župi Prenj-Dubrave, vlač. Don IVICA KOMADINA, nakon završenog tečaja njemačkoj jezika stavljen je na raspolaganje Biskupu Eichstätta za službu kapelana, vlač. Don VLADO LOZIĆ, svršeni mladomisnik stavljen je na raspolaganje splitsko-makarskom nadbiskupu za privremenu službu bibliotekara., Don DJURO BENDER, svršeni mladomisnik imenovan je kapelanom u župi Rotimlja.

+ + + + +

8.- Blagoslov novog župskog stana u župi Čeljevo, stolački dekanat, mrkanjsko-trebinjske biskupije.

Dne 24. kolovoza 1975. prigodom prve kanonske vizitacije i dijeljenja sv. Potvrde u novoosnovanoj župi Čeljevo, Biskup je Ordinarij blagoslovio novi župski stan, koji su u vrlo kratkom roku podigli vjernici nove župe na čelu sa svojim vrijednim i radnim župnikom Don Josipom Ančićem. U prizemlju župskog stana formirana je pristojna kapelica, koja će služiti za potrebe župe dok se ne izgradi župska crkva, za koju je već određeno gradilište, čeka se izrada projekta.

9.- Od 6. do 10. listopada naši su Biskupi boravili u Zagrebu, sudjelovali na ješenskom zasjedanju BKJ, posjetili dječačko sjemenište na Šalati, gdje se nalazi veći broj naših sjemeništara. Prije održavanja sabora BK, Biskupi su imali sastanak s Mons. S. Laszлом, biskupom Eisenstadta, i Apostolskim Vizitatorom za Hercegovinu i s njim razgovarali o situaciji u dijecezi Mostar-Duvno nakon proglašenja Dekreta "Romanis Pontificibus" od 6.VI. 1975., te nakon boravka preč. O. Konstantina Kosera, Generala O.F.M. u srpnju ove godine u Hercegovini.

O. General Koser, na svoju želju imao je susret s manjom grupom dijecezanskog klera u župi Studenci k/Ljubuškog, 28. srpnja o. g. i s njima razgovarao o situaciji u dijecezi nakon proglašenja Dekreta "Romanis Pontificibus".

10.- Pomoćni biskup-Koadjutor održao je koncem listopada duhovne vježbe sjemeništarcima u biskupskom sjemeništu u Dubrovniku, a koncem studenoga o.g. bogoslovima u centralnom sjemeništu na Rijeci. Također je na više župa u toku listopada i studenoga održao nagovor mladeži, pučke mise služio i održao film u smislu preporuka i obavijesti Vijeća za Obitelj pri BKJ.

11.- Na Misijsku nedjelju, 19. listopada Biskup je Ordinarij pohodio župu Šipovača-Vojnići, i održao prigodni nagovor u vezi s misijskim danom.

12.- Dijamantni svećenički jubilej Mons. Don Andrije Majića, župnika u m., Studenci k/Ljubuškog.

Kako smo bili već obavijestili, Mons. Majić proslavio je u lipnju o.g. 60-godišnjicu svećeništva.

Za tu prigodu poslao mu je Sv. Otac preko Državnog Tajnika blagoslov sa slijedećim sadržajem:

"Beatissimus Pater presbyteri Andreae Majić merita erga Ecclesiam agnoscens suumque in eum profitens amorem vehementer gratulatur ipsi faustissimum sacerdotii sexagesimum natalem ac dum suavissimam Dei consolationem largissimamque renumerationem eidem probato ministro precatur benedictionem suam apostolicam uti peculiaris benevolentiae testem amenter impertit. Cardinalis Villot".

Sa svojim vjernicima Mons. Majić proslavio je jubilej u nedjelju dne 8. lipnja, uz prisustvo Biskupa-Ordinarija, koji je tom zgodom propovijedao, a dne 11. lipnja bila je zajednička duhovna obnova dijecezanskih svećenika, kojom su prigodom visokom jubilarcu čestili prisutni naši Biskupi i subraća svećenici.

U zadnje vrijeme Mons. Majić mnogo trpi od staračke nemoći, pa se svima svećenicima toplo preporučuje u molitve!

13.- P r e p o r u č u j e m o u m o l i t v e:

1. O. STJEPAN ZEC, D.I.

Dne 27. listopada o.g. umro je u Zagrebu O. Stjepan Zec, D.I., rodom iz ugledne travničke građanske obitelji, i u Bošni je proveo skoro čitav svoj život. Neki naši svećenici sjećaju ga se iz travničkog sjemeništa, drugi iz srdačnih susreta u sarajevskoj bogosloviji nakon svršetka rata.

Sahranjen je 30.X. u Zagrebu, na groblju Mirogoj. Biskup je Ordinarij poslao O. Provincijalu toplu sažalnicu povodom smrti O. Stipe Zeca.

Počivao u miru!

2. Dne 24. studenoga 1975. u 81. godini života i 58. godini svećeništva umro je poznati vrhbosanski svećenik preč. g. FRANJO HORVAT.

Pokopan je dne 26. studenoga na novom groblju. Našu je biskupiju na sprovodu zastupao Tajnik Biskupije dr Perić, a Biskup-Ordinarij poslao je pismenu sažalnicu Ordinarijatu Vrhbosanske nadbiskupije posebno istaknuvši ljubav i pažnju koju je pokojni Horvat iskazao prema njemu u ono vrijeme prije nego što se je povratio u Mostar nakon konfinacije u Posavini.

Počivao u miru!

14.- I z k a n c e l a r i j e

a/ Svim župskim uredima u biskupijama dostavlja se po 2 formulara za pastoralno-statistički izvještaj za 1975., i umoljavaju se svi župnici, da do konca siječnja dostave jedan ispunjeni primjerak kancelariji Ordinarijata. Neka se to ozbiljno shvati, jer nije to čeif Biskupa ili Tajnika, nego je to zahtjev, koji na kancelariju Ordinarijata stavlja Državno Tajništvo i Tajništvo BKJ, pa je stoga razumljivo, da i Ordinarijat mora urgirati da župnici to dostave. Neki su župnici u biskupijama uzorno revni i točni, a ima ih koje treba i više puta upozoravati, moliti....

b/ Župnici neka ne zaborave, do konca veljače dostaviti prepise matica. Kod kojih je bila ove godine krizma, neka i prepise iz matice krizmanih dostave Ordinarijatu. Uza svu nemarnost nekih župnika, ipak u našim biskupijama nema većih zaostataka u prepisima matica kao u nekim drugim biskupijama. To valja priznati i župnicima zahvaliti!

c/ Dijecezanski svećenici dobit će liturgijski kalendar za 1976. g., kao i prošle godine, čim Direktoriji stignu u kancelariju Ordinarijata. Unutra će biti olovkom označena cijena pojedinačnom primjerku,

d/ Svi župski uredi dužni su uplatiti na teret crkvene blagajne za umnažanje i otpremu Sl. Vjesnika Biskupija za 1975.g. 40,00 ND.

f/ P r e p o r u č u j e m o k n j i g e:

Giovanni Papini: SVETI AUGUSTIN, Biografija Velikog crkvenog naučitelja, izdalo i narudžbe prima: HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov Trg br. 21;

O. Ivan Štambuk, PSALMI, naručuje se kod autora, Makarska, Trg žrtava fašizma 1.

BOŽIČNA PORUKA NAŠIH BISKUPA

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Braćo i Sestre!

okalanjani

Sin se Božji rodio, da bi grijehom ^{okaljani} ljudski rod preporo-
đio i obnovio. Rodio se kao Malo Dijete u krugu svete Obitelji,
da bi počeo svoju obnovu baš preko obitelji, te temeljne stanice
ljudskoga društva, ljudske zajednice. Pa ako ta duhovna obnova
ne zahvati nas i naše obitelji, mi se ne ćemo okoristiti Isusovim
rodjenjem. Mi ćemo uzalud slaviti Božić.

Treba, dakle, da prigodom svakoga Božića nastojimo obnoviti u Kristovu duhu sebe i svoje obitelji. To naročito vrijedi za ovaj Božić, koji slavimo na završetku svete jubilejske godine i usred naše Hrvatske Marijanske godine. Obje su te godine stavile sebi u zadaću baš tu obnovu u nama i našem narodu ostvariti.

Kako da ostvarimo duhovnu obnovu naših obitelji i preko obitelji i nas samih?

Čitajmo Evandjelje. Kod rođenja Isusova pjevali su anđeli Slavu Bogu na visini. Božićna tajna otpočeta je, dakle, davanjem slave Bogu. To je putokaz i za nas. Duhovna obnova naših obitelji i nas samih ima započeti slavljenjem Boga, to znači molitvom. Bez molitve nema kršćanskoga života. Obitelj koja ne moli, i to stalno svaki dan, nije prava kršćanska obitelj. I ta molitva, jer je obiteljska, mora biti zajednička svih članova obitelji. Nekoć nije bilo kod nas obitelji, posebno po selima, gdje se nije svake večeri u kući zajednički molilo. Nažalost, danas se taj lijepi običaj pomalo gubi. Mjesto zajedničke molitve ponegdje se u obitelji sluša radio ili gleda televizijski program. To nije bez opasnosti. Obitelj koja zanemari zajedničku molitvu, na putu je da oslabi u vjeri i kršćanskom životu. Treba se vratiti, dakle, našem starom običaju i neizostavno zajednički Boga moliti. Dug je dan, ostatak će nam dovoljno vremena i za druge stvari, ako posvetimo nekoliko minuta Bogu i svojoj duši.

Odlučimo, dakle, sada prigodom Božića, da ćemo redovito u kući obavljati zajedničku molitvu.

Betlehemska štalica sa Malim Isusom u Jaslicama očituje nam, da su mala djeca miljenici Isusovi. A kako će ta mala djeca naučiti moliti se Malom Isusu, ako izmalena to ne nauče u obitelji.

Na što se djeca u najranijoj dobi naviknu, to će im ostati kroz cijeli život. Primjer roditelja, koji se svaki dan zajednički Bogu mole, utisnut će se neizbrisivo u dječiju dušu, pa će i oni kasnije držati se toga primjera.

Zajednička obiteljska molitva dat će snage toj obitelji, da i druge Božje zapovijedi vrši i tako provodi pravi kršćanski život. U obitelji, koja se stalno moli, neće se čuti kletva i psovka. A baš kletva i psovka velika su naša narodna mana. Nju ćemo iskorjeniti, ako se naviknemo ne samo o Božiću nego i u druge dane moliti se iskrena srca Bogu. Jer usta, koja s anđjelima na Božić iz srca pjevaju slavu Bogu i tako nastave i nadalje, neće moći pogrdjivati Boga: mjesto psovke njihova će usta govoriti: Blagoslovljen budi Bog, blagoslovljeno njegovo sveto ime!

Psovka je ružna stvar. Nedostojna pristojna čovjeka. Posebno nedostojna u obitelji, pred nevinom djecom. Koliki su ružno govoreći pred djecom sablaznili i ubili njihove nevine duše. Stvar postaje još puno strašnija, ako su to roditelji, koji tako čine.

Okrutni kralj Herod drznuo se dignuti ruku, da ubije Maloga Isusa. Njegovi su sljedbenici roditelji, koji slabim primjerom ubijaju dušu svoje djece, a isto tako i oni, koji se ogrešuju i o tjelesni život svoje djece, tih posebnih miljenika Isusovih. Herod je ostao u povijesti sramotan, ne samo što je htio ubiti Maloga Isusa, nego što je poubijao vlastitu djecu. Ima i danas ljudi Herodova srca. I među kršćanima. I među kršćanskim majkama. Nedavno smo pročitali u jednom našem katoličkom listu, da našem hrvatskom narodu prijeti propast. Nisu nas mogli uništiti ni ratovi, ni bolesti i pošasti, ni gladne i nerodne godine. Ali prijeti nam uništenje. Od nas samih. Od roditelja, koji ubijaju nerodjenu svoju djecu. Ako ima grijeh, koji vapi u nebo za osvetom, to je ovaj strašni grijeh. Ne dao Mali Isus, da se taj grijeh uvriježi i u našu Hercegovinu. Treba da znaju roditelji, da Mali Isus nije samo zaštitnik sve pa i još nerodjene djece, nego se On smatra čak jedno s njima, kad govori: Štogođ učinite jednome od ovih malih, meni činite. Dižući svoju zločinačku ruku na dijete u majčinoj utrobi, ubojice djeteta dižu ruku na samoga Maloga Isusa.

Nego još jedno veliko zlo vreba na naše obitelji, posebno na djecu u obiteljima. A to je razbijanje obiteljskoga ognjišta, kidanje zakonitih brakova. Tome nekad daje povoda odlazak naših ljudi na rad u tuđinu. Odjeljeni život kroz dulje vremena čini, da ohladi ljubav među bračnim drugovima i onda dolazi i do najgorega. Jadna djeca, koja na sebi moraju osjećati i snositi gorke posljedice roditeljskoga razdora.

Božić je, rekosmo, najprikladnije vrijeme da obnovimo naš obiteljski život u duhu i prema nauci Boga, koji je rodio kao Malo Dijete među nama na zemlji. Učinimo to svakako, sada na koncu jubilejske i u toku Hrvatske Marijanske godine.

U našim kućama neka stalno odzvanja pjesma Božje slave. U našim obiteljima neka se nikada ne dogodi ništa ružno ni sablažnjivo. Kao što su mala djeca posebni miljenici Božanskoga Djeteta, tako neka budu ona i miljenici svojih roditelja, da uvijek imaju časno mjesto u našim obiteljima.

Neka se naše obitelji ugledaju u svetu Obitelj, kao što je vladala prava ljubav među Gospom i sv. Josipom, tako neka vlada sve do groba i ljubav među očevima i majkama naših obitelji. Kao što su Gospa i sv. Josip živjeli za Maloga Isusa, tako neka i naši roditelji žive za svoju djecu.

Ako u tom duhu i s takvim odlukama provedemo ovaj Božić, provest ćemo ga uistinu dobro i kršćanski, i rođenje Sina Božjega bit će nam od koristi i donijeti će nam vječni spas.

Želeći da tako uistinu bude, svima vama želimo SRETAN BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU, te svima upućujemo i svoj biskupski blagoslov!

Mostar, dne 6. prosinca 1975.

+ PETAR, Biskup-Ordinarij,
+ PAVAO, Biskup-Koadjutor.

Pouka župnicima: Božićnu poruku naših Biskupa pročitati vjernicima s oltara na glavnoj Božićnoj Misi.

+ + + + + + +
+ + + + +
+ + +

Ordinonijabti arhimandriti n. Mastare
Broj 871-879/75.
Dne 12. XII. 1975.

a/a

Ordinonijab
- St. Kjemik
IV/1975.